

Ve Varšavě dne 30. září 2022

GENERÁLNÍ ŘEDITEL PRO OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.41.2020.AB.46

ROZHODNUTÍ

Na základě čl. 138 § 1 body 1 a 2 zákona ze dne 14. června 1960, správního řádu (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 735 v platném znění), po posouzení odvolání organizace Fundacja Frank Bold ze dne 18. února 2020, organizace Greenpeace Česká republika ze dne 18. února 2020, zastoupené právní zástupkyní [REDAKCE], organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia ze dne 17. února 2020, čj. 38/EU/20, organizací Fundacja Greenpeace Polska a Greenpeace e.V. ze dne 17. února 2020, které zastupuje právní zástupce [REDAKCE], obce Hrádek nad Nisou ze dne 18. února 2020, kterou zastupuje právní zástupce [REDAKCE], Libereckého kraje ze dne 18. února 2020, které podal právní zástupce [REDAKCE], města Žitava (Zittau) ze dne 20. března 2020, včetně všech doplnění proti rozhodnutí Regionálního ředitele pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu) ze dne 21. ledna 2020, čj. WOOŚ.4235.1.2015.53, kterým se stanoví environmentální podmínky realizace záměru *Pokračování těžby hnědoubelného ložiska „Turón“ realizovaného v obci Bogatynia*,

1. ruším bod I.2.1 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Uhlí těžít do 11 500 000 t/rok v letech 2020-2038 a 7 000 000 t/rok v letech 2039-2044.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Připouští se realizace záměru ve variantě 2. Uhlí těžít do 11 500 000 t/rok v letech 2020-2038 a 7 000 000 t/rok v letech 2039-2044.“;

2. ruším bod I.2.6 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Část vrchní vrstvy vnitřního odvalu zajistit proti prášení, např. zatravněním této plochy humusem z předpolí dobývky v návaznosti na jiná agrotechnická opatření zaměřená na zlepšení struktury odvalových útvarů umožňujících udržení vegetace.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

Část vrchní vrstvy vnitřního odvalu, která bude přemístěna nebo opět uložena na odval, je nutné zajistit proti prášení alespoň: neutralizací zeminy, obděláním kultivátorem, výsadbou travní a bylinné vegetace, v případě vegetace keřů a stromů také vytvořením brázd a minerálním hnojením. Pro výsadbu využít domácí druhy. Na místech, kde není možné použít domácí druhy kvůli místním podmínkám na dané ploše, je přípustné použití výlučně neinvazních cizích druhů.

Zajištění proti prášení provést v době do jednoho roku od ukončení nezbytných prací v oblasti vytvarování vrchní vrstvy vnitřního odvalu. Následně jednou za rok po dobu realizace dočasné rekultivace v době úplného olistění rostlin (jaro nebo léto) provádět za účasti specializovaného dendrologa nebo botanika kontrolu stavu porostu stromů a keřů a provádět ošetřující řezy. Případné zjištěné ztráty výsadby doplnit v poměru 1:1. Výsadbu doplnit nejpozději v následujícím kalendářním roce. Termín doplňující výsadby určit ve spolupráci se specializovaným dendrologem nebo botanikem, který se účastnil monitoringu jejího stavu. Při stanovení tohoto termínu je nutné zohlednit druh použitých sazenic (se zakrytým, nebo odkrytým kořenovým balem), druhy stromů a povětrnostní podmínky.“

3. ruším bod I.2.9 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„V roce 2020 nainstalovat systém ochrany proti emisím prachu v oblasti zásobníku uhlí, který se bude skládat z:

a. polopropustných clon zmenšujících rychlost větru, které budou namontovány na celé délce zásobníku uhlí, s minimálními parametry: délka 700 m na severu a 800 m na jihu, minimální výška 15 m (nikoliv nižší než výška uskladněného uhlí). Clony musí být konstruovány tak, aby nedocházelo k turbulentnímu proudění vzduchu poblíž zdroje emisí (zásobníku uhlí). Před konečným stanovením parametrů provést analýzu týkající se profilů a pole větru (svislý a vodorovný směr a rychlost větru),

b. systému měření provozu zásobníku uhlí zahrnujícího instalaci alespoň 2 čidel optického měření prachových částic PM_{2,5} a PM₁₀ poblíž zásobníku uhlí a meteorologické stanice sledující teplotu, vlhkost a směr a rychlost větru (je možné využít existující stanice). Účelem tohoto systému bude signalizovat provoznímu dispečerovi dolu nutnost reagovat přiměřenými minimalizačními opatřeními, jako jsou: snížení výšky shazování uhlí, zapnutí systému postřiku vodními děly nebo zastavení provozu jednotlivých součástí systému zásobníku v závislosti na povětrnostních podmínkách a koncentraci prachu ve vzduchu, která vede k překročení přípustných koncentrací mimo území záměru.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Nainstalovat systém ochrany proti emisím prachu v oblasti zásobníku uhlí, který se bude skládat z:

a. polopropustných clon zmenšujících rychlost větru, které budou namontovány na celé délce zásobníku uhlí, s minimálními parametry: délka 700 m na severu, a 800 m na jihu, výška 18 m a propustnost alespoň 50 %. Tyto clony musí být konstruovány na bázi průmyslové sítoviny zavěšené na nosné konstrukci založené na základech, přičemž sloupy musí být vyšší než výška skladovaného uhlí. Je přípustná změna parametrů clon, pokud bude zjištěna kolize základů s inženýrskými sítěmi a jinými objekty infrastruktury, které se nacházejí v bezprostředním sousedství zásobníku.“

b. systému měření provozu zásobníku uhlí zahrnujícího instalaci meteorologické stanice umístěné v oblasti zásobníku na souřadnicích Y: 5493659, X: 5644873 (PL-2000), která bude sledovat teplotu, vlhkost a směr a rychlost větru, a dále pěti čidel měřících koncentraci prachových částic PM_{2,5} a PM₁₀, z čehož čtyři čidla budou umístěna v rámci zásobníku a jedno v místě měřicí stanice prachu, dle polohy uvedené v tabulce.

Č. čidla	Poloha čidla v systému souřadnic PL-2000	
	y	x
1	5497691	5641179
2	5493662	5644884
3	5493093	5645126
4	5493752	5645114
5	5493850	5644640

Kromě koncentrace prachových částic budou měřicí čidla sledovat vybrané meteorologické parametry, tj. tlak, teplotu a vlhkost. Pokud bude zjištěna kolize s polopropustnou clonou, je možné měřicí čidla a meteorologickou stanicí přemístit.“

4. ruším bod I.2.10 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Od roku 2020 za účelem omezení neorganizované emise prachu z dolu za počasí bez deště kropit těžební etáže.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„V případě vizuálního zjištění nadměrného prašení, nadměrné sekundární neorganizované emise z automobilové dopravy nebo vynášení prašného materiálu v oblasti odvalu kropit podle místa výskytu pracovní etáže, cesty v oblasti dobývky, uhelné cesty, uhlí a cesty v zásobníku, uhelnou plochu, ostatní technologické cesty, včetně cest v oblasti administrativních budov a zázemí. V době kladné teploty vzduchu, v době uvedené ve zveřejněném oznámení Hlavního inspektora pro ochranu životního prostředí (Glówny Inspektora Ochrony Środowiska) o nebezpečí překročení úrovně informování nebo poplachu pro těkavé prachové částice PM10 pro dobu průměrování 24 hodin v obci Bogatynia kropit výše uvedené oblasti alespoň jednou denně. Kropit hasičskými vozy, silničními kropicími vozy, rotačními kropicími zařízeními, systémem kropení silnic v oblasti zásobníků nebo systémem vodní mlhy na dopravnících.“

5. ruším bod I.2.16 písm. a) výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Zřídít protihlukovou clonu pohonné stanice dopravníků P5.5.1a a P5.3.1 s výškou alespoň 10 m s absorpční výplní. Jednotný vážený koeficient izolace a spektrální adaptační koeficienty $R_w(C; C_{tr}) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída absorpčních vlastností A3.

Poloha protihlukových clon v systému souřadnic PL-2000:

Poř. č.	Poloha clony	Výška clony [m]	Souřadnice začátku/konce/bodů zlomu	
			Souřadnicový systém PL-2000	
			x	y
1	ON3	4,0 m s osmiúhelníkem nebo 4,5 m bez osmiúhelníku	5496133,69	5642660,86
			5496197,33	5642447,14
2	ON4	8,0	5496298,13	5642109,85
			5496311,94	5642072,62
			5496307,08	5641995,80
3	ON4	4,0 m s osmiúhelníkem nebo 4,5 m bez osmiúhelníku	5496307,08	5641995,80
			5496302,50	5641996,01
			5496210,62	5640505,17
4	ON5	8,0	5496210,62	5640505,17
			5496211,65	5640484,43
			5496178,14	5640448,96
5	ON5	4,0 m s osmiúhelníkem nebo	5496178,14	5640448,96

		4,5 m bez osmiúhelníku	5496171,69	5640448,68
			5495847,91	5640099,75
6	P5.5.1a a P5.3.1	10,0	5495838,28	5640110,56
			5495831,80	5640125,57
			5495842,37	5640143,79
			5495820,80	5640192,98

a v tomto rozsahu rozhodují o bodě I.2.16 písm. aa) takto:

„Zřídit protihlukovou clonu pohonné stanice dopravníků P5.5.1a a P5.3.1 s výškou alespoň 10 m s absorpční výplní. Jednotný vážený koeficient izolace a spektrální adaptační koeficienty $R_w(C; C_{tr}) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída absorpčních vlastností A3.

Poloha čidla v systému souřadnic PL-2000

Poř. č.	Poloha clony	Výška clony	Souřadnice	
			začátku/konce/bodů zlomu	
		[m]	Souřadnicový systém PL-2000	
			y	x
1	ON3	4,0 m s osmiúhelníkem nebo 4,5 m bez osmiúhelníku	5496133,69	5642660,86
			5496197,33	5642447,14
2	ON4	8,0	5496298,13	5642109,85
			5496311,94	5642072,62
			5496307,08	5641995,80
3	ON4	4,0 m s osmiúhelníkem nebo 4,5 m bez osmiúhelníku	5496307,08	5641995,80
			5496302,50	5641996,01
			5496210,62	5640505,17
4	ON5	8,0	5496210,62	5640505,17
			5496211,65	5640484,43
			5496178,14	5640448,96
5	ON5	4,0 m s osmiúhelníkem nebo 4,5 m bez osmiúhelníku	5496178,14	5640448,96
			5496171,69	5640448,68
			5495847,91	5640099,75
6	P5.5.1a a P5.3.1	10,0	5495838,28	5640110,56
			5495831,80	5640125,57
			5495842,37	5640143,79
			5495820,80	5640192,98

6. ruším bod I.2.17 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Do konce roku 2030 zřídit přemístitelnou protihlukovou clonu na straně obce Opolno-Zdrój. Protihluková clona bude umístěna u hrany dobývky a bude vysoká alespoň 10 m. První poloha clony je určena v následující tabulce. Další umístění musí zahrnovat oblasti zástavby k bydlení na ulici Kościelna a koncové části ulice Kasztanowa (čísla 23–27). Celková délka clony nesmí být menší než 900 m. Podle postupující těžby je nutné vzniklou clonu přemísťovat částečně nebo zcela ve směru k zástavbě pro bydlení. Jednotný vážený koeficient izolace a spektrální adaptační koeficienty $R_w(C; C_{tr}) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída absorpčních vlastností A3.

Poloha první instalace protihlukové clony v systému souřadnic PL-2000:

Poř. č.	Poloha clony	Výška clony	Souřadnice začátku/konce/zlomu	
			Souřadnicový systém PL-2000	
		m	x	y
1	Opolno – přemístitelná clona	min. 10 m	5494841,60	5639167,71
			5494801,92	5638508,53
			5494738,11	5638397,16
			5494613,78	5638244,99

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Do konce roku 2030 zřídit přemístitelnou protihlukovou clonu na straně obce Opolno-Zdrój. Protihluková clona bude umístěna u hrany dobývky a bude vysoká alespoň 10 m. První poloha clony je určena v následující tabulce. Další umístění musí zahrnovat oblasti zástavby k bydlení na ulici Kościelna a koncové části ulice Kasztanowa (čísla 23–27). Celková délka clony nesmí být menší než 900 m. Podle postupující těžby je nutné vzniklou clonu přemísťovat částečně nebo zcela ve směru k zástavbě pro bydlení. Jednotný vážený koeficient izolace a spektrální adaptační koeficienty $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída absorpčních vlastností A3.

Poloha první instalace protihlukové clony v systému souřadnic PL-2000:

Poř. č.	Poloha clony	Výška clony	Souřadnice začátku/konce/zlomu	
			Souřadnicový systém PL-2000	
		m	y	x
1	Opolno – přemístitelná clona	min. 10 m	5494841,60	5639167,71
			5494801,92	5638508,53
			5494738,11	5638397,16
			5494613,78	5638244,99

7. ruším bod I.2.19 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

Před přípravou předpolí dobývky k těžbě je nutné zajistit předstihové kontroly přírody za účasti těchto specialistů:

- lichenologa, který provede průzkum terénu z hlediska výskytu chráněných druhů vegetace,
 - botanika, který uskuteční identifikaci chráněných druhů rostlin a hub,
 - entomologa, který prozkoumá terén z hlediska chráněných druhů hmyzu,
 - chiropterologa, který zkontroluje stavby určené k odstranění a dutiny stromů určených k pokácení z hlediska výskytu netopýrů,
 - ornitologa, který zkontroluje budovy určené k odstranění a stromy a keře určené k pokácení z hlediska výskytu ptactva,
- kteří určí postup s inventarizovanými druhy.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

Před přípravou předpolí dobývky k těžbě je nutné zajistit předstihové kontroly přírody za účasti těchto specialistů:

- lichenologa, který provede průzkum terénu z hlediska výskytu chráněných druhů vegetace,
- botanika, který uskuteční identifikaci chráněných druhů rostlin a hub,
- entomologa, který prozkoumá terén z hlediska chráněných druhů hmyzu,
- chiropterologa, který zkontroluje stavby určené k odstranění a

dutiny stromů určených k pokácení z hlediska výskytu netopýrů,

- e. ornitologa, který zkontroluje budovy určené k odstranění a stromy a keře určené k pokácení z hlediska výskytu ptactva, a pak určí postup s inventarizovanými druhy.

Kontrola, kterou provedou specializovaný ornitolog, entomolog a chiropterolog z dohledu nad přírodou, musí proběhnout nikoliv dříve než 2-3 dny před pokácením daného rostliny/odstraněním budovy. Pokud budou zjištěna stanoviště chráněných druhů, je nutné přerušit práci a uskutečnit opatření, která určí výše uvedený dohled.

Pokud dojde k likvidaci úkrytů (např. dutin, hnízd) chráněných druhů zvířat, je nutné instalovat umělé úkryty (např. budky) v poměru 1:1, tzn. za každý zničený úkryt je nutné instalovat jeden umělý. Typ/druh úkrytu musí být dohodnut s příslušným specialistou z dohledu nad přírodou.“

8. ruším bod I.3.1 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„V průběhu postupné rekultivaci důlních terénů je nutné používat pro výsadby domácí druhy stromů a keřů.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Na území, které je trvale vyňato z těžebních prací, realizovat rekultivaci důlních terénů způsobem, který směřuje k dosažení náhrady výsadby ve fázi závěrečné rekultivace v množství alespoň 2:1 (dva nové stromy za jeden pokácený). Pro výsadbu použít domácí druhy stromů a keřů.“

9. ruším bod II.1 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Jednou za dva roky změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A, který je emitován z oblasti dolu v následujících kontrolních bodech:

a) Bod č. 1 – oblast zástavby pro bydlení na ulici Kasztanowa (polohu bodu je potřeba průběžně upravovat podle postupu těžby), vyznačit bod vysunutý co nejdál ve směru k dolu, reprezentativní pro terén podléhající protihlukové ochraně.

b) Bod č. 2 – oblast zástavby pro bydlení na konci ulice Włókiennicza (ve výšce nemovitosti Włókiennicza 21) – tento bod umístit na hranici pozemku od strany dobývky.

c) Bod č. 3 – oblast zástavby pro bydlení na ulici Kochanowskiego, umístěné nejbliž dobývky (nemovitost Kochanowskiego 10) – bod umístit na hranici pozemku nejbliž k dolu.

d) Bod č. 4 - oblast zástavby pro bydlení na ulici Konrada 7a – bod umístit na hranici nemovitosti nejbliž k dolu.

d) Bod č. 5 - oblast zástavby pro bydlení na ulici Mickiewicza 19a – bod umístit na hranici nemovitosti od dolu.

f) Bod č. 6 – oblast zástavby pro bydlení na ul. Łużycka – bod umístit na hranici bytové zástavby u hranice nemovitosti Łużycka 14 od dolu.

g) Bod od strany České republiky (GC2) – oblast u hranice Polské republiky s Českou republikou na úrovni křižovatky ul. Graniczna s ul. Bogatyńska, tento bod zařadit do pravidelného sledování úrovně zvuku A a třetinového spektra, přičemž v roce 2030 provést v bodě GC2 měření třikrát. Před zahájením měření hladiny zvuku A a třetinového spektra v bodě GC2 se spojit s českou stranou za účelem dohodnutí technických podmínek měření a hodnocení výsledků.

h) Bod č. (1) 7 – oblast státní hranice na polské straně, na úrovni obce Hirschfelde – bod umístěný v úrovni zásobníku uhlí č. 2.

i) Bod č. (2) 8 – oblast státní hranice na polské straně, v úrovni obce Drausendorf – bod umístěný v úrovni jihozápadního vnitřního odvalu.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Jednou za dva roky změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A, který je emitován z oblasti dolu v následujících kontrolních bodech:

Poř. č.	Označení kontrolního bodu	Souřadnice v systému PL-2000/poloha	
		y	x
1	P1	5495187	5639171
2	P2	5496514	5640637
3	P3	5496502	5641544
4	P4	5493868	5645237
5	P5	5494022	5645135
6	P6	5492997	5645425
7	GC2 (P7)	5493072	5637919
8	Px	oblast státní hranice na polské straně, na úrovni obce Hirschfelde – bod umístěný v úrovni zásobníku uhlí č. 2.	
9	P8	5490790	5642469

10. ruším bod II.3 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Průběžně sledovat hladinu podzemní vody v měřicích vrtech podél plánované clony (před a za clonou), alespoň 5 piezometrů, za účelem kontroly její účinnosti.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„1) Průběžně sledovat hladinu podzemní vody za účelem kontroly účinnosti protifiltrační clony:

a) alespoň jednou za kvartál v alespoň šesti měřicích vrtech, včetně vrtů č.: HPP-21/53, HPP-23/53, HPP-25/50, HPP-27/49, HPP-27/51, HPP-29/49,5, nebo v jejich ekvivalentech, které budou nainstalovány ve vrstvě Mw podél protifiltrační clony. Po dokončení realizace clony předávat informace o hladině vody z výše uvedených monitorovacích bodů kvartálně české straně prostřednictvím GŘOŽP;

b) alespoň jednou za kvartál v alespoň dvou měřicích vrtech nainstalovaných ve vrstvě Pw na straně přítoku vody, včetně vrtů č. HPz-27/68 a HPz-38/73, nebo jejich ekvivalentů.

2) Po ročním sledování účinnosti clony a aktualizaci hydrodynamického modelu, pokud nebude dosažena předpokládaná účinnost protifiltrační clony, upravit její parametry (výška, délka, šířka) podle skutečných parametrů proudění podzemní vody.“

11. ruším bod II.4 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Po dokončení realizace clony předávat informace o změnách hladiny vody z výše uvedených monitorovacích bodů kvartálně české straně prostřednictvím GŘOŽP.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„ 1) Alespoň jednou za měsíc každý rok dokumentovat průtok vody v následujících lokalitách:

a) Lužická Nisa nad potenciálními vlivy, na úseku řeky od státní hranice po ústí toku Biedrzychówka;

b) Lužická Nisa pod potenciálními vlivy, v oblasti Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy;

c) Lužická Nisa pod oblastí Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy;

d) Miedzianka pod potenciálními vlivy, na úseku řeky na úrovni obce Bogatynia – Trzciniec.

Průtok měřit ve všech lokalitách běžnou metodikou dohodnutou se specializovaným hydrologem se prokazatelnou znalostí metod HIR (Hydromorfologický index řeky) nebo RHS (River Habitat Survey). Na jejich základě analyzovat trendy průtoků v časových rozmezích: do 2030, 2031-2037, 2038-2044. V případě prokázání zřetelných změn trendu uvést jejich pravděpodobné příčiny.

Výsledky poskytovat Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi v letech 2030, 2037 a 2044 a od roku 2044 každé 3 roky do konce likvidační fáze důlního závodu. (IV. kvartál sledovaného roku).

2) Dokumentovat tvar svahu povrchové dobývky a vnitřního odvalu včetně uvedení míst, kde bylo dosaženo cílových svahů. Výsledky předávat Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi v roce 2030, 2037 a 2044 (IV. kvartál reportovaného roku).

3) Dokumentovat tvar svahů povrchové dobývky a vnitřního odvalu během přípravy svahů vodní nádrže k napuštění a předávat mapu Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi s uvedením míst, kde bylo dosaženo cílových svahů, a to každé tři roky počínaje od roku 2047 do konce fáze likvidace důlního závodu.“

12. ruším bod II.6 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Každý rok předávat Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi výsledky monitoringu: měření podzemních vod, monitoringu hluku, monitoringu prašnosti mimo území dolu (pokud bude realizováno). Součástí monitoringu musí být stručné zhodnocení výsledků.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Každý rok předávat Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi výsledky monitoringu: měření podzemních vod a monitoringu úrovně hluku. Součástí zprávy o monitoringu musí být stručné zhodnocení výsledků.“

13. ruším bod III.1 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Po jednom roce od uvedení protihlukových clon, které jsou uvedeny v podmínce č. 2.16 písm. a) a b), do používání, provést postrealizační analýzu týkající se akustického vlivu na terény chráněné proti hluku, které se nacházejí v obci Bogatynia v bezprostředním sousedství výše uvedených clon. V rámci analýzy změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A na hranicích protihlukově chráněných oblastí, zejména v monitorovacích bodech č. 2 a 3, a zhodnotit účinnost použitých řešení. V případě zjištění překročení přípustných hodnot úrovně hluku použít příslušná ochranná opatření. Postrealizační analýzu předložit Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí ve lhůtě do 18 měsíců od uvedení výše uvedených clon do používání.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Po jednom roce od uvedení opatření protihlukové ochrany, která jsou uvedena v bodě 2.16 písm. a), aa) a b) rozhodnutí, do používání provést postrealizační analýzu (včetně hodnocení účinnosti použitých řešení a stanovení ochranných opatření, bude-li to nutné) v oblasti akustického vlivu na terény pod protihlukovou ochranou v obci Bogatynia. V rámci analýzy změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A vůči opatřením uvedeným níže v tabulce č. 1 v měřicích bodech, jejichž poloha je uvedena níže v tabulce č. 2

Tabulka č. 1

Poř. č.	Clona/dopravník	Označení měřicího bodu
1	protihluková clona dopravníku ON3	P2 a P3
2	protihluková clona dopravníku ON4 a protihluková clona pohonné jednotky dopravníku ON4	P2 a P3

3	protihluková clona dopravníku ON5 a protihluková clona pohonné jednotky dopravníku ON5	P2
4	protihluková clona pohonné jednotky dopravníku P5.5.1a a P5.3.1	P2
5	ON1 a ON2	P3
6	ON5	P3
7	ON4	P2 a P3
8	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4, C2.1, C2.2, C2.3, C2.4, C4.1, C4.2, C4.3, C4.4, P5.1.3, P5.2.3, P5.5.1b, P5.4.1, P5.4.2, P5.5.2, P5.5.3	P1

Tabulka č. 2

Poř. č.	Označení měřicího bodu	Souřadnice měřicího bodu v systému PL-2000	
		y	x
1	P2	5496514	5640637
2	P3	5496502	5641544
3	P1	5495187	5639171

Postrealizační analýzu předložit Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí ve lhůtě do 18 měsíců od uvedení výše uvedených clon do používání.“

14. ruším bod III.2 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Po jednom roce od provedení valu uvedeného v podmínce č. I.2.24 provést postrealizační analýzu akustického vlivu na protihlukově chráněné terény nacházející se za hranicí Spolkové republiky Německo v úrovni obce Drausendorf. V rámci analýzy změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A v monitorovacím bodě č. (2) 8 a zhodnotit účinnost použitých řešení. V případě zjištění překročení, nebo nebezpečí, že může dojít k překročení přípustných hodnot úrovně hluku, použít příslušná ochranná opatření. Postrealizační analýzu předložit Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí ve lhůtě do 18 měsíců od realizace valu uvedeného v podmínce I.2.24.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„Po jednom roce od realizace valu uvedeného v podmínce č. I.2.24 provést postrealizační analýzu akustického vlivu na protihlukově chráněné terény nacházející se za hranicí Spolkové republiky Německo v úrovni obce Drausendorf. V rámci analýzy změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A alespoň v měřicím bodě P11 (souřadnice měřicího bodu v systému PL-2000: y: 5490790; x: 5642469), zhodnotit účinnost použitých řešení a zavést ochranná opatření, budou-li nutná. Postrealizační analýzu předložit Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí ve lhůtě do 18 měsíců od realizace valu uvedeného v podmínce I.2.24.“

15. ruším bod III.4 výše uvedeného rozhodnutí ve znění:

„Po jednom roce od uvedení clony, která je uvedena v podmínce č. I.2.17 (pro Opolno-Zdrój), do používání provést postrealizační analýzu akustického vlivu na protihlukově chráněné terény na území obce Opolno-Zdrój. V rámci analýzy změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A na hranicích protihlukově chráněných terénů, zejména v monitorovacím bodě č. 1, a zhodnotit účinnost použitých řešení. V případě zjištění překročení přípustných hodnot úrovně hluku použít příslušná ochranná opatření. Postrealizační analýzu předložit Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi, Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního

prostředí a české straně prostřednictvím GŘOŽP ve lhůtě do 18 měsíců od uvedení clony do používání.“

a ve vztahu k tomu rozhodují takto:

„1) Po jednom roce od uvedení přemístitelné protihlukové clony na straně obce Opolno-Zdrój v původní lokalitě do používání a v každé další lokalitě provést postrealizační analýzu (včetně hodnocení účinnosti použitých řešení a stanovení ochranných opatření, bude-li to nutné) v oblasti akustického vlivu na terény pod protihlukovou ochranou nacházející se na území obce Opolno-Zdrój. V rámci analýzy změřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A v měřicích bodech (se zohledněním postupu prací a oblasti těžby), jejichž poloha je uvedena v tabulce.

Poř. č.	Označení měřicího bodu	Souřadnice měřicího bodu v systému PL-2000	
		y	x
1	P1	5495187	5639171
2	P7 (GC2)	5493072	5637919
3	P10	5494875	5639242
4	P8	5494935	5638804
5	P9	5495219	5638793

Postrealizační analýzu předložit Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi, Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí a české straně prostřednictvím GŘOŽP ve lhůtě do 18 měsíců od uvedení clony do používání.

2) Od roku 2028 provádět monitoring hluku na území obce Opolno Zdrój za účelem hodnocení akustického stavu před a po realizaci přemístitelné clony. Od roku 2028 do roku 2029 včetně a od roku 2036 do roku 2040 včetně měřit referenčními metodami rovnovážnou hladinu zvuku A jednou za rok. Od roku 2030 do roku 2035 včetně provádět výše uvedená měření dvakrát za rok; první měření v prvním pololetí daného roku, druhé měření ve druhém pololetí daného roku s alespoň 6měsíčním odstupem mezi měřeními. Měření provést v měřicích bodech uvedených v tabulce, která je zmíněna v bodě 1, se zohledněním postupu prací a oblasti těžby. Výsledky měření předložit Regionálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodskému inspektorovi pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi do konce ledna roku následujícího po provedení měření stanovených v daném roce.“

16. v ostatní části potvrzují platnost výše uvedeného rozhodnutí.

Odůvodnění

Rozhodnutím ze dne 21. ledna 2020 čj. WOOŚ.4235.1.2015.53 Regionální ředitel pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi (dále jenom „RŘOŽP ve Vratislavi“) určil v souvislosti s žádostí společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., kterou zastupuje ██████████, ze dne 2. března 2015, na základě čl. 71 odst. 2 bod 1 zákona ze dne 3. října 2008, o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o hodnocení vlivu na životní prostředí (Sb. zák. Polské republiky z r. 2016, pol. 353 v platném znění) (dále jen „zákon o EIA“), environmentální podmínky realizace záměru *Pokračování těžby hnědoubelneho ložiska „Turów“, realizovaného v obci Bogatynia.*

Rozhodnutím ze dne 12. února 2020 čj. WOOŠ.4235.1.2015.59 opravil RŘOŽP ve Vratislavi z moci úřední zřejmou chybu v psaní v bodě I.2.3 odrážka pátá na str. 2 svého rozhodnutí a zřejmou chybu v psaní u souřadnic bodu zlomu hranice záměru v jeho charakteristice.

Proti rozhodnutí ze dne 21. ledna 2020 se odvolaly subjekty, které jsou uvedeny ve výrokové části tohoto rozhodnutí. Odvolání byla podána platně. Organizace Fundacja Frank Bold, Greenpeace Česká republika, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia, Fundacja Greenpeace Polska a Greenpeace e.V. byly řádně připuštěny k účasti jako účastníci prvoinstančního řízení na základě čl. 44 odst. 1 zákona o EIA. Přestože k tomu není ze zákona povinen, potvrdil RŘOŽP ve Vratislavi účinnost přistoupení výše uvedených ekologických organizací rozhodnutími ze dne 26. července 2018 (Fundacja Frank Bold), 26. července 2019 (Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia), 5. dubna 2019 (Fundacja Greenpeace Polska), 20. listopadu 2019 (Greenpeace Česká republika) a z 31. prosince 2019 (Greenpeace e.V.). Orgán I. instance správně zjistil, že stěžující si ekologické organizace splnily podmínky pro účast v řízení (platné ke dni podání jejich žádostí), tedy shodu statutárních cílů s předmětem řízení a uskutečňování statutární činnosti v oblasti ochrany životního prostředí nebo ochrany přírody po dobu alespoň 12 měsíců přede dnem zahájení řízení. Stěžující si organizace jako subjekty účastníci se prvoinstančního řízení byly tedy oprávněny podat odvolání v předepsané lhůtě, což také platně učinily ve dnech uvedených ve výrokové části tohoto rozhodnutí, které spadaly do lhůt pro podání odvolání pro polské účastníky.

Ve lhůtě stanovené pro polské účastníky podaly své odvolání také obec Hrádek nad Nisou z České republiky a Liberecký kraj z České republiky (svůj oprávněný zájem v předmětném řízení odvodily z vlastnických práv k pozemkovým nemovitostem nacházejícím se v dosahu vlivu záměru za hranicemi Polské republiky), které dopisy ze dne 30. prosince 2019 se přihlásily k účasti v prvoinstančním řízení jako účastníci a předložily četné připomínky a požadavky, které následně orgán I. posoudil.

Rozhodnutí ze dne 21. ledna 2020 bylo doručeno ve smyslu čl. 49 správního řádu českým a německým účastníkům s ohledem na oznámení Generálního ředitele pro ochranu životního prostředí (dále jen „GŘOŽP“) ze dne 31. ledna 2020 zasláná Ministerstvu životního prostředí České republiky (čj. DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.60) a Spolkovému báňskému úřadu v SRN (čj. DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.61). Ve výše uvedených oznámeních orgán informoval o vydání napadeného rozhodnutí (včetně připojení jeho textu), o možnosti odvolat se proti němu a požádal české a německé orgány o zveřejnění těchto informací způsobem obvyklým v daném státě. V odpovědi na výše uvedené česká strana uvedla, že oznámení bylo zveřejněno na desce Ministerstva životního prostředí dne 17. února 2020 (e-mail ze dne 17. února 2020), německá strana pak uvedla, že ke zveřejnění došlo na území příhraničních obcí, tj. Žitava (Zittau) a Oybin ve dnech 16.–30. března 2020 a v obcích Mittelherwigsdorf a Olbersdorf ve dnech 16. března–6. dubna 2020 (e-mail ze dne 10. března 2020).

Ve lhůtě určené pro podání odvolání německých účastníků své odvolání podalo město Žitava (dopis ze dne 20. března 2020, datum doručení RŘOŽP ve Vratislavi 30. března 2020).

Ve svém odvolání ze dne 18. února 2020 organizace **Fundacja Frank Bold** namítla porušení:

- 1.1. čl. 7, 77 § 1, 80 a 107 § 3 správního řádu v důsledku nedostatečného objasnění skutečného stavu věci, neshromáždění vyčerpávajícího důkazního materiálu,

výběrového, a nikoliv volného hodnocení důkazního materiálu a neúplného věcného odůvodnění rozhodnutí;

- 1.2. čl. 66 odst. 6 zákona o EIA ve spojení s čl. 66 odst. 1 bod 9 a čl. 66 odst. 1 bod 8 zákona o EIA tím, že ve zprávě o hodnocení vlivu záměru na životní prostředí (dále jen „zpráva EIA“) nebyly uvedeny informace týkající se likvidace záměru (závěrečné rekultivace), a tedy informace o dlouhodobém vlivu záměru;
- 1.3. čl. 66 odst. 1 bod 5 zákona o EIA tím, že rozhodnutí bylo vydáno na základě zprávy nesplňující základní zákonné požadavky v oblasti popisu variant a zdůvodnění jejich výběru, které jsou nutné pro vydání rozhodnutí;
- 1.4. čl. 81 odst. 3 zákona o EIA ve spojení s čl. 68 body 1, 3 a 4 zákona ze dne 20. července 2017, o vodách (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 2233 v platném znění, dále jenom „zákon o vodách“) tím, že došlo k vydání rozhodnutí pro záměr, u něhož z hodnocení vlivu na životní prostředí vyplývá, že bude mít nepříznivý vliv na možnost dosažení environmentálních cílů, které jsou uvedeny v čl. 56, 57, 59, 61 zákona o vodách, zatímco orgán měl odmítnout vydání rozhodnutí z důvodu nesplnění podmínek, které jsou uvedeny v čl. 68 body 1, 3 a 4 tohoto zákona;
- 1.5. čl. 62 odst. 1 bod 1 písm. a) a b) ve spojení s čl. 3 odst. 1 bod 8 a čl. 79 odst. 1 ve spojení s čl. 85 odst. 2 bod 1 písm. a) zákona o EIA tím, že nedošlo k řádnému zohlednění vlivu plánovaného záměru na obyvatelstvo, včetně zdraví a životních podmínek, a také nezohledněním připomínek a požadavků podaných v průběhu řízení s účastí veřejnosti v této oblasti v odůvodnění environmentálního rozhodnutí;
- 1.6. čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. a) zákona o EIA tím, že nebyla určena metoda realizace protifiltrační clony, a v důsledku toho se účastníci nemohli seznámit s předpokládanými důsledky vlivu záměru na životní prostředí;
- 1.7. čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. c) zákona o EIA tím, že investorovi nebyla stanovena povinnost uskutečňovat monitoring mimo oblast zařízení generující emise prachu do vzduchu a poskytovat údaje, pokud taková potřeba vyplývá z hodnocení vlivu na životní prostředí;
- 1.8. čl. 62 odst. 1 bod 1 písm. a) a čl. 66 odst. 1 bod 6 zákona o EIA tím, že bylo vydáno rozhodnutí na základě zprávy EIA, která nesplňuje zákonné požadavky v oblasti vlivu záměru na klima, a tím, že orgán neprovedl tuto analýzu.

Vzhledem k výše uvedenému organizace **Fundacja Frank Bold** požaduje:

- a. zrušení napadeného rozhodnutí a odmítnutí vydání rozhodnutí;
- b. případně zrušení napadeného rozhodnutí a předání věci o opětovném posouzení orgánu I. na základě čl. 138 § 2 správního řádu.

V odvolání ze dne 18. února 2020 organizace **Greenpeace Česká republika** namítla porušení:

- 2.1. čl. 7, 77 § 1, 80 správního řádu nedostatečným objasněním skutečného stavu věci, neshromážděním vyčerpávajícího důkazního materiálu, výběrovým, a nikoliv volným hodnocením důkazního materiálu;
- 2.2. čl. 62 odst. 1 bod 2 ve spojení s čl. 3 bod 8 písm. a) zákona o EIA ve spojení s čl. 6 odst. 1 a 2 zákona ze dne 27. dubna 2001, o ochraně životního prostředí (Sb. zák.

- Polské republiky z r. 2021 pol. 1973, v platném znění, dále jen „zákon o ochraně žp“) kvůli nesprávnému posouzení vlivu na životní prostředí, zejména kvůli neprovedení řádného ověření zprávy EIA v rozsahu investorem navrženého minimalizačního opatření v podobě realizace protifiltrační clony, a to i přes důvodné pochybnosti specialistů ohledně její účinnosti, což je v rozporu s fundamentálními zásadami prevence a předběžné opatrnosti v oblasti ochrany životního prostředí, které jsou zvláště relevantní v řízeních, kde probíhá proces hodnocení vlivu na životní prostředí;
- 2.3. čl. 62 odst. 1 bod 1 písm. a) a b) ve spojení s čl. 3 odst. 1 bod 8 a čl. 79 odst. 1 ve spojení s čl. 85 odst. 2 bod 1 písm. a) zákona o EIA tím, že nebyla provedena analýza a hodnocení vlivu plánovaného záměru na životní podmínky a hmotný majetek obyvatelstva České republiky a v odůvodnění environmentálního rozhodnutí nebyly zohledněny připomínky a požadavky podané během řízení s účastí veřejnosti v této oblasti;
 - 2.4. čl. 82 odst. 1 bod 4 zákona o EIA tím, že RŘOŽP ve Vratislavi nestanovil povinnost provést opětovné hodnocení vlivu protifiltrační clony na životní prostředí ve fázi řízení o vydání stavebního povolení na základě zákona ze dne 7. července 1994, stavebního zákona (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 2351 v platném znění, dále jenom „stavební zákon“), z důvodu neznalosti detailních parametrů určujících realizaci a provoz tohoto minimalizačního opatření, které je pro danou věc klíčové, což by umožnilo přesně určit jeho skutečný vliv na životní prostředí;
 - 2.5. čl. 66 odst. 1 bod 5 zákona o EIA ve spojení s čl. 6 odst. 1 zákona o ochraně žp s ohledem na vydání rozhodnutí na základě zprávy EIA, která nesplňuje zákonné požadavky v oblasti stanovení racionální alternativní varianty, což je také v rozporu se zásadami prevence.

V odvolání ze dne 17. února 2020 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** namítla porušení:

- 3.1. čl. 7, 77 § 1, 81 správního řádu ve spojení s čl. 8 § 1 a čl. 10 § 1 správního řádu tím, že důkazní řízení bylo ukončeno v prosinci 2019, přestože orgán I. dříve deklaroval ukončení v březnu 2020, což znemožnilo účastníkům, včetně organizace Fundacja Greenpeace Polska, předložit řadu vědeckých expertíz, a ve svém důsledku vedlo k neúplnému posouzení skutečného stavu věci;
- 3.2. čl. 7 ve spojení s čl. 2 Ústavy Polské republiky a čl. 6 *in principio* správního řádu ve spojení s čl. 4 bod 1-3 a čl. 6 zákona ze dne 23. července 2003, o ochraně památek a památkové péči (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 710, v platném znění, dále jenom „památkový zákon“), ve spojení s čl. 5 Ústavy tím, že není zajištěná účinná ochrana památek, které se nacházejí v oblasti plánovaného záměru a jeho vlivu, což byl povinen učinit jako orgán veřejné správy orgán I. instance;
- 3.3. čl. 8 § 1 ve spojení s čl. 96 správního řádu ve spojení s čl. 2 odst. 6 Úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států ze dne 25. února 1991 (Sb. zák. Polské republiky 1999.96.1110, dále jenom „Espoo úmluva“) ve spojení s čl. 3 odst. 2 a 9 a čl. 6 odst. 7 Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Sb. zák. Polské republiky

2003.78.706, dále jenom „Aarhuská úmluva“) tím, že správní rozprava byla vedena způsobem, který znemožňoval účinnou účast dotčené veřejnosti;

- 3.4. čl. 37 bod 2 ve spojení s čl. 85 odst. 2 bod 1 písm. b) zákona o EIA a čl. 8 § 1 správního řádu ve spojení s čl. 6 odst. 8 Aarhuské úmluvy ve spojení s čl. 6 odst. 1 a čl. 3 odst. 8 Espoo úmluvy tím, že nebylo plně reagováno na připomínky předložené v postupu účasti dotčené veřejnosti;
- 3.5. čl. 66 odst. 1 bod 5 ve spojení s čl. 81 odst. 1 zákona o EIA tím, že nebyla provedena řádná variantní analýza;
- 3.6. čl. 66 odst. 1 bod 8 ve spojení s čl. 62 odst. 2 zákona o EIA tím, že nebyla provedena úplná analýza vlivu záměru s jinými probíhajícími, dokončenými nebo plánovanými záměry.

V souvislosti s výše uvedeným organizace **Fundacja Greenpeace Polska** požaduje

- a. zrušení napadeného rozhodnutí a odmítnutí vydání rozhodnutí na základě čl. 138 § 1 bod 2 správního řádu;
- b. případně zrušení napadeného rozhodnutí jako celku a předání věci k opětovnému posouzení na základě čl. 138 § 2 správního řádu;
- c. provedení důkazů sestávajících z:
 - oznámení založených ve spise, týkajících se neoprávněného urychlení data vydání rozhodnutí;
 - článku [REDAKCE] s názvem *Kto organizuje źle, organizuje dwa razy – publiczna rozprawa do poprawki* (čes. *Kdo pořádá špatně, pořádá dvakrát – veřejná rozprava k opravě*) a protokolu z jednání (ve spise) ve věci vadného průběhu jednání;
 - článku [REDAKCE], [REDAKCE], Institute for Energy Economics and Financial Analysis s názvem *Jak stworzyć rentowny system energetyczny w Polsce? Na bazie analizy PGE* (čes. *Jak vytvořit rentabilní energetický systém v Polsku? Na základě analýzy PGE*) ve věci nedostatečné analýzy výroby energie z obnovitelných zdrojů jako alternativy vůči záměru, a tudíž nedostatečné analýzy nulové varianty;
 - článku [REDAKCE], www.welt.de, s názvem *Region Zittau: Polen setzt auf Koble – Sachsen und Tschechen versinken im Dreck – WELT* ve věci informací v tisku týkajících se problémů záměrů přesahujících hranice států.

V odvolání ze dne 17. února 2020 organizace **Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia** uvedla, že rozhodnutí není v souladu s právními předpisy, neboť se vyznačuje kvantitativní (týkající se stran rozhodnutí věnovaných podmínkám realizace záměru a připomínkám účastníků a veřejnosti) a kvalitativní neshodou (v oblasti stanovených podmínek a „závažných otázek ohledně klimatu, podzemních a povrchových vod, kvality vzduchu, využití a rekultivace“) (4.1.). Dále ve svém odvolání tato organizace uvedla námitky týkající se podmínky okamžité vykonatelnosti, které byly posouzeny formou incidenčního rozhodnutí (rozhodnutí GŘOŽP ze dne 14. dubna 2021 čj. DOOŠ-WDS/ZOO.420.17.2020.AB.1).

V odvolání ze dne 17. února 2020 organizace **Greenpeace e.V.** uvedla stejné námitky jako v bodě 3.1.–3.6. a dále uvedla, že došlo k porušení čl. 7, 77 § 1 a 81 správního řádu ve spojení s čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a s čl. 2 odst. 1 písm. a) a b) Pařížské

dohody k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu sepsané v New Yorku dne 9. května 1992, přijaté v Paříži dne 12. prosince 2015 r. (Sb. zák. Polské republiky 2017.36 ze dne 5.1.2017, dále jenom „pařížská dohoda“) a čl. 66 odst. 1 bod 8 ve spojení s čl. 62 odst. 2 zákona o EIA tím, že nebyl hodnocen kumulovaný vliv záměru na klima (5.1). Organizace **Greenpeace e.V.** dále požadovala zrušení napadeného rozhodnutí a zamítnutí vydání rozhodnutí na základě čl. 138 § 1 bod 2 správního řádu, případně zrušení napadeného rozhodnutí a předání věci k novému posouzení na základě čl. 138 § 2 správního řádu.

Odvoláními ze dne 18. února 2020 **Liberecký kraj a obec Hrádek nad Nisou** vytkly rozhodnutí porušení uvedená v bodech 2.1.–2.5. se zvláštním zohledněním obyvatel Libereckého kraje a obce Hrádek nad Nisou, a dále požádaly o zrušení rozhodnutí v plném rozsahu a předání věci k novému projednání orgánu I. instance.

Dopisem ze dne 20. března 2020 **město Žitava** vytklo napadenému rozhodnutí to, že nebyly zohledněny některé záležitosti uvedené v dopise ze dne 12. září 2019, zatímco v rámci zohledněných záležitostí jsou navrhovaná opatření nepřesvědčivá, nepřiměřená a povedou k novým, dosud nezohledněným vlivům na životní prostředí, které bude nutné zhodnotit, tj.

- v oblasti drobných prachových částic:

- 6.1. požadavek týkající se přeložení podstatných informací, které jsou potřebné pro zhodnocení předvídaných významných nepříznivých vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, do jazyka sousedního dotčeného státu v souladu s polsko-německou smlouvou o hodnocení vlivů na životní prostředí. V rozsahu problematiky související s drobnými prachovými částicemi se toto týká přinejmenším kapitoly 22.7. Tato kapitola obsahuje důležité informace, které nebyly přeloženy. Tím došlo k porušení smlouvy mezi Polskou republikou a Spolkovou republikou Německo.
- 6.2. námitka týkající se neuvedení výchozích hodnot (z měření) pro predikci drobných prachových částic (modelování) v hodnocení vlivu na životní prostředí, v důsledku čehož je predikce nesrozumitelná a nevěrohodná. Námitka, že je nepřesvědčivé, jak jediné závazné opatření (zakrytí předávacího bodu) v oblasti odvalu nadloží, kde se vyskytuje 92 % (PM10), resp. 95 % (PM2,5) emisí drobných prachových částic, může vést k předpokládané redukci emisí drobných prachových částic o 73 %;

- v oblasti hluku:

- 6.3. připomínku, že předpokládané hodnoty hluku v noci v hodnocení vlivu na životní prostředí na úrovni 42 dB jsou v Drausendorfu příliš vysoké a že je nutné dodržovat hodnotu 35 dB, orgán zohlednil, což se projevilo v bodech 1.2.23 (vybavení výše uvedených dopravníků válečky s nízkou úrovní hluku <83 dB/m) a 1.2.24 (výstavba dalšího valu pro odhrazení hluku, výška 255-275 m n.m., minimální délka 1000 m, šířka 150-250 m) rozhodnutí. Nejsou ale důkazy, že tato opatření, jejichž účelem je dosáhnout hodnoty emise hluku v Drausendorfu v době noci na úrovni 35 dB, jsou účinná a přiměřená;

- v rozsahu účinnosti:

- 6.4. předpoklad, že opatření 1.2.23 a 1.2.24 by byla v souladu s mezními hodnotami hluku v Drausendorfu, je pouhá domněnka realizátora záměru, která není ani přesvědčivě

vysvětlená, ani prokázána. Analogicky k předchozímu modelování, v němž byla získána emise hluku v Drausendorfu v noci na úrovni 42 dB, by bylo potřeba provést nové modelování se zohledněním uvedených opatření. To ještě nebylo provedeno. Tato opatření nejsou také přesvědčivá. Na str. 150 rozhodnutí je konstatováno, že hlavním zdrojem hluku pro oblast Drausendorfu je sklápěčka Z49. Avšak podle hodnocení vlivu na životní prostředí, kapitola 19.5.1 a závazku 12 rozhodnutí není v noci v provozu. V souvislosti s tím je protihluková bariéra, která má chránit Drausendorf před tímto zdrojem hluku v noci, je také neúčelná ve vztahu k dodržení mezních hodnot hluku v noci;

- v rozsahu přiměřenosti:

- 6.5. obrovský sypaný val délky více než 1000 m a výšky asi 50 m nad přirozeným reliéfem terénu v bezprostředním sousedství obce, otočený na jihovýchod, který by podstatně omezil délku oslunění, zejména v málo slunečných zimních měsících, je také nepřiměřený. Existují vhodnější možnosti, jak předejít překročení mezních hodnot hluku v noci, jako je vypínání zařízení na noc (srovn. závazek 12), zakrytí zdrojů hluku nebo zřízení protihlukových ochranných clon podél dopravníků (srovn. závazek 16 ochranné clony podél dopravníků ON3-5). Na druhou stranu je zcela nepřijatelné trestat dotčenou obec za to, že se dožaduje shody se zákonnými limity hluku tím, že se jí doslova „před nose“ postaví obrovský val;
- 6.6. opatření 1.2.24 představuje podstatnou změnu v celém záměru, zejména v hraniční oblasti s městem Žitava (Zittau). Pokud bude toto opatření potvrzeno i přes výše uvedené výhrady, pak kromě dosud chybějících důkazů účinnosti a přiměřenosti bude nutné opět zvážit jiné otázky související s ochranou životního prostředí, tj. aktualizovat hodnocení vlivu na životní prostředí pro celý změněný záměr. Například v případě realizace valu by bylo potřeba předpokládat významné zvýšení emise drobných prachových částic, a tudíž i emisí v Drausendorfu, došlo by k úplné změně krajiny a zkrátala by se délka oslunění, hlavně pak v zimě, což nebylo dosud vzato v potaz.

Orgán II. instance zjistil a posoudil následující.

Předmětný záměr spočívá v těžbě nerostů z hnědouhelného ložiska „Turów“ povrchovou metodou v dobývacím prostoru s plochou přesahující 25 ha, kvůli čemuž patří mezi záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí dle § 2 odst. 1 bod 27 písm. a) nařízení vlády ze dne 9. listopadu 2010, o záměrech, které mohou mít významný vliv na životní prostředí (Sb. zák. Polské republiky z r. 2016 pol. 71), který je relevantní v této věci s ohledem na § 4 jej nahrazujícího nařízení vlády ze dne 10. září 2019, o záměrech, které mohou mít významný vliv na životní prostředí (Sb. zák. Polské republiky z r. 2019 pol. 1839, dále jenom „nařízení o EIA z r. 2019“). Tudíž dle čl. 71 odst. 2 bod 1 zákona o EIA pro jeho realizaci je nutné získat rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Orgánem, který je příslušný pro vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách pro výše uvedený záměr, je v souladu s čl. 75 odst. 1 bod 1 písm. j) zákona o EIA RŘOŽP

ve Vratislavi, což s ohledem na čl. 127 § 2 správního řádu ve spojení s čl. 127 odst. 3 zákona o EIA odůvodňuje instanční příslušnost GŘOŽP.

V rámci objasňovacího řízení GŘOŽP čtyřikrát vyzval navrhovatele záměru:

- 1) dopisem ze dne 10. června 2020 ve věci povrchových a podzemních vod, chráněných území a vlivu na klima;
- 2) dopisem ze dne 3. listopadu 2020 (s chybně uvedeným datem ve vyhotovení založené ve spise) ve věci rozsahu splnění jednotlivých podmínek napadeného rozhodnutí;
- 3) dopisem ze dne 15. prosince 2021 ohledně dosahu vlivu záměru, analýzy šíření zvuku, emisí do vzduchu a likvidační fáze;
- 4) dopisem ze dne 17. února 2022 ke sjednocení tištěné formy předkládaných objasnění s elektronickou;
- 5) dopisem ze dne 30. srpna 2022 k situační a výškové mapě s aktualizovaným dosahem vlivu záměru.

Navrhovatel předložil požadovaná objasnění v dopisech ze dne 5. listopadu 2020, 30. srpna 2021, 13. prosince 2021, 28. února 2022, 4. března 2022, 8. června 2022, 15. června 2022, 6. září 2022, 8. září 2022, dále pak v doplnění zprávy o EIA. Dále dopisem ze dne 15. září 2022 se navrhovatel vyjádřil k právním posudkům, které předložila organizace Greenpeace e.V. ve věci realizace povrchového dolu na základě právních předpisů platných pro záměry umístěné na území Polské republiky v příhraniční oblasti (právní kancelář [REDAKCE] Adwokaci i Radcy Prawni S.C., Varšava, 30. června 2022) a ve věci rámcových podmínek pro realizaci povrchového dolu dle právních předpisů platných pro záměr na území Polské republiky v příhraniční oblasti (právní kancelář [REDAKCE] Adwokaci i Radcy Prawni S.C., Varšava, 8. října 2021). Dopisem ze dne 29. září 2022 se navrhovatel vyjádřil k odvoláním podaným organizacemi Fundacja Greenpeace Polska a Greenpeace e.V. včetně jejich doplnění.

Během objasňovacího řízení byly podány zdejšímu orgánu mj. následující připomínky a požadavky:

- dopisem ze dne 18. února 2020 veřejně prospěšná organizace **Interessengemeinschaft Bauernhaus e.V.** požádala o souhlas s předložením stanoviska ve věci, které bylo uvedeno v oznámení statutárního orgánu, s čímž zdejší orgán souhlasil rozhodnutím čj. DOOŠ-WDŠ/ZOO.420.41.2020.AB.33. Z důvodu potvrzení relevantnosti stanoviska tato organizace předložila článek s názvem *Koncern energetyczny LEAG przedstawia plany, Kopalnia węgla brunatnego w Jänschwalde nie będzie rozbudowywan (čes. Energetický koncern LEAG představil své plány, důl na hnědé uhlí v Jänschwaldu nebu rozšiřován)* a s názvem *Pożeranie wiosek czy kwitnące krajobrazu? Wiejski festyn na rzecz zachowania zagrożonych wyburzeniem wiosek w powiecie Spree-Neisse (čes. Zánik vesnic nebo kvetoucí krajina? Venkovská slavnost ve prospěch zachování vesnic v okrese Spree-Neisse, kterým brozí zbourání)*;

- organizace **Greenpeace e.V.** požádala o provedení důkazu v podobě znaleckého posudku ve věci kumulovaného vlivu zařízení elektrárny Turów včetně povrchového hnědouhelného dolu Turów (se zohledněním jeho plánovaného rozšíření) na klima v kontextu závazků v oblasti snižování emisí skleníkových plynů, včetně oxidu uhličitého, jimiž je Polsko vázáno (dopis ze dne 16. března 2020), precizovalo své námitky v oblasti vlivu na klima, účasti veřejnosti a rozpravy, památek a předložilo výtisk internetové stránky s názvem *Postępowania o uchybienie zobowiązaniom*

państwa członkowskiego: główne decyzje podjęte w marcu (čes. Řízení o porušení závazků členským státem: hlavní rozhodnutí přijatá v březnu), s názvem *Der Kobleausstieg Berlins bis 2030 ist machbar* (překlad zajištěný orgánem byl založen do spisu týkajícího se okamžité vykonatelnosti), s názvem *Kto organizuje žle, organizuje dva razy – publiczna rozprawa do poprawki* (čes. Kdo organizuje špatně, organizuje dvakrát – veřejná rozprava k opravě), s názvem *Heathrow. Trzeci pas startowy niezgodny z porozumieniem paryskim* (čes. Heathrow. Třetí startovací dráha je v rozporu s pařížskou dohodou), s názvem *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 Ministerstwo Aktywów Państwowych* (čes. Státní plán ve prospěch energie a klimatu na období 2021-2030 Ministerstvo státních aktiv), s názvem *Produkcja prądu najniższa w dekadzie. Udział węgla najmniejszy w historii* (čes. Výroba proudu nejnižší v dekadě. Podíl uhlí nejmenší v historii), s názvem *Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 – działania w dziedzynie klimatu – European Commission* (čes. Rámec klimatické a energetické politiky do roku 2030 - opatření v oblasti klimatu - Evropská komise), s názvem *Rząd przyznaje: Polska nie osiągnie celu OZE na 2020* (čes. Vláda přiznává: Polsko nedosáhne cíl OZE pro 2020), s názvem *Submission by Latvia and the European Commission on behalf of the European Union and its member states* (včetně překladu), závěry přijaté Evropskou radou 12. prosince 2019, s názvem *Jak stworzyć rentowny system energetyczny w Polsce. Na bazie analizy PGE* (čes. Jak vytvořit v Polsku rentabilní energetický systém. Na základě analýzy PGE) včetně shrnutí v angličtině (překlad shrnutí zajištěný orgánem byl připojen ke spisu týkajícímu se podmínky okamžité vykonatelnosti), *Otepleni o 1,5 °C – zvláštní zpráva IPCC, Shrnutí zvláštní zprávy IPCC týkající se globálního oteplení klimatu o 1,5 °C*, s názvem *Polen setzt auf Kohle-Sachsen und Tschechen versinken im Dreck* (včetně překladu), překlad dokumentu s názvem *Globalne ocieplenie nadejdzie szybciej niż nam się wydaje* (čes. Globální oteplení přijde rychleji, než se nám zdá), potvrzení o podání kurýrní zásilky;

- dopisem ze dne 25. března 2020 **organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia** rozvinula své námítky z odvolání týkající se variantních řešení, strategie likvidace dolu, kvality vzduchu a zdraví, vlivu na klima (včetně emisí metanu);

- dopisem ze dne 20. dubna 2020 **organizace Fundacja Frank Bold** a dopisem ze dne 17. dubna 2020 **organizace Greenpeace Česká republika** oznámila na základě čl. 41 správního řádu změnu doručovací adresy;

- dopisem ze dne 29. května 2020 **organizace Greenpeace e.V.** předložila posudek dr. [REDAKCE] s názvem *Transgraniczne oddziaływanie Kopalni Węgla Brunatnego Turów na wody podziemne na obszarze Niemiec w kontekście planowanego poszerzenia obszaru eksploatacji* (čes. Přeshraniční vliv hnědoubelného dolu Turów na podzemní vody na území Německa v kontextu plánovaného rozšíření těžby), článek s názvem *Nieoczekiwane skutki zmiany klimatu. W Niemczech może zacząć brakować wody* (čes. Neočekávané efekty změny klimatu. V Německu může začít chybět voda), článek s názvem *Eksperti w Niemczech: może być kruczo z wodą pitną* (čes. Experti v Německu: může dojít k potížím s pitnou vodou), výtisk z internetové stránky s názvem *Zasoby wodne w Polsce* (čes. Vodní zdroje v Polsku) – *Global Compact Network Poland*, mapy tříd ohrožení hydrologickým suchem v jednotném útvaru podzemních vod a celkového ohrožení suchem (mapa č. 6-8), a také doplnila své dosavadní stanovisko o připomínky týkající se likvidace záměru a nesprávného překladu rozhodnutí orgánu I. instance do německého jazyka,

- dopisem ze dne 29. září 2020 **organizace Greenpeace e.V.** předložila posudek Dr. Ing. [REDAKCE] a Dr. [REDAKCE] s názvem *Analiza wpływu rozbudowy kopalni i elektrowni w Turowie na polskie zobowiązania w zakresie ochrony klimatu* (čes. Analýza vlivu rozšíření dolu a

elektrárny v Turovu na polské závazky v oblasti ochrany klimatu) a upřesnila svou námitku z odvolání týkající se nezohlednění závazků vyplývajících z Pařížské dohody, zejména čl. 4 odst. 2, 3, 13 ve spojení s čl. 191 odst. 1 odrážka 4. Smlouvy o fungování Evropské unie a s čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii. Dále tato organizace předložila posudek Dr. [REDACTED] s názvem. *Gutachten zu den grenzüberschreitenden Auswirkungen einer Fortführung des Abbaus der Braunkohlelagerstätte Turów (Polen) auf die Gewässer in Deutschland;*

- dopisem ze dne 3. října 2020 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** požádala o vydání kasačního rozhodnutí z důvodu nedostatečného hodnocení vlivu záměru na rurální systém obce Opolno Zdrój a individuální památky, které se tam nacházejí, resp. zrušení napadeného rozhodnutí a odmítnutí jeho vydání. Tato organizace předložila také následující dokumenty:

- *Opinia ekspercka dotycząca określenia wartości historycznego układu ruralistycznego oraz poszczególnych zabytków architektury i budownictwa w miejscowości Opolno Zdrój, gm. Bogatynia, pow. zgorzelecki, woj. dolnośląskie* (čes. *Posudek týkající se stanovení historické hodnoty rurálního systému a jednotlivých architektonických a stavebních památek v části Opolno Zdrój, obec Bogatynia, okres Zgorzelec, Dolnoslezské vojvodství*), [REDACTED];

- *Strategia rozwoju turystyki w Opolnie - Zdroju* (čes. *Strategie rozvoje cestovního ruchu v Opolno-Zdroji*), Dr. [REDACTED], Mgr. [REDACTED];

- *Bad Opelsdorf (Opolno Zdrój) Jego powstanie i rozwój jako kurortu* (čes. *Bad Opelsdorf / Opolno Zdrój/ Jeho vznik a rozvoj jako lázeňského místa*), [REDACTED] (sken originálu z Christian-Weise-Bibliothek v Žitavě a ověřený překlad);

- *Bad Oppelsdorf und Wald*, [REDACTED] (sken originálu z Christian-Weise-Bibliothek v Žitavě a ověřený překlad);

- fotodokumentace;

- výtisk článku s názvem *Uroki pogranicza, czyli domy przystępowe* (čes. *Kouzlo pohraničí, aneb brázděné domy*);

- dotazy akcionáře vznesené na řádné valné hromadě, bez uvedení zdroje těchto informací;

- dopisem ze dne 7. října 2020 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** opravila zřejmou chybu v bodě 1 odůvodnění svého dopisu ze dne 3. října, kdy nahradila označení „Greenpeace Německo“ označením „Greenpeace Polsko“;

- dopisem ze dne 30. října 2020 organizace **Fundacja Frank Bold** předložila další překlad posudku Dr. [REDACTED], překlad doplnění posudku ze dne 12. února 2020 a originály výše uvedených dokumentů s uvedením, že zřejmé chyby nemohou být důvodem pro neprovedení věcného posouzení expertního posudku v oblasti hydrogeologie, a s poukazem na záležitosti uvedené v posudku, tj. omezení modelu na žitavskou pánev, vliv kyselých důlních vod na podzemní vody, účinnosti protifiltrační clony, vlivu odstraňování důlních vod na regionální systém podzemních vod;

- dopisem ze dne 25. listopadu 2020 organizace **Greenpeace e.V.** a **Fundacja Greenpeace Polska** předložily překlad posudku Dr. [REDACTED] s názvem *Opinia na temat transgranicznych skutków kontynuacji eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów (Polska) na wody w Niemczech* (čes. *Posouzení přeshraničních důsledků pokračování těžby hnědoubelného ložiska Turów /Polsko/ na vody v Německu*), ze kterého dle stěžovatelů vyplývá nejenom vliv na podzemní a povrchové vody, ale také na klesání terénu na německé straně;

- dopisem ze dne 28. listopadu 2020 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** předložila sken rozhodnutí Ministra klimatu ze dne 20. dubna 2020 o změně koncese č. 65/94 na těžbu hnědého uhlí z ložiska Turów, který se prodlužuje platnost koncese o 6 let, což dle této organizace má za následek bezpředmětnost rozhodnutí ve věci podmínky okamžité vykonatelnosti;

- dopisem ze dne 14. prosince 2020 organizace **Greenpeace e.V.** odpověděla na výzvu GŘOŽP ze dne 30. listopadu 2020, změnila navrhovaný důkaz a požádala o provedení důkazu z dokumentu: *Opinia naukowa o emisjach dwutlenku węgla z elektrowni Turów (čes. Vědecký posudek o emisích oxidu uhličitého z elektrárny Turów)* Dr. ██████████;

- dopisem ze dne 28. prosince 2020 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** zaslala doklad plné moci ██████████, ze kterého vyplývá, že vztah zmocnění je platný do 31. prosince 2021;

- dopisem ze dne 5. ledna 2021 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** vytkla rozhodnutí orgánu I. instance nesprávné označení místa realizace záměru pomocí geodetických souřadnic (a nikoliv čísel evidenčních parcel), které byly navíc špatně uvedeny v rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi ze dne 12. února 2020, k prokázání čehož byla připojena mapa vyhotovená geodetem Ing. ██████████;

- dopisem ze dne 25. ledna 2021 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** poukázala na nutnost zohlednění námitek Evropské komise dle odůvodněného posudku ze stížnosti České republiky při vydávání rozhodnutí a požádání v této věci Ministra klimatu a životního prostředí nebo jiných příslušných státních orgánu o předložení jeho znění, předložila zprávu Dr. ██████████ s názvem *Memorandum odnośnie sposobu zagospodarowania dawnego uzdrowiska Jastrzębie Zdroju – przykład transformacji schyłkowego regionu górniczego w kierunku turystycznym (čes. Memorandum ve věci způsobu využití dávného lázeňského místa Jastrzębie Zdrój – příklad přeměny upadající hornické oblasti ve směru k cestovnímu ruchu)*, článek s názvem *Wojna na zabytki we wsi Opolno koło Bogatyni. W okopach Kopalnia Węgla Brunatnego „Turów”, ekologozy z Greenpeace, dolnośląska konserwator zabytków, a w drugiej linii: Narodowy Instytut Dziedzictwa i Ministerstwo Kultury. Stanka wysoka: przyszłość polskiej energetyki (čes. Válka o památky v obci Opolno u Bogatynie. V zákopech hnědouhelný důl Turów, ekologové z Greenpeace, Dolnoslezský ochránce památek, a ve druhé linii: Národní ústav dědictví a ministerstvo kultury. Vysoká sázka: budoucnost polské energetiky)*, článek s názvem *Ekologozy z całej Europy walczą z kopalnią Turów. Jej rozbudowa niszczy zabytki i pozbawi ludzi wody (čes. Ekologové z celé Evropy bojují s dolem Turów. Jeho rozšíření zničí památky a zbaví lidi vody)* a článek s názvem *Mieszkańcy niemieckiej Żytawy skarżą Polskę do Komisji Europejskiej (čes. Obyvatelé německé Žitavy žalují Polsko u Evropské komise)*, a také výtisk oficiálních internetových stránek Evropské unie se zprávou s názvem *Ocena oddziaływania na środowisko: Komisja przyjmuje uzasadnioną opinię w sprawie wniesionej przez Czechy przeciwko Polsce (čes. Hodnocení vlivu na životní prostředí: Komise přijala odůvodněný posudek ve věci žaloby Česka proti Polsku)* a dokumentární film zobrazující společenské problémy týkající se likvidace podstatné části obce Opolno-Zdrój;

- dopisem ze dne 28. dubna 2021 organizace **Greenpeace e.V.** uvedla, že data ze Saského vrchního horního úřadu (opis jejichž překladu byl k dopisu připojen) ukazují, že v oblasti města Žitavy byly v letech 2016-2020 výrazné poklesy terénu, což svědčí o tom, že údaje o poklesech terénu byly podhodnoceny jak ve zprávě EIA, tak i v rozhodnutí o environmentálních podmínkách;

- organizace **Fundacja Greenpeace Polska**, dopisem ze dne 7. května 2021 požádala, aby byl navrhovatel vyzván k předložení harmonogramu plánovaného postupu těžby v dobývce Turów,

včetně plánovaných prací souvisejících s rozšířením dobyvky Turów, přesné doby zabírání jednotlivých oblastí, plánů týkajících se výstavby infrastruktury a výkupu pozemků;

- dopisem ze dne 20. května 2021 organizace **Greenpeace e.V.** předložila posudek (originální dokument včetně překladu) Dr. [REDACTED] ze dne 16. května 2021 o klesání terénu na německé straně (včetně příloh);

- organizace **Fundacja Greenpeace Polska** dopisem ze dne 24. května 2021 poukázala na rozhodnutí (s připojením jeho znění a znění tiskové zprávy č. 89/21) Soudního dvora Evropské unie ze dne 21. května 2021, vydaného ve věci C-121/21 R Česko vs. Polsko, zavazující Polsko k okamžitému zastavení těžby hnědého uhlí v Turowu, což by dle stěžovatelů mělo v souladu se zásadou loajality vést ke zrušení napadeného rozhodnutí a provedení důkazního řízení s respektem k zásadám dvouinstančního řízení, nebo alespoň zohlednění stanoviska Soudního dvora v důkazním řízení odvolacího orgánu. Tato organizace předložila také posudek Dr. [REDACTED] s názvem *Analiza dotycząca zabytków Opolna Zdroju (čes. Analýza týkající se památek Opolna Zdroje)* a výtisk prezentace týkající se energetické transformace;

- dopisem ze dne 28. května 2021 organizace **Greenpeace e.V.** předložila opis ověřeného překladu posudku Dr. [REDACTED] ze dne 16. května 2021 o klesání terénu na německé straně;

- organizace **Greenpeace e.V.** v dopise ze dne 31. srpna 2021 poukázala na publikaci zprávy Mezivládní skupiny pro změnu klimatu s názvem „Zmiany klimatu 2021: podstawy fizyczne“ (čes. Změny klimatu 2021: fyzikální východiska“, která má podle stěžovatelů odraz v předmětné věci z důvodu kumulovaných vlivů záměru s celým komplexem Turowa na v této oblasti existující právní závazky vyplývající z Pařížské dohody a předpisů Evropské unie, dále předložila výtisk článku názvem *Bez dyskusyjnie – nowy raport IPCC o spowodowanym przez człowieka ociepleniu klimatu (čes. Bez diskuse – nová zpráva IPCC o oteplení klimatu způsobeném člověkem)*;

- organizace **Fundacja Greenpeace Polska** v dopise ze dne 20. října 2021 poukázala na další podmínky, pro které je nutné zrušit rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, tj. neexistence analýzy likvidace záměru, a přiložila anonymizované rozhodnutí GŘOŽP ze dne 24. září 2021 čj. DOOŠ-WDŠ/ZOO.420.61.2018.mko.67, kterým se ruší v plném rozsahu rozhodnutí RŘOŽP v Lodži č. 19/2018 ze dne 28. března 2018 čj. WOOŠ.420.45.2018.PTa.38 o environmentálních podmínkách realizace záměru s názvem Těžba hnědého uhlí z ložiska Zloczew a který se zamítá stanovení environmentálních podmínek pro realizaci záměru;

- dopisem ze dne 26. října 2021 [REDACTED] oznámil orgánu svou výpověď plné moci k zastupování **Libereckého kraje**;

- dopisem ze dne 8. listopadu 2021 [REDACTED] oznámila orgánu, že jako dosavadní substituční zmocněnec nezastupuje **Liberecký kraj**;

- organizace **Greenpeace e.V.** v dopise ze dne 16. listopadu 2021 předložila další posudky a doporučení (srovn. také dopis Greenpeace e.V. ze dne 28. dubna 2021 a 20. května 2021) ve věci týkající se údajů navrhovatele uvedených v předložené zprávě, jakož i ve věci zjištění týkajících se poklesu terénu na německé straně v rozhodnutí orgánu I. instance:

- posudek znalce [REDACTED] ze dne 17. srpna 2021 (originál dokumentu včetně překladu),

- zprávu Dr. [REDACTED] ze dne 14. října 2021 s názvem Geologisches Gutachten zu Bauschäden im Stadtgebiet Zittau, Sachsen;
- fotodokumentaci škod na budově na ul. Franz-Könitzer-Strasse 20 v Žitavě,
- fotodokumentaci škod na okolních budovách v Žitavě;
 - organizace **Greenpeace e.V.** v dopise ze dne 7. prosince 2021 předložila překlady posudků uvedených v dopise ze dne 16. listopadu 2021;
 - organizace **Fundacja Greenpeace Polska** v dopise ze dne 19. prosince 2021 předložila dokument plné moci pro [REDACTED] (plná moc platná do 31. prosince 2023);
 - organizace **Fundacja Frank Bold** v dopise ze dne 26. ledna 2022 doplnila dosud uvedenou argumentaci týkající se porušení:
 - čl. 6 odst. 6 ve spojení s 66 odst. 1 bod 9 a čl. 66 odst. 1 bod 8 zákona o EIA tím, že v zprávě EIA nebyly uvedeny informace týkající se likvidace záměru (závěrečné rekultivace), a tedy informace o dlouhodobém vlivu záměru;
 - čl. 66 odst. 1 bod 5 zákona o EIA ve spojení se čl. 6 odst. 1 a 2 zákona o ochraně životního prostředí tím, že rozhodnutí o environmentálních podmínkách bylo vydáno na základě zprávy nesplňující základní zákonné požadavky v oblasti popisu variant a zdůvodnění jejich výběru, které jsou nutné pro vydání rozhodnutí;
 - v dopise ze dne 9. února 2022 organizace **Fundacja Frank Bold** uvedla, že během seznamování se se spisem v sídle zdejšího orgánu byly zjištěny chyby u otevírání dvou CD disků nacházejících se ve spise;
 - organizace **Fundacja Greenpeace Polska**, dopisem ze dne 10. února 2022 předložila částečné stanovisko k doplnění zprávy ze dne 30. srpna 2021 v oblasti vlivu na vody;
 - dopisem ze dne 15. února 2022 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** předložila kopii smlouvy ze dne 3. února 2022 mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci k řešení vlivů těžební činnosti v povrchovém hnědouhelném dole Turów v Polské republice na území České republiky (dále jenom „smlouva“) s požadavkem, aby *v případě pochybností* byl požádán Ministr klimatu a životního prostředí o opis smlouvy, a také uvedla, že promítnutí ustanovení této smlouvy do rozhodnutí bude spojeno s nutností vydání kasačního rozhodnutí vzhledem k rozsáhlým analýzám, které budou vyžadovat podstatné doplnění zprávy;
 - dopisem ze dne 15. února 2022 organizace **Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia** uvedla, že je nutné zohlednit tuto smlouvu v rozhodnutí o odvolání, a uvedla dva části této smlouvy, které dle ní zapříčiňují nutnost podstatné úpravy rozhodnutí, nebo jeho zrušení a předání věci k novému posouzení; konkrétně se jedná zemní val izolující vliv v oblasti hluku a vibrací dolu na obyvatelstvo v České republice (čl. 4 výše uvedené smlouvy) a pravděpodobné podstatné rozšíření clony chránící před odlivem podzemních vod z České republiky (čl. 8 smlouvy);
 - organizace **Fundacja Greenpeace Polska**, dopisem ze dne 17. února 2022 předložila posudek Dr. Ing. [REDACTED] a Dr. [REDACTED] s názvem *Ustosunkowanie się do złożonych wyjaśnień przez Pełnomocnika PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna One way [REDACTED] [REDACTED] jako odpowiedź na pismo Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w sprawie złożenia wyjaśnienia w zakresie treści raportu oceny oddziaływania na środowisko co do wpływu rozbudowy kopalni i elektrowni w Turowie na polskie zobowiązania w zakresie ochrony klimatu (čes. Stanovisko k vysvětlením předloženým zmocněncem*

společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna One way Anitu Kuliś jako odpověď na dopis GŘOŽP ve věci předložení vysvětlení k zprávě o hodnocení vlivu na životní prostředí rozšíření dolu a elektrárny v Turovu na polské závazky v oblasti ochrany klimatu);

- dopisem ze dne 12. března 2022 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** oznámila orgánu termín, kdy předloží nové důkazy ve věci (do 25. března 2022);

- organizace **Greenpeace Česká republika**, dopisem ze dne 16. března 2022 doplnila své stanovisko o námitku porušení:

- čl. 4 odst. 1 písm. b) bod i) směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. EU L.2000.327.1 ze dne 2000.12.22) tím, že bylo vydáno environmentální rozhodnutí pro záměr, který výlučným způsobem ovlivňuje nedosažení environmentálních cílů vodního útvaru podzemních vod CZ14200 na území České republiky;

- čl. 62 odst. 1 bod 2 ve spojení s čl. 3 bod 8 písm. a) zákona o EIA ve spojení s čl. 6 odst. 1 a 2 zákona o ochraně životního prostředí tím, že bylo nesprávně provedeno hodnocení vlivu záměru na životní prostředí, zejména kvůli neprovedení řádného ověření zprávy EIA na životní prostředí v oblasti minimalizačního opatření v podobě zřízení protifiltrační clony;

- čl. 71 odst. 2 bod 1 ve spojení s čl. 82 odst. 1 bod 2 písm. b) zákona o EIA kvůli nesprávnému stanovení podmínek, zejména nesprávným stanovením parametrů protifiltrační clony za situace, kdy z hodnocení vlivu na životní prostředí vyplývá potřeba omezit vlivy na životní prostředí;

- organizace **Fundacja Greenpeace Polska** dopisem ze dne 23. března 2022 předložila opis posudku vč. potvrzení shody s originálem Dr. Ing. [REDAKCE] a Dr. [REDAKCE] z února 2022 s názvem *Ustosunkowanie się do złożonych wyjaśnień przez Pełnomocnika PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna One way [REDAKCE] jako odpowiedź na pismo Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w sprawie złożenia wyjaśnienia w zakresie treści raportu oceny oddziaływania na środowisko co do wpływu rozbudowy kopalni i elektrowni w Turowie na polskie zobowiązania w zakresie ochrony klimatu (čes. Stanovisko k vysvětlení předloženým zmocněncem společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna One way Anitu Kuliś jako odpověď na dopis GŘOŽP ve věci předložení vysvětlení k zprávě o hodnocení vlivu na životní prostředí rozšíření dolu a elektrárny v Turovu na polské závazky v oblasti ochrany klimatu)*, a také uvedla, že orgán stále nevyzval navrhovatele k doplnění nedostatků, které stěžovatelé uvedli;

- dopisem ze dne 30. března 2022 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** předložila zprávu *Opinia naukowa o oddziaływaniu zrzutu ścieków kopalnianych z okrywki Turów na stan Nysy Łużyckiej i Miedzianki – w odniesieniu do zasolenia (čes. Vědecký posudek o vlivu vypouštění důlních odpadních vod z dobývky Turów na stav Lužické Nisy a Miedzianky – ve vztahu k zasolení)* Dr. [REDAKCE] a Dr. [REDAKCE];

- dopisem ze dne 25. dubna 2022 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** předložila opis zprávy *Opinia naukowa o oddziaływaniu zrzutu ścieków kopalnianych z okrywki Turów na stan Nysy Łużyckiej i Miedzianki – w odniesieniu do zasolenia (čes. Vědecký posudek o vlivu vypouštění důlních odpadních vod z odkrývky Turów na stav Lužické Nisy a Miedzianky – ve vztahu k zasolení)*, Dr. [REDAKCE] a Dr. [REDAKCE]

spolu s vlastním stanoviskem k tomuto posudku a žádostí o:

- požádání Hlavního inspektora pro ochranu životního prostředí (dále jenom HIOŽP) o předložení materiálu, který se nachází na adrese <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>, a jeho následné použití jako důkazu ve věci správnosti tvrzení uvedených v posudku, který stěžovatel předložil,

- požádání Vojvodského inspektora pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi o předložení výsledků monitoringů uvedených ve zprávách *Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2015 r.* (čes. *Zpráva o stavu životního prostředí v Dolnoslezském vojvodství v r. 2015*), *Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego za rok 2015* (čes. *Hodnocení stavu útvaru povrchových vod na území Dolnoslezského vojvodství za rok 2015*) a *Zestawienie tabelaryczne danych z lat 2011-15 do klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego rzek w JCWP w województwie dolnośląskim oraz na mapach Stan/potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego (stan na koniec 2015 r.)* (čes. *Tabulky údajů za roky 2011-15 ke klasifikaci ekologického a chemického stavu řek v útvarech povrchových vod v Dolnoslezském vojvodství a na mapách Ekologický stav/potenciál útvarů povrchových vod na území Dolnoslezského vojvodství (stav ke konci r. 2015)*), *Stan chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego (stan na koniec 2015 r.)* (čes. *Chemický stav útvarů povrchových vod na území Dolnoslezského vojvodství (stav ke konci 2015)*) a *Stan jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego (stan na koniec 2015 r.)* (čes. *Stav útvarů povrchových vod na území Dolnoslezského vojvodství (stav ke konci r. 2015)*), a také v tabulkách v Excelu *Wyniki pomiarów dla wód powierzchniowych w województwie dolnośląskim w 2015 r.* (čes. *Výsledky měření pro povrchové vody v Dolnoslezském vojvodství v r. 2015*) a *Wyniki pomiarów dla wód powierzchniowych w województwie dolnośląskim w 2016 r.* (čes. *Výsledky měření pro povrchové vody v Dolnoslezském vojvodství v r. 2016*) a následně jejich použití jako důkazu ve věci posouzení správnosti tvrzení uvedených v posudku stěžovatele,

- provedení důkazu (včetně požádání o opisy výše uvedeného rozhodnutí) ze spisu řízení vedených maršálkem Dolnoslezského vojvodství: rozhodnutí maršálka Dolnoslezského vojvodství č. PZ 220/2014 ze dne 29. srpna 2014 o udělení společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (...) integrovaného povolení pro zřízení spalovacího zařízení s tepelným výkonem 3594 MWt umístěného v areálu společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., včetně rozhodnutí měnicích výše uvedené rozhodnutí, tedy: rozhodnutí maršálka Dolnoslezského vojvodství č. PZ 220.1/2014 ze dne 5. prosince 2014, č. PZ 220.2/2015 ze dne 28. září 2015, č. PZ 220.3/2019 ze dne 2. října 2019 a č. PZ 220.4/2020 ze dne 11. září 2020 ve věci možnosti odsolování odpadních vod z dobývky Turów způsobem uvedeným v tomto dopise;

- město **Žitava** v dopise ze dne 2. května 2022 uvedlo, že hodnocení vlivu na životní prostředí uskutečněné ve věci nespĺňuje požadavky uvedené v čl. 62 zákona o EIA z důvodu: nezohlednění poklesů terénu v důsledku ustupování podzemních vod, kvality povrchových vod (Nisa), kvality podzemních vod, fáze rekultivace po r. 2044 a také neakceptování skutečnosti, že dochází ke ústupu hlubokých (třetihorních) podzemních vod;

- organizace **Fundacja Greenpeace Polska** dopisem ze dne 18. května 2022 poukázala na potřebu, aby orgán v této věci zohlednil mezinárodní závazky, tj. ustanovení smlouvy, na potřeby, aby byly do spisu doplněny dokumenty, které je polská strana povinna předložit české straně, tj.

stavební projekt ochranné bariéry podzemních vod včetně doprovodných informací, projektová dokumentace zemního valu, hluková a rozptylová studie;

- organizace **Greenpeace Česká republika** dopisem ze dne 14. června 2022 předložila překlad zprávy Dr. [REDAKCE] s označením *Kopalnia Turów. Specjalistyczna opinia hydrologiczna do raportu: Venera Z. et al. (maj 2021): Rozwój poziomu wód podziemnych w Kotlinie Hradeckiej (čes. Důl Turów. Specializovaný hydrologický posudek ke zprávě: Venera Z. et al. (květen 2021): Vývoj hladiny podzemních vod v Hradecké kotlině) – Česká geologická služba. Praha.*

Orgán vzal také do úvahy tu část argumentace uvedenou v námitkách stěžovatelů proti rozhodnutí o okamžité vykonatelnosti, která se týkala jiných okolností než důvodnosti tohoto režimu, jako např. dopis organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia ze dne 11. března 2020, který je v podstatě doplněním námítky proti režimu vykonatelnosti, avšak předkládá posudek *Energetyka XXI w. na Dolnym Śląsku. Alternatywa wobec rozbudowy odkrywkę węgla brunatnego i bloku 450 MW w Turowie (čes. Energetika 21. století na Dolním Slezsku. Alternativa vůči rozšíření těžby hnědého uhlí a 450 MW bloku v Turowu)*, prof. [REDAKCE], Dr. [REDAKCE] a zpráva *Centre for Research and Clean Air – Skumulowany wpływ Kopalni i Elektrowni Turów na zdrowie mieszkańców (čes. Kumulovaný vliv dolu a elektrárny Turów na zdraví obyvatelstva)*.

Celý v této věci shromážděný důkazní materiál byl dvakrát poskytnut účastníkům podle zásady vymezené v čl. 10 § 1 správního řádu, což orgán oznámil ve smyslu čl. 49 správního řádu nejprve cestou oznámení ze dne 4. července 2022 čj. DOOŠ-WDŠ/ZOO.420.41.2020.AB.29 a čj. DOOŠ-WDŠ/ZOO.420.41.2020.AB.30 a pak oznámením ze dne 7. září 2022 čj. DOOŠ-WDŠ/ZOO.420.41.2020.AB.40 a čj. DOOŠ-WDŠ/ZOO.420.41.2020.AB.41. Je nutné zdůraznit, že ve fázi odvolacího řízení GŘOŽP doručoval oznámení o posouzení incidenční věci (vydání rozhodnutí ve věci režimu okamžité vykonatelnosti) a další oznámení ve věci (včetně oznámení o shromáždění důkazního materiálu před vydáním rozhodnutí) účastníkům řízení v režimu dle čl. 49 správního řádu na území Polské republiky, České republiky a Spolkové republiky Německo z důvodu zjištěného dosahu vlivu záměru mimo hranice Polské republiky v této věci.

V rámci finálního seznamování se s důkazním materiálem shromážděným ve věci byly ke zdejšímu orgánu podány následující připomínky a požadavky:

1) dopisy ze dne 29. července 2022, 1. srpna 2022 a 15. srpna 2022 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** požádala o prodloužení lhůty pro vyjádření do 15. září 2022 z důvodu zadání vědecké analýzy dopisu investora, tato žádost byla doručena orgánu 21. června 2022, a posudku [REDAKCE] a [REDAKCE], z důvodu, že se správním spisem se v sídle orgánu musí seznámit nový zmocněnec, tj. Dr. [REDAKCE], aby bylo možné ověřit neúplnou dokumentaci předloženou investorem (chybějící části stran zpráv a také části zpráv, na které se odkazuje investor v písemném stanovisku), a uvedla následující záležitosti:

- rozdíl mezi rozhodnutím orgánu I. instance a ustanoveními smlouvy a nutnost zjistit, posoudit a zhodnotit vliv některých opatření uvedených ve smlouvě na základě čl. 9 a 91 Ústavy Polské republiky, jako je např. zřízení ozeleněného zemního valu podél plánované hranice dolu Turów (podél silnice Opolno-Sieniawka), na životní prostředí;

- analogie mezi předmětným záměrem a hnědouhelným dolem Zloczew, u kterého nedostatky v oblasti závěrečné rekultivace vedly k tomu, že GŘOŽP vydal kasační rozhodnutí, tj. výše uvedeného rozhodnutí ze dne 24. září 2021 čj. DOOŠ-WDS/ZOO.420.61.2018.mko.67;

2) dopisem ze dne 2. srpna 2022 organizace **Greenpeace e.V.** požádala o opětovné prodloužení lhůty na vyjádření účastníků před vydáním rozhodnutí do konce října 2022 s ohledem na zveřejnění posudku s názvem *Rechtsgutachten über die Realisierung des Tagesbaus auf der Grundlage des angewendeten Rechts bzgl. des auf dem Gebiet der Republik Polen in der grenznahen Region gelegenen Vorhabens* a nutnost, aby se k němu stěžovatelé zaujali svá stanoviska.

3) dopisem ze dne 2. srpna 2022 čj. 125/EU/2022 organizace **Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia** předložila dopis maršálka Dolnoslezského vojvodství ze dne 6. května 2022 čj. DG-G-III.050.2020 týkající se uhelné transformace Zhořeleckého okresu a potvrdila své dosud podané připomínky a požadavky. Při tom poukázala na:

- nutnost zajistit shodu druhoinstančního rozhodnutí s ustanoveními smlouvy ze dne 3. února 2022 mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci k řešení vlivů těžební činnosti v povrchovém hnědouhelném dole Turów v Polské republice na území České republiky (dále jen „smlouva“), které se týkají: zřízení zemního valu, rozšíření clony chránící před odlivem vody ze strany České republiky, systému spolupráce v oblasti sledování vlivu dolu na životní prostředí;

- nedostatečnou účinnost protifiltrační clony a jiných minimalizačních opatření;

- zničení na památky bohaté obce Opolno-Zdrój v důsledku realizace záměru;

- zpomalení uhelné transformace Zhořeleckého okresu v souvislosti s realizací záměru a ztrátu případných finančních prostředků, které by mohly být použity na rozvoj regionu, včetně oblasti povodí Lužické Nisy;

- otázku napuštění nádrže (a spolu s ní dohled nad napouštěním a cílové parametry nádrže) jako součást likvidace záměru, která by podle zásady uvedené v čl. 72 odst. 5 zákona o EIA měla být předmětem tohoto environmentálního rozhodnutí;

- nejasnosti v oblasti objasnění investora ohledně nutnosti výstavby dočasných nádrží;
- nepřesnosti v objasněních investora ohledně klesání terénu na německé straně;
- zveličování role investora jako stabilizačního prvku v elektroenergetické soustavě.

4) dopisem ze dne 2. srpna 2022 organizace **Fundacja Frank Bold** potvrdila své dosavadní připomínky a uvedla okolnosti, včetně těch, které se vyskytly již po vydání prvoinstančního rozhodnutí, hovořící pro nutnost opětovného posouzení věci dle zásad z čl. 138 § 2 správního řádu, tj.:

- závazky investora vyplývající ze smlouvy;

- nové údaje z monitorování stavu českých vod poukazující na neúčinnost minimalizačních opatření;

- nutnost zohlednit klimatické záležitosti;

- nevysvětlení stanoviska investora uvedeného ve zprávě EIA a doplněních ze dne 30. srpna 2021, 13. prosince 2021 a 28. února 2022 v rozsahu následujících záležitostí:

- chybějící analýza pozorovaných vlivů na složky životního prostředí, včetně povrchových vod a prostředí závislá na vodách v popisu nerealizace záměru v bodě 1d dopisu ze dne 30. srpna 2021;

- neuvedení údajů týkajících se klesání terénu na německé straně v bodě 1g dopisu ze dne 30. srpna 2021;

- nedopracovaný a se zprávou EIA nekoherentní model napouštění nádrže po dolu (srovn. str. 58 dopisu ze dne 30. srpna 2021). Dle názoru stěžovatelů změna využití výše uvedené nádrže povede k upuštění od požadavků na kvalitu povrchových vod, což bude zvláště nepříznivé z hlediska vlivu na chráněné oblasti Natura 2000 na dolním toku Lužické Nisy;

- nejednoznačně určena doba napouštění nádrže po dle vodou (jinak v dopise ze dne 30. srpna 2021 a jinak v dopise ze dne 28. února 2022);

- chybějící faktická analýza vlivu napouštění nádrže na ryby (srovn. str. 59 dopisu ze dne 28. února 2022);

- rozpory týkající se závěrů z totožných okolností, jako např. kvalita vody v kontextu lesní výsadby na rekultivovaném vnitřním odvalu;

- nutnost zohlednění klasifikace ukazatelů kvality vod, uskutečněné v r. 2020, v souladu s § 14 a 15 nařízení Ministra infrastruktury ze dne 25. června 2021, o klasifikaci ekologického stavu, ekologického potenciálu a chemického stavu a způsobu klasifikace stavu útvarů povrchových vod a také environmentálních standardů kvality pro prioritní látky (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 1475);

- nezohlednění častějšího nouzového vypouštění vody z dolu než v současnosti s ohledem na větší pravděpodobnost nadnormativních atmosférických srážek;

5) dopisem ze dne 2. srpna 2022 **Hrádek nad Nisou** potvrdil dosud podané připomínky a požadavky a dále poukázala na následující záležitosti:

- prioritou je udržení odběru pitné vody pro místní obyvatelstvo, což by mělo vést k předvídání situací tohoto typu v tomto řízení (včetně uvedení preventivních opatření) a stanovení povinností, aby investor učinil opatření vedoucí k obnovení přístupu k vodě;

- odlišná očekávání stěžovatelů a investora ohledně funkce protifiltrační clony; dle investora cílem zřízení clony není potřeba zajištění zdroje pitné vody, ale pouze ochrana dolu před přítokem vody z jižní strany;

- chybějící, v aktuální fázi, technická možnost zajistit účinnost protifiltrační clony, neboť toto bude podle investora možné teprve po uskutečnění průzkumů dovolujících lepší poznání geologické skladby terénu, což znamená, že realizace těžby a rozšíření dolu do hloubky nebo šířky je v rozporu se zásadami právních předpisů na ochranu životního prostředí, včetně zásady předběžné opatrnosti;

- nutnost zohlednit změny klimatu a proměnlivé množství atmosférických srážek při předpokládané účinnosti protifiltrační clony;

- nutnost aktuální (a nikoliv až po ročním sledování účinnosti protifiltrační clony, rozhodnutí o jeho neúčinnosti a zpracování nového hydrologického modelu) analýzy jiných řešení umožňujících zajistit ochranu zájmů obyvatelstva zbaveného pitné vody a ochrany životního prostředí;

- nutnost prokázat, že investorem předpokládané jevy, tj. to, že hydrologické poměry jižně od dolu nebudou nikdy obnoveny a přítok vody z Česka do dolu se bude dál zvyšovat, nepovedou k dalšímu zhoršování podmínek pro odběr vody ze zdroje na české straně hranice;

- v rozporu s názorem investora zasahuje vliv předmětného záměru také nemovitosti ležící v dosahu třetihorních depresních kuželů a zbavení účastníka procesních práv nesmí vyplývat z nedostatečného doložení záležitosti klesání terénu.

6) dopisem ze dne 2. srpna 2022 organizace **Greenpeace Česká republika** zastoupená [REDAKCE] potvrdila dosavadní připomínky a požadavky, požádala, aby dokumenty, které dosud uvedla, byly použity jako důkazy, zejména se jedná o zprávu s názvem Důl Turów. Specializovaný hydrologický posudek ke zprávě: [REDAKCE]. et al. (květen 2021): Vývoj hladiny podzemních vod v Hradecké kotlině – Česká geologická služba. Praha, který byl předložen dopisem ze dne 14. června 2022, a také poukázala na následující záležitosti:

- odvolací orgán je povinen zohlednit změnu faktických a právních okolností po vydání rozhodnutí orgánem I. instance, tj. výsledky monitorování stavu českých vod prokazující neúčinnost protifiltrační clony, závazky Polska vyplývající ze smlouvy, zejména v kontextu potřeby rozšíření zprávy EIA o nové součásti vyplývající ze smlouvy;

- postup orgánu I. instance je stížen četnými vadami procesního charakteru;

- depresní kužel, který je spojený s dobývkou, způsobuje vysychání zdroje pitné vody v Uhelné, ale investor neuskutečňuje dostatečná opatření předcházející tomuto jevu;

- zřízení protifiltrační clony slouží k ochraně pouze jednoho ze čtyř zvodnělých kolektorů (který není využíván pro zásobování obyvatelstva vodou a nepřenáší největší množství vody), zatímco dochází k proudění vod ostatními kolektory;

- cílem zřízení protifiltrační clony není zabránit odtoku podzemních vod z území Česka, ale minimalizovat přítok vody do dolu, což umožní a usnadní těžbu uhlí;

- mechanismy ochrany vod, uvedené v prvoinstančním rozhodnutí a smlouvě, vycházejí z neaktuálních informací dostupných v době řízení a vycházejících z dat o vlivu záměru na území Česka do roku 2015. Od roku 2017 je pozorována změna modelu proudění vody a voda z území Česka začala proudit hlavně jiným kanálem, tedy poduhelným zvodnělým kolektorem. Vzhledem k tomu je nutné aktualizovat hydrogeologický model, zajistit větší počet monitorovacích bodů kolem zdroje Uhelná do doby uskutečnění minimalizačních opatření (jedna nebo více podzemních přehrad, přizpůsobení plánovaného rozsahu těžby) v rozhodnutí a smlouvě, *požadovat, aby se těžba nepřibližovala k polsko-české hranici*, zpřísnit povinností v oblasti ochrany vod uvedené ve smlouvě.

Dále:

- dopisem ze dne 19. srpna 2022 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** předložila dokument plné moci pro Dr. [REDAKCE] (plná moc platná do 31. prosince 2023);

- dopisem ze dne 29. srpna 2022 organizace **Fundacja Greenpeace Polska** opět požádala o prodloužení lhůty pro vyřízení věci (a aby byl v této věci vyzván navrhovatel) z důvodu nedostatků a nepřesností v dokumentaci, které stěžovatel zjistil;

Následně ve fázi opakovaného seznamování se účastníků s důkazním materiálem věci:

- organizace **Fundacja Greenpeace Polska**, dopisem ze dne 15. září 2022 požádala, aby byla navrhovateli stanovena povinnost předložit chybějící údaje ohledně chybějících součtů chloridů a sulfátů ve vodě na všech výpustích odpadních vod z dolů Turów a v tocích plnicích funkci recipientů za první polovinu 2021 včetně příslušných zpráv z měření;

- organizace **Fundacja Greenpeace Polska** dopisem ze dne 16. září 2022 předložila další posudek Dr. [REDAKCE] a Dr. [REDAKCE] ze dne 15. září 2022 ve věci zasolení a také uvedla, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nepravdivých údajů uvedených ve zprávě EIA (týkajících se vlivu na vody), při hodnocení záměru byla vynechána rekultivace dolu, což je v rozporu s rozhodnutím GŘOŽP ve věci ložiska Zloczew, a dále že smlouva předpokládá řadu povinností v oblasti předmětného záměru, které v rozhodnutí I. instance nejsou uvedeny. Dále tato organizace požádala o to, aby od Ministra klimatu a životního prostředí, případně jiných orgánů a PGE GiEK byly získány informace předávané české straně na základě výše uvedené smlouvy, a o jejich zařazení do důkazního materiálu věci;

- dopisem ze dne 25. září 2022 organizace **Greenpeace e.V.** předložila zprávu Dr. [REDAKCE] ze dne 23. září 2022 s názvem *Opinia w sprawie kontreksperyty PGE w zakresie KWB turów, Polska (čes. Posudek ve věci protiposudku PGE ve věci hnědoubelného dolu Turów, Polsko)*;

- dopisem ze dne 29. září 2022 organizace **Greenpeace e.V.** předložila další vysvětlení k tabulce uvedené v dopise ze dne 28. dubna 2021, která se týká klesání terénu na německé straně.

Vzhledem k tomu, že řízení vedené odvolacím orgánem se neomezuje pouze na ověření napadeného rozhodnutí ve vztahu k podaným námitkám, zdejší orgán v průběhu řízení posoudil věc v plném rozsahu faktických a právních okolností. Orgán se tedy seznámil se shromážděným důkazním materiálem, včetně žádosti ze dne 2. března 2015 o vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách, která obsahuje také žádost o stanovení rozsahu zprávy na základě čl. 69 odst. 1 zákona o EIA (s ohledem na zjištěný přeshraniční vliv a znění čl. 69 odst. 2 zákon o hodnocení vlivů na žp), zprávy EIA (tj. PGE GIEK S.A. Oddział KWB Turów, *Pokračování těžby hnědoubelného ložiska Turów, zpráva o vlivu na životní prostředí /sjednocená verze/*, červenec 2019, Bogatynia) a všemi jejími doplněními, vysvětleními navrhovatele v rámci odpovědi na výzvy RŽOŽP ve Vratislavi a GŘOŽP, připomínkami veřejnosti a účastníků, které byly podány ve fázi řízení obou instancí, napadeným rozhodnutím a také argumenty uvedeným v odvoláních a jejich doplněních.

V souladu s čl. 138 § 1 bod 2 norma první správního řádu může odvolací orgán zrušit celé napadené rozhodnutí, nebo jeho část a v tomto rozsahu rozhodnout o meritu věci. O zrušení rozhodnutí na základě tohoto ustanovení se bude jednat tehdy, pokud na základě opětovného posouzení věci bude meritorní rozhodnutí odvolacího orgánu v rozporu s rozhodnutím orgánu I. instance. Pokud správní orgán vydá v odvolacím řízení rozhodnutí o zrušení napadeného rozhodnutí a rozhodne o meritu věci, zaujme tím stanovisko, že rozhodnutí I. instance je nesprávné z důvodu rozporu s právními předpisy, nebo z hlediska účelnosti učiněného rozhodnutí. *Za rozpor s právními předpisy je považován rozpor s hmotněprávními, nebo procesněprávními předpisy v důsledku jejich hrubého porušení nebo nesprávné interpretace* (B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz /Správní řád. Komentář*, Vydavatelství C.H. Beck, Varšava 2016, str. 617). S takovou situací máme co do činění ve vztahu k bodům: I.2.1, I.2.6, I.2.9, I.2.10, I.2.16 písm. a), I.2.17, I.2.19, I.3.1, II.3, II.4, II.6, III.1, III.2 i III.4 rozhodnutí RŽOŽP ve Vratislavi ze dne 21. ledna 2020. V souladu s čl. 138 § 1 bod 1 správního řádu odvolací orgán může potvrdit platnost napadeného rozhodnutí. O to se bude jednat tehdy, pokud na základě opětovného posouzení věci bude rozhodnutí odvolacího orgánu v souladu s napadeným rozhodnutím orgánu I. instance.

Pokud správní orgán v odvolacím řízení potvrdí napadené rozhodnutí, zaujme tím stanovisko, že rozhodnutí orgánu I. instance je správné, jak z hlediska souladu s právními předpisy, tak i z hlediska podstaty věci. Podle GŘOŽP je ve zbývající části napadené rozhodnutí správné a neporušuje právní předpisy v rozsahu, který by odůvodňoval jeho zrušení.

Změna podmínky uvedené v napadeném rozhodnutí v bodě I.2.6 spočívá v upřesnění postupu v případě realizace dočasné rekultivace v oblasti vnitřního odvalu. Uvedené agrotechnické zákroky mají zpomalit vodní a eolické erozi, snížit množství suspenze ve vodách z povrchového splachu a zlepšit kvalitu ovzduší zpomalením procesu neorganizované emise prachových částic.

V rozsahu podmínky I.2.9 napadeného rozhodnutí, která předpokládá zřízení clony snižující rychlost větru a systému měření prachových znečištění, je nutné uvést, že v objasněních ze dne 28. února 2022 byly upřesněny parametry clony a materiály, z nichž bude postavena, což umožnilo, aby odvolací orgán upravil tuto podmínku v bodě 3 svého rozhodnutí. U systému dimenzování provozu zásobníku uhlí bylo možné na základě objasnění ze dne 28. února 2022 upřesnit počet a umístění součástí tohoto systému, tedy čidel měření prachových znečištění a meteorologické stanice. Stanovené mezní datum, do něhož měla být řešená opatření podle napadeného rozhodnutí (tj. r. 2020) uskutečněna, bylo s ohledem na zásadu aktuality, probíhající odvolací řízení a dosavadní nesplnění této povinnosti (srovn. dopis navrhovatele ze dne 5. listopadu 2020, str. 4) vypuštěno z podmínky I.2.9 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi.

Podmínku stanovenou v bodě I.2.10 napadeného rozhodnutí bylo nutné upravit z důvodu její přílišné obecnosti. Tato podmínka navíc nezohledňuje, že na území dolu a mimo něj probíhá nepřetržitý monitoring prašnosti (kromě postrealizační analýzy týkající se prašnosti v oblasti zásobníku uhlí, což je předmětem podmínky III.6 napadeného rozhodnutí), který se týká pouze pracovních etází. Ve vztahu k nepřetržitému monitoringu prašnosti je nutné zdůraznit, že neexistují meritorní důvody pro jeho zřízení. Měřicí stanice mj. v obci Działoszyn, Jasna Góra, Bogatynia, Frýdlant, Uhelná nebo také Zittau Ost neregistrují překročení průměrných ročních koncentrací PM10 a PM2,5 (srovn. objasnění ze dne 28. února 2022, str. 28-29). Vzhledem k výše uvedenému GŘOŽP považoval za nutné upravit tuto podmínku prostřednictvím rozšíření kropení jak cest v dole, uhelných cest, uhlí a cest v zásobníku a také uhelné plochy. Přičemž jako směřodátné orgán označil vizuální zjištění nadměrné prašnosti (z důvodu doložené neexistence překročení průměrných ročních koncentrací prachu) a specifikoval vybavení a nástroje, pomocí nichž může kropení probíhat. Dále orgán poukázal na nutnost zohledňovat oznámení Hlavního inspektora pro ochranu životního prostředí, že v obci Bogatynia může dojít k překročení úrovně pro oznamování nebo úrovně pro vyhlášení poplachu v oblasti prachových suspenzí PM10 pro dobu průměrování 24 hod. Je nutné zdůraznit, že i bez překročení průměrných ročních koncentrací v závislosti na povětrnostních podmínkách generuje běžná těžba a důl víření prachu a krátkodobou prašnost. Nejúčinnějším způsobem minimalizace je v této oblasti kropení.

Úprava bodu I.2.16 písm. a) napadeného rozhodnutí vyplynula z nutnosti uvedení správných souřadnic umístění clony. GŘOŽP totiž zjistil, že z hlediska doplnění z 28. února 2022 došlo v prvoinstančním rozhodnutí k záměně souřadnic x a y v souřadnicovém systému PL-2000.

Úprava bodu I.2.17 napadeného rozhodnutí, který se týká přemístitelné clony, vyplývala z neshody údajů o původní poloze clony v souřadnicovém systému PL-2000, kterou zdejší orgán

zjistil (záměna x a y v souřadnicovém systému). Současně GŘOŽP zjistil, že není možné stanovit konkrétní následnou polohu přemístitelné clony, ale pouze přibližné umístění podle postupu těžby (srovn. doplnění ze dne 28. února 2022, str. 17-18), a ponechal zbývající znění podmínky stanovené orgánem I. instance.

Odvolací orgán upravil podmínku I.2.19 prostřednictvím uvedení, že za účelem minimalizace negativního vlivu plánovaných prací na životní prostředí je nutné zavést časové rámce kontrol před kácením stromů, keřů a před realizací demolicí kolidujících se záměrem. Díky tomu bude možné získat aktuální údaje o osídlení stanovišť. Záměr předpokládá přeměnu půdy, vykácení stromů a odstranění budov, které jsou důležitými stanovištními prvky pro inventarizované chráněné druhy zvířat. Z toho důvodu bylas stanovena také nutnost zřídit náhradní úkryty.

Úprava podmínky uvedené v bodě I.3.1 rozhodnutí orgánu I. instance spočívá v upřesnění ustanovení o postupné rekultivaci, která se může týkat jak dočasné, tak i finální rekultivace. Cílem rekultivace dle této podmínky je příprava terénu dolu k závěrečné rekultivaci. Jedná se o proces, který je systematicky prováděn na území, kde byly ukončeny těžební práce a kde již nová těžba nebude. Tento proces se týká terénu natrvalo vyřazených z těžby na rozdíl od dočasné rekultivace ve směru k zalesnění v oblastech, kde došlo k dočasnému ukončení těžby a taková přechodná doba (do doby opětovné těžby) bude trvat déle než 20 let. Způsob realizace dočasné rekultivace na vnitřním odvalu za účelem ochrany proti prašnosti byl popsán v upravené podmínce I.2.6.

V případě bodu II.1 napadeného rozhodnutí se díky dalšímu objasňování ve II. instanci podařilo upřesnit, s výjimkou záležitosti, která je zmíněna v bodě II.1 písm. h) rozhodnutí I. instance, pomocí geografických souřadnic umístění kontrolních bodů pro měření rovnovážné hladiny zvuku A (srovn. doplnění ze dne 28. února 2022, str. 24). Vzhledem k nemožnosti upřesnění umístění měřicího bodu, který je uveden v bodě II. 1 písm. h) rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, zůstalo ve znění dle prvoinstančního rozhodnutí.

Úprava podmínky II.3 spočívá v rozšíření monitoringu účinnosti protifiltrační clony o další, již existující měřící body hladiny vody ve vrstvě Pw, uvedení konkrétních piezometrů ve vrstvě Mw a ve specifikaci frekvence předmětných měření. Cílem zařazení piezometrů hladiny vody v úrovni Pw do monitorování účinnosti clony je prokázání, jak podzemní vody z této vrstvy reagují na zřízenou bariéru. Získané údaje budou sloužit k pozdější analýze účinnosti použitých minimalizačních opatření, která je uvedena v podmínce III.5 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi. Pokud nebude dosaženo předpokládané účinnosti clony, bude nutné použít vhodná minimalizační opatření, jako např. změna výšky nebo délky plánované clony. V současné fázi řízení již je zřízená síť piezometrů zajišťujících kontrolu účinnosti protifiltrační clony, díky čemuž bylo možné upřesnit podmínku uvedením jejich konkrétních čísel. Výsledky z piezometrů umístěných na vrstvě Pw mají sloužit k zachycení trendů odtoku vody v třetihorních vrstvách v důsledku realizace protifiltrační clony. Pokud jeden z piezometrů uvedených v této podmínce přestane fungovat, je nutné měření provádět na novém, ekvivalentním piezometru. Za účelem zpřehlednění rozhodnutí byla tato podmínka také rozšířena o ustanovení podmínky II.4, která se týká nutnosti předávání získaných výsledků.

Analýzy uvedené v upravené podmínce v bodě II.4 napadeného rozhodnutí vytvoří databázi hydrologických a geologických informací pro potřeby pozdějšího řízení ve věci cílové rekultivace.

Přípravou na cílovou rekultivaci je tvarování nádrže, které nepodléhá tomuto hodnocení. Avšak vzhledem k tomu, že tato rekultivace souvisí s hodnoceným záměrem, informace získávané o životním prostředí v současné fázi mohou být přínosné pro příslušné analýzy a hodnocení vlivu pozdějšího záměru. Vzhledem k tomu, že fáze cílové rekultivace bude spojena s odběrem povrchových vod, jejichž cílové množství bude záviset od finálního tvaru svahů nádrže, nařídil orgán II. instance zpracování analýz trendů průtoků vody ve vodotečích vystavených negativním vlivům souvisejícím s napouštěním nádrže po ukončení těžby. Informace uvedené v podmínce je nutné předávat RŘOŽP ve Vratislavi včetně příslušné analýzy trendů průtoku již ve fázi provozu záměru. Z důvodu stanovených intervalů získávání dat bude nutné je zajišťovat celoročně. Období 7 let, které je nutné použít pro analýzu průtoků, se jeví jako postačující pro prokázání případných trendů. Účelem údajů je predikce vlivů, ke kterým bude docházet po ukončení vypouštění důlních vod a jejich nahrazení vlivy souvisejícími s odběrem vody z vodních toků. Umístění vodoznaků byla vybrána průřezově, aby byly získány co nejúplnější údaje o vlivu na oblast Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy PLH020066. Za účelem získání potřebné kvality údajů bylo požadováno, aby se hydrolog, který bude konzultovat metodiku měření průtoků vody, prokazoval znalostí metod měření shodnou s požadavky Rámcové směrnice o vodách. Zkrácení intervalu reportování RŘOŽP po roce 2047 vyplývá z toho, že po dokončení těžby ložiska budou práce související s likvidací závodu postupovat rychleji. Za účelem jednotnosti reportování bylo analyzování průtoků také nařízeno co 3 roky. Za účelem zpřehlednění bylo původní znění podmínky uvádějící nutnost reportování výsledků monitoringu uvedeno v bodě II.3, který obsahuje specifikaci způsobu jeho provádění.

Vzhledem k dalšímu objasňování bylo v této oblasti nutné upravit podmínku II.6 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi týkající se předávání výsledků měření příslušným orgánům. V objasněních ze dne 28. února 2022 bylo totiž uvedeno, že měřicí stanice mj. v obci Działoszyn, Jasna Góra, Bogatynia, Frýdlant, Uhelná nebo také Zittau Ost nezaznamenávají překročení průměrných ročních koncentrací PM10 a PM2,5, což znamená, že nedochází k překračování prašnosti mimo území dolu, a tudíž neexistenci důvodu pro požadování těchto měření po investorovi. Je nutné uvést, že v bodě II.5. napadeného rozhodnutí orgán I. instance použil nepřesnou formulaci týkající se monitoringu prašnosti, avšak GŘOŽP upustil od jeho úpravy z důvodu zjištění učiněných v důsledku přeshraničního řízení. Na str. 7 protokolu o přeshraničních konzultacích v podobě expertního jednání s Českou republikou (prvoinstanční spis, svazek XVI, str. 3-32) bylo uvedeno, že „Po schválení protokolu poskytne investor české straně prostřednictvím GŘOŽP data z měření emisí za období od roku 2010 z 10 měřících stanic v okolí dolu. Pokud budou tato měření v budoucnu pokračovat, souhlasí s tím, že je každý rok předá stejným způsobem české straně.“ V přeshraničním řízení se tedy jedná o jiná měření úrovně prašnosti, než je stálý monitoring prašnosti prováděný mimo oblast dolu, který by se mohl stát základem podmínky uvedené v bodě II.6 prvoinstančního rozhodnutí a který nebude muset být prováděn. Proto také GŘOŽP, aby neomezoval informační povinnosti v oblasti monitoringu, upustil od modifikace bodu II.5 napadeného rozhodnutí.

Pro úpravu podmínky uvedené v bodě III.1 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi hovoří výsledky doplňkového objasňování, které v odvolací fázi provedl GŘOŽP. V doplnění ze dne 28. února

2022 navrhovatel upřesnil měřicích bodů 2 a 3, které byly stanoveny ve fázi prvoinstančního řízení a budou sloužit pro kontrolní měření účinnosti protihlukových clon pro cestu kolem dolu a pohonnou jednotku dopravníku P5.5.1a a P5.3.1. Současně je potřeba zdůraznit, že znění výše uvedené podmínky, které navrhl orgán I. instance, je nesprávné, neboť uvádí, že poloha měřicích bodů by měla být určena v bezprostředním sousedství výše uvedených clon, což je metodicky nepřijatelné z hlediska tzv. efektu pozadí. Metodicky správná je poloha určená, jak bylo uvedeno v doplněních z 28. února 2022, na hranici oblasti pod protihlukovou ochranou. Je nutné také doplnit, že pokud bude v postrealizační analýze prokázáno, že je nutné realizovat další ochranná opatření, bude po navrhovateli požadováno, aby uskutečnil nápravná opatření, která jsou uvedena v zákoně o ochraně životního prostředí.

V doplnění ze dne 28. února 2022 bylo možné jednoznačně určit polohu měřicího bodu, který poskytne údaje pro postrealizační analýzu o účinnosti zemního valu, o kterém orgán I. instance rozhodl v bodě 2.24 svého rozhodnutí, což je podstatou úpravy příslušné podmínky v bodě 14 tohoto rozhodnutí.

V bodě III.4 prvoinstančního rozhodnutí byla stanovena nutnost zpracovat a předložit příslušným orgánům postrealizační analýzu týkající se účinnosti přemístitelné clony od strany obce Opolno Zdrój s uvedením jednoho měřicího bodu (alespoň), ve kterém budou měření v rámci analýzy prováděna. V doplněních ze dne 28. února 2022 byla stanovena nutnost rozšířit počet kontrolních bodů (na 5) z důvodu nutnosti hodnocení účinnosti clony v co největším počtu bodů při zachování opakovatelnosti jejich polohy v jednotlivých časových sekvencích. Proto povinnost zpracovat postrealizační analýzu a předložit ji příslušným orgánům a české straně byla stanovena jak pro první polohu, která je uvedena v bodě 6 rozhodnutí GŘOŽP, které mění bod I.2.17 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, tak i každou další. Jsou předpokládány tři návazné lokality přemístitelné clony v roce 2032, 2034 a 2035 (doplnění ze dne 28. února 2022), je ale potřeba zohlednit, že roky jejich realizace se mohou změnit z důvodu postupu čela těžby. Proto je nutné zpracovat postrealizační analýzu nejenom pro výchozí umístění clony, ale pro každé další, což bylo stanoveno v bodě 15.1 tohoto rozhodnutí. Je nutné zdůraznit, že bez ohledu na výše uvedené povinnosti v oblasti postrealizační analýzy clony v bodě 15.2 GŘOŽP rozhodl o nutnosti realizace monitorovacích měření hluku a každoročním předkládání jejich výsledků příslušným orgánům, což umožní průběžné hodnocení akustického stavu v obci Opolno Zdrój. Je nutné doplnit, že podle postupu těžby budou měřicí body uvedené v bodě 15 tohoto rozhodnutí postupně pohlcovány oblastí těžby, proto také zdejší orgán uvedl v bodě 15.1 a 15.2., že protihluková měření mají být uskutečňována ve stanovených bodech, avšak se zohledněním postupu a oblasti těžby.

Přecházející k meritorním podmínkám vydání tohoto rozhodnutí, GŘOŽP uvádí svá zjištění (včetně odpovědí na námítky stěžovatelů) ve struktuře podle klíčových environmentálních aspektů realizace záměru.

Oblast vlivu záměru

Oblast vlivu záměru označuje oblast vyznačenou za okolností konkrétní správní věci, kde se předpokládá možnost výskytu všech (nejenom významných, trvalých nebo dlouhodobých) potenciálních vlivů na životní prostředí, které může se sebou nést realizace záměru, a to ve všech fázích jeho fungování (tj. ve fázi výstavby, provozu a likvidace). Má se za to, že subjekty prokazující

se vlastnickým právem nebo právem dlouhodobého užívání k nemovitostem, které leží v takto vyznačené oblasti, jsou vedle navrhovatele účastníky řízení o vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Vzhledem k datu zahájení řízení v této věci se status účastníka zkoumá podle čl. 28 správního řádu. Vzhledem k tomu, že podstatná část vlivů je rozlehlá (jako např. vliv na vody) a přesný průběh jejich dosahu je obtížné určit či dokonce vůbec odhadnout, pro potřeby *procesního účastníka řízení* (zejména stanovení účastníků řízení a jejich počtu), je určován se zohledněním celé dokumentace dané věci dosah hlavního vlivu (nebo součtu vlivů) podle geografického dosahu, intenzity nebo jeho měřítka. To ale automaticky neznamená, že při jeho stanovení jsou brány v potaz pouze vlivy překračující určené limity. *Limity a jejich případná překročení mají totiž význam pro rozhodnutí o environmentálních podmínkách, a nikoliv pro rozhodování o statutu účastníka ve smyslu čl. 28 správního řádu* (srovn. rozhodnutí Vrchního správního soudu ze dne 28. září 2018 čj. II OSK 2410/16). Proto také odvolací orgán v rámci objasňování (srovn. výzva ze dne 17. února 2022) zjistil na základě aktualizovaných analýz provedených ve zprávě EIA a se zohledněním úpravy žádosti o vydání rozhodnutí (k čemuž došlo dne 5. července 2018), že oblast vlivu záměru se v předmětném případě v podstatě opírá o dosah depresního kuželu, který je se zohledněním zvodnělých kolektorů uveden na mapách v příloze 1 objasnění ze dne 28. února 2022. Argumentace navrhovatele uvedená ve výše zmíněných objasněních, týkající se neexistence deformací povrchu terénu zapříčiněných depresním kuželem v třetihorních útvarech a dovozování z toho neexistence procesní legitimace je nesprávná, neboť vlastnictví pozemku zahrnuje prostor nad a pod jeho povrchem [čl. 143 zákona ze dne 23. dubna 1964 občanského zákoníku (Sb. zák. Polské republiky z r. 2022 pol. 1360 v platném znění)], kdežto předmětem environmentálního rozhodnutí je právě vliv na životní prostředí, který se neomezuje pouze na povrch terénu. Kdežto námitka mj. Hrádku nad Nisou, že zbavení účastníka procesních práv nemůže vyplývat z nepostačujícího doložení existence poklesu terénu, je neúčinná. Zpráva EIA (včetně všech doplnění), která je základem rozhodování v této věci, odpovídá zákonným požadavkům a pokud jde o její obsah, je přitom konzistentní, logická a postačující pro vydání rozhodnutí. Ve zprávě byly uvedeny také vlivy záměru v oblasti klesání terénu. Další dokladování těchto vlivů, což účastník požaduje, je neúčelné a podle orgánu může posloužit nejvýše k vědeckému popisu jednotlivých prvků životního prostředí dané oblasti, a nikoliv k vydání správního rozhodnutí v dané věci. Námitka účastníka je navíc formulována přespříliš obecně, neboť neobsahuje jakékoliv písemné odůvodnění, proč právě dosah klesání terénu na německé straně (např. podle jeho prostorového rozsahu a proč) by měl představovat hranici vlivu a definovat dosah vlivu záměru. Konečně je potřeba uvést, že procesněprávní předpisy nepřipouštějí, aby procesní práva účastníků, kteří byli vypuštěni při vydávání rozhodnutí, byla hájena jinými účastníky. Námitka porušení čl. 10 správního řádu může být účinná pouze v případě, pokud účastník, který ji vznesl, prokáže, že namítané pochybení znemožnilo pouze mu, a nikomu jinému, aby uskutečnil konkrétní procesní úkony. Hrádek nad Nisou tedy nemůže vystupovat v roli advokáta neurčených ani podle názvu či jména a příjmení „německých účastníků řízení“. Současně je potřeba zdůraznit, že orgán je povinen individuálně posoudit právní zájem každého subjektu, který se hlásí k účasti, což v této věci GŘOŽP učinilo.

Místo realizace záměru

Ve vztahu k námitce nesprávného označení místa realizace v záměru, je nutné uvést, že v čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. a) zákona o EIA není uveden konkrétní způsob stanovení místa realizace záměru, k čemuž ale došlo v aktuálním znění zákona pro záměry v oblasti terminálů a strategických investic v sektoru ropy, kde toto místo se povinně určuje pomocí mapy přiložené k rozhodnutí v měřítku, které zajistí čitelnost uvedených údajů, s vyznačenou předpokládanou oblastí, ve které bude záměr realizován. Toto místo může být tudíž vymezeno uvedením např. čísel evidenčních parcel, na kterých je záměr realizován, nebo dokonce i popisně např. uvedením obce a názvu ulice (srovn. rozsudek Vrchního správního soudu ze dne 18. září 2018 čj. II OSK 170/18). Podle Vrchního správního soudu je důležitá pouze přiměřená podrobnost a přesnost v závislosti na druhu a specifických parametrech záměru, která umožní provedení řádné analýzy záměru z hlediska požadavků vyplývajících z čl. 62 zákona o EIA. „*Záležitosti analyzované v rámci hodnocení vlivů záměru na životní prostředí se ale nesmí uzavírat v hranicích evidenčních parcel. Určení místa realizace záměru v environmentálním rozhodnutí málo flexibilním způsobem, který se nadměrně omezuje na hranice evidenčních parcel, aniž by byla zohledněna potřebná územní rezerva, není v souladu se zákonnými cíli právního institutu hodnocení vlivů na životní prostředí a východiský zásady komplexní ochrany životního prostředí, která je vyjádřena v čl. 5 zákona o ochraně životního prostředí a podle které musí ochrana jednoho nebo několika přírodních prvků být realizována se zohledněním ochrany ostatních prvků. Určení místa realizace záměru by mělo umožnit, aby na základě předložených variant realizace záměru dle čl. 66 odst. 1 bod 5 zákona o EIA bylo možné stanovit optimální environmentální podmínky. Popis místa realizace záměru musí být hlavně racionální z hlediska možného rozsahu vlivu záměru na životní prostředí a zajištění dodržování požadavků ochrany životního prostředí. Ze znění čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. a) zákona o ochraně životního prostředí nevyplývá, že by zákonodárce vymezil striktní právní rámec pro popis místa realizace záměru, a také neurčil povinné součásti takového popisu*“. Upřesnění druhu nebo místa realizace záměru ve vztahu k vymezení ve výrokové části environmentálního rozhodnutí dle čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. a) zákona o EIA může být provedeno v charakteristice záměru, která je povinnou přílohou rozhodnutí vydaného po hodnocení vlivu na životní prostředí (čl. 82 odst. 3 zákona o hodnocení vlivů na životní prostředí).

Proto také podle názoru GŘOŽP je specifikace místa realizace záměru v charakteristice rozhodnutí ze dne 21. ledna 2020 pomocí geodetických souřadnic jisté správná. Za prvé způsob určení místa nebyl vymezen právními předpisy, za druhé nemusí to být čísla evidenčních parcel, za třetí způsob musí být racionální a přiměřený druhu záměru. Navíc předmětným záměrem je těžba nerostu, jejíž prostorový dosah se zásadně nevymezuje čísla evidenčních parcel. I zákonodárce vnímal specifický charakter záměrů tohoto druhu, proto je vyloučil z povinnosti předložit spolu s žádostí o vydání rozhodnutí kopie evidenčních map, které nahradil situační a výškovou mapou. Nic na tom nemění ani druh příjemců rozhodnutí o environmentálních podmínkách, které uvedl stěžovatel, (fyzické osoby bez odborného geodetického vzdělání). Bez ohledu na informační hodnotu je rozhodnutí hlavně správním úkonem, ve kterém práva a povinnosti adresáta – navrhovatele mají být vymezeny jednoznačně, kdežto místo realizace by mělo být označeno tak, aby bylo možné v dalších fázích realizačního procesu posoudit, zda realizovaný záměr je skutečně ten, jehož se týkalo rozhodnutí stanovující environmentální podmínky. Pokud tedy, jak stěžovatel sám uvádí, je/bude v návazném rozhodnutí (koncesi na těžbu) místo realizace označeno pomocí

geodetických souřadnic, tím spíše by takto mělo být specifikováno ve fázi environmentálního rozhodnutí.

Ohledně námitky k tomu, že v rozhodnutí orgánu I. instance ze dne 12. února 2020 by měly být uvedeny tři zvláštní tabulky místo jedné souhrnné s buňkami oddělovacími souřadnice, je nutné uvést, že způsob prezentace údajů (zde geodetických souřadnic) v rozhodnutí je libovolný, což znamená, že to může být tabulka, schéma nebo obrázek, a jeho volba závisí na orgánu (nikoliv stěžovateli, který upřednostňuje zvláštní tabulky místo jedné). To, že geodetovi stěžovatele se nakonec podařilo reprodukovat prostorový dosah záměru na základě geodetických souřadnic, svědčí o tom, že byly stanoveny správným způsobem.

Ohledně oblasti realizace záměru je nutné uvést, že dle GŘOŽP nebyl do ní správně zařazen vnější odval a elektrárna Turów (srovn. obr. č. 3, zpráva EIA, str. 14). Současně námitky organizace Fundacja Greenpeace Polska (dopis ze dne 5. ledna 2021) uvádějící „vnější pás technické infrastruktury“ jsou nejasné, neboť GŘOŽP neví, co tímto pojmem stěžovatelé označují. Požadavek na stanovení místa realizace záměru, který je uveden v čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. a) zákona o ochraně žp, se vztahuje na umístění všech součástí daného investičního záměru. V souladu s čl. 3 odst. 1 bod 13 zákona o EIA se za záměr považuje stavební záměr nebo jiný zásah do životního prostředí spočívající v přeměně nebo změně způsobu využití terénu, včetně těžby nerostů; technologicky spojené záměry se považují za jeden záměr, a to také pokud jsou realizovány různými subjekty. Proto tedy součástí záměru není pouze daná budova, nebo stavba, ale všechny součásti tvořící funkční celek záměru, které zajišťují fungování hlavního zařízení. V předmětném případě byl do záměru, který je vymezen jako těžba nerostu, zařazena celá plocha těžby obsahující vnitřní odval, zásobník uhlí včetně dopravníku, který přemísťuje uhlí do elektrárny, zařízení pro ochranu životního prostředí, včetně čističek důlních vod, a předpolí dobývky, kde bude realizována další těžba ložiska (srovn. zpráva EIA, str. 16). Vnější odval není nijak funkčně spojen s předmětným záměrem, protože nadloží z těžby bude ukládáno výlučně na vnitřním odvalu, a tudíž nepředstavuje území realizace záměru. *Od doby, kdy bylo v roce 2006 ukončeno ukládání odvalu mimo dobývku, probíhá tato činnost výhradně uvnitř ní – na vytěžené ploše* (zpráva, str. 30). Předmětným záměrem není také, jak stěžovatelé nepřímou naznačují, výroba elektrické energie, ale těžba nerostu. Elektrárna Turów tudíž není technologicky spojena se záměrem dle žádosti. Zahrnutí oddělování nadloží a uhlí a dopravy tohoto uhlí do elektrárny do záměru, jehož podstatou je těžba nerostu, je zřejmě správné. Současně je nutné zdůraznit, že pro potřeby rozhodnutí o environmentálních podmínkách je za území realizace záměru považováno území s větší plochou, než by vyplývala pouze ze samotné definice důlního závodu, která uvádí, že závod je technicky a organizačně vyčleněný soubor prostředků sloužících přímo k uskutečňování činnosti upravené v zákoně týkající se těžby nerostů z ložisek [čl. 6 odst. 1 bod 18 zákona ze dne 9. června 2011 geologický a horní zákon (Sb. zák. Polské republiky z r. 2022 pol. 1072 v platném znění)].

Likvidace záměru

Jako nadřazenou interpretační směrnici rozsahu záměru je nutné přijmout nutnost zajištění hodnocení vlivu na životní prostředí (nebo posouzení nutností jejího provedení) všech součástí, fází, etap (bez ohledu na jejich označení) daného investičního záměru. V analyzované věci je záměrem těžba nerostu, avšak není možné, právě s ohledem na výše uvedenou směrnici, spojit

se samotným ukončením těžby i likvidaci záměru. Fází likvidace záměru bude v předmětném případě představovat až likvidace důlního závodu a spolu s ní tvarování těžebního svahu a svahů vnitřního odvalu, tedy bezprostřední příprava pro napuštění vody (v případě vodního směru rekultivace). Samotné naplnění vytvarované nádrže vodou je pak zvláštním záměrem, navíc v souladu s přáním zákonodárce záměrem, který vždy může mít významný vliv na životní prostředí (§ 2 odst. 1 bod 35a nařízení o EIA 2019), jehož realizaci bude povinně předcházet rozhodnutí o environmentálních podmínkách, vydané po povinném zhodnocení vlivu na životní prostředí. Rozhodnutí vydané na základě teď posuzované žádosti tedy nemůže zahrnovat, jak požadují stěžovatelé, také napuštění nádrže vodou, neboť tento proces zákonodárce považuje, právě z důvodu efektů pro životní prostředí, za zvláštní záměr. V důvodové zprávě k návrhu nařízení vlády ze dne 5. května 2022, kterým se mění nařízení o záměrech, které mohou mít podstatný vliv na životní prostředí (Sb. zák. Polské republiky z r. 2022 pol. 1071), je totiž uvedeno, že zaplavení vytěženého prostoru může podstatně ovlivňovat stanoviště a druhy rostlin a zvířat závislé na vodě, které se nacházejí v oblasti vlivu procesu napuštění, a klima, zatímco proces získávání vody pro zaplavení velkých vytěžených ploch může trvat několik desetiletí a může u něj dojít k prodloužení kvůli klesajícím disponibilním zásobám vody. Navíc pro zaplavení lomu je nutné získat vodoprávní povolení (což je jedno z návazných rozhodnutí ve vztahu k rozhodnutí o environmentálních podmínkách) a neexistuje technologická souvislost mezi tímto procesem a likvidací důlního závodu, což odůvodňuje vyčlenění této činnosti jako záměru, který může ovlivňovat životní prostředí ve smyslu čl. 71 odst. 2 zákona o EIA.

Proto je nutné zdůraznit, že jak záměr spočívající v těžbě nerostu povrchovou metodou, v důsledku čehož jako změna v životním prostředí zůstává vytěžená plocha, tak i zaplavení vytěžené oblasti vodou bude podléhat hodnocení vlivu na životní prostředí, což je v souladu s účelem směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o hodnocení vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí Úř. věst. EU L.2012.26.1 ze dne 2012.01.28).

Hodnocení vlivů v předmětném řízení ve fázi I. instance se týkalo stejného záměru s přesně stejně vymezenou hranicí (likvidace důlního závodu a tvarování svahů nádrže a vnitřního odvalu). Na str. 163 napadeného rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi uvedl, že *za fázi likvidace plánovaného záměru v rozsahu, který je předmětem tohoto řízení, byly považovány aktivity vedoucí k přípravě území k závěrečné rekultivaci*, a také, že *záležitosti analýzy množství a kvality podzemních vod a směrů proudění v kontextu plánované závěrečné rekultivace a vytvoření nádrže bude předmětem zvláštní zprávy a hodnocení, které bude zpracována za zhruba 30 let*. Terminologii v této oblasti orgán I. instance převzal ze zprávy EIA, ve které je explicitně odlišena fáze závěrečné rekultivace, tedy napuštění nádrže vodou, od fáze přípravy k závěrečné rekultivaci (tvarování svahů). Ve zprávě je totiž uvedeno, že *takto připravené území po těžbě (ve fázi závěrečné rekultivace, která není předmětem této zprávy) bude zaplavené vodou hlavně z Lužické Nisy a v menší míře také z řeky Miedzianka* (str. 25), kdežto *obecně příprava vytěženého území k závěrečné rekultivaci bude spočívat v podepření podvodních částí svahů vytěženého území (a případně v částečném vyrovnání jeho dna) zeminou, a reprofilaci částí svahů vytěžené plochy nad vodou do sklonu, který umožní lesní rekultivaci a jiné způsoby využití* (zpráva, str. 24).

Orgán I. instance zhodnotil vliv záměru na životní prostředí právě v těchto hranicích. Nejprve ověřil zprávu EIA, ve které byla otázka likvidace důlního závodu a přípravy na závěrečnou rekultivaci detailně popsána na str. 23-26, na str. 18 byla uvedena mapa s okraji finálních svahů a cílový odval s výškami horní hrany, na str. 27 pak jednotlivé součásti přípravy závěrečné rekultivace. Důležité je, že předpokládané parametry povrchové dobývky byly uvedeny podle jednotlivých variant realizace záměru, neboť v každé analyzované variantě bude tvarování svahů nádrže a vnitřního odvalu vypadat jinak. Proto neplatí tvrzení organizace Fundacja Greenpeace Polska uvedené v dopise ze dne 20. října 2021, že ve zprávě nebyly vymezeny hranice, tvar a geometrické parametry dobývky po těžbě. Na obr. 7 (zpráva, str. 27) byly vyznačeny jak hranice, tak i tvar dobývky; na jihovýchodě okraji finálních svahů, ve zbytku odvalem po přemístění zeminy včetně výškových údajů. V popisu prací plánovaných pro každou z variant na str. 72 zprávy je uvedena maximální hloubka budoucí nádrže, její objem, plocha vodní hladiny a také sklon svahů v jednotlivých variantách. Informace na str. 25 zprávy, že nádrž bude zaplavena vodou z Lužické Nisy a v menší míře z řeky Miedzianka (přesto, že napouštění není součástí předmětného záměru), není v rozporu s informací na str. 24 zprávy, že dobývka bude částečně naplněná hmotami vnitřního odvalu. Aby bylo možné vytvarovat finální tvar dolu, je nutné zpracovat a přemístit zeminu z vnitřního odvalu (v různém objemu podle varianty). Přestože to není součástí předmětného záměru, ve zprávě byly uvedeny také předpokládané hranice nádrže, tj. jak požadují stěžovatelé, tvar břehové linie, délka a šířka. Tyto všechny informace jsou uvedeny na obr. 7 na str. 27 zprávy.

Mezi nejdůležitější vlivy spojené s fází likvidace záměru patří vliv na povrch země, emise do vzduchu a vliv na klima (srovn. zpráva, str. 368) související s přemísťováním hmot zeminy z vnitřního odvalu do dobývky za účelem podepření svahů a reprofilace svahů nad vodou, emise hluku související s provozem systému K-T-Z a provozem stavebních strojů (srovn. zpráva, str. 460) a také vliv na vodu, neboť přípravné práce budou vyžadovat další odvodňování oblasti. Tyto vlivy byly považovány, v rozporu s námitkou organizace Fundacja Frank Bold (odvolání, str. 6), autory zprávy za dlouhodobé (srovn. zpráva, str. 529: střednědobé vlivy budou trvat do doby ukončení těžby, dlouhodobým vlivem je tvorba depresního kužele a všech sekundárních efektů, způsobených poklesem hladiny podzemní vody). Ve zprávě EIA je uvedeno mj., že doba tvarování svahů nádrže je závislá na jejich finálních předpokládaných parametrech (odlišných v každé variantě), a pro první variantu bude činit asi 12 let, pro druhou 4,5 roku, pro třetí pak 3,5 roku, a právě toto *období dalších let (tři až dvanácti), kdy bude probíhat likvidace důlního závodu a příprava na závěrečnou rekultivaci*, bylo zohledněno v analýzách uvedených ve zprávě EIA (srovn. odvolání organizace Fundacja Frank Bold ze dne 18. února 2020).

Takto uspořádaná sjednocená verze zprávy EIA byla následně předložena jako nezbytná dokumentace věci při účasti veřejnosti (polské, německé a české) a byla také připomínkována a projednána s příslušnými orgány v souladu s čl. 3 odst. 1 bod 7 zákona o EIA. Jako výsledky svého hodnocení v tomto rozsahu RŘOŽP ve Vratislavi v bodě I.2.6 napadeného rozhodnutí stanovil navrhovateli povinnost, aby postupně zatravňoval vnitřní odval se zohledněním, což bylo uvedeno na str. 163 rozhodnutí, postupné rekultivace probíhající souběžně s těžbou. Také požadoval, aby při ní byly využívány domácí druhy stromů a keřů (bod I.3.1 rozhodnutí). Ve fázi přípravy dobývky

na závěrečnou rekultivaci orgán upřesnil, že k tomuto procesu je nutné použít zeminu z vnitřního odvalu (bod I.3.3 rozhodnutí), při něm realizovat podepírání a tvarování svahů (bod I.3.2 rozhodnutí) a provést kontrolu území za účasti odborných přírodovědců (bod I.3.4 rozhodnutí). Dle GŘOŽP to dokládá, že orgán I. instance provedl samostatné a nezávislé hodnocení vlivu fáze likvidace záměru na životní prostředí, a popírá námitky stěžovatelů. Ve fázi odvolacího řízení byly informace o likvidační etapě na výzvu orgánu upřesněny, což se projevilo v bodech 2, 8 a 11 tohoto rozhodnutí, kde je nutné si povšimnout povinnosti navrhovatele dokumentovat tvarování svahů (a předkládat tyto informace orgánu) počínaje rokem 2047 každé tři roky do konce likvidační etapy důlního závodu (bod 11 rozhodnutí GŘOŽP).

V rozporu s tvrzením stěžovatelů (odvolání organizace Fundacja Frank Bold, str. 5) bylo zhodnoceno období po roce 2044, tedy po ukončení těžby nerostu do doby likvidace důlního závodu a vytvarování svahů. O tom hovoří expert stěžovatelů [REDAKCE] ve svém posudku (*zpráva je ostatně nedůsledná v tom, že neprovádí analýzu po roce 2011, neboť např. pro ublíkovou stopu bylo analyzováno také období 2045-2048 a pravděpodobně dalších 36 let*, posudek, str. 10) a přiznávají to samotní stěžovatelé, když uvádějí, že *autoři zprávy přímo konstatují, že vliv záměru na životní prostředí přesáhne rok 2044* (výše uvedené odvolání, str. 5). To, k čemuž stěžovatelé přistupují jako k důvodu námitek, tedy nekonzistence při posuzování časového horizontu vlivu na jednotlivé složky životního prostředí po roce 2044, orgán považuje za přednost zprávy o EIA. Jedná se totiž o dokument, který popisuje a kvantifikuje vlivy na různé komponenty často s krajně odlišnou charakteristikou, ke kterým dochází v různých obdobích (a s různou intenzitou), což musí zohledňovat i hodnocení ve zprávě. Vlivy na klima jsou vlivy dlouhodobé, a tudíž je dlouhé i období jejich posuzování, zatímco vliv na akustické klima ve fázi likvidace záměru je vlivem střednědobým (období tvarování svahů).

Současně ve vztahu k námitce organizace Fundacja Frank Bold, kterou doplnila organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia dopisem ze dne 25. března 2022, zdejší orgán nenachází důvod pro to, aby ke zprávě byla připojena strategie rekultivace území dolu, která by zohledňovala zejména nutnost jeho rychlejšího uzavření. Environmentální rozhodnutí bude opravňovat navrhovatele výhradně k tomu, aby v době jeho platnosti požádal o povolení na realizaci záměru – koncesi na těžbu. Na základě environmentálního rozhodnutí může těžba pokračovat výhradně do roku 2044 a maximální možný objem je 11 500 000 t/rok v letech 2020-2038 a 7 000 000 t/rok v letech 2039-2044 (bod I.2.1 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi). Po roce 2044 dojde k likvidaci důlního závodu, která, což si stěžovatelé neuvědomují, je s ohledem na technologii dlouhodobý proces, který trvá asi 10 let. Současně s likvidací důlního závodu budou pokračovat rekultivační práce, v jejichž důsledku dojde k finálnímu vytvarování svahů dobývky a vnitřního odvalu. Do roku 2044 bude navrhovatel oprávněn těžit nerost na základě koncese v objemu, který je uveden v rozhodnutí (a který byl převzat do koncese), a pouze na něm závisí, zda tento maximální objem vyčerpá, nebo ukončí těžbu a přejde do stavu likvidace důlního závodu. Pro každou z výše uvedených „životních fází“ záměru byly v rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi stanoveny podmínky realizace, které byly částečně upraveny v rozhodnutí GŘOŽP.

Také v oblasti likvidace záměru kladou stěžovatelé na zprávu EIA předimenzované, neodůvodněné povinnosti z titulu aktuálního znění o EIA, když poukazují mj. na potřebu předložení informací o demoličních pracích týkajících se záměrů, které mohou mít významný vliv

na životní prostředí (srovn. dopis organizace Fundacja Frank Bold ze dne 26. ledna 2022). Namítají také obecnost podmínek, které RŘOŽP ve Vratislavi stanovil pro likvidaci, což bylo částečně napraveno v rozhodnutí GŘOŽP. Definování konkrétních druhů stromů a keřů pro rekultivaci je podle orgánů obou instancí neodůvodněné. Za postačující bylo považováno jejich vymezení jako domácích druhů s tím, že to mohou být nedomácí druhy (tam, kde to dovolují místní podmínky), ale neinvazní (bod I.2.6 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, který byl modifikován v bodě 2 rozhodnutí GŘOŽP). Pokud jde o parametry tvarování svahů, tyto byly stanoveny ve zprávě EIA (str. 23-26), v případě varianty 2 *jako podepření svahů násypy se sklonem asi 1:8 bez vyrovnávání dna dobývky. (...) Část východního svahu, kde není umístěn odval, bude mít výšku asi 160 m a sklon 1:3,3 - 1:4,3. V jihovýchodní oblasti bude vnitřní odval vyplňovat pouze základnu svahu do výšky 77 m n. m. Výška svahu dobývky, na kterém není odval, bude činit asi o 170 m a obecný sklon asi 1:3. Oblast východního svahu mezi odvalem a oblastí horní části V rampy zůstane v okamžiku ukončení těžby bez odvalu. Jihovýchodní oblast těžby je nejbližší od zastavěného území obce Opolno Zdrój, svah v této oblasti bude dosahovat výšku asi 200 m při obecném sklonu asi 1:3,1 - 1:3,5*, avšak GŘOŽP nepovažuje za důvodné stanovit tyto parametry jako podmínky realizace záměru. Pro orgán ochrany životního prostředí není totiž důležité, zda bude mít svah sklon 1:3,5, nebo 1:4 (a také zda svahy dosáhnou takový sklon v roce 2035, nebo v roce 2040, což stěžovatelé očekávají), je nutné si uvědomit, že hranice, tvar a geometrické parametry dobývky po těžbě budou určeny konečným stavem těžby ložiska a vnitřního odvalu nadloží (srovn. doplnění zprávy ze dne 22. února 2022). Důležité je, což bylo hodnoceno, že v důsledku realizace záměru vznikne nádrž (nenaplněná vodou v rámci předmětného záměru) s hloubkou asi 230 m (maximální hloubka jezera Hańcza činí 108 m), objemem asi 1556,5 mil. m³ (objem jezera Śniardwy: 0,65 km³) a plochou vodní hladiny asi 1 960 ha (srovn. zpráva EIA, str. 73). Stav prací (včetně konkrétních parametrů dosažených v dobývce a vnitřním odvalu) bude dokumentován a předkládán každé 3 roky od roku 2047 RŘOŽP ve Vratislavi, což je stanoveno v bodě 11 tohoto rozhodnutí. monitoring jednotlivých složek životního prostředí, který je vymezen ve zprávě, pak bude zahrnovat také fázi likvidace záměru. V bodě 11 rozhodnutí GŘOŽP bylo rozhodnuto o dokumentaci průtoku vody v Lužické Nise do konce fáze likvidace důlního závodu, v bodě II.1. rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, který je upraven v rozhodnutí GŘOŽP, byl nařízen monitoring úrovně hluku, zatímco v bodě II.3 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi monitoring podzemních vod. Žádná z těchto povinností nevypřší automaticky ve fázi likvidace záměru, proto námitka o neexistenci monitorování stavu životního prostředí v této fázi je zcela bezdůvodná (srovn. dopis organizace Fundacja Frank Bold ze dne 26. ledna 2020).

Akustické vlivy

Město Žitava v dopise ze dne 20. března 2020 uvádí, že chybí důkazy pro to, že opatření protihlukové ochrany uvedené v bodě I.2.23 a I.2.24 rozhodnutí I. instance budou účinná a přiměřená. Ve vztahu k účinnosti je nutné uvést, že rozhodnutí o environmentálních podmínkách se týká zásadně plánovaných záměrů (zde je plánovaným záměrem pokračování těžby nerostu), a proto je logické, že orgán při hodnocení vychází z předpokládaného (a nikoliv skutečného) měřítka a intenzity daného vlivu, zde akustického. Je potřeba zdůraznit, že v předmětném případě je pravděpodobnost věrohodnosti protihlukové analýzy mnohem vyšší než v případě záměru začínajících od nuly, protože akustický model byl kalibrován podle skutečných měření hluku

provedených během těžby nerostu (srovn. zpráva EIA, str. 701-703). Nicméně RŘOŽP ve Vratislavi v bodě I.2.23 svého rozhodnutí uvedl, že do roku 2025 je nutné používat tiché válečky, v bodě I.2.24 uvedl nutnost zemního clonícího valu na horní etáži jihozápadního odvalu a pro oba tyto minimalizační opatření stanovil další podmínky měření skutečného hluku, tedy hodnocení jejich účinnosti. Zemní val byl zahrnut do postrealizační analýzy v bodě III.2 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi a byl upraven v bodě 14 rozhodnutí GŘOŽP, navíc byl naplánován monitoring úrovně hluku (prováděný také ve fázi likvidace záměru): měření jednou za dva roky, s měřicím bodem na polsko-německé hranici na úrovni obce Drausendorf (v oblasti zemního valu) a obce Hirschfelde (zásobník uhlí č. 2). Proto není potřeba realizovat, což stěžovatelé požadují, opětovné modelování úrovně hluku, protože se i tak bude týkat předpokládaného vlivu, který bude vypočten matematicky, a nikoliv skutečného. Bezdůvodné je také odmítání modelování, které bylo provedeno ve fázi zprávy EIA; výpočty šíření hluku byly provedeny správně v 38 kontrolních bodech a v síti receptorů s krokem 4 m, čehož efektem bylo vytvoření akustických map šíření hluku zvláště v denní a noční době v okolí dolu v referenčním roce 2020 a v zadaných časových horizontech, tj. 2025, 2030, 2035, 2040 a 2044. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že zvláště byla hodnocena emise hluku ve fázi likvidace záměru (srovn. zpráva EIA, kapitola 12.11, str. 460). Podstatné je, že analýzy zahrnovaly také příhraniční oblasti v České republice (srovn. zpráva, str. 445-446) a Spolkové republice Německo (srovn. zpráva, str. 447-449): oblast obce Hirschfelde a oblast obce Drausendorf a dále kumulovaný vliv mj. s elektrárnou Turów.

Není pravdou, že *ještě nebylo provedeno* protihlukové modelování zohledňující tiché válečky a zemní val (srovn. odvolání města Žitava, str. 2). Na základě připomínek, které právě město Žitava uvedlo v dopise ze dne 12. září 2019 v rámci přeshraničního řízení, navrhovatel uvedl podrobné podmínky v oblasti emisí do vzduchu a protihlukových emisí na německé straně (přeloženo také do němčiny – srovn. dopis ze dne 16. září 2019 a dopis ze dne 14. října 2019) zahrnující výsledky nového akustického modelování zohledňujícího plánovaná minimalizační opatření, a hlavně odlišnou akustickou klasifikaci oblastí na německé straně, než byla uvedena ve zprávě EIA. Je potřeba vysvětlit, že ve fázi zprávy bylo zjištěno, že akustické vlivy na území v zahraničí ve Spolkové republice Německo – obec Drausendorf budou nevýznamné vzhledem k tomu, že těžba bude postupovat opačným směrem a zakladač Z-48 bude přemístěn z vysokých úrovní zakládání v západní části na nízké úrovně v části východní (srovn. zpráva, str. 418). Na str. 449 zprávy byl uveden výtažek z akustické mapy (celé akustické mapy byly uvedeny jako příloha č. 6 zprávy) v denní a noční době v oblasti obcí Drausendorf (její zástavba je vzdálená 300 až 400 m od hranice dolu – zpráva, str. 700), kde izolinie 45 dB překračovala hranici také v noční době, ale bez přímého zahrnutí budov v obci (srovn. obr. 200, zpráva EIA, str. 449). Jako problematické období s ohledem na akustický vliv v této oblasti byly shledány roky 2020-2025. Pro akustickou kvalifikaci byla kvůli neexistenci místního územního plánu použita kategorie venkovských oblastí a zástavby smíšené funkce (kde přípustné hodnoty činí 60 dB ve dne a 45 dB v noci) podle technických pokynů TA Lärm – 1998 Sechste Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum Bundes-Immissionsschutzgesetz (Technische Anleitung zum Schutz gegen Lärm – TA Lärm), Vom 26. August 1998, které platí v Německu (srovn. zpráva, str. 701). Město Žitava v dopise ze dne 12. září 2019 jako orgán zodpovědný za přímou akustickou kvalifikaci území podle zásad podobných čl. 115 zákona o

ochraně životního prostředí (uvedené v dopise ze dne 12. září 2019 jako instituce pro stavební dohled), zpochybnilo takto provedenou kvalifikaci této oblasti a uvedlo, že Drausendorf slouží téměř výlučně pro účely bydlení; západní část (sídlíště Ernsta Thälmana) představuje výlučně oblast pro bydlení (kde přípustná úroveň hluku činí 35 dB v noci), východní část pak obecnou oblast pro bydlení (kde přípustná úroveň hluku činí 40 dB v noci). Vzhledem k výše uvedenému byl v doplnění zprávy dle dopisu ze dne 16. září a 14. října 2019 uveden aktualizovaný akustický model a za účelem omezení úrovně hluku na hodnotu 40 dB byly jako přímé opatření naplánovány tiché válečky u zdroje na dopravníku III zakladače Z49 a na koncovém úseku dopravníku Z11.01 a jako doplňkové opatření pak zemní val. S tímto doplněním se město Žitava mohlo seznámit ať již v rámci účasti veřejnosti (účast veřejnosti na německé straně se opakovala a poslední skončila 20. ledna 2020, tato záležitost byla také předmětem správní rozpravy v rámci polské účasti veřejnosti, která proběhla 19. září 2019), nebo jako účastník řízení využitím práv uvedených v čl. 10 správního řádu.

Použitím výše uvedených minimalizačních opatření bylo zajištěno dodržení *úrovně asi 40 dB na linii zastavby jižní části obce Drausendorf, pro kterou je reprezentativní bod P38* (srovn. dopis ze dne 16. září 2019, tabulka 1 hodnoty v roce 2025 P38, Dorfstrasse 9B, Drausendorf).

Není možné souhlasit s argumentací města Žitavy, že tato opatření jsou nepřesvědčivá, protože *zakladač Z49 není v noci v provozu. Zakladač Z-49 byl skutečně uveden ve zprávě EIA jako zvlášť akusticky problematický v této oblasti: zvláštní vliv má trasa dopravníků C1.x a C2.x, která přemísťuje nadloží do zakladače Z-49, a samotný zakladač v jihozápadní části dobývky. Úroveň hluku v této oblasti se bude měnit hlavně podle postupu práce zakladače Z-49, který bude vzhledem k blízkosti státní hranice pracovat včetně svého pohonného systému pouze v denní době* (zpráva, str. 418). Jeho zastavení v noční době bylo zohledněno v akustickém modelu ve zprávě EIA (zpráva, str. 417 scénáře výpočtových provozních podmínek dolu), ale pouze v době, kdy pracuje na jihozápadním odvalu; pak skutečně v referenčním bodě 38 pro rok 2020 nedochází k překročení hodnoty 40 dB v denní a noční době. K takovým překročením ale dochází jak v denní, tak i noční době v časovém horizontu 2025, přestože zakladač Z-49 a dopravníky dodávající do něho nadloží v této době již bude pracovat na jiném místě a není nutné omezovat jeho pracovní dobu (zpráva, str. 426). Výše uvedené znamená, že překročení v roce 2025 v analyzovaném bodě nezpůsobuje jenom zakladač Z-49. Navíc do tohoto roku budou již podle podmínky uvedené v bodě I.2.23 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi používány tiché válečky na dopravníku III tohoto zakladače a na koncovém úseku dopravníku Z11.01. Je nutné zdůraznit, že je velmi těžké stanovit, který konkrétní technologický prvek dolu zapříčiňuje překročení hodnoty v referenčním bodě, a proto také kromě opatření u zdroje jsou použita také další opatření, což je v předmětném případě je zemní val. Vytvoří *další bariérový efekt pro hluk emitovaný západním a severozápadním směrem, zvětší absorpci území sousedícího s místem emise hluku od jiných zakladačů (Z48 a Z45) a dále ochrání území města Žitava jako zemní bariéra* (srovn. vysvětlení z dopisu ze dne 16. září 2019).

Stěžovatelé uvádějí dle nich vhodnější opatření protihlukové ochrany, než je zemní val. Přitom uvádějí všechna opatření, která byla již investorovi nařízena rozhodnutím RŘOŽP ve Vratislavi, tj. vypínání v noční době (bod I.1. 12 rozhodnutí), zakrytí zdrojů hluku nebo zřízení protihlukových ochranných stěn podél dopravníků (bod I.2.16 rozhodnutí), což znamená, že již neexistují žádná

jiná technologická řešení. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že díky uplatnění výše uvedených metod důl nepřekračuje přípustné úrovně hluku v prostředí dle nařízení Ministra životního prostředí ze dne 14. června 2007, o přípustných úrovních hluku v prostředí (Sb. zák. Polské republiky z r. 2014 pol. 112), které pro oblasti s hromadnou zástavbou pro bydlení, zemědělskou zástavbou a zástavbou pro bydlení a služby činí 55 dB ve dne a 45 dB v noci. Nepřekračování úrovně 40 dB (což vyžaduje zajištění požadované protihlukové ochrany na území Spolkové republiky Německo a což požadují samotní stěžovatelé) je vzhledem k logaritmickému rozměru této hodnoty obtížné a vyžaduje nasazení dalších metod. Použitý zemní val není možné považovat za trest pro obyvatele, jak tvrdí město Žitava, ale jako nutnost vzhledem k neexistenci jiných technických řešení. Je potřeba uvést, že důl představuje komplikovaný řetězec strojů a zařízení a jeho „vypnutí v noci“, které požadují stěžovatelé, není možné.

Minimální parametry zemního valu byly stanoveny na základě akustického modelování, a nikoliv libovolně investorem, jak tvrdí účastník.

Nepředpokládá se přitom významný vliv tohoto minimalizačního opatření na ostatní složky životního prostředí. Je potřeba zdůraznit, že bude umístěn na území dolu ve vzdálenosti asi 1400 m od zástavby v Drausendorfu, proto bude stát na již přeměněném území a bude vyčnívat nad úroveň terénu o asi 50 m (výška 255-275 m n.m.). Na základě realizace varianty 2 záměru budou do stejné výšky vytvarovány valy s vrcholy ve výšce 275 m n.m., které zcela vyplní jihozápadní oblast dobývky, obdobně jako ve variantě 3 (zpráva EIA, str. 72-73). Je nutné zdůraznit pahorkovitý charakter této oblasti; samotná obec Drausendorf leží ve výšce asi 225-230 m n.m., na 275 m n.m. leží blízká obec Radgendorf, obdobně jako nejvyšší bod valu. Zemní val přitom nebude mít stejnou výšku na celé délce, jeho výška byla určena na 255-275 m n.m. Proto není možné tvrdit, že zemní val bude tvořit významnou krajinnou dominantu a bude ovlivňovat způsob vnímání krajiny pozorovateli. Pokud jde o oslunění je nutné uvést, že poblíž jsou přírodní kopce, které jsou vyšší než val, jako např. vrchovina Wysocyzna Kopacza ležící mezi obcemi Kopaczów a Sieniawka ve výšce 296 m n.m., proto lze stěží považovat samotný val za faktor, který omezuje stěžovatelům přístup ke slunečnímu světlu, zejména pak v zimě. Val má být vybudován do roku 2025, proto v této době lze očekávat lokální nárůst emisí do vzduchu. Je potřeba mít na paměti, že Drausendorf leží v oblasti převládajících větrů ze západního sektoru, což dokládá obr. č. 265 ve zprávě EIA (s převládajícími směry větrů v roce 2018) a větrná růžice v příloze dopisu ze dne 14. října 2019, kdežto zakládání se k Drausendorfu přiblíží nejvíce v roce 2030, avšak pouze na vzdálenost min. asi 1 km. Odhadované emise z dolu nebyly v případě této obce považovány za významné. Obecně byl vliv dolu na ovzduší shledán nevýznamným a monitoring prašnosti mimo jeho hranice bezdůvodným. Proto bodové, dočasné zvýšení prašnosti v souvislosti se samotnou realizací valu nebude významné povahy. Je nutné zdůraznit, že území valu bude rekultivováno, včetně výsadby, která je zmíněna v bodě I.2.6 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, který byl upraven bodem 2 rozhodnutí GŘOŽP.

Vlivy na ovzduší

V oblasti vlivu na ovzduší GŘOŽP zjistilo, že přípustné úrovně určené v nařízení Ministra životního prostředí ze dne 24. srpna 2012, o úrovních některých látek v ovzduší (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 845), pro kalendářní rok byly stanoveny na úrovni 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (poléťavé

prachové částice PM₁₀), 25 µg/m³ do konce roku 2019 a 20 µg/m³ od roku 2020 (polétavé prachové částice PM_{2,5}). Pro polétavé prachové částice PM₁₀ byla stanovena také 24hodinová přípustná úroveň, která činí 50 µg/m³. U této hodnoty zákonodárce připustil její překračování, avšak nejvýše 35krát za kalendářní rok. To znamená, že například překročení výše uvedené přípustné úrovně po dobu 20 dnů v roce je nutné považovat za dodržení standardů kvality vzduchu. Z tohoto důvodu také každé překročení výše uvedené přípustné úrovně neznámá nedodržení standardů kvality vzduchu. Navrhovatel provedl analýzu vlivu dolu na stav kvality vzduchu mj. v obci Bogatynia (Polsko), v příhraničí v České republice a Spolkové republice Německo a také současného vlivu dolu a jiných zdrojů emisí (kumulované vlivy) na stav kvality vzduchu ve výše uvedených oblastech. Z analýzy výsledků průměrných ročních a 24hodinových maximálních koncentrací (str. 390 až 393 zprávy EIA) vyplývá, že provoz dolu Turów nejvíce ovlivní stav kvality ovzduší v částech nacházejících se v Polsku v obci Bogatynia.

Pokud bychom ho považovali za jediný zdroj znečištění vzduchu, nezpůsoboval by důl Turów překračování přípustných úrovní znečištění ovzduší s výjimkou roku 2018, ve kterém bylo predikováno mírné překročení 24hodinové koncentrace polétavých prachových částic PM₁₀. Nicméně hodnocení vlivu záměru na kvalitu ovzduší nesmí být odtrženo od jiných zdrojů emisí polétavého prachu PM₁₀ a PM_{2,5}, tedy od pozadí znečištění ovzduší. Jak prokázaly výsledky výpočtů provedených mimo oblast záměru (tabulka č. 111, str. 414 zprávy EIA), k překročení standardů kvality vzduchu došlo nebo může dojít z důvodu překročení přípustné průměrné roční koncentrace prachových částic PM₁₀ v roce 2018, z důvodu překročení přípustné průměrné roční koncentrace prachových částic PM_{2,5} v letech 2018 a 2020 a z důvodu překročení 24hodinové přípustné úrovně prachových částic PM₁₀ v letech 2018, 2020 a 2030. Investor také uvedl, že přípustné úrovně nebudou dodrženy nebo nemusí být dodrženy v některých obydlených oblastech:

- v roce 2018 v obci Bogatynia, z toho na sídlištích Trzciniec Dolny a Zatonie (překročení se týká 24hodinové přípustné úrovně PM₁₀);
- v roce 2020 v obci Bogatynia (překročení se týká 24hodinové přípustné úrovně PM₁₀ a průměrné roční přípustné úrovně PM_{2,5});
- v roce 2030 v obci Opolno-Zdrój (překročení se týká 24hodinové přípustné úrovně PM₁₀).

V roce 2030 jsou největší koncentrace polétavých prachových částic PM₁₀ a PM_{2,5} predikovány v obci Opolno Zdrój, kdy budou dodrženy všechny standardy kvality vzduchu určené pro polétavé prachové částice PM₁₀ a PM_{2,5}. Pouze v případě 24hodinové přípustné úrovně prachových částic PM₁₀ dosáhne predikovaná hodnota ve 36. nejhorším dnu 49,28 µg/m³, což znamená, že se bude blížit přípustné úrovni, která činí 50 µg/m³.

V letech 2040-2044 nejsou predikována překročení vlivu kumulovaných znečištění ovzduší. Je nutné mít na paměti, že při modelování šíření prachových částic byly zohledněny emise z elektrárny Turów a pozadí znečištění. V rámci pozadí znečištění byly zohledněny okolní bodové emise z obce Bogatynia (pocházející z průmyslových závodů), liniové emise z obce Bogatynia (pocházející z komunikací, jako jsou vojvodské, okresní a obecní silnice) a plošné emise (pocházející z individuálních spalovacích zdrojů), a dále znečištění přicházející z území České republiky a Spolkové republiky Německo. Je nutné mít na paměti, že nejvýznamnějším zdrojem emisí, který

ovlivňuje pozadí znečištění ovzduší v urbanizovaných oblastech, jsou individuální spalovací zdroje na tuhá paliva, které negativně ovlivňují kvalitu vzduchu v obydlené oblasti.

V odvolací fázi, vzhledem k prokázání toho, že nedochází k překračování prašnosti na měřicích stanicích, mj. v obci Dzialoszyn, Jasna Góra, Bogatynia, Frýdlant, Uhelná nebo Zittau Ost, přestože již dříve, tedy ve zprávě EIA, byla predikována překročení kvality vzduchu přinejmenším v obci Bogatynia, bylo stanoveno, že není potřeba nařídít investorovi povinnost monitorování prašnosti mimo hranice, ke kterým má právní titul. Proto GŘOŽP upravilo znění bodu II.6 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi a ponechal znění bodu II.5 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, jak bylo uvedeno v odůvodnění změn provedených tímto rozhodnutím. Je nutné uvést, že monitoring životního prostředí je nezbytný tehdy, když mj. orgán vydávající environmentální rozhodnutí není schopný predikovat „vývoj vlivu v čase“. V případě dolu Turów je známa aktuální těžba uhlí a také snížená těžba od roku 2039. Protože se jedná o stále fungující důl a průběžně jsou realizována opatření snižující znečištění, poklesy prašnosti v čase z důvodu minimalizačních opatření jsou věrohodná, což potvrzuje neexistence překročení na měřicích stanicích (srovn. doplnění ze dne 28. února 2022). Je nutné si uvědomit, že oblasti, kde byla při modelování zaznamenána překročení u kumulovaných emisí (obydlené oblasti obce Zatoń a Trzciniec Dolny), jsou v současnosti chráněny systémem monitorování kvality ovzduší u zásobníku uhlí (bod I.2.9 rozhodnutí RŘOŽP Vratislavi, upravený bodem 3 rozhodnutí GŘOŽP), který, což prokázala postrealizační analýza, nezaznamenává překročení přípustných úrovní. Je potřeba zdůraznit, že v dopise organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia ze dne 25. května 2020 se hovoří o kvalitě atmosférického vzduchu v letech 2015-2017, tedy před nasazením řady opatření minimalizujících prašnost (včetně nařízených rozhodnutím RŘOŽP ve Vratislavi), zatímco nejnovější data z měřicích stanic (*pro potřeby ověření vlivu byly analyzovány údaje z těchto stanic z období 2020/2021*, srovn. doplnění ze dne 28. února 2021, str. 28) neukazují překročení průměrných ročních úrovní PM10 a PM2,5. Zpráva Centre for Research and Clean Air na kterou se tato organizace odkazuje, ukazuje údajný vliv na zdraví lidí (120 předčasných úmrtí v roce 2017, 2 100 astmatických záchvatů, 60 případů zánětů průdušek, 110 hospitalizací a 51 000 dnů nemocenské), avšak nerozlišuje, za které z těchto zdravotních případů a v jaké míře odpovídá důl, a za které elektrárna Turów, což má zvláštní význam v souvislosti s tím, že výše uvedená zpráva se týká emisí znečištění pocházejících z dolu (PM10 a PM2,5) a elektrárny (PM2,5, PM10, NO₂, SO₂ a rtuť). Zpráva také zdůrazňuje, že emise z elektrárny se podílí na koncentracích PM2,5, NO₂ a SO₂ a rtuti, kdežto emise z dolu pouze na prachových částicích, ale současně považuje za kumulované emise všechna výše uvedená znečištění, což je přece nesprávné, protože analyzovaný záměr se týká těžby nerostu a zabírá se především emisemi (včetně kumulovaných emisí) prachových částic.

Realizace stálého monitoringu prašnosti mimo oblast dolu je tudíž bezdůvodná, a nic na tom nemění ani vůle obyvatel 3 zemí, jak ve svém dopise ze dne 25. března 2020 tato organizace uvádí. Pokud není nutné takový monitoring provádět, pak není také nutné zveřejňovat jeho data (srovn. výše uvedený dopis, str. 11), zohledňovat data pocházející od Wojvodského inspektora pro ochranu žp ve Vratislavi nebo zřizovat další měřicí bod mimo území dolu (srovn. odvolání organizace Fundacja Frank Bold, str. 40). Je nutné ale uvést, že zdejší orgán nesouhlasí se stěžovateli v tom, že pokud by byl monitoring zřízen, pak je to obligátně spojeno s *automatickým zveřejňováním údajů na*

internetových stránkách samosprávy v obci Bogatynia a dolu Turów. Organizace Fundacja Frank Bold také nemá pravdu, když uvádí, že je nutné navrhovateli nařídit povinnost zveřejňování ročních zpráv o vlivu záměru na kvalitu vzduchu v okolí (což veřejnosti umožní, aby se snadno a dostupným způsobem seznámila s informacemi o životním prostředí ve smyslu čl. 4 zákona o EIA), a odmítá vysvětlení RŘOŽP ve Vratislavi uvedená v napadeném rozhodnutí, že monitorováním kvality vzduchu v okolí dolu se zabývá Vojvodský inspektor pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi prostřednictvím měřicí stanice Działoszyn, která se nachází mimo území dolu. Pokud orgán ochrany životního prostředí stanoví povinnost monitoringu, obvykle stanoví navrhovateli povinnost systematicky předkládat výsledky příslušným orgánům, tj. orgánům, k jejichž kompetence patří kontrola kvality vzduchu a přijímání nápravných opatření, pokud bude zaznamenáno překročení. V rozhodnutí o environmentálních podmínkách není stanovena povinnost zveřejňování těchto údajů, zejména v takovém rozsahu, jak to požadují stěžovatelé, neboť úlohou správního rozhodnutí není nahrazovat platné právní předpisy v oblasti poskytování informací o životním prostředí. Informace o stavu součástí životního prostředí, jako je vzduch a také emise, podléhají dle čl. 9 odst. 1 zákona o EIA zveřejnění v režimu a za podmínek vymezených v oddíle II tohoto zákona.

Ve vztahu k námitkám města Žitavy (bod 6.2 seznamu námitek) je nutné zdůraznit, že metodika určování emisí prашného znečištění z terénu dolu byla uvedena v kapitole 22.7 zprávy EIA. Na str. 639 bylo uvedeno, že pro zpracovanou metodiku stanovení ukazatele emisí prachových částic byla použita měření koncentrací prachových částic PM 10 a PM 2,5 prováděna v blízkosti dolu, současné ukazatele jsou založeny na řadách měření z období 2014-2018. V odvolání ale nebylo upřesněno, zda stěžovatelům jde o výsledky těchto měření. Nicméně je potřeba zdůraznit, že ani metodika, ani výpočty emisí nevzbuzují pochybnosti orgánu a odvozování nevěrohodnosti hodnocení v této oblasti od neuvedení výsledků těchto měření je nedůvodné. Je potřeba uvést, že orgán I. instance vyzval navrhovatele dopisem ze dne 23. října 2018, aby *poskytl výtisky z modelovacího programu šíření prachových částic – všechny vstupní údaje zadané do programu a jejich podrobné vysvětlení (vysvětlení východisek) a výtisky (číselné) výsledků výpočtů šíření znečištění pro všechny posuzované případy (predikce na roky 2020, 2030, 2040 a 2044 a činnost na území hnědoubelného dolu Turów, jakož i činnosti hnědoubelného dolu Turów včetně všech emitorů prachových částic, které mají vliv na kumulovaný efekt).* V odpovědi na výše uvedené navrhovatel předložil požadované údaje, avšak pouze v elektronické podobě (srovn. dopis ze dne 30. listopadu 2018).

Ve vztahu k námitce stěžovatelů o tom, že nejsou přesvědčeni o snížení emisí o 73 %, je nutné zdůraznit, že jako opatření pro minimalizaci emisí do vzduchu bylo ve zprávě EIA, a pak v rozhodnutí uvedeno nejenom *zakrytí předávacího místa* (stěžovatelům jde pravděpodobně o bod I.2.19 rozhodnutí I instance), ale také mj.:

- kropení pracovních etáží, jehož účinnost byla odhadnuta na úrovni nejméně 50 % (bod I.2.10 rozhodnutí I. instance upravený v bodě 4 rozhodnutí GŘOŽP);
- omezení rychlosti vozidel na území dolu (bod I.2.8 rozhodnutí I. instance. Doprava nákladními vozidly byla také omezená o 50 % kvůli omezení prodeje hnědého uhlí (srovn. zpráva, str. 648);

- namontování polopropustných clon omezujících prachová znečištění, což omezí emise z tohoto zdroje až o více než 80 % (bod I.2.9 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi upravený v bodě 3 rozhodnutí GŘOŽP).

Za účelem omezení vlivu znečištění PM10 a PM2,5 z oblasti dolu Turów na kvalitu vzduchu v obydlených oblastech GŘOŽP stanovil povinnost, ve které podmínil klopení míst emisí prachu nejenom „vizuálním zjištěním nadměrné prašnosti“, ale také nebezpečím výskytu překročení úrovně pro informování nebo vyhlášení poplachu pro polétavé prachové částice PM10 v ovzduší v obci Bogatynia, které vyhláší Hlavní inspektor pro ochranu žp. Úroveň pro informování činí ke dni vydání rozhodnutí podle nařízení Ministra životního prostředí ze dne 24. srpna 2012, o úrovních některých látek ve vzduchu (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 845) $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$, zatímco úroveň pro vyhlášení poplachu činí $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$, což znamená že k příslušnému oznámení dojde v okamžiku, kdy stav vzduchu podstatně překročí 24hodinovou přípustnou úroveň polétavých prachových částic PM10 ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). GŘOŽP považoval za nutné přijetí dalších opatření na území dolu Turów, které přispějí k omezení emisí prachových částic, zejména v době platnosti oznámení, což může zlepšit špatný nebo velmi špatný stav vzduchu uvedený v oznámení. GŘOŽP si je vědom toho, že k větším emisím prachových znečištění z dolu bude docházet v suchých dnech v létě, spíše než v zimě. Bez ohledu na výše uvedené a také to, že v topné sezóně ke špatnému stavu ovzduší nejvíce přispívají individuální zdroje spalování, GŘOŽP v souladu se zásadou předběžné opatrnosti stanovil povinnost použít další minimalizační opatření v období špatného nebo velmi špatného stavu kvality vzduchu.

Stěžovatelé ale neuvodili, odkud vzali přesnou hodnotu 73 %. Ve zprávě EIA se hovoří o snížení o přibližně 30 % v roce 2020, v roce 2030 o asi 44-48 % a v roce 2040 o asi 70-72 % oproti roku 2018. Tak velké snížení v roce 2040 zapříčiňuje podstatné omezení těžby (srovn. zpráva, str. 650). V bodě I.2.1. svého rozhodnutí orgán I. instance totiž uvedl, že od roku 2039 těžba uhlí se má snížit z 11 500 000 t/rok na 7 000 000 t/rok.

Důvěryhodnost východisek v této oblasti, která jsou uvedena ve zprávě EIA, může částečně potvrzovat (neboť se týká pouze oblasti zásobníku uhlí) postrealizační analýza fungování systému ochrany před emisemi prachu v oblasti zásobníku uhlí předložená v příloze dopisu ze dne 17. května 2022, v níž bylo uvedeno, že na základě analýzy dat z let 2020 a 2021 bylo zjištěno, že oblast měření se vyznačovala relativně nízkou koncentrací PM10 a PM2,5 a alerty signalizované systémem dosáhly nejvýše třídu 2 (srovn. analýza, str. 43).

Vliv na oblast Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy PLH020066

Je nutné uvést, že na základě nařízení RŘOŽP ve Vratislavi ze dne 29. září 2014 o stanovení plánu ochranných úkolů pro oblast Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy PLH020066 (dále jenom „Oblast“), (Úř. věst. Dolnoslezského vojvodství z r. 2014 pol. 4021), které bylo změněno dne 23. května 2016 (Úř. věst. Dolnoslezského vojvodství z r. 2016, pol. 2640), byl stanoven aktuálně platný Plán ochranných úkolů (pol. Plan Zadań Ochronnych, dále jenom „PZO“). Předmětem ochrany této oblasti jsou: 3150 Přírozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu Nympeion, Potamion, 3260 Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů (Ranunculion fluitantis), 6410 Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (Molinion), 6430 Bylinná společenstva horského stupně (Adenostyilion alliarie) a lemující řeky (Convolvuletalia sepium), 6510 Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (Arrhenatherion elatioris), 9110 Bučiny

asociace (Luzulo-Fagetum), 9130 Bučiny asociace (Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion), 9170 Dubohabřiny asociace střeoevropské a subkontinentální (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), 9180 Lesy svazu (Tilio plathyphyllisAcerion pseudoplatani) na svazích, sutích a v roklich, 91E0 Vrbové, olšové, topolové a jasanové lužní lesy (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinosoincanae) a prameništří olšiny a druhy: Ohniváček černočárný *Lycena dispar*, Modrásek očkovaný *Maculinea (Phengaris) teleius*, Modrásek bahenní *Maculinea (Phengaris) nausithous*, Čolek velký *Triturus cristatus (Triturus cristatus)*, Vydra říční *Lutra lutra*.

Oblast Natura 2000 se nachází asi 600 m za přímým dosahem vlivu realizovaného záměru. Analýza ve zprávě EIA (kapitola 13.10), která byla zpřesněná v dopise navrhovatele ze dne 30. srpna 2021, týkající se vlivu na oblast Natura 2000 prokázala, že záměr nebude mít významný vliv na předměty ochrany oblasti ani na integritu a jednotnost sítě Natura 2000. Provedená analýza správně vychází z přírodní inventarizace, správné identifikace potenciálních nebezpečí a je doplněna věcnou argumentací, která vylučuje výskyt významných negativních vlivů na oblast Natura 2000 PLH020066 Průlomové údolí Lužické Nisy, které by nebyly ve fázi hodnocení identifikovány.

V platném PZO pro stanoviště 3260 Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* byla prokázána existence nebezpečí spočívajícího ve výskytu znečištění v podobě drobných částic, mj. z důlních vod, které zmenšují průhlednost vody a znemožňují rozvoj vegetace svazu *Ranunculion fluitantis*. V reakci na identifikovaná nebezpečí bylo jako cíl ochranných opatření pro toto stanoviště stanoven zlepšení podmínky pro jeho rozvoj v Lužické Nise a jejich přítocích. Takto stanovený cíl jasně prokazuje, že aktuální (ve fázi účinnosti PZO) množství suspenze přitékající do Oblasti je příliš velké k tomu, aby se mohly zlepšit podmínky rozvoje stanoviště. Jak vyplývá ze zprávy EIA a odpovědi navrhovatele na výzvu GŘOŽP z června 2021, důl uskutečňuje řadu opatření za účelem omezení negativního vlivu vypouštěných znečištění na kvalitu povrchových vod. Znečištění obsahující jemné částice v důlních vodách jsou snižována pomocí použití retenčních nádrží a lapáků písku shromažďujících odpadní vody v dole a pomocí vysoce účinných systémů čištění odpadních vod Actiflo v čističkách důlních odpadních vod, díky kterým suspenze pocházející z dolu nepředstavují podstatný problém pro kvalitu vody v Lužické Nise. Ve vztahu k cíli ochranných opatření, které vyplývají z nutnosti zlepšení podmínek rozvoje stanoviště 3260, orgán II. instance vysvětluje, že v souladu s dopisem navrhovatele od doby stanovení platného PZO uskutečnil důl následující opatření, jejichž cílem je minimalizovat vlivy na kvalitu povrchových vod: v roce 2019 byla zprovozněna retenční nádrž ZbR-3 chránící čističku důlních vod u potoka Biedrzychówka, v roce 2017 byla zvýšena kapacita II. stupně čištění čističky důlních vod u potoka Ślad, byl realizován další stupeň čištění vod s vysoce účinnou technologií dynamické koagulace Actiflo, v roce 2018 byla zprovozněna retenční nádrž ZbR-6 chránící čističku důlních vod u potoka Ślad, v roce 2019 byly zprovozněny stanice odvodňování sedimentů u potoka Ślad. Pro další roky je plánováno zprovoznění dalších způsobů čištění a využití důlních vod. Účinnost nasazených řešení potvrzují výsledky měření Státního monitoringu životního prostředí (pol. Państwowy Monitoring Środowiska, PMS), ve kterých jsou klasifikace parametru suspenze v bodech měření a kontroly (dále jenom „ppk“) nad (ppk Hraniční trojbod/Trójpunkt graniczny) a pod (ppk Pieńsk/Deschka) vlivu dolu vyšší než na úseku řeky v

úrovni dolu (ppk nad ústím Miedzianky, který zahrnuje místa vypouštění důlních vod z Biedrzychówki, čističky u Lužické Nisy a příkopu Rl). Analýzy předložené v odpovědi investora na výzvu GŘOŽP z června 2021 uvádějí, že množství suspenze klesá od Hraničního trojvodu přes ppk nad ústím Miedzianky po ppk v Radomierzycích (který zohledňuje všechna místa vypouštění důlních vod). Následně v ppk v Pieńsku se množství suspenze opět zvyšuje na hodnoty nižší, než jsou pro druhou třídu. Vysoký obsah suspenze na Hraničním trojvodu a v ppk v Pieńsku může souviset se splachy ze zemědělských polí, které se nacházejí se v bezprostřední blízkosti řeky před těmito měřicími body.

Těžba v dole Turów trvá od roku 1948 a od této doby jsou důlní vody vypouštěny do Lužické Nisy. Špatný stav v povodí útvarů povrchových vod, ve kterých se nacházejí výše uvedené ppk, vyplývá z vlivu souvisejícího se zemědělstvím, komunálním hospodářstvím a průmyslem („Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych” /čes. Analýza významných antropogenních vlivů včetně hodnocení jejich efektu na stav vody a nebezpečí nedosažení environmentálních cílů/, červen 2020, zpracováno pro potřeby realizace druhé aktualizace Vodohospodářského plánu). Avšak vzhledem k pokračujícímu zlepšování kvality vypouštěných důlních vod, které vyplývá z rozšiřování systému čištění, je nutné konstatovat, že oproti aktuálnímu stavu se bude vliv dolu na kvalitu vody v řece snižovat.

Na základě analýzy dokumentace shromážděné během řízení je nutné shledat, že další odvádění důlních vod do Lužické Nisy nezpůsobí významně negativní vliv na oblast Natura 2000 PLH020066 Průlomové údolí Lužické Nisy, není v rozporu s cíli ochrany stanovenými pro tuto oblast, nezpůsobuje významně negativní vlivy na jeho předměty a neovlivní integritu a jednotnost sítě Natura 2000. V souvislosti s výše uvedeným orgán II. instance považoval za bezdůvodné námítky týkající se neprovedení řádného hodnocení vlivů na oblast Natura 2000 PLH020066 Průlomové údolí Lužické Nisy, rozporu realizace záměru s platnými PZO a možnosti výskytu významných negativních vlivů na předměty ochrany oblasti.

V průběhu řízení účastníci předložili také připomínky, že fáze závěrečné rekultivace, která spočívá v napuštění vody do dobývky a pozdějším fungování vodní nádrže, může mít negativní vliv na oblast Natura 2000 PLH020066 Průlomové údolí Lužické Nisy. Orgán II. instance vysvětluje, že v souladu s §2 odst. 35a nařízení vlády ze dne 10. září 2019 o záměrech, které mohou mít významný vliv na životní prostředí, byl tento záměr zařazen mezi záměry, které vždy mohou mít významný vliv na životní prostředí, a bude vyžadovat zvláštní rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Provedení úplného hodnocení vlivu na životní prostředí ve fázi zajišťování příslušných povolení umožní ověřit reálných vliv tohoto záměru na životní prostředí. Vzhledem k tomu, že fáze likvidace záměru je provázána s fází závěrečné rekultivace, orgán II. instance učinil preventivní opatření a přikázal, aby byl prováděn monitoring průtoků vody ve vodoznamech na Lužické Nise (upravená podmínka II.4), a to za účelem zpracování analýz týkajících se trendů průtoků vody. Tyto údaje budou tvořit databázi, která bude využitelná v pozdějších fázích při rozhodování o množství odebírané vody z Nisy při napuštění nádrže.

Dopisem ze dne 18. února 2020 organizace Fundacja Frank Bold podala odvolání proti rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, ve kterém uvedla, že došlo k nedostatečnému vypořádání

přípomínek podaných orgánu I. instance, které byly uvedeny v posudku [REDACTED] „Powtórna analiza Raportu oddziaływaniu przedsięwzięcia pn. Kontynuacja eksploatacji odkrywkowej złoza węgla brunatnego Turów na środowisko opracowanego przez PGE GIEK S.A. Oddział KWB Turów w postępowaniu przed Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska we Wrocławiu” (čes. Opakovaná analýza Zprávy o vlivu záměru s názvem Pokračování povrchové těžby hnědohelného ložiska Turów na životní prostředí zpracované společností PGE GIEK S.A., pobočka KWB Turów v řízení u Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavič). V reakci na námitku týkající se chyb v hodnocení vlivu záměru na německé oblasti Natura 2000 orgán II. instance vysvětluje, že jak ptačí směrnice, tak i stanovištní směrnice nestanovuje členským státům žádnou konkrétní metodiku pro provádění průzkumů ani způsob hodnocení vlivu na cíle ochrany oblast či jednotnosti a integrity sítě. Proto nelze po autorech zprávy požadovat, aby změnilí způsob provedeného hodnocení. Dále je nutné uvést, že připomínka je nekonkrétní. Autor neuvedl, jaké významné chyby byly při hodnocení učiněny, které by mohly změnit jeho povahu a prokázat, že záměr bude významně negativně ovlivňovat německé oblasti Natura 2000.

Stěžovatel ve svém posudku uvádí, že vypouštění nadměrných vod, které je ve zprávě hodnoceno jako okamžitý vliv, je hlavním důvodem znečištění suspenzemi pocházejícími z dolu a hlavní příčinou špatného stavu ochrany stanoviště 3260 (předmětu ochrany v oblasti) a klínatky rohaté (která není předmětem zvláštní ochrany v oblasti, ale je důležitá pro environmentální cíle vodního útvaru). Nejnovější měření Státního systému monitorování životního prostředí ukazují, že ani útvar povrchových vod JCWP Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku PLRW60008174159, ani Lužická Nisa od Miedzianky po Pliessnitz (PLRW60001017431) nepřekračují limitní hodnoty pro suspenzi pro 2. třídu kvality vody. Navíc při posouzení dat z dalších let měření tohoto parametru (2018 a 2019) je patrné zlepšení v této oblasti a jeho pokles v Lužické Nise v rámci oblasti Natura 2000. V roce 2018 byla zaznamenána jeho hodnota, která překročila hodnoty pro 2. třídu a činila 27,1 mg/l, zatímco v roce 2019 došlo ke zlepšení na hodnotu 22,45 mg/l. PZO z r. 2016 explicitně uvádí, že aktuální (k okamžiku účinnosti PZO) množství suspenze přitékající do oblasti je příliš velké k tomu, aby se zlepšily podmínky rozvoje stanoviště. Jak vyplývá z měření Státního monitoringu životního prostředí, opatření uskutečňovaná mj. dolem vedou ke snížení množství suspenze ve vodách, díky čemuž nejsou v rozporu s PZO, postupně přispívají ke zlepšení podmínek rozvoje stanoviště 3260 a snižují negativní vliv související s obsahem suspenze na jiné chráněné druhy, které jsou citlivé na tyto nečistoty. Proto je nutné uvést, že opatření dolu spočívající v rozšiřování systému čištění odpadních vod jsou dostatečná pro minimalizaci obsahu suspenze ve vodách.

[REDACTED] ve svém posudku uvádí také záležitost neexistence hodnocení znečištění světlem ve vztahu ke hmyzu, netopýřům a migrujícím ptákům. Orgán II. instance vysvětluje, že osvětlení dolu Turów existuje od roku 1948 a od této doby generuje znečištění světlem. Proto je nutné konstatovat, že jako prvek, který se trvale vyskytuje v oblasti, nebude představovat novou překážku pro zvířata a nezpůsobí změny v jejich chování nebo nepovede k tomu, aby opustila svá dosavadní stanoviště.

Vlivy na vodu

Předmětný záměr je umístěný v rámci útvaru podzemních vod č. 105 (PLGW6000105, dále jenom „útvár podzemních vod č. 105“). Jak vyplývá z nařízení vlády ze dne 18. října 2016, o Vodohospodářském plánu v oblasti povodí Odry (Sb. zák. Polské republiky z r. 2016 pol. 1967, dále jenom „Vodohospodářský plán Odry“), který byl zrušen dne 22. prosince 2021 zákonem ze dne 20. července 2017, vodní zákon (Sb. zák. Polské republiky z r. 2017 pol. 1566, čl. 566 odst. 2, čl. 573), útvár podzemních vod č. 105 se vyznačuje špatným kvantitativním stavem a dobrým chemickým stavem, což ve svém důsledku znamená špatný celkový stav vody. Environmentálními cíli pro tyto vodní útvary jsou: udržení dobrého chemického stavu a stanovený méně přísný cíl ochrany kvantitativního stavu před dalším zhoršením (méně přísný cíl – technická nemožnost). Jako termín pro dosažení environmentálních cílů byl stanoven rok 2021 z důvodu nadměrného odběru podzemních vod, který souvisí s intenzivním odvodňováním dolu Turów; přirozeně probíhajícími procesy louhování minerálních sloučenin a nemožnost likvidace dolu před vytěžením ložiska hnědého uhlí. Jak vyplývá z hodnocení rizika dosažení environmentálních cílů pro řešený útvár podzemních vod, je dosažení cílů ohroženo. Útvár podzemních vod byl stanoven jako útvár určený k odběru vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Kvalita pitné vody se nesmí zhoršovat, což je environmentální cíl pro útvary podzemních vod určené pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. V souvislosti s tím byl ve Vodohospodářském plánu Odry pro něj stanoven další cíl, tedy udržení stálých hodnot fyzikálně-chemických ukazatelů pitné vody, aby nebylo nutné upravovat procesy úpravy vody nebo zavádět úpravu podzemních vod na zdrojích podzemních vod.

Na území ČR byl v blízkosti hnědohelného dolu Turów vytyčen útvár podzemních vod s číslem CZ64130 v hlavních zvodnělých vrstvách a tři další útvary, obsahující horní zvodnělé vrstvy s čísly CZ14100, CZ14200, CZ14300. V souladu s předloženou dokumentací, která vychází z údajů z Aktualizace Vodohospodářského plánu pro mezinárodní oblast povodí Odry pro plánovací cyklus 2016-2021, který zpracovala v roce 2015 Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečišťováním, útvár podzemních vod CZ64130 vyznačuje dobrým kvantitativním stavem a špatným chemickým stavem. Environmentálními cíli pro tento vodní útvár jsou: dosažení dobrého kvantitativního stavu do roku 2021 a dosažení dobrého chemického stavu. Pro tento účel byly stanoveny výjimky v oblasti termínu dosažení cíle (čl. 4(4) RDW) a v oblasti méně přísných cílů (čl. 4(5) RDW). Žádný z horních útvarů podzemních vod nebyl klasifikován v oblasti kvantitativního stavu, kdežto jejich chemický stav byl vyhodnocen jako špatný. Jejich environmentálními cíli jsou dobrý kvantitativní a chemický stav. Vzhledem ke špatnému chemickému stavu byly pro CZ14200 a CZ14100 uděleny odchylky v oblasti termínu dosažení cíle (čl. 4(4) RDW) a v oblasti méně přísných cílů (čl. 4(5) RDW), zatímco pro CZ14300 v oblasti termínu dosažení cíle (čl. 4(4) RDW).

Analýzy vlivu záměru na útvary podzemních vod na německé straně zahrnovaly vodní útvár Zittau-Gorlitz s kódem DE_GB_DESN_NE-2, jehož kvantitativní a chemický stav byl na základě uskutečněného diagnostického a kvantitativního monitoringu stanoven jako dobrý, a útvár Zittauer Gebirge s kódem DE_GB_DESN_NE-3, kde na základě uskutečněného diagnostického a kvantitativního monitoringu byl kvantitativní stav vyhodnocen jako špatný a chemický jako dobrý. Environmentální cíle stanovené pro dosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu u DE_GB_DESN_NE-2 nebyly dosaženy, kdežto pro DE_GB_DESN_NE-3 se dosažení dobrého

kvantitativního stavu předpokládá do 2027, v případě chemického stavu byl cíl dosažen (zpráva EIA, str. 148.).

V dosahu vlivu záměru se dále nachází 6 útvarů povrchových vod: Hraniční polsko-český útvar: Lužická Nisa od Pfaffenbachu Hartau po Mandau (PLRW60008174139), kterému odpovídá Lausitzer Neisse-3 (DE_RW_DESN_674-3); Hraniční polsko-německý útvar: Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku (PLRW60008174159), kterému odpovídá Lausitzer Neisse-4 (DE_RW_DESN_674-4); Hraniční polsko-německý útvar: Lužická Nisa od Miedzianky po Pliessnitz (PLRW60001017431), kterému odpovídá Lausitzer Neisse-5 (DE_RW_DESN_674-5); Přítok z dobývky Turoszów (PLRW60000174156); Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu (PLRW60004174169) s tokem Jaśnica (Ślad); Hraniční polsko-český útvar: Witka=Smědá od Rasnice po nádrž Niedów (PLRW60008174239), kterému odpovídá Smědá od toku Sloupský potok po státní hranici (LNO_0280), s přeshraničními přítoky: Okleśna = Višňovský potok, Ziębowka = Saňský potok a Minkowski Potok = Minkovický potok (zpráva EIA, str. 129).

Jak vyplývá z Vodohospodářského plánu v oblasti povodí Odry, útvar povrchových vod „Lužická Nisa od Pfaffenbach Hartau po Mandau“ je silně proměněný, typ 8 (malá výšinná křemičitá řeka – západní), se špatným stavem. Environmentálními cíli pro tento vodní útvar jsou: dobrý ekologický potenciál, možnost migrace vodních organismů na úseku podstatného toku – Lužická Nisa od Mandau po ústí Luboty a dobrý chemický stav. Termín dosažení dobrého stavu: 2027 (prodloužení termínu dosažení cíle – technická nemožnost). Hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů: ohroženo.

Útvar povrchových vod „Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku“ je silně proměněný, typ 8, se špatným stavem. Environmentálními cíli pro tento vodní útvar jsou: dobrý ekologický potenciál, možnost migrace vodních organismů na úseku podstatného toku – Lužická Nisa v rámci vodního útvaru a dobrý chemický stav. Termín dosažení dobrého stavu: 2027 (prodloužení termínu dosažení cíle – technická nemožnost). Hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů: ohroženo.

Útvar povrchových vod „Lužická Nisa od Miedzianky pod Pliessnitz“ je přírodní útvar, typ 10 (střední výšinná řeka – západní), se špatným stavem. Environmentálními cíli pro tento vodní útvar jsou: dobrý ekologický potenciál, možnost migrace vodních organismů na úseku podstatného toku – Lužická Nisa v rámci vodního útvaru a dobrý chemický stav. Termín dosažení dobrého stavu: 2027 (prodloužení termínu dosažení cíle – technická nemožnost). Hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů: ohroženo.

Útvar povrchových vod „Přítok z dobývky Turoszów“ je umělý vodní útvar, typ 0 (kanál), se špatným stavem. Environmentálními cíli pro tento vodní útvar jsou: dosažení dobrého ekologického potenciálu a dosažení dobrého chemického stavu. Termín dosažení dobrého stavu: 2021 (prodloužení termínu dosažení cíle – technická nemožnost, neúměrné náklady). Hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů: ohroženo.

Útvar povrchových vod „Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu“ je silně proměněný vodní útvar, typ 4 (Výšinný křemičitý potok s hrubozrnným substrátem – západní), se špatným stavem. Environmentálními cíli pro tento vodní útvar jsou: dobrý ekologický potenciál a dobrý

chemický stav. Termín dosažení dobrého stavu: 2021 (prodloužení termínu dosažení cíle – technická nemožnost). Hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů: ohroženo.

Útvar povrchových vod „Witka=Smědá od Rasnice po nádrž Niedów“ je přírodní vodní útvar, typ 8, se špatným stavem. Environmentálními cíli pro tento vodní útvar jsou: dobrý ekologický stav a dobrý chemický stav. Termín dosažení dobrého stavu: 2027 (prodloužení termínu dosažení cíle – technická nemožnost). Hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů: ohroženo.

V souladu s čl. 81 odst. 3 zákona o EIA, pokud z hodnocení vlivu záměru na životní prostředí vyplývá, že záměr může způsobit nedosažení environmentálních cílů uvedených ve vodohospodářském plánu, který je zmíněn v čl. 56, čl. 57, čl. 59 a čl. 61 zákona o vodách, odmítne orgán příslušný pro vydávání rozhodnutí o environmentálních podmínkách vydat souhlas s realizací takového záměru, pokud nebudou splněny podmínky, které jsou uvedeny v čl. 68 bod 1, 3 a 4 tohoto zákona.

RŘOŽP ve Vratislavi a následně GŘOŽP provedl v průběhu řízení objasňování mj. v oblasti vlivu záměru na výše uvedené útvary vod, včetně možnosti nedosažení jim stanovených environmentálních cílů.

Vliv záměru na vodní útvary vychází z výsledků numerického hydrogeologického modelu. Tento model byl zpracován na základě dostupných analýz hydrogeologických parametrů skalních útvarů, stávajících piezometrických měření v pozorovacích sítích pro každou zvodnělou vrstvu, údajů o přítoku vody do dolu, výškách hladiny vody v řekách a nádržích a na základě existujících dat o srážkách a napájení. Model vychází z hranic žitavské pánve, protože se jedná o přirozené hranice rozšíření třetihorních vrstev. Geologická stavba žitavské pánve je dobře známá, je popisována v mnoha dokumentech, např. v atlasu polského Státního geologického ústavu „Atlas geologiczny trzeciorzędowej asocjacji brunatno węglowej w polskiej części niecki żytawskiej“ (čes. Geologický atlas třetihorní hnědouhelné asociace v polské části žitavské pánve), Kasiński J., CAG PIG, 2000 Varšava.

Vliv na podzemní vody, včetně vodních útvarů a jim stanovených environmentálních cílů.

Vliv záměru na území Polska v oblasti útvarů podzemních vod se omezuje na útvar podzemních vod č. 105 patřící do povodí Lužické Nisy. Vzhledem k poloze záměru v rámci žitavské pánve, jejíž stavba v podobě více než 300 m hluboké tektonické prolákliny významně omezuje hydraulické kontakty s oblastmi, které s ní sousedí, je potenciální možnost vlivu na sousedící útvary podzemních nacházející se na českém a německém území významně omezena. Odvodňování dolu zapříčiňuje vznik depresních kuželů v nižších neogenních vrstvách.

Identifikovanými potenciálními vlivy na kvalitu podzemních vod, včetně environmentálních cílů útvarů podzemních vod, mohou být vlivy související s dynamikou podzemních vod v zóně u povrchu, která způsobuje intenzivní infiltraci povrchových znečištění do podzemních vod, odvádění důlních vod do podzemních nebo výskyt nezávislých chemických procesů v hornině, generovaných odvodňováním a zvětšování mocnosti vrstvy aerace. Při analýze možnosti výskytu výše uvedených vlivů je nutné zdůraznit, že geologická stavba žitavské pánve způsobuje, že v kvartérní vrstvě se vyskytují sedimenty s nízkým koeficientem filtrace (neogenní jíly), což představuje přirozenou bariéru infiltrace povrchových znečištění komunálního nebo zemědělského charakteru do hlubších zvodnělých vrstev a vylučuje významný vliv související s možností infiltrace

znečištění v důsledku změny dynamiky podzemních vod. Je také vyloučen výskyt znečištění podzemních vod v důsledku odvádění důlních vod do těchto vod, neboť tyto jsou po čištění vypouštěny do povrchových vod. Důlní vody jsou vypouštěny do Lužické Nisy, Miedzianky, toků Ślad a Nowa Biedrzychówka. Modelování a data z piezometrů ukazují, že první tři toky mají drenážní charakter ve vztahu k podzemním vodám. Toky Nowa Biedrzychówka a Ślad, které ve velké míře odvádějí hlavně důlní vody, mají pak svá koryta v podstatné délce utěsněna betonovými panely, což podstatně ztěžuje, nebo dokonce znemožňuje případné pronikání znečištění. Proto je nutné uvést, že infiltrace znečištění pocházejících z odvodňování dolu do podzemních vod nebude mít vliv na kvalitativní stav útvarů podzemních vod. Posledním potenciálním vlivem na kvalitativní stav útvaru podzemních vod č. 105 je výskyt nezávislých chemických procesů v hornině, které jsou generovány probíhajícím odvodňováním a zvýšením mocnosti vrstvy aerace. V důsledku těchto procesů může docházet ke zhoršení kvality podzemních vod, které je způsobeno hydrochemickými změnami souvisejícími s oxidací sulfidů železa (tzv. kyselá drenáž), které se vyskytují ve zvodnělých vrstvách neogénu. Ve fázi provozu je nutné předpokládat zvýšení obsahu sulfátů v podzemních vodách, zatímco při napouštění nádrže je potřeba očekávat zvýšení obsahu železa. Tyto změny se budou týkat pouze části, asi 9 % (vlastní zjištění orgánu II. instance na základě prostorových analýz) útvaru podzemních vod č. 105 v rámci dobývky a v jejím nejbližším okolí. Znečištění plochy představující asi 9 % plochy celého útvaru podzemní vody lze považovat za významný vliv, který může způsobit zhoršení chemického stavu. Avšak zjišťování kvality podzemních vod neprokazují překročení v oblasti kvality a analýza zpracovaná pro potřeby návrhu II. aktualizace Vodohospodářského plánu neuvádí další nebezpečí, proto je potřeba považovat konstatování o neexistenci šíření tohoto jevu za správné, a není potřeba očekávat hrozbu nedosažení environmentálních cílů v oblasti kvality v důsledku vzniku tohoto jevu. Jak vyplývá z doplnění navrhovatele, které bylo předloženo dne 8. června 2022, aby bylo možné předejít vzniku takového vlivu po ukončení těžby, budou ve fázi přípravy na napouštění všechny skalní výchozy a terén vnitřního odvalu izolovány nepropustnými hmotami (např. jíly). Díky tomu bude omezen proces potenciální oxidace. Při plánování tohoto procesu bude využito zkušeností z rekultivací jiných dolů.

K potenciálnímu zhoršení podzemních vod v útvaru podzemních vod č. 105 může dojít také v oblasti v rámci depresního kužele. Zálležitosti týkající se kyselých drenáží byly vysvětleny v dopise reagujícím na výzvu GŘOŽP z prosince 2021. Ke zvyšování obsahu železa nebo sulfátů může docházet v důsledku hydrochemických přeměn, jejichž výskyt je podmíněn přístupem ke vzduchu. Tlakové hydrodynamické podmínky, neexistence kontaktu depresního kužele v neogénu se vzduchem a stahování podzemní vody směrem k dolu zabraňují možnosti výskytu vlivu plánovaného záměru na kvalitu podzemních vod, které se nacházejí mimo oblast dobývky.

Vzhledem k nemožnosti zhoršení kvality podzemních vod mimo bezprostřední sousedství dobývky potvrzují výše uvedené analýzy zpracované pro útvar podzemních vod č. 105 neexistenci vlivu na environmentální cíle v oblasti kvality pro české CZ64130, CZ14200, CZ14100, CZ14300 a německé DE_GB_DESN_NE-2, DE_GB_DESN_NE-3 útvary podzemních vod.

Potenciální vlivy záměru na zdroje podzemních vod v útvarech podzemních vod jsou generovány: odběrem podzemních vod ve značném množství pro technologické účely a komunální účely a dlouhodobým hlubokým poklesem hladiny podzemních vod pro odvodňování dobývek,

kteřý zapříčiňuje změny dynamiky podzemních vod. V souladu se zprávou EIA vzhledem k tomu, že vody používané k technologickým účelům pocházejí z odvodňování horniny, zatímco zásobování vodou pro komunální účely je zajišťováno z komunální sítě, zohledňuje analýza vlivu na kvantitativní stav útvaru podzemních vod vycházející z vlivu vyplývajícího z dlouhodobého hlubokého odvodňování dobývky pomocí bariér vrtů odvodňovacího systému dolu Turów všechny generované vlivy.

Jak již bylo uvedeno, vliv na útvary podzemních vod v podstatné míře ovlivňuje specifická geologická stavba žitavské pánve. Je nutné vyloučit vlivy na útvary podzemních vod nacházející se zcela mimo její hranice, tj. DE_GB_DESN_NE-3 a CZ14100.

Jak vyplývá ze zprávy EIA, v důsledku odvodňování dolu, které funguje nepřetržitě od roku 1948, se v terciérních a kvartérních vrstvách rozvinuly depresní kužely s různým dosahem. Deprese hladiny kvartérních vod podél obrysu dobývky nepřekračuje několik metrů a její horizontální dosah zahrnuje oblast mezi okrajem dobývky a Lužickou Nisou na západě a řekou Miedzianka na východě. Výjimkou je jihozápadní polsko-české pohraničí, kde se depresní kužel v kvartéru rozvíjí dále na jih od okraje dobývky. Horizontálně dosahuje za hranice dobývky i Polska, je ale ohraničen okrajem žitavské pánve. Vertikálně dosahuje pokles hladiny vody více než 200 m uprostřed dobývky a max. 80-100 m na polsko-německém a polsko-českém pohraničí.

V roce 2017 činil celkový průměrný přítok do dolu 29,1 m³/min. a byl o více než 4 m³/min. vyšší než v přítok v roce 2016. Hodnoty přítoků závisí na množství srážek, přičemž objem podzemního přítoku se již více než deset let významněji nemění a průměrně činí asi 20 m³/min.

Útvar podzemních vod č. 105 leží v povodí Lužické Nisy, resp. v povodí Odry a má plochu 332,8 km². Takřka 60 % jeho povrchu představuje zemědělsky využívaná krajina, cca 22 % pak zalesněné oblasti a zbývajících 17 % připadá na oblasti antropogenní. V útvaru podzemních vod č. 105 jsou 2 zvodnělé vrstvy: kvartérní a neogén. V důsledku pokračování těžby ložiska se očekává další rozšiřování depresního kužele oproti výchozímu stavu roku 2020. V kvartérní vrstvě se predikovaný pokles hladiny vody ve zdroji Uhelná zvýší na 3,4 m. V této vrstvě také dochází k poklesu hladiny podzemních vod na jižním předpolí dobývky v oblasti příkopu Rów Rybarzowic. Je patrná zóna omezeného poklesu vodní hladiny (asi 1 m) podél okraje žitavské pánve a druhá zóna s poklesem v rozmezí 1–7 m v zákrutě potoka Ślad v katastru obce Opolno-Zdrój. Maximální dosah depresního kužele v neogénu dosáhne přibližně 10 m a posune se od obce Opolno-Zdrój k obci Bogatynia, přičemž nepřekročí linii řeky Miedzianka. Uvedený predikovaný odběr při odvodňování Turowské uhelné pánve (Turowskie Zagłębje Węglowe) je v ročním měřítku vyšší než disponibilní zdroje v útvarech podzemních vod. Vodohospodářský plán uvádí nutnost stanovení méně přísných cílů s posunem do roku 2021 kvůli technické nemožnosti. Jako příčina bylo uvedeno odvodňování dobývky dolu Turów, přirozeně probíhající procesy louhování minerálních sloučenin a nemožnost likvidace dolu před vytěžením ložiska hnědého uhlí. V souladu s návrhem II. aktualizace Vodohospodářského plánu se bude útvaru podzemních vod č. 105 i nadále týkat prodloužení podle čl. 4.5-1 Rámcové vodní směrnice do r. 2027 kvůli tomu, že v oblasti působení důlního odvodňování leží podstatná část útvaru podzemních vod č. 105, je to téměř polovina jeho plochy, což dokládají depresní kužely. Jak vyplývá z výše uvedené analýzy, kvalitativní stav útvaru podzemních vod č. 105 je a bude negativně ovlivňován záměrem, proto není možné

dosáhnout stanovené environmentální cíle a je nutné analyzovat naplnění podmínek pro uplatnění odchylky podle čl. 68 zákona o vodách ve spojení s čl. 81 odst. 3 zákona o EIA.

Na německém území bude odvodňování dolu ovlivňovat útvary podzemních vod s kódem DE_GB_DESN_NE 2. K tomu může docházet ale pouze v hranicích žitavské pánve. V souladu se zprávou EIA činí její plocha v rámci analyzovaného útvaru podzemních vod 47,7 km², což představuje 9,4 % celé plochy DE_GB_DESN_NE 2. Je možné také lokální menší (100÷200 m) překročení této hranice dosahem vlivu odvodňování v důsledku intenzivního přítoku podzemních vod z oblastí za hranicemi této pánve (oblast tektonických zlomů, nebo snížení stropu krystalického podloží obsahujícího propustný kvartérní materiál). Útvary podzemních vod DE_GB_DESN_NE-2 obsahuje dvě zvodnělé vrstvy – kvartér a neogén a svou stratigrafií ukazuje na podobnost s útvarem podzemních vod PLGW6000105.

Výsledky numerického modelování neukazují do roku 2020 v rámci analyzovaného útvaru podzemních vod další vlivy na hladinu podzemní vody v kvartérní zvodnělé vrstvě. Dojde ale ke zvětšení poklesu hladiny vody ve zvodnělých vrstvách neogénu. Největší poklesy (asi 17 m) se budou vyskytovat severně od jižního zlomu v oblasti tzv. Rów Żytawski podél Lužické Nisy. Menší (do 3 m) a s menším dosahem se budou vyskytovat v oblasti jižně od jižního zlomu také podél Lužické Nisy. V období 2020-2044 v oblasti jižně od jižního zlomu se depresní kužel dále prohloubí v menším rozsahu (asi 1 m) a jeho dosah se posune dále na západ o asi 100 až 500 m. Na základě analýzy dostupných údajů orgán II. instance zjistil, že depresní kužel v neogenní zvodnělé vrstvě bude tvořit necelých 5 % celého útvaru podzemních vod, po zřízení protifiltrační clony pak přibližně 3 %. Navíc v oblasti útvaru podzemních vod č. DE_GB_DESN_NE-2 nejsou vodní zdroje. Žitava a sousední obce jsou zásobovány vodou ze zdroje v oblasti Zittauer Gebirge v rámci útvaru podzemních vod DE_GB_DESN_NE-3, který leží mimo zónu vlivu systému odvodňování dolu Turów. Vzhledem k tomu, že kvantitativní stav útvaru podzemních vod DE_GB_DESN_NE-2 byl stanoven jako dobrý, oblast vlivu dolu po realizaci minimalizačních opatření bude zahrnovat menší fragment tohoto útvaru a do doby ukončení těžby jsou predikovány pouze relativně malé další poklesy hladiny vody, v oblasti vlivu se také nenacházejí žádné zdroje podzemních vod pro užitkové účely, nelze předpokládat, že záměr zapříčiní nedosažení cílů řešeného útvaru podzemních vod.

Na území České republiky jsou odvodňováním dolu ovlivněna množství vody v útvarech podzemních vod CZ14200 a CZ64130. Ostatní útvary podzemních vod, které se nacházejí v rámci potenciálního dosahu vlivu, nebudou vystaveny odvodňování kvůli tomu, že na jejich území nedosahují predikované depresní kužely v terciálních a kvartérních vrstvách. Největší dosahy depresních kuželů se vyskytují v terciálních vrstvách. Tyto ale nebudou zasahovat mimo hranice žitavské pánve, protože její hranice také ohraničují výskyt těchto vrstev. Proto také, v reakci na připomínky stěžovatelů lze uvést, že na českém území, které je ve značné vzdálenosti od hranic žitavské pánve (jako např. Frýdlant 3,7 km, nebo Chrastava 6,2 km), nehrozí ztráta podzemní vody zapříčiněná plánovaným pokračováním těžby ložiska Turów do doby jeho vyčerpání v roce 2044. V souladu s českým ekvivalentem polského Vodohospodářského plánu, tj. Národním plánem povodí Odry pro období 2021-2027 může rozšíření a prohloubení těžby mít negativní vliv na kvalitu a množství podzemních vod v útvarech 14200 a 14300. V dokumentu ale nejsou žádné konkrétní

informace o tom, že k takovému vlivu dojde. Bylo pouze uvedeno, že vzhledem k takovému nebezpečí je vývoj situace nepřetržitě sledován a jsou uskutečňována opatření omezující negativní vlivy. Jak prokázalo hodnocení vlivu, těžba ložiska nebude mít vliv na kvalitativní stav těchto vod, zatímco vliv na kvantitativní stav útvaru podzemních vod 14200 nelze vyloučit.

V oblasti útvaru podzemních vod č. CZ14200 je oproti predikcím pro rok 2020 předpokládáno prohloubení poklesu v oblasti zdroje v Uhelné o 3,4 m, tj. o 3-4 m oproti stavu v roce 2015. Zaznamenaný pokles vodní hladiny v kvartérních vrstvách nebyl jednoznačně vysvětlen. Nejpravděpodobněji je důsledkem kumulovaných vlivů vyplývajících z depresního kužele ze zdroje Uhelná, hydrologického sucha, odvodňování hlubokých vrstev v místech, kde se nevyskytuje izolace II. uhelnou vrstvou, a štěrkoviny Grabštejn v důsledku snížení dodávky vody do zdroje Uhelná. Jak vyplývá z dokumentace předložené navrhovatelem, důl může být jednou ze součástí příčin poklesu vody v kvartérních vrstvách, proto byla navržena minimalizační opatření, která mají omezit vliv odvodňování na české území. Ve zprávě EIA bylo vysvětleno, že na základě provedeného modelování byla jako účinné minimalizační opatření naplánována protifiltrační clona v meziuhelné zvodnělé vrstvě. Její provedení bude schopno zastavit pokles hladiny vody v kvartérní vrstvě ve zdroji Uhelná a nejvýše do roku 2044 zvýší její hladinu o 5,9 m oproti roku 2015 a o 3,7 m oproti predikcím pro rok 2020. Podle údajů zveřejněných Českým statistickým úřadem měl v roce 2020 Hrádek nad Nisou 7,7 tis. obyvatel. Podle informací z 23. října 2018, které byly získány v průběhu řízení orgánu I. instance a byly poskytnuty Severočeskou vodárenskou společností a.s., je Hrádek zásobován vodou z hlubinného vrtu Uhelná U-1A s hloubkou 62,5 m. K okamžiku vyhotovení dopisu, tj. 23. října 2018, bylo odebíráno asi 215 tis. m³/rok, napájení pak dosahovalo v průměru asi 400 m³/měsíc. Nadbytečná voda odebíraná z tohoto zdroje je odváděna do rezervoáru, který je napájen také ze zdroje Pekařka a z úpravny Bedřichov. I přes pokračující těžbu a postup směrem k hranici s Českou republikou žádný ze stěžujících si účastníků nepřeložil důkazy o nedostatku vody na české straně. Jelikož není možné vyloučit vliv těžby v dole na zdroj v Uhelné, bylo naplánováno zřízení protifiltrační clony, která má zmenšit depresní kužel ovlivňující tento vodní zdroj. Na základě informací získaných od provozovatele vodovodní a kanalizační infrastruktury, prostřednictvím které odebírána voda ze zdroje Uhelná, a plánovaných minimalizačních opatření v podobě clony, která bude vybudována v roce 2023, není důvod pro konstatování, že město Hrádek nad Nisou ani, jak uvádějí stěžovatelé, až 30 tisíc obyvatel Libereckého kraje bude čelit nedostatku vody. Dostupnost vody v domácích studnách využívajících horní kvartérní vrstvu je závislá na množství srážek a depresním kuželu ze zdroje Uhelná, v jehož dosahu se nachází obec Uhelná a prameniště potoků mj. Lubota/ Oldřichovský potok a Biedrzychówka. Jak uvádí česká strana, v roce 2019 Výzkumný ústav vodohospodářský TGM, v.v.i. sestavil hydrogeologický model pro příhraniční oblasti Frýdlantského výběžku a pro Hrádek nad Nisou v Libereckém kraji. Tehdy provedená měření průtoku v Oldřichovském a Vitkovském potoce a ve Višňovském, Minkovickém a Sáňském potoce prokázala, že kromě Oldřichovského potoka, kterým po většinu času neteče žádná voda, odpovídají výkyvy a změny průtoku, které se již vyskytly v období 1997-2018, převážně změnám množství srážek a rostoucí teplotě vzduchu. Tato situace potvrzuje, že vyšší zvodnělé partie v řešené oblasti reagují hlavně na atmosférické podmínky.

V kontextu vlivu na terciérní zvodnělé vrstvy útvaru podzemních vod č. CZ64300 dochází oproti výchozímu stavu k prohloubení predikovaného depresního kužele v neogenních útvarech. Maximální pokles do 15 metrů (oproti predikcím pro rok 2020) se vyskytuje podél hranice s Polskem v oblasti zlomu Bialopole. Avšak, jak vyplývá ze zprávy EIA, použití clony vede ke zvýšení vodní hladiny podzemní vody oproti stavu v roce 2015 v oblasti nacházející se jižně od jižního geologického zlomu na všech zvodnělých úrovních, a to i přes odvodňování ložiska. Největší prognózovaná zvýšení vodní hladiny se vyskytují ve terciérních útvarech Nd, Mw a Pw a dosahují maximálních hodnot přes 30 m v útvaru Mw. V terciérním útvaru Ng toto zvýšení nepřekračuje 6 m v roce 2020 a 3 m v roce 2044.

Výsledky hydrogeologického modelování uvádějí že po realizaci minimalizačního opatření, což je protifiltrační clona, se bude hladina podzemní vody postupně zvyšovat. Při analýze námitek stěžovatelů, které byly předkládány jak ve fázi I. tak i II instance, orgán II. instance neshledal postačující důkazy, které by prokazovaly, že model použitý pro hodnocení vlivů na životní prostředí pracuje s chybnými předpoklady, které by mohly podstatně ovlivnit rozhodnutí. Na základě shromážděné dokumentace orgán zjistil, že minimalizační opatření, která vychází z provedeného modelování, jsou v okamžiku vydání rozhodnutí nejlepšími řešeními. Vzhledem k výše uvedenému považoval orgán II. instance námitky týkající se neúčinnosti minimalizačních opatření na podzemní vody, také v kontextu útvaru podzemních vod, jak i vodních zdrojů, za nedůvodné. Orgán I. instance ale připustil možnost změny intenzity a druhu vlivu během provozu záměru a stanovil podmínky týkající se nutnosti monitorování záměru. Na základě doplňkového důkazního materiálu předloženého v dopisech navrhovatele v odpovědi na výzvu GŘOŽP z června a prosince 2021 a předložených doplnění z června 2022 orgán II. instance zohlednil část námitek veřejnosti a upřesnil podmínku II.3 stanovící povinnost monitorování účinnosti protifiltrační clony a postupu, pokud se prokáže, že nedosahuje očekávání předpokládaná v hydrologickém modelu.

Ve vztahu k požadavku stěžovatelů, kteří požadovali, aby byla stanovena povinnost tzv. opětovného hodnocení vlivu na životní prostředí v rozsahu protifiltrační clony (bod 2.4 seznamu námitek), je nutné uvést, že koncese na těžbu, která představuje v předmětném případě návazné rozhodnutí, nebyla uvedena v seznamu rozhodnutí, kterým předchází řízení, v rámci něhož může být takové hodnocení provedeno. Pro realizaci samotné clony je nutné zajistit rozhodnutí o schválení stavebního projektu a vydání stavebního povolení, nepředstavuje ale záměr, který by mohl mít významný vliv na životní prostředí. I kdyby existovala právně přípustná možnost uvést v rozhodnutí o environmentálních podmínkách stanovisko o nutnosti provedení opětovného hodnocení, pak dle GŘOŽP to není nutné, neboť pro původní hodnocení existovaly dostatečné informace.

V oblastech geologických oprávnění IV. nebo V. kategorie (srovn. odůvodnění rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, str. 106) je nutné uvést, že GŘOŽP nesdílí argumentaci orgánu I. instance týkající se nižší důkazní věrohodností zpráv zpracovaných osobami, které nemají příslušná oprávnění v oblasti hydrogeologie. Ve správním řízení je jako důkaz nutné připustit vše, co může přispět k objasnění věci a není rozporu s právními předpisy. Důležité ale je, že toto stanovisko orgánu I. instance nemělo vliv na způsob posouzení posudku [REDAKCE] a [REDAKCE], neboť tento posudek RŘOŽP ve Vratislavi vyčerpávajícím způsobem posoudil na str.

107-109 svého rozhodnutí a odvolací orgán ho opět posoudil dle zásady vymezené v čl. 7, 77 § 1 a 80 správního řádu.

V průběhu řízení byly podány připomínky poukazující na změnu modelu odtoku vody z českého území, který obsahuje větší odtoky z vrstvy Pw směrem k dolu Turów. Stěžovatel uvádí, že z toho důvodu je nutné aktualizovat hydrogeologický model. Připomínky předkládané v průběhu řízení I. a II. instance, které se týkají modelu odtoku vody a zpochybňují relevanci hydrogeologického modelu, orgán II. instance shledal bezdůvodnými. Hydrogeologické modelování je svého druhu předvídáním situace v čase na základě současných dat. Pro potřeby dolu Turów model používá rok 2015, který považuje za výchozí okamžik. Ve dnech 3. a 4. října 2019 proběhly přeshraniční konzultace v podobě expertního jednání s Českou republikou o vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách záměru s názvem „Pokračování těžby hnědého uhlí Turów“. Vedoucím české delegace byl ředitel odboru hodnocení vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí ČR Evžen Doležal. V souladu s podepsaným protokolem se strany dohodly na tom, že hydraulický model vycházející z roku 2015 je přijatelný a po jednom roce monitorování hladiny podzemních vod od doby zřízení clony bude provedena jeho aktualizace na základě aktuálních dat o hladině podzemních vod, průtoku povrchových vod, odběrech vod a odvodňování. Tento problém byl diskutován expertním týmem a dosažené řešení bylo uvedeno v rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi v podmínce III.5. Vzhledem k tomu orgán II. instance nesdílí názor stěžovatele, avšak podle zásady předběžné opatrnosti se rozhodl, že rozšíří podmínku týkající se monitoringu účinnosti protifiltrační clony o možnost jejího zvýšení do úrovně Pw, pokud výsledky piezometrů na její severní a jižní straně prokážou její neúčinnost v původní podobě. V reakci na připomínky stěžovatelů, mj. města Hrádek nad Nisou (dopis ze dne 2. srpna 2022), orgán II. instance uvedl další minimalizační opatření pro zvýšení účinnosti clony, pokud nebude dosaženo její předpokládané účinnosti. Stěžovatel také uvádí, že s ohledem na zásadu předběžné opatrnosti je nutné ukončit těžbu do doby, než bude dokončen nový hydrogeologický model, který bude doplněn o funkční protifiltrační clonu. Orgán II. instance vysvětluje, že zastavení těžby je spojeno s nutností pokračujícího odvodňování dobývky, kvůli čemuž je nutné navržené nápravné opatření považovat za bezdůvodné.

Organizace Greenpeace Česká republika dopisem ze dne 16. března 2022 namítá, že záměr výlučně ovlivní nedosažení environmentálních cílů útvaru podzemních vod 14200 na území České republiky. Analýza, kterou v průběhu řízení provedly orgány I. i II. instance, prokazuje, že těžba ložiska může kumulovaně ovlivnit pokles hladiny vod v útvaru podzemních vod 14200. O tom svědčí mj. výsledky modelování, které uvádějí, že po dokončení realizace protifiltrační clony bude depresní kužel v okolí zdroje Uhelná i nadále patrný. Proto tedy je bezdůvodná námitka týkající se výlučného vlivu na nedosažení cílů. Podle názoru stěžovatelů je negativní vliv záměru na možnost dosažení environmentálních cílů v rozporu s Rámcovou směrnicí o vodách (RDW), a proto je nutné odmítnout vydání souhlasu pro realizaci záměru. Orgán II. instance vysvětluje, že z ustanovení této směrnice vyplývá, že za určitých specifických podmínek se mohou vyskytnout důvody pro výjimku z požadavku předcházet dalšímu zhoršování nebo dosažení dobrého stavu, pokud je to důsledkem nepředvídaných nebo mimořádných okolností, zejména v důsledku povodně nebo sucha nebo také z důvodu nadřazeného veřejného zájmu, v důsledku nových změn

fyzikální charakteristiky povrchových vod nebo omezení hladiny podzemních vod, za předpokladu, že byla učiněna všechna možná opatření pro omezení negativního vlivu na stav vod. V případě zkoumaného záměru se vyskytla podmínka nadřazeného veřejného zájmu, což bylo vysvětleno ve fázi řízení a bylo rozšířeno analýzou, kterou provedl orgán II. instance v odůvodnění rozhodnutí. Proto je nutné konstatovat, že záměr tím, že splnil požadavky polských právních předpisů, do kterých byla transponována ustanovení RDW, splňuje také její ustanovení, a orgán tak nemá důvod odmítnout vydat rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Stěžovatel dále uvádí, že nejnovější výsledky měření podzemních vod provedených Českou geologickou službou prokazují, že hladina terciérních vod ve Hradecké sníženině i nadále klesá. Z předložené dokumentace vyplývá, že ukončení klesání hladiny vody je možné očekávat po dokončení realizace clony. Do této doby je pochopitelné, že může být viditelný další pokles hladiny vody. Stěžovatel také uvádí, že protifiltrační clona bude neúčinná kvůli změnám trendů průtoků vody a průtoku z meziuhelné na poduhelnou vrstvu. GŘOŽP vysvětluje, že jak ve fázi realizace, tak i provozu protifiltrační clony bude tato nepřetržitě monitorována. Na základě realizovaného monitoringu jsou průběžně přijímána opatření za účelem jejího utěsnění a dosažení výchozích parametrů uvedených ve výrokové části rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi. S ohledem na zásadu předběžné opatrnosti se orgán II. instance přiklonil k připomínce stěžovatelů a rozšířil rozsah monitoringu o poduhelnou vrstvu. Stěžovatelé také namítají neúčinnost clony navržené jako minimalizační opatření. Orgán II. instance po posouzení celého materiálu věci nemá důvod shledat tuto připomínku důvodnou, což bylo vysvětleno v rámci analýzy účinnosti protifiltrační clony.

V dopise ze dne 2. srpna 2022 stěžovatel také poukazuje na to, že plánovaná protifiltrační clona bude sloužit pouze pro ochranu jedné ze zvodnělých vrstev, která není používána pro zásobování obyvatelstva vodou, a voda proudí také ostatními vrstvami. Jak bylo uvedeno v analýze GŘOŽP, která se týká vlivu na útvar podzemních vod CZ14200, představuje ztráta vody v kvartérech zvodnělých vrstvách kumulovaný vliv několika faktorů, jedním z nichž je odvodňování hlubokých vrstev na místech, kde je neizoluje II. vrstva uhlí. Jak bylo prokázáno v kapitole 7.6.2 zprávy EIA Vliv na útvary podzemních vod na území České republiky, vliv těžby ložiska na kvartéři zvodnělé vrstvy na českém území se může vyskytnout pouze v důsledku prosakování vody z kvartéru do hlubších terciérních vrstev. Ve zprávě EIA (str. 602) bylo vysvětleno, že potenciální možností, jak eliminovat depresní kužel v kvartérech útvarech, je omezení depresního kužele ve zvodnělé meziuhelné vrstvě. Současně však nelze zrušit odvodňovací vrty nacházející se na této úrovni na jižní straně jižního zlomu. Tím by došlo k ohrožení svahů dobývky, které jsou v těchto místech. Jedinou možností je omezit přítok vody do vrtů z jižní strany. Toho lze dosáhnout výstavbou protifiltrační clony na trase proudění podzemní vody napájející tyto odvodňovací vrty. Účinnost realizované clony je průběžně monitorována a, jak vyplývá z dopisu navrhovatele z 30. srpna 2021, v současnosti jsou prováděny průzkumné práce, které zjišťují těsnost již vybudované clony. Jsou zjišťovány filtrační parametry horniny v zóně provedené injekece a zpracovávány hydrodynamické analýzy týkající se dynamiky změn hydrogeologických podmínek. Tato opatření mají umožnit dosáhnout parametry protifiltrační clony, které byly stanoveny v rozhodnutí.

Výsledky modelování předpokládají účinnost takového řešení a predikují zvýšení hladiny vody v okolí obce Uhelná. Vliv použitých opatření bude ověřen monitorováním účinnosti clony (upravená

podmínka II.3 rozhodnutí GŘOŽP) a nutnou aktualizací hydrologického modelu po provedení tohoto minimalizačního opatření (podmínka III.5 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi). Stěžovatelé dále uvádějí (mj. město Hrádek nad Nisou v České republice, dopis ze dne 2. srpna 2022), že cílem zřízení protifiltrační clony není zabránit odtoku podzemních vod z území Česka, ale minimalizovat přítok vody do dolu, což umožní a usnadní těžbu uhlí. Toto tvrzení nenachází oporu v dokumentaci předložené navrhovatelem. Jak vyplývá ze zprávy EIA (str. 603), základním kritériem posouzení účinnosti clony bylo nezvětšování se depresního kužele v důsledku cílové těžby ložiska Turów v kvartérní zvodnělé vrstvě oproti hladině vody naměřené v roce 2015. Tato hladina byla výsledkem superpozice odvodňování dolu Turów a odběru vody ve zdroji Uhelná v množství 572 m³/d. Dopisem ze dne 2. srpna 2022 organizace Greenpeace Česká republika poukazuje na to, že monitorovací síť v okolí zdroje Uhelná je nedostatečná, což ale nijak nedokládá. Neuvádí také, jaký to může mít vliv na řešení věci, protože nelze tuto námitku považovat za účinnou.

Během řízení před orgány I. a II instance byly podány námitky týkající se volby vhodné technologie realizace protifiltrační clony, způsobu ověření dosažené hydraulické propustnosti a jejího udržení, udržení stability konstrukce clony. Orgán II. instance uvádí, že tyto aspekty již byly vysvětleny ve zprávě EIA (str. 603) a v rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi (str. 105) a objasňuje, že účinnost clony závisí na dosažení jejich konkrétních parametrů. Jak bylo vysvětleno ve výzvě GŘOŽP z června 2021, clona je provedena metodou nízkotlaké injektáže stabilního pojiva do vrtu, což je hydroizolační roztok založený na ultra drobných modifikovaných jílech. Použitá technologie zabráňuje vzniku prasklin v budované cloně při výskytu pnutí a deformací utěšňované horniny. V souladu s environmentálním rozhodnutím probíhá nepřetržitý monitoring účinnosti fungování clony. Úvodní výsledky průzkumu ukazují potřebu dalšího utěsnění již realizované clony a nutnost jejího zvětšení, včetně utěsnění ve zlomových zónách, zejména v jihovýchodní oblasti clony. Bylo shledáno, že průběžný monitoring ve fázi výstavby je nejlepší způsob stanovení její účinnosti. Za tímto účelem bylo realizováno 6 piezometrů: 2 před clonou, 4 za clonou, navíc 9 stávajících piezometrů může podporovat monitorování její účinnosti. Dle orgánu II. instance je taková síť piezometrů postačující pro efektivní realizaci tohoto úkolu. V současnosti je zpracováván návrh způsobu a rozsahu provádění doplňkových prací. Parametry rozšíření clony budou zpřesněny po provedení vrtů v její linii, které umožní lepší stanovení geologické stavby. Vzhledem k tomu, že původní parametry clony byly zpracovány na základě modelu, a nikoliv na základě konkrétních geologických měření (které jsou prováděny průběžně při výstavbě clony), v rozhodnutí RŘOŽP byly stanoveny pouze její minimální parametry s tím, že během provádění se její délka a výška mohou změnit. Vzhledem k výše uvedenému je bezdůvodná námitka týkající se nemožnosti se seznámit s předpokládanými důsledky vlivu záměru na životní prostředí. Zajišťování účinnosti clony je trvalou součástí realizace tohoto minimalizačního opatření, které bude probíhat až do konce jeho realizace. Navíc s ohledem na zásadu předběžné opatrnosti byl zaveden trvalý monitoring její těsnosti a účinnosti po dokončení její realizace a získané výsledky budou předkládány české straně v souladu s upravenou podmínkou II.3 rozhodnutí GŘOŽP. Díky takovému řešení bude možné clonu upravit podle aktuálních podmínek proudění vody a změn klimatu, které mohou utvářet parametry proudění. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že, jak vyplývá z odpovědi investora na výzvu GŘOŽP z června 2021, úspěšným příkladem nasazení

takového způsobu omezování vlivu dolu na podzemní vody je clona v kvartérní vrstvě podél Lužické Nisy, vybudována pro omezení přítoků z této řeky do dolu Turów a pro snížení vlivu odvodňování dolu na území Spolkové republiky Německo.

Dopisem ze dne 2. srpna 2022 organizace Greenpeace Česká republika požaduje, aby odvolací orgán zohlednil změnu faktických a právních okolností, ke kterým došlo po vydání rozhodnutí orgánu I. instance, tj. výsledků monitoringu stavu českých vod, které dokládají neúčinnost protifiltrační clony. V souladu s dopisem ze dne 11. ledna 2021 společnost PGE GiEK S.A. pobočka Hnědouhelný důl Turów předala prostřednictvím GŘOŽP české straně výsledky monitoringu podzemních vod ze společné polsko-české měřicí sítě za rok 2020. Dále dopisem ze dne 28. ledna 2021 investor předal české straně informace o poloze piezometrů provedených za účelem monitorování účinnosti protifiltrační clony a údaje o naměřené hladině vody včetně data měření. Také v odpovědi na výzvu GŘOŽP z června 2021 bylo objasněno, že probíhají práce na utěsnění clony hlavně v její jihovýchodní části. Vzhledem k tomu připomínka týkající se neúčinnosti filtrační clony je bezdůvodná, neboť výstavba clony stále probíhá, její účinnost je nepřetržitě monitorována a je plánováno vhodné utěšňování.

V průběhu řízení byly předloženy připomínky (mj. Hrádek nad Nisou ze dne 2. srpna 2022) týkající se nutnosti prokázat, že nemožnost zastavení přítoku vody z české strany do dobývky i po napuštění nádrže nepovede k dalšímu zhoršení podmínek odběru vody ze zdrojů na české straně hranice. Dopisem ze dne 28. února 2022 navrhovatel vysvětlil, že po napuštění nádrže se na jižním okraji zbytkového dolu udrží depresní kužel, k čemuž dochází také v případě jiných zaplavených dolů. S tím bude také spojen přítok podzemní vody v objemu asi 0,1 m³/s do již zaplavené dobývky. Přesto je odhadováno, že hladina vody se zvedne a stabilizuje v kvartérní vrstvě o asi 1 m výše, než je stav předpokládaný v hydrogeologickém modelu s protifiltrační clonou. Jak ale uvádí navrhovatel, v současné fázi se jedná o predikce, kdy přesné informace o skutečném přítoku a dosahu zbytkového depresního kužele budou zjištěny v rámci hodnocení vlivu na životní prostředí záměru, kterým bude zaplavení nádrže v dolu. Vzhledem k tomu je nutné konstatovat, že tato připomínka se netýká tohoto řízení.

Hodnocení vlivu na útvary podzemních vod vychází z výsledku numerického modelování. Na základě analýzy celé dokumentace věci, včetně námitek a expertíz předkládaných účastníky řízení, orgán II. instance neshledal důkazy, které by mohly svědčit o tom, že modelování provedené pro posuzovaný záměr bylo stíženo chybami, které vylučují jeho funkčnost. Numerické modelování poskytuje mnohem přesnější výsledky, které se více blíží skutečnosti než empirické výpočty. Východiska empirické metody jsou často subjektivní, mnohdy velmi obecné a výsledky výpočtů jsou těžko ověřitelné. Údaje použité v modelu jsou mj. efektem spolupráce mezinárodních pracovních skupin. Tato spolupráce probíhá na základě polsko-německé smlouvy o skupině W-1 pro hydrologii a hydrogeologii hraničních vod a polsko-české smlouvy o skupině HyP – pro hydrologii a povodňovou ochranu. V rámci činnosti těchto skupin je řešena problematika vlivu dolu Turów na podzemní vody. Je nutné zdůraznit, že polskou stranou navržená minimalizační opatření vycházející z použitého hydrogeologického modelu byla akceptována dotčenými stranami po konzultaci s experty ze skupin, které se dlouhodobě zývají touto problematikou. Proto orgán

II. instance shledává bezdůvodnými připomínky a požadavky předkládané účastníky v celém I. a II. instančním řízení, které se týkaly chyb v modelu a nemožnosti jeho použití v předmětné věci.

Vliv záměru na povrchové vody, včetně útvarů povrchových vod a na jejich environmentální cíle.

V průběhu řízení před orgány I. a II. instance bylo podáno mnoho připomínek týkajících se nedostatečného nebo chybného hodnocení vlivu záměru na povrchové vody, a v důsledku toho i chybného posouzení vlivu realizace záměru na environmentální cíle jednotlivých útvarů povrchových vod. Vzhledem k četným expertizám a specializovaným posudkům předloženým v této věci orgán II. instance provedl opětovné posouzení celé dokumentace, která byla doplněna oproti důkaznímu materiálu, ze kterého vycházel orgán I. instance.

Potenciální vliv hodnoceného záměru na povrchové vody představuje hloubkové a povrchové odvodňování dobývky a vypouštění komunálních odpadních vod do vodních toků. Jak vyplývá z dokumentace předložené navrhovatelem a analýzy provedené orgány ochrany životního prostředí pro potřeby předmětného záměru, hloubkové odvodňování terciérních zvodnělých vrstev a vnitřního odvalu nemá podstatný vliv na povrchové vody, které se nacházejí v oblasti potenciálních vlivů, a to kvůli neexistenci hydraulických kontaktů mezi těmito vrstvami.

Vzhledem k výše uvedenému budou útvary povrchových vod, pro které je jediným identifikovaným vlivem dolu dosah depresního kužele v terciérních vrstvách, vyloučeny z dalšího posuzování vlivu na povrchové vody a dosažení environmentálních cílů. To se týká polsko-německého vodního útvaru: Lužická Nisa od Pfaffenbach Hartau po Mandau (PLRW60008174139), kterému odpovídá Lausitzer Neisse-3 (DE_RW_DESN_674-3). Neexistence vlivu nachází potvrzení ve Vodohospodářském plánu Odry, kde je udělena odchylka od čl. 4 odst. 4 Rámcové vodní směrnice (RDW) zdůvodněná technickou nemožností dosažení environmentálních cílů ve stanovené lhůtě. Útvar povrchových vod Lužická Nisa od Pfaffenbach Hartau po Mandau je silně proměněný vodní útvar, jehož celkový stav je špatný vzhledem k mírnému ekologickému potenciálu a chemického stavu, který je nižší než dobrý. V povodí byl identifikován negativní hydromorfologický vliv, nízké emise a neidentifikované negativní vlivy. Implementace účinných a efektivních nápravných opatření vyžaduje detailní posouzení identifikovaných vlivů a možností jejich redukce. Zjištění příčin nedosažení dobrého stavu umožní realizace opatření na národní úrovni: vytvoření národní databáze hydromorfologických změn, provedení hloubkové analýzy vlivů z hlediska hydromorfologických změn, zpracování správné praxe v oblasti hydrotechických prací a udržovacích prací včetně stanovení zásad jejich provádění a zpracování národního programu obnovení přírodního charakteru povrchových vod. V programu opatření byla naplánována opatření: ověření programu ochrany životního prostředí pro obce za účelem podrobného identifikace, a v důsledku toho omezení negativního vlivu tak, aby bylo možné dosáhnout ukazatele s hodnotami odpovídajícími dobrému stavu. V současném plánovacím cyklu byla také provedena identifikace potřeb v oblasti obnovení morfologické spojitosti v kontextu dobrého ekologického stavu útvarů povrchových vod. V programu opatření byla naplánována aktivita „variantní analýza způsobu zprůchodnění vzdouvacích objektů na toku Lužická Nisa s uvedením varianty pro realizaci a zpracování projektové dokumentace“ (pol. „wariantowa analiza sposobu udroznienia budowli piętrzących na cieku Nysa Łużycka wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej”), která zahrnuje detailní analýzu místních

podmínek za účelem volby optimálních technických řešení. Konkrétní nápravná opatření bude možné implementovat až po zpracování výše zmíněných analýz. Jako termín pro dosažení environmentálních cílů byl stanoven rok 2027. V návrhu druhé aktualizace Vodohospodářského plánu také nebyla identifikována těžba jako negativní vliv na kvalitu vod. V dokumentu Analýza podstatných antropogenních vlivů včetně hodnocení jejich efektu na stav vody a rizika nedosažení environmentálních cílů, který byl zpracován v roce 2020 pro potřeby druhé aktualizace Vodohospodářského plánu (dále jenom „Analýza negativních vlivů“), byly identifikovány tyto vlivy: hnojení, průmyslové a komunální odpadní vody a atmosférická depozice, rozvoj urbanizovaných oblastí a hydromorfologické negativní vlivy. Vzhledem k tomu, že není plánován zásah do koryta vodního toku, není předpokládán vliv záměru na environmentální cíle spojené se zajištěním morfologické kontinuity Lužické Nisy.

V oblasti povodí polské-českého vodního útvaru Witka=Smědá od Rasnice po nádrž Niedów (PLRW60008174239) se nachází prameništění oblast levostranných přítoků Witky. Vzhledem k tomu, že vnější odval není zahrnut do předmětného záměru, nebude realizace předmětného záměru generovat nové vlivy na útvary povrchových vod. V dole Turów je vytěžená hlšina již mnoho let deponována na vnitřním odvalu. Neexistence vlivu dolu nachází potvrzení ve Vodohospodářském plánu Odry, kde na základě odchylky od čl. 4 odst. 4 byla prodloužena lhůta pro dosažení environmentálních cílů do roku 2027. Posuzovaný útvar povrchových vod je přírodní útvar, který má špatný celkový stav vyplývající z mírného ekologického stavu a chemického stavu, který je nižší než dobrý. V povodí útvaru povrchových vod se vyskytuje vliv nízkých emisí a neidentifikovaný vliv, které mohou být příčinou překročení ukazatelů kvality, ke kterým dochází. Za účelem správného naplánování nápravných opatření bude nutné provést detailní identifikaci příčin. Zjistit příčiny nedosažení dobrého stavu umožní realizace opatření na národní úrovni: vytvoření národní databáze hydromorfologických změn, provedení hloubkové analýzy vlivů z hlediska hydromorfologických změn, zpracování správné praxe v oblasti hydrotechnických a udržovacích prací. V programu opatření byla naplánována opatření: ověření programu ochrany životního prostředí pro obce za účelem podrobného identifikace a v důsledku toho omezení tohoto negativního vlivu (nízké emise) tak, aby bylo možné dosáhnout ukazatele s hodnotami odpovídajícími dobrému stavu, a také doba potřebná pro to, aby nasazená opatření přinesla měřitelné efekty, dobrý stav bude moci být dosažen do roku 2027. V návrhu druhé aktualizace Vodohospodářského plánu také nebyla identifikována těžba jako negativní vliv na kvalitu vod. V Analýze vlivů byly identifikovány tyto vlivy: objekty vodního hospodářství (nádrže, rybníky); růst urbanizovaných oblastí: doprava, cestovní ruch, komunální odtok a neznámé negativní vlivy (zakázané látky).

Přítok z dobývky Turoszów (PLRW60000174156) je umělý vodní útvar, který vznikl za účelem odvádění vody z dobývky. Tímto přítokem občas proudí přebytečné vody z čerpací stanice T-6 dolu a odpadní vody z rekultivované části svahů dobývky. Na základě údajů a analýz uvedených v dokumentaci není důvod shledat, že záměr bude mít vliv na stav tohoto útvaru vod.

Jak vyplývá z dokumentace, povrchové vody (pocházející z atmosférických srážek, vytékající ze stěn dobývky a drenážních vrtů) jsou čerpány do mechanicko-chemických čističek a po očištění jsou odváděny do povrchových recipientů: Biedrzychówky, Jaśnice (Śladu) a Lužické Nisy.

Nadbytek vody (hlavně po prudkých deštích nebo tání) je odváděn přímo do Lužické Nisy a Miedzianky. Povrchové odvodňování souvisí s emisemi látek do vody, včetně: celkové suspenze, sulfátů a chloridů. Před vlastním vypuštěním jsou tyto vody čištěny v čističkách důlních vod nebo v odkalovacích nádržích. Výjimkou z tohoto pravidla jsou podzemní vody pocházející z odvodňování hlubinnými vrty, které není nutné čistit a jako čisté vody jsou odváděny přímo do povrchových toků. Komunální odpadní vody jsou po čištění odváděny do řeky Miedzianka. Hospodaření s vodou a odpadními vodami včetně míst vypouštění a jejich parametrů vyplývajících ze získaných povolení je uvedeno v kapitole 2.6.1 zprávy EIA.

V kapitole 4.6.3 zprávy byly uvedeny výsledky měření kvality vody z různých monitorovacích období z polského Státního monitorování životního prostředí, které byly doplněny o monitoring prováděný Ústavem meteorologie a vodního hospodářství) a německý monitoring (zdroje saského ministerstva životního prostředí a zemědělství). Ve fázi odvolacího řízení byly předloženy připomínky týkající se nezhlednění nového parametru zasolení, kterým je od 1. ledna 2022 specifická elektrolytická vodivost při 20 °C. S ohledem na platný právní stav v okamžiku zahájení řízení není neuvedení těchto analýz ve zprávě EIA chybou. Analýzy uvedené ve zprávě používají jako ukazatel zasolení chloridy a sulfáty. Toto hodnocení je v souladu s nařízením Ministra životního prostředí ze dne 21. července 2016, o způsobu klasifikace stavu útvarů povrchových vod a environmentálních standardech kvality pro prioritní látky (Sb. zák. Polské republiky z r. 2016 pol. 1187), tedy s právním stavem platným ke dni účinného zahájení řízení o vydání environmentálního rozhodnutí. Avšak vzhledem k tomu, že ve fázi řízení II. instance, tj. od 1. ledna 2022 byla na základě nařízení Ministra hospodářství a vnitrozemské plavby ze dne 11. října 2019, o klasifikaci ekologického stavu, ekologického potenciálu a chemického stavu a způsobu klasifikace jednotných útvarů povrchových vod a o environmentálních standardech kvality pro prioritní látky (Sb. zák. z r. 2019 pol. 2149), které bylo zrušeno dne 23. května 2019 (Sb. zák. Polské republiky z r. 2019 pol. 2170, čl. 1 bod 8, čl. 15 odst. 1) a následně v současnosti platným nařízením Ministra infrastruktury ze dne 25. června 2021 o klasifikaci ekologického stavu, ekologického potenciálu a způsobu klasifikace útvarů povrchových vod a dále o environmentálních standardech kvality pro prioritní látky (Sb. zák. z r. 2021 pol. 1475, dále jen „klasifikační nařízení“) jako jediný parametr popisující zasolení byla zavedena specifická elektrolytická vodivost při 20 °C. Proto GŘOŽP vyzvalo navrhovatele (10. června 2021), aby doplnil analýzu vlivu dolu na povrchové vody a útvary vod na základě nejnovějších údajů o životním prostředí. V předložených vysvětleních a v pozdějších doplněních důkazního materiálu, která byla předložena 15. června 2022, byla uvedena analýza elektrolytické vodivosti, která prokázala shodu s analýzami vycházejícími z chloridů a sulfátů. Vzhledem k tomu všechny pochybnosti uváděné účastníky v průběhu řízení, které souvisejí s neaktuálností monitorovacích údajů, nezhledněním parametrů vyplývajících z nejnovějšího klasifikačního nařízení, byly zohledněny a doplněny. Stěžovatelé uvádějí, že v souladu s výsledky monitorování GŘOŽP v důsledku změny mezních hodnot parametru zasolení a typologie toků Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku (měřicí a kontrolní bod Lužická Nisa – nad ústím Miedzianky) nepřekračovala mezní hodnotu pro vody třídy II pro toky typu 8, která platila do 31. prosince 2021, ale překračovala mezní hodnotu pro vody třídy II pro toky typu RW_krz. Orgán II. instance vysvětluje, že specifická elektrolytická vodivost při 20 °C byla analyzována jako parametr

charakterizující zasolení. GŘOŽP ale uvádí, že používání parametru elektrolytické vodivosti a jeho mezních hodnot vyplývajících z typologie toků uvedené v návrhu druhé aktualizace Vodohospodářského plánu není směrodatné, neboť platným dokumentem je Vodohospodářský plán Odry, ve kterém je daný útvar povrchových vod tokem typu 8, tj. malá výšinná křemičitá řeka – západní, a nikoliv RW_krz – potok nebo malá výšinná řeka na křemičitém podloží, pro který platí jiné hodnoty z nařízení. Do doby schválení druhé aktualizace Vodohospodářského plánu platí typologie útvarů povrchových vod uvedená v platném Vodohospodářském plánu Odry.

Hodnocení vlivu záměru na útvary povrchových vod a kvalitu povrchových vod dotčených vlivem analyzovaného záměru bylo provedeno na základě výsledků měření Státního monitoringu životního prostředí za období 2015-2016 a německých měřicích a kontrolních bodů (zpráva EIA), které byly aktualizovány o výsledky z období 2014-2019 (odpověď na výzvu GŘOŽP z června 2021). Měření Státního monitoringu životního prostředí pro obě období byla prováděna v 6 měřicích a kontrolních bodech (dále „ppk“). Miedzianka – hraniční bod, nacházející se nad jakýmkoliv vlivy záměru; Miedzianka – ústí do Lužické Nisy, bod nacházející se pod všemi vlivy záměru na vody Miedzianky; Lužická Nisa – hraniční trojbod, nad jakýmkoliv vlivy záměru; Lužická Nisa – nad ústím Miedzianky, zahrnující částečný vliv pocházející z dolu prostřednicím Biedrzychówky, příkop R1 (nouzové vypouštění několikrát za rok) a ze skupiny 5 vrtů – podzemní vody, čisté; Lužická Nisa – hraniční přechod Radomierzyce – Hagenwerde, bod umístěný pod všemi vlivy záměru na vody Lužické Nisy, včetně ústí Miedzianky, Lužická Nisa – Pieńsk/Deschka, ležící pod aglomerací Zgorzelec/Goerlitz, který byl v analýze využit pro hodnocení trendu změn kvality vody po proudu a pro analýzu dosahu vlivu záměru. Při analýze vlivu vypouštění důlních vod na kvalitu vody v Lužické Nise lze pozorovat, že množství chloridů, sulfátů a celkové suspenze (znečištění typických pro důlní vody) ve vodách Lužické Nisy je vysoké již na hraničním trojbodu, tedy nad jakýmkoliv vlivy dolu. Z měření uskutečněných pro oba cykly vyplývá, že hlavní příčinou špatného stavu vod již od státní hranice jsou chemické ukazatele benzo(g,h,i)perylen, indeno(1,2,3-cd)piren, sloučeniny tributylcínu, rtuť, polyaromatické uhlovodíky, fluoranthen a specifická znečištění, jako je PCB, dibutylcín, diflufenikan. Tato znečištění jsou charakteristická pro těžký průmysl. Výsledky Státního monitoringu životního prostředí z 2014-2019 ukazují, že k překročení některých ukazatelů, které jsou specifické pro důlní vody, tedy suspenze a chloridy, dochází již nad veškerým vlivem vyplývajícím z provozu dolu. Orgán I. instance uvedl, že na základě monitorovacích údajů 2010-2015 útvaru povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku překročené ukazatele kvality nemohou kvůli svému druhu souviset s činností dolu. Analýza, která byla rozšířena o monitorovací data 2014-2019, ale ukazuje, že v průběhu let tento útvar povrchových vod zaznamenává zvýšení parametrů specifických pro důlní vody, což dále potvrzují výsledky vlastních průzkumů dolu a pozorování účastníků řízení, mj. v posudku [REDACTED] a [REDACTED] týkajícím se vlivu na stav Lužické Nisy a Miedzianky.

Při analýze monitorovacích dat z dalších dvou plánovacích cyklů Vodohospodářského plánu, tedy výsledků Státního monitoringu životního prostředí 2010-2015 pro platný Vodohospodářský plán Odry a výsledků z období 2014-2019, ze kterých vychází II. aktualizace Vodohospodářského plánu, orgán II. instance zjistil, že v letech 2010-2015 oproti období 2014-2019 se voda v Lužické

Nise charakterizuje následujícími třídami ukazatelů specifických pro důlní vody (v závorce je uveden rok měření): nad vlivy dolu, tj. Lužická Nisa od Pfaffenbach Hartau po Mandau: suspenze – 2 (2015)/>2 (2019), vodivost – 1 (2015)/1 (2019), sulfáty – 1 (2014)/ 2 (2019), chloridy – 1 (2014)/ >2 (2019); v úrovni dolu a výpustí z čističek (bez Miedzianky), tj. Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku: suspenze – nejsou data/2 (2018), vodivost – 1 (2014)/2 (2018), sulfáty – nejsou data/ 2 (2018), chloridy – nejsou data/ >2 (2018); celkový vliv včetně Miedzianky, tj. Lužická Nisa od Miedzianky po Pliessnitz: suspenze – 1 (2015)/2 (2019), vodivost – 1 (2015)/1 (2019), sulfáty – 1 (2015)/2 (2019), chloridy – 1 (2015)/2 (2019). Tyto výsledky ukazují zhoršení kvality vody v čase. Toto zjištění se netýká pouze jednotných útvarů povrchových vod dotčených vlivem dolu, ale také vod výše. To znamená, že negativní vlivy vyskytující se v povodí Lužické Nisy od Pfaffenbach Hartau po Mandau budou působit na další úsek Lužické Nisy. To potvrzuje Analýza vlivů zpracovaná v roce 2020. Podle jejích výsledků zasolení útvaru povrchových vod Lužická Nisa způsobují kumulované vlivy z přítoků toků a z útvarů povrchových vod PLRW60008174139 a PLRW60000174156. Výsledky měření kvality vody v Lužické Nise, které prováděl důl v roce 2020 nad (194+450 říční km) a pod (194+200 říční km) ústím Biedrzychówki, která svádí vodu z čističek, ukazují, že průměrná roční koncentrace sumy chloridových a sulfidových iontů na výpustí (91,6 mg/l v 2020) nepřekračuje třídu 2 (mezní hodnota 120,5 mg/l), zatímco pod přítokem již překračuje (135,7 mg/l v r. 2020). Výsledky z roku 2019 nebyly vzaty v potaz, neboť měření neprobíhalo celý rok. Vzhledem k výše uvedenému nelze vyloučit, že záměr bude kumulovaným způsobem ohrožovat dosažení environmentálních cílů útvaru povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku PLRW60008174159. V případě útvaru povrchových vod Lužická Nisa od Miedzianky po Pliessnitz PLRW60001017431 orgán II. instance nepředpokládá vliv na dosažení environmentálních cílů. Výsledky Státního monitoringu životního prostředí získané v období 2014-2019 pro látky charakteristické pro důlní vody neprokazují překročení. Navíc výsledky získané v rámci měření Státního monitoringu životního prostředí za rok 2021 prokazují udržení tříd parametrů kvality vody (vodivost třída 1, sulfáty třída 2, chloridy třída 2, suspenze třída 1), které byly naměřeny v roce 2019.

V souladu s Vodohospodářským plánem Odry byl termín dosažení environmentálních cílů pro útvar povrchových vod Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu PLRW60004174169 prodloužen do roku 2021 kvůli technické nemožnosti včasného dosažení environmentálních cílů. Jedná se o výrazně přeměněný vodní útvar se špatným celkovým stavem, který vyplývá ze špatného ekologického potenciálu. Chemický stav vod byl určen jako dobrý. V povodí útvaru povrchových vod nebyly identifikovány vlivy, které by mohly zapříčinit vyskytující se překročení ukazatelů kvality. Bude nutné provést detailní identifikaci příčin tohoto špatného stavu za účelem správného naplánování nápravných opatření. Zjistit příčiny nedosažení dobrého stavu umožní realizace opatření na národní úrovni: vytvoření národní databáze hydromorfologických změn, provedení hloubkové analýzy vlivů z hlediska hydromorfologických změn, zpracování správné praxe v oblasti hydrotechických prací a udržovacích prací včetně stanovení zásad jejich provádění a zpracování národního programu obnovení přírodního charakteru povrchových vod. Pozornost byla ale věnována problému souvisejícímu s hydromorfologickými změnami toku. Realizace záměru nepřispěje k prohloubení negativních vlivů souvisejících s hydromorfologií toku. Jak vyplývá z

měření Státního monitoringu životního prostředí 2014-2019 a jak bylo prokázáno v Analýze vlivů zpracované pro potřebu druhé aktualizace Vodohospodářského plánu, na území povodí dochází k významnému překročení látek charakteristických pro vypouštěné důlní vody. Specifická elektrolytická vodivost při 20 °C, kterou v roce 2018 zjišťoval Generální inspektorát pro ochranu žp v ppk Miedzianka – ústí do Lužické Nisy, ukazuje, že hodnota tohoto parametru překračuje hodnoty pro 2. třídu kvality, tedy 905 μS , zatímco v místě nad všemi vlivy je tato hodnota v 1. třídě kvality, tedy 241 μS (ppk – Miedzianka – hraniční bod útvaru povrchových vod Miedzianka=Oleska po státní hranici PLRW60004174161). Výsledky měření tohoto parametru v roce 2021, které poskytl navrhovatel (dopis ze dne 15. června 2022), ukazují, že průměrné roční hodnoty vodivosti vody jak nad, tak i pod přítokem potoka Ślad (místo vypouštění odpadních vod) plní 1. třídu parametru vodivosti. V roce 2021 ale v obou těchto měřicích bodech překračují parametry třídy 2. Obdobná analýza na základě hodnoty chloridů a sulfátů není možná, protože tyto parametry nebyly zjišťovány v rámci Státního monitoringu životního prostředí. Avšak údaje poskytnuté investorem v dopise ze dne 30. srpna 2021 a ověřené dopisem ze dne 15. června 2022 uvádějí, že hodnoty těchto parametrů jsou významně překročeny, a to nad i pod výpustí odpadních vod do Miedzianky. Stejná situace vyplývá z tabulky 85 zprávy EIA. Mezní hodnoty pro abiotický typ 4, kterým je Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu, činí po přepočtení na celkové ionty – interval pro 2. třídu kvality 15,9-45 mg/l. Vzhledem k tomu, že nové abiotické typy stanovované pro druhou aktualizaci Vodohospodářského plánu ještě nejsou v platnosti, provádí orgán II. instance hodnocení podle platných typů. Vzhledem k tomu, že nejobektivnější a nejměrodatnější jsou výsledky Státního monitoringu životního prostředí, vychází orgán z nich a ostatní důkazy používá jako podpůrné. Podle výsledků předložených navrhovatelem je jisté, že záměr zvyšuje většinu parametrů charakterizujících zasolení pod výpustí odpadních vod. Navíc vzhledem k dále existujícím přítokům zasolených vod, které vyplývají z činnosti jiného subjektu, jsou patrná značná překročení parametru elektrolytické vodivosti v ppk u ústí Miedzianky do Lužické Nisy, který identifikuje stav vody v tomto útvaru vod. Proto je potřeba konstatovat, že záměr může kumulovaným způsobem přispívat k nedosažení environmentálních cílů pro útvar povrchových vod Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu PLRW60004174169. V Analýze vlivů bylo uvedeno, že v povodí se vyskytuje silný významný vliv na biologické prvky závislé na fyzikálně-chemických parametrech a velmi silný významný vliv na fyzikálně-chemické prvky, kde fyzikálně-chemickými ukazateli, pro které je doporučeno stanovit méně přísné cíle, jsou vodivost a dusičnan amonný. Dopisem ze dne 15. září 2022 stěžovatel Greenpeace Polska uvedl jako důležitou záležitost týkající se chybných/nekonzistentních dat ve zprávě EIA a doplněních předložených navrhovatelem, která uvádějí chybné hodnoty celkových chloridových a sulfátových iontů v Miedziance nad výpustí odpadních vod z řeky Ślad. Tato analýza na základě dat ze Státního monitoringu životního prostředí z roku 2018 pro fyzicky změřený parametr vodivosti prokázala, že v povodí útvaru povrchových vod existuje negativní vliv související se zasolením. Subjekt, jehož činnost zapříčiňuje zvýšení hodnot těchto parametrů, musí být zohledněn jako jedna ze součástí kumulovaného vlivu na ukazatel zasolení. Vzhledem k výše uvedenému nejsou chybné údaje v tabulce týkající se výlučně toku nad výpustí, tedy pro pozadí znečištění, klíčovým prvkem hodnocení a nelze je považovat za klíčové. Stěžovatel uvádí, že chybné výsledky uvedly v omyl

účastníky řízení a že pozadí znečištění na Miedziance je tak vysoké, že právě jiné okolnosti způsobily, že hodnoty pod Śladem jsou vysoké. Skutečně údaje ve zprávě EIA jsou mylné, avšak nelze souhlasit s tím, že to mělo klíčový význam pro danou věc, neboť v tabulce 85 na str. 353 zprávy EIA Srovnání základních fyzikálně-chemických parametrů útvaru povrchových vod Miedzianka nad a pod vlivem hnědouhelného dolu autoři uvádějí, že celkové chloridy a sulfáty u státní hranice činí 55,4 mg/l, zatímco pod vlivy u ústí do Lužické Nisy 428,3 mg/l, což bylo zdůrazněno v popisu vlivů: „Kdežto v situaci analýzy vlivu na útvar povrchových vod Miedzianka (PLRW60004174169) je podíl vod vypouštěných z čističky důlních vod v poměru k průtoku mnohonásobně nižší, ale kumulovaný vliv zahrnující ostatní vypouštěné komunální a průmyslové odpadní vody z jiných zdrojů zapříčiňuje změnu třídy kvality útvaru povrchových vod“.

Stěžovatelé dále uvádějí, že pokud by se v tabulce nevyskytla chyba, pak by ekologické organizace otevřely problém vlivu na Miedzianku. Orgán vysvětluje, že dopisem ze dne 30. prosince 2019 organizace Fundacja Frank Bold upozornila na negativní vliv zasolení na vodu v Miedziance, zejména na vysoké hodnoty sulfátů u ústí Miedzianky do Nisy, což bylo popsáno v posudku Dr. ██████████ *Opinia nt. Kopalni Węgla Brunatnego Turów na osiągnięcie celów ujętych w Planie Gospodarowania Wodami w odniesieniu do wód podziemnych i powierzchniowych (čes. Posudek k hnědouhelnému dolu Turów v oblasti dosažení cílů uvedených ve Vodohospodářském plánu ve vztahu podzemním a povrchovým vodám)*. Tímto tématem se také zabýval Dr. ██████████ na rozpravě dne 19. září 2019, proto tedy účastníci řízení a veřejnost si uvědomovali problematiku zasolení vody, na kterou upozornili jiní účastníci řízení.

V dopise ze dne 25. dubna 2022 organizace Fundacja Greenpeace Polska uvedla, že údaje z období 2015–2016 mají neznámý původ. Orgán II. instance vysvětluje, že v souladu s metodikou popsanou v kapitole 22.5 zprávy EIA se jedná o výsledky získané z měřicích profilů sloužících k odběru vzorků pro fyzikálně-chemické analýzy a provádění rozborů biologického stavu povrchových vod ve fázi přípravných prací. Bylo také uvedeno, že hodnocení musí vycházet z výsledků měření Wojvodského inspektorátu pro ochranu žp. RŘOŽP a GŘOŽP při hodnocení vlivu na útvary povrchových vod vycházely hlavně z údajů Generálního inspektora pro ochranu žp získaných ze Státního monitoringu životního prostředí. Při hodnocení útvarů povrchových vod je to nezbytné pro stanovení vlivu na jednotlivé ukazatele. V případě Miedzianky od státní hranice po Lužickou Nisu (PLRW60004174169) měření, která stěžovatel zpochybnil, neobsahovaly v letech 2010–2015 údaje charakteristické pro důlní vody, jako jsou chloridy a sulfáty. Zprávy, které uvedl stěžovatel, také neobsahují konkrétní hodnoty těchto ukazatelů. Zprávy, které uvedl stěžovatel, jsou veřejně dostupné a neobsahují nové informace, které by byly pro danou věc významné. Orgán II. instance dále vysvětluje, že připomínky uvedené v dopise, které se týkají hodnocení na útvaru povrchových vod Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu PLRW60004174169, byly zohledněny, což bylo objasněno při hodnocení uvedeného útvaru povrchových vod. Ve věci neexistence systémů odsolování vody nebo jejich využití v uzavřeném okruhu navrhovatel objasnil dopisem ze dne 15. června 2022, že v současnosti není známá žádná technologie, která by umožňovala efektivní čištění zasolených důlních vod pocházejících z povrchového odvodňování. Odsolování probíhá u silně zasolených vod, v případě poklesu koeficientu zasolení je nutné nakupovat sůl ze solného dolu a „přisolovat“ roztok, jak k tomu dochází v černouhelném dolu

„Dębieńsko“. Způsoby odsolování, které uvádí stěžovatel, jsou používány pro velmi silně zasolené vody a pouze v takovém případě je možné hovořit o jejich efektivitě.

To, že v této oblasti se vyskytují technologické problémy, dokazují pilotní projekty: ZERO BRINE, Brine Mining financované z prostředků EU (v programu LIFE). Jak navrhovatel uvádí v objasněních, v projektu Brine Mining v září loňského roku proběhla studijní návštěva v závodě Dębieńsko, kde pilotní řešení mají být teprve implementována. V souladu s Pokyny EK k hodnocením vlivu na životní prostředí je nutné za neracionální alternativní řešení považovat mj. taková řešení, kde vysoké náklady na pořízení potřebné technologie mohou znemožnit považování takové technologie za racionální možnost, nebo určité možnosti z posuzování může vyloučit neexistence technologie. Za obdobnou situaci je nutné považovat neexistenci osvědčených a použitelných technologií odsolování vody při povrchovém odvodňování dolu.

V souvislosti s předloženou analýzou vlivu záměru na možnost dosažení environmentálních cílů u útvarů povrchových vod, které se nacházejí v dosahu vlivu záměru, se orgán kloní k připomínce veřejnosti, které byly přeloženy ve fázi řízení, podle nichž nelze vyloučit vliv na útvar povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku PLRW60008174159 a Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu PLRW60004174169. Z toho důvodu je nutné všechny námitky týkající se nedostatečné analýzy vlivu záměru, která vede ke konstatování neexistence jeho vlivu na možnost dosažení environmentálních cílů, považovat za zohledněné. Hodnocení neuvádí jednoznačně, že realizace záměru zapříčiní nedosažení environmentálních cílů, avšak za použití zásady předběžné opatrnosti poukazuje na to, že získané výsledky nemohou vyloučit významný kumulovaný vliv. Takto provedené hodnocení zohledňuje scénáře, kdy v důsledku změn klimatu a vyššího nebo nižšího množství srážek, jednotkových vlivů dobývky, jakož i vyššího objemu vypouštěných vod z čističek nebo kumulovaných se zvýšeným pozadím znečištění toků (znečištění z povodí, snížená hodnota průtoku) může přispívat k dalším změnám ukazatelů kvality vody. Je ale potřeba vzít v potaz, že stále rozšiřovaný systém čištění vody postupně snižuje vliv záměru na vodní prostředí. Dále orgán vysvětluje k připomínce [REDAKCE], že v kapitole 17.8 zprávy EIA bylo uvedeno, že vypouštění nadbytku vody z přívalových srážek bude okamžitým vlivem a může okamžitě překračovat stanovené normy. Nadbytečné vody odváděné do recipientů jsou tvořeny povrchovými odtoky v povodí. Jsou odváděny do Miedzianky prostřednictvím retenční nádrže ZR-6 a potoka Ślad a do Lužické Nisy prostřednictvím hlavní čerpací stanice T-6. Uvedené okamžité vlivy se neprojevují v rozhodnutí orgánu II. instance.

Výše uvedené hodnocení povrchových vod, včetně útvarů povrchových vod a možnost dosažení environmentálních cílů je založeno na aktuálně platných právních předpisech a zcela objektivních výsledcích měření Státního monitoringu životního prostředí z období 2010-2015, 2015-2019 a 2019 a 2020. Jako podpůrný prvek při hodnocení orgán II. instance použil dokumenty předložené navrhovatelem (zprávu EIA, dopisy ze dne 30. června 2021, 28. února 2022, 15. června 2022 r.) a vyjádření účastníků řízení, návrhy a zmíněné výsledky měření v průběhu celého řízení, a to jak u RŘOŽP ve Vratislavi, tak i u GŘOŽP, podané zejména organizacemi Fundacja Frank Bold, Fundacja Greenpeace, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko Unia a městem Žitava. Vzhledem k výše uvedenému a s ohledem na identifikované vlivy vyplývající z realizace záměru je nutné zhodnotit podmínky dle čl. 81 bod 3 zákona o EIA.

Tato analýza byla provedena na základě celého shromážděného důkazního materiálu, doplnění, připomínek a požadavků navrhovatele a účastníků řízení a na základě veřejně dostupných údajů a znalostí orgánu II. instance. Hodnocení vycházelo z parametrů charakteristických pro důlní vody a uvedených specifických charakteristických vlivu. V odpovědi na připomínky účastníků řízení orgán II. instance neshledává potřebu dalšího zkoumání dalších parametrů odpadních vod, neboť získané důkazy postačují pro zhodnocení vlivu na životní prostředí. Další analýzy dalších parametrů, jako např. chemických sloučenin, by hodnocení nezměnily. Prvky uvedené v dopise organizace Fundacja Greenpeace Polska ze dne 29. září 2020, tedy kadmium, uran a nikl, nepatří mezi znečištění, která by byla jednoznačně charakteristická pro důlní vody. Navíc, jak vyplývá z nejnovějších údajů Státního monitoringu životního prostředí 2014-2019, nikl a jeho sloučeniny a kadmium a jeho sloučeniny ve vodách Lužické Nisy byly zařazeny do 1. třídy kvality. Účastníky řízení zmiňované pochybnosti o výsledcích, které důl získal z akreditované laboratoře, zajištěných pro potřeby splnění vodoprávních povolení, nemají klíčový význam pro danou věc a nezmění hodnocení orgánu II. instance. Jak bylo objasněno v odůvodnění rozhodnutí, orgán II. instance ve svém hodnocení vycházel z neobjektivnějších údajů získaných v rámci Státního monitoringu životního prostředí, ostatní údaje byly považovány za pomocné. Takové hodnocení vedlo k závěrům shodným s požadavky účastníků řízení. Nelze vyloučit, že záměr přispěje k nedosažení environmentálních cílů u útvarů povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku PLRW60008174159 a Lužická Nisa od Miedzianky po Pliessnitz PLRW60001017431. Vzhledem k tomu, že hlavními údaji použitými pro hodnocení vlivu záměru, byly výsledky Státního monitoringu životního prostředí, kdežto ostatní údaje posloužily jako podpůrné, chyby a nejasnosti uvedené organizací Fundacja Greenpeace Polska v dopise ze dne 15. září 2022 se nepromítají do rozhodnutí orgánu. Jednou z nejasností, kterou stěžovatelé uvedli, jsou výsledky měření, které navrhovatel získal od akreditované laboratoře. V dopise ze dne 15. června 2022 navrhovatel vysvětlil, jaké mohou být příčiny neobvyklých výsledků. Orgán II. instance nemá důkazy pro to, aby mohl konstatovat, že tyto výsledky byly účelově pozměněny. Orgán II. instance dále objasňuje, že pro potřeby hodnocení vlivu provedl vlastní aritmetické výpočty, které byly nezbytné k hodnocení výsledků měření. Proto aritmetické chyby uvedené v dopise se nepromítly do rozhodnutí.

V dopise ze dne 23. března 2022 organizace Fundacja Greenpeace Polska uvedla výhrady k tabulce 15 uvedené v odpovědi navrhovatele ze dne 30. srpna 2021. Orgán II. instance souhlasí se stěžovatelem, že informace uvedené v tabulce je nutné považovat za výsledky vypouštěných odpadních vod, a nikoliv vod Lužické Nisy. Jak uvedl stěžovatel, tabulka obsahuje množství vody/odpadních vod (vypouštěných). Údaje týkající se množství vody byly uvedeny mj. v tabulce 13, která byla správně označena jako kvalita očištěných vod vypouštěných do Lužické Nisy. Je zřejmé, že není možné stanovit množství vody za dané čtvrtletí pro řeku. Jak správně poznamenal stěžovatel, chyba se týká nadpisu tabulky, tím spíše, že uvádí požadavky zahrnuté ve vodoprávním povolení pro vypouštění vody ze skupiny 5 vrtů (rozhodnutí maršálka Dolnoslezského vojvodství ze dne 30. prosince 2016 čj. DOW-S-VI.7322.40.2016.AC). Z důvodu zřejmého charakteru chyby v nadpisu GŘOŽP nepovažoval tuto chybu za podstatnou pro rozhodnutí.

Dopisem ze dne 18. února 2020 organizace Fundacja Frank Bold podala odvolání, ve kterém poukázala na skutečnost nedostatečného vyjádření k připomínkám podaným u orgánu I. instance,

kteře byly uvedeny v posudku [REDAKCE]. Vzhledem k tomu, kromě připomínek, odpovědi na které jsou uvedeny v analýze vlivu záměru na životní prostředí, kterou provedl orgán II. instance, GŘOŽP objasňuje, že výsledky měření z piezometrů jsou uvedeny v kapitole 7 zprávy EIA, zatímco výsledky z měření povrchových vod jsou v kapitole 9. Tyto kapitoly jsou věnovány hodnocení plánovaného záměru na určité složky životního prostředí. Navíc mnoho výsledků měření vody bylo uvedeno v dopisech investora ze dne 30. srpna 2021 a 6. srpna 2022. Stěžovatel nevysvětlil, jak údaje z ERP systému by mohly zlepšit kvalitu hodnocení vlivu na životní prostředí a ovlivnit rozhodnutí. Orgán II. instance po doplnění důkazního materiálu shledal, že tento materiál postačuje k řádnému a směřodatnému hodnocení vlivu záměru na životní prostředí. Ve vztahu k námitce neuvedení konkrétních parametrů týkajících se podrobného složení vypouštěných důlních vod orgán II. instance objasňuje, že navrhovatel je povinen provádět monitorování v rozsahu stanoveném ve vodoprávních rozhodnutích a tyto výsledky má k dispozici. Tato rozhodnutí předpokládají zjišťování parametrů, které jsou charakteristické pro důlní vody a jsou tedy nejměřodatnější pro hodnocení vlivu záměru na životní prostředí. Konkrétní naměřené hodnoty parametrů včetně data a místa měření jsou uvedeny v kapitole 9 zprávy EIA, proto je bezdůvodná připomínka týkající se nemožnosti jejich identifikace. Navíc všechny údaje týkající se provedených měření byly předloženy v průběhu řízení II. instance dopisem navrhovatele ze dne 15. června 2022. Za účelem hodnocení vlivu záměru na životní prostředí orgán II. instance vycházel z nejnovějších objektivních údajů Státního monitoringu životního prostředí a nejnovější dostupné Analýzy vlivů zpracované pro potřeby druhé aktualizace Vodohospodářského plánu, proto používání starších, méně aktuálních údajů považuje GŘOŽP za bezdůvodné. Orgán ale sdílí připomínku stěžovatele týkající se nutnosti vyjádření k množství vypouštěných odpadních vod do průtoku v recipientu, což navrhovatel doplnil dopisem ze dne 30. srpna 2021 (tabulka 16). V odpovědi na připomínku týkající se neexistence analýzy pro útvary povrchových vod PLRW60001917453 Lužická Nisa od Pliessnitz po potok Žarecki, PLRW600019174579 Lužická Nisa od potoka Žarecki po Žólta Wody, PLRW600019174599 Lužická Nisa od Žólta Woda po Skroda, PLRW600019174799 Lužická Nisa od Chwaliszówky po Lubszu a PLRW600019174999 Lužická Nisa od Lubsze po Odru orgán II. instance objasňuje, že provedené analýzy prokázaly, že vliv záměru končí na útvaru povrchových vod Lužická Nisa od Miedzianky po Pliessnitz (PLRW60001017431), a proto jsou bezdůvodné analýzy na útvarech povrchových vod na dalším toku Lužické Nisy. V reakci na připomínku, že ve zprávě EIA nebyly zohledněny jiné právní předpisy, jako je stěžovatelem uvedené nařízení Regionálního ředitele vodního hospodářství ve Vratislavi, které stanoví podmínky využívání vody z vodního regionu Střední Odry, orgán II. instance objasňuje, že rozhodnutí o environmentálních podmínkách není v rozporu s obecně platnými právními předpisy a nezabývá svého příjemce povinnosti jejich dodržování. Navíc je nutné vzít v potaz, že stěžovatel se odvolává na právní předpisy, které v průběhu řízení přestaly být účinné, jako je uvedené nařízení (ukončení účinnosti 23. prosince 2021).

Ve stanovisku uvedeném v dopise ze dne 15. září 2022 stěžovatel uvádí, že hodnocení vlivu na vodní prostředí by mělo obsahovat hodnocení vlivu vypouštěné vody z elektrárny Turów do vodních toků z důvodu nepřímého vlivu, který spočívá v energetickém spalování uhlí vytěženého v dole. Jak bylo objasněno v odůvodnění rozhodnutí GŘOŽP, předmětným záměrem není, což

stěžovatelé nepřímo naznačují, výroba elektrické energie, ale těžba nerostu. Tudíž elektrárna Turów není technologicky spojená se záměrem dle žádosti a vlivy vyplývající z její činnosti nejsou nepřímými vlivy dolu.

Na základě získaných údajů je nutné shledat, že námitky uvedené v posudku [REDAKCE] a [REDAKCE] týkající se vlivu na stav Lužické Nisy a Miedzianky v kontextu zasolení vody, které jsou vypočteny metodou standardních roztoků, jsou bezdůvodné, neboť výpočty podle vzorce podstatně nadhodnocují skutečnou hodnotu elektrolytické vodivosti, která byla skutečně naměřená v měřících a kontrolních bodech (až o více než 60 %), nebo tuto hodnotu podhodnocují (zejména v případě poměrně nízkých koncentrací chloridů a sulfátů). Proto je bezdůvodné používání očekávaných hodnot, které byly vypočteny pomocí vzorce, v případě, kdy jsou k dispozici skutečná data z měření, která postačují pro směrodatné hodnocení. Orgán dále objasňuje, že chyby týkající se údajů uvedených v posudku, na které poukázali experti, navrhovatel vysvětlil a opravil v doplnění ze dne 15. června 2022. Další připomínky týkající se zbytečné polemiky navrhovatele s autory posudku, které byly uvedeny v dopise ze dne 15. září 2022, orgán II. instance shledal nepodstatnými pro rozhodnutí.

Dne 29. srpna 2022 organizace Fundacja Greenpeace Polska podala připomínky k ve spise založeným zprávám z měření kvality vody, která byla prováděna pro navrhovatele v období 2018-2020 a červenec 2021- květen 2022 kromě prvního pololetí 2021. Navíc bylo poukázáno na nedostatky na titulních stranách některých zpráv. V dopise ze dne 15. června 2022 navrhovatel vysvětlil, že od roku 2020 byla namátkově prováděna měření specifické elektrolytické vodivosti. Měření specifické elektrolytické vodivosti nevyplývají z povinností navrhovatele stanovených ve vodoprávních povoleních týkajících se zvláštního využívání vod. Navrhovatel je povinen provádět měření fyzikálně-chemických parametrů: kyselosti pH, celkové suspenze, chloridů a sulfátů. Předložení výsledků elektrolytické vodivosti je dalším prvkem, který představuje důkaz ve věci, kdežto to, že chybí několik uvedených zpráv, nemá vliv na konečné rozhodnutí. Navrhovatel navíc předložil dopisem ze dne 8. září 2022 chybějící první stránky protokolů. Je ale nutné zdůraznit, že protokoly představují pouze další potvrzení údajů poskytnutých 15. června 2022 v tabulkách a potvrzují autenticitu výsledků dolem získaných výsledků měření, které účastníci řízení zpochybňují. Předložené údaje za období 2018-2020 a část roku 2021 postačují pro hodnocení vlivu záměru na povrchové vody v oblasti charakteristických látek, tedy chloridů, sulfátů, specifické elektrolytické vodivosti a suspenze. Proto orgán II. instance shledal v tomto rozsahu bezdůvodnou žádost organizace Fundacja Greenpeace Polska ze dne 14. září 2022 o doplnění údajů z měření parametrů vypouštěné vody za období leden-červenec 2022.

Organizace Fundacja Frank Bold předložila dne 2. srpna 2022 připomínku, že odpověď navrhovatele na výzvu GŘOŽP z června 2021, která zmiňuje provedení analýzy vlivu klesání terénu a hladiny podzemních vod na součásti životního prostředí, včetně povrchových vod a prostředí závislých na vodách v důsledku klesání terénu, je neúplná. Nedostatky se týkají situace nerealizace záměru. GŘOŽP vysvětluje, že nerealizace záměru byla popsána v kapitole 5 zprávy EIA Situace nerealizace záměru včetně popisu jejich vlivů na životní prostředí. V souladu s tam uvedeným hodnocením, kromě významných rozdílů týkajících se likvidace záměru a jejich environmentálních efektů nerealizace další těžby urychlí proces závěrečné rekultivace o více než 20 let. Proto je nutné

souhlasit s navrhovatelem předloženým odůvodněním, že to, že při pokračování těžby nedojde k poklesu hladiny podzemních vod, platí také pro nerealizaci záměru. Orgán II. instance shledal, že neexistenci tohoto vlivu na složky životního prostředí v budoucnu, zejména na povrchové vody, stanoviště závislá na vodě, na lidi a na dosažení environmentálních cílů útvarů povrchových vod a chráněné oblasti, je nutné považovat za platnou také pro nerealizaci záměru. Vzhledem k tomu je bezdůvodná připomínka této organizace o neuvedení analýzy pozorovaných vlivů na složky životního prostředí, včetně povrchových vod a prostředí závislá na vodách, v popisu nerealizace záměru v bodě 1d dopisu ze dne 30. srpna 2021.

Ve vztahu k námitkám předloženým v průběhu řízení, které se týkají nedostatečného hodnocení fáze závěrečné rekultivace, tj. napouštění nádrže (uvedeno mj. v dopise organizací Fundacja Frank Bold ze dne 18. února 2020 a 2. srpna 2022, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia ze dne 2. srpna 2022, města Žitavy ze dne 2. května 2022 r.), orgán II. instance objasňuje, že v souladu s nařízením vlády ze dne 10. září 2019 o záměrech, které mohou mít podstatný vliv na životní prostředí (Sb. zák. z r. 2019 pol. 1839, § 2 ust. 35a), tento záměr patří mezi záměry, které vždy mohou mít významný vliv na životní prostředí, a bude vyžadovat získání zvláštního rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Proto GŘOŽP shledává všechny tyto námitky bezdůvodnými. Za fázi likvidace plánovaného záměru se považují opatření, která vedou k přípravě plochy k provedení závěrečné rekultivace. Vzhledem k tomu, že tyto záměry se sebou souvisejí a že závěrečná rekultivace bude dlouhodobou fází, která může mít negativní vliv na životní prostředí, GŘOŽP stanovil pro navrhovatele další povinnosti (upravená podmínka II.4), jejichž účelem je monitorování fáze likvidace s ohledem na součásti, které mohou mít vliv na finální tvar nádrže a dobu jejího napouštění. Orgán II. instance také vysvětluje, že z důvodu vzdálené časové perspektivy fáze závěrečné rekultivace má analýza této fáze prognostickou povahu, což se týká zejména času napouštění dolu a finální kvality vody v nádrži a může se podstatně lišit od hodnocení při žádání o příslušná rozhodnutí. Nejednoznačně určena doba napouštění nádrže vodou (jinak v dopise ze dne 30. srpna 2021, a jinak v dopise ze dne 28. února 2022) vyplývá z různých prognostických východisek. Navíc v dopise ze dne 28. února 2022 bylo uvedeno, že délka napouštění nádrže uvedená v dopise ze dne 30. srpna, která činí 40 let, zohledňuje zásadu opatrnosti při tak velkých nejistotách tohoto procesu.

V odpovědi na připomínku organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia ze dne 2. srpna 2022, která se týká nejasností ve věci zřízení přechodné nádrže, orgán II. instance objasňuje, že navrhovatel při analýze napouštění nádrže v dopise ze dne 30. srpna 2021 vysvětlil, že vzhledem k charakteru budoucí nádrže nebude potřeba další dočasná nádrž, která by čistila vodu z řeky. U nádrží, které se podobají té, která má vzniknout ve fázi konečné rekultivace, má spodní část, tzv. hypolimnion, statický charakter a neúčastní se cirkulace vody. Značný obsah oxidovaných minerálních sloučenin v rámci depresního kužele dolu s kyselým pH přispěje v důsledku neutralizačních procesů ke zvýšení mineralizace vody v hluboké zóně, což v důsledku způsobí rozvrstvení vody a vznik zóny tzv. chemoklinu, která bude oddělovat horní (epilimnion) a hlubokou (hypolimnion) část vodní nádrže. Z důvodu předpokládané vysoké kyselosti podzemních vod přitékajících do dobývky při napouštění nádrže je nutné se snažit dosáhnout co největší podíl povrchových vod, které bez ohledu na obsah sloučenin fosforu a dusíku mají příznivější kvalitativní

parametry. Proto bylo shledáno, že není nutné zřizovat dočasné nádrže (usazovací), které by zlepšovaly kvalitu vody. Avšak vzhledem k tomu, že napouštění nádrže bude záměr realizovaný ve vzdálené časové perspektivě, v současnosti není možné jednoznačně určit potřebu dočasných nádrží. To bude záviset na kvalitě vody používané pro napouštění nádrže a na finální funkci, kterou bude nádrž plnit. Teď není zřizování dočasných nádrží zahrnuto do záměru a není předmětem hodnocení.

Dopisem ze dne 2. srpna 2022 organizace Fundacja Frank Bold poukazuje na činění odlišných závěrů ze stejných okolností. Po posouzení této námítky GŘOŽP nespatřuje rozpor v učiněných závěrech. Z dopisu navrhovatele z 30. srpna 2021 jednoznačně vyplývá, že vnější odval v současnosti zapříčiňuje kumulované vlivy na kvalitu povrchových vod (str. 5), avšak v nejbližších letech je potřeba očekávat zlepšení kvality vody v řekách, mj. z důvodu dalšího růstu vegetace na vnějším odvalu a naturalizace výsadby (str. 14). Tyto závěry poukazují na snížení vlivu vyplývajícího z odtoků z odvalu, týkají se jiných časových perspektiv a je nutné je považovat za správné, protože růst vegetace bude zpomalovat odtok z tohoto odvalu např. prostřednictvím zvýšení koeficientu drsnosti terénu. Proto GŘOŽP shledal bezdůvodnými námítky týkající se výše zmíněných rozporů.

Organizace Greenpeace e.V. předložila dopisem ze dne 29. září 2020 posudek Dr. [REDAKCE] týkající se přeshraničních vlivů dolu Turów na území Německa. Kromě věcí, ke kterým se orgán vyjádřil opětovným předložením celého hodnocení vlivu záměru na povrchové a podzemní vody, autoři v něm uvádějí další připomínky týkající se mj. ohrožení sousedících oblastí, hlavně na území Německa, a uvádějí, že chybí dostatečná analýza rizika výskytu povodně nebo zvýšené eroze. Orgán II. instance odpovídá, že, jak bylo uvedeno v kapitole 4.5.3 zprávy EIA, Lužická Nisa leží v zóně povodňového ohrožení s pravděpodobným výskytem povodně jednou za 100 let (1 %). Nejvíce jsou ohroženy záplavou oblasti v nízkých polohách v bezprostředním okolí vodních toků, hlavně na polské straně. Vzhledem k tomu, že záměr nepředpokládá žádné přímé zásahy do vodních toků, které by vedly k jejich regulaci nebo vytvoření dalších bariér ve vodních tocích nebo jejich okolí, není předpokládán vliv záměru na zvýšení rizika povodně a eroze, a to jak na polské, tak i německé straně. Vzhledem k tomu, že záměr neobsahuje žádné součásti, které by mohly zvyšovat riziko výskytu povodně, shledal orgán II. instance širší analýzy bezdůvodnými. Stěžovatel také uvedl, že hrozby, které se dotýkají území Německa, souvisejí s mechanickou nestabilitou zeminy v dole a poškozeními svahu vedoucího pod Lužickou Nisou, zapříčiňujícími odtékání jejich vod do dobývky. GŘOŽP požádal investora o další vysvětlení k možnosti přítoku vody z řek do dobývky v důsledku sesuvu svahů nebo změny mocnosti zeminy v místech, která byla označena jako ohrožená. V dopise ze dne 30. srpna 2021 navrhovatel poskytl vyčerpávající odpověď ke způsobům zajištění těžebních svahů vnitřního odvalu. Konstrukce těžebního svahu se uvádí v provozním plánu, který je zpracováván na základě vědeckých analýz a technických expertíz. Navíc jednou ročně je ověřována stabilita celého svahu v rámci spolupráce dolu s vědeckovýzkumnými pracovišti. Hodnota ukazatelů stability byla stanovena na základě parametrů standardní pevnosti, která garantuje udržení stability v období několika let. Nejdůležitější součásti infrastruktury související s bezpečností provozu jsou sledovány pomocí inklinometrů a bodů pro měření povrchových deformací GeoMoS. U jednotlivých oblastí ohrožených sesuvem může být v závislosti na stanovených hrozbách použit odlišný systém sledování. Po ukončení těžby budou

svahy vytvářeny tak, aby splňovaly podmínky trvalé statiky, která zajistí dlouhodobou stabilitu svahu, a to také při napouštění nádrže po těžbě. Hrozby pro západní svah vyplývají z toho, že na tomto místě je nutné rozšířit vnitřní odval. Jak vyplývá ze systému monitoringu, hrozby související s tímto odvalem se týkají svahu, který bude rozšiřován směrem do středu dobývky, a zahrnují odříznutí jednoho patra uhlí. S ohledem na předložená vysvětlení orgán II. instance nemá důvod se domnívat, že další provoz nebo likvidace záměru mohou ohrozit stabilitu svahů Lužické Nisy.

Dne 25. března 2020 organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia předložila připomínky týkající se odkazování ve zprávě EIA na dokumenty, které nebyly nepředloženy ani citovány, zejména vodoprávní povolení. Tento materiál navrhovatel doplnil dopisem ze dne 30. srpna 2020. Stěžovatel uvádí, že neuvedení informací o množství znečištění vypouštěných do recipientů v bodě 2.6 zprávy znemožňuje hodnocení vlivu záměru na životní prostředí. Orgán II. instance objasňuje, že tyto údaje jsou uvedeny v kapitole 9.2, která se týká vlivu povrchového odvodňování na útvary povrchových vod. Orgán II. instance dále objasňuje, že znění vodoprávních povolení není předmětem řízení. Vodoprávní povolení představují v předmětné věci pouze podpůrný, a nikoliv výlučný důkazní materiál a nejsou podkladem pro vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Možnost nedosažení environmentálních cílů

Provedené hodnocení vlivu na životní prostředí, jehož výsledky byly uvedeny v textu rozhodnutí GŘOŽP, poukazuje na to, že záměr jednotkovým nebo kumulovaným způsobem může přispět k nedosažení environmentálních cílů, které jsou zmíněny v čl. 56, 57, 59 a 61 zákona o vodách. Vzhledem k tomu v souladu s čl. 81 odst. 3 zákona o EIA orgán příslušný k vydávání rozhodnutí o environmentálních podmínkách odmítne vydat souhlas s realizací záměru, pokud nebudou splněny podmínky čl. 68 odst. 1, 3 a 4 zákona o vodách.

Na str. 116 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi posoudil podmínky čl. 68 bodů 1, 3 a 4 zákona o vodách pro útvar podzemních vod PLGW6000105, u něhož hodnocení prokázalo, že záměr bude výlučným způsobem zapříčiňovat nedosažení environmentálních cílů. Orgán II. instance sdílí závěr orgánu I. instance v této oblasti. Avšak v průběhu řízení orgán II. instance shledal, že nejenom vlivy záměru mohou výlučně přispívat k nedosažení environmentálních cílů. Analýzy provedené ve fázi II. instance prokázaly, že záměr může kumulativně přispívat k nedosažení cílů u útvaru podzemních vod CZ14200 a útvarů povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku PLRW60008174159 a Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu PLRW60004174169. Vzhledem k tomu, že je nemožné jednoznačně určit, jak významnou součástí negativního vlivu na stav/potenciál uvedených útvarů vod tvoří vliv plánovaného záměru, orgán II. instance shledal nutným posoudit možnost realizace záměru i přes výsledky provedeného hodnocení.

Orgán I. instance kromě správně provedené analýzy podmínek čl. 68 zákona o vodách posoudil podmínky uvedené v čl. 63 odst. 1 bod 1, 3, 4 zákona o vodách. Orgán II. instance souhlasí s připomínkami účastníků řízení, že tuto analýzu provedl neoprávněně, neboť v souladu s čl. 63 odst. 2 zákona o vodách jsou méně přísné environmentální cíle stanovovány a podrobně odůvodňovány ve vodohospodářském plánu povodí a jsou ověřovány každých 6 let. Vzhledem k tomu GŘOŽP shledal připomínky v této oblasti důvodnými a zohledněnými.

Aby bylo možné použít odchylky uvedené v čl. 68 zákona o vodách, musí se záměr v první řadě kvalifikovat pro provedení takové analýzy, musí tedy splnit podmínky vymezené v čl. 66 a 67 zákona o vodách. Je nutné zdůraznit, že podmínky uvedené v čl. 66 a 67 zákona o vodách byly formulovány jako disjunktivní (vylučující se alternativy), což znamená, že stačí výskyt alespoň jedné z nich. Ve zkoumané věci se vyskytla podmínka uvedená v čl. 66 bod 1 a čl. 67 bod 2 výše uvedeného zákona, což odvolací orgán prokazuje níže.

U předmětného záměru byla v souladu s čl. 66 vodního zákona posouzena přípustnost nedosažení dobrého ekologického potenciálu v důsledku nové změny fyzikálních vlastností útvarů povrchových vod. Kdežto v případě podzemních vod byla v souladu s čl. 67 zákona o vodách posouzena přípustnost nedosažení dobrého stavu a nezabránění zhoršení stavu útvarů podzemních vod, pokud k němu dochází v důsledku změn výšky hladiny podzemních vod.

Zkoumání splnění podmínek čl. 66 bod 1 zákona o vodách

Vliv dolu Turów na útvaru povrchových vod spočívá ve vypouštění vody z povrchového odvodňování dolu. Do Lužické Nisy jsou vypouštěny také vody z hloubkového odvodňování – skupiny 5 vrtů. Tyto vody jsou ale považovány za čisté a jsou do řeky odváděny přímo. Jak bylo uvedeno v odůvodnění rozhodnutí, realizace a provoz předmětného záměru bude mít negativní vliv na součásti kvality vody útvarů povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku PLRW60008174159 a Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu PLRW60004174169. Záměr povede ke zvýšení koncentrace znečištění v těchto vodách, zejména chloridů a sulfátů, v případě Lužické Nisy od Mandau po Miedzianku také u podpůrně zkoumané elektrolytické vodivosti. Vzhledem k tomu, že v současnosti platné klasifikační nařízení z roku 2021 vychází z dosud neplatných abiotických typů vod, bylo k hodnocení použito nařízení Ministra hospodářství a vnitrozemské plavby ze dne 11. října 2019, o klasifikaci ekologického stavu, ekologického potenciálu a chemického stavu a způsobu klasifikace útvarů povrchových vod a dále environmentálních standardů kvality pro prioritní látky (Sb. zák. Polské republiky z r. 2019 pol. 2149), čehož příčiny byly podrobněji popsány v odůvodnění rozhodnutí GŘOŽP. Limitní hodnoty chloridů, sulfátů a elektrolytické vodivosti byly uvedeny v příloze č. 21 tohoto nařízení jako fyzikálně-chemické prvky ve skupině ukazatelů charakterizujících zasolení. Fyzikálně-chemické prvky slouží vedle biologických a hydromorfologických prvků ke klasifikaci ekologického stavu/potenciálu vodních útvarů.

Sulfáty a chloridy ovlivňují nejsilněji ze všech látek, které vypouštěné odpadní vody obsahují, stav útvarů povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku a Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu. Kromě výše uvedených znečištění tyto odpadní vody budou také obsahovat další znečišťující látky, včetně celkové suspenze, což také zapříčiňuje změny její koncentrace ve vodách recipientu. V souladu s přílohou č. 21 nařízení o způsobu klasifikace jednotných útvarů povrchových vod a o environmentálních standardech kvality pro prioritní látky (nařízení z r. 2019 i r. 2021) je celková suspenze považována za fyzikálně-chemický prvek a je uvedena ve skupině ukazatelů, které popisují fyzikální stav jednotného útvaru povrchových vod. Přítomnost značného množství chloridů a sulfátů v odpadních vodách z odvodňování dolu, které jsou vypouštěny do povrchových vod, způsobuje jejich značné zasolení, což prokázal orgán II. instance v odůvodnění tohoto rozhodnutí. Pochybnosti nevzbuzuje také to, že změny koncentrace

chloridů a sulfátů a celkové suspenze v povrchových vodách zapříčiňují změny jejich fyzikálně-chemických vlastností, mj. vodivosti, hustoty, pH a průhlednosti. Fyzikálně-chemické vlastnosti zahrnují jak soubor fyzikálních, tak i chemických vlastností, které charakterizují vody (srovn. Słownik hydrogeologiczny, Państwowy Instytut Geologiczny, Varšava 2002). Ve věcech týkajících se ochrany životního prostředí musí být fyzikální a chemické vlastnosti z důvodu svého vzájemného provázání a závislosti analyzovány společně, neboť takto lze v plném rozsahu zhodnotit vliv záměru na stav vod.

Dále je nutné vzít v potaz to, že nulový stav, jehož podstatou je nerealizace záměru, předpokládá v posuzovaném případě ukončení dobývacích prací ke dni 30. dubna 2020, tj. ke dni ukončení platnosti současné koncese, a znamená nepokračování v další těžbě ložiska Turów. Vzhledem k tomu by nedocházelo k vlivům souvisejícím s odváděním důlních vod. Proto při posuzování záměru z perspektivy nulové varianty bude další provoz dolu spojen se změnami v hydrologickém režimu. Klasifikační nařízení z r. 2019 i 2021 uvádí jako jediný parametr hydromorfologie koryta HIR (hydromorfologický index řeky). Jak vyplývá z manuálu Inspekce ochrany životního prostředí „Podręcznik oceny wód płynących w oparciu o hydromorfologiczny indeks rzeczny“ (čes. Manuál hodnocení tekoucích vod na základě hydromorfologického říčního indexu), Biblioteka monitoringu środowiska, Varšava 2017, jako ostatní antropogenní vlivy bylo při hodnocení posuzováno vypouštění odpadních vod a povrchové doly jako ovlivňující hydrologický režim.

Proto je nutné akceptovat, že nedosažení dobrého potenciálu ekologického útvarů povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku a Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu je důsledkem nových změn fyzikálních vlastností těchto vod.

Zkoumání splnění podmínek čl. 67 bod 2 zákona o vodách

Vliv dolu Turów na útvary podzemních vod spočívá v hloubkovém odvodňování ložiska uhlí a vnitřního odvalu. Hloubkově jsou odvodňovány zvodnělé vrstvy. Jak je uvedeno v kap. 2.4.3 zprávy EIA: „Základním systémem hloubkového odvodňování používaného na dole Kopalnia Węgla Brunatnego Turów je systém vrtů.“ Jednotlivé prvky tohoto systému zajišťují odvodnění v rámci zvodnělých úrovní: hlušínové, meziuhelné, poduhelné. Doplňkovými prvky odvodnění ložiska jsou podzemní chodby, pododvalové drenáže, směrové drenážní vrty a protifiltrační clona Lužické Nisy.

V útvaru podzemních vod PLGW6000105 jsou 2 zvodnělá patra: kvartérní a neogén. Jak vyplývá z hodnocení vlivu na životní prostředí, v důsledku pokračování těžby ložiska je nutné předpokládat rozšiřování depresního kužele oproti výchozímu stavu z r. 2020. Podle realizovaného hydrogeologického modelování je patrná zóna menšího poklesu hladiny vod (asi 1 m) podél hranic žitavské pánve a druhá zóna s poklesem 1-7 m v ohbí potoku Ślad v oblasti části Opolno-Zdrój. Maximální dosah depresního kužele v neogénu dosáhne přibližně 10 m a posune se od obce Opolno-Zdrój k obci Bogatynia, přičemž nepřekročí linii řeky Miedzianka. Analýzy uvedené ve zprávě ukazují vliv depresního kužele na změny hladiny podzemních vod.

V oblasti útvaru podzemních vod č. CZ14200 je oproti predikcím pro rok 2020 předpokládáno prohloubení poklesu v oblasti zdroje v Uhelne o 3,4 m, tj. o 3-4 m oproti stavu v roce 2015. Zaznamenaný pokles vodní hladiny v kvartérních vrstvách nebyl jednoznačně vysvětlen. Tato situace je nejpravděpodobněji výsledkem kumulovaných vlivů.

Analýza podmínek čl. 68 zákona o vodách

Posouzení možnosti uplatnění derogace podle čl. 68, vedlo k závěru, že útvary vod, u nichž může záměr přispívat k nedosažení environmentálních cílů dle čl. 56, 57, 59 a 61 zákona o vodách, prokázalo, že záměr se kvalifikuje k posouzení podmínek tohoto zákona.

Čl. 68 bod 1 zákona o vodách uvádí, že záměr může být realizován pod podmínkou, že jsou učiněna veškerá opatření za účelem zmírnění negativního vlivu na útvary vod.

V průběhu let navrhovatel realizuje řadu opatření pro snižování množství znečišťujících látek vypouštěných do povrchových vod. Účinná redukce suspenze, která je patrná ve výsledcích měření Státního monitorovacího systému, probíhá pomocí vysoce účinného systému Actiflo a používání lapáků písku a retenčních nádrží. Jak bylo vysvětleno v odůvodnění rozhodnutí GŘOŽP, odsolování vod z povrchového dolu nelze použít kvůli nepřiměřeným nákladům a nedostupnosti technologických postupů. Vzhledem k tomu je jediným způsobem snižování vlivu zasolených důlních vod na vody recipientu řízení vypouštění odpadních vod na retenčních nádržích a přizpůsobení vypouštěného objemu podle průtoku v řekách. V průběhu posledních let navrhovatel uskutečnil následující opatření za účelem minimalizace vlivu na kvalitu povrchových vod.

Útvar povrchových vod Lužická Nisa od ústí řeky Mandau po ústí řeky Miedzianka:

- v r. 2011 byla zprovozněna čistička důlních vod u potoka Biedrzychówka s vysoce účinným systémem odstraňování suspenze Actiflo,

- v r. 2012 byla provedena modernizace čističky důlních vod u Lužické Nisy,

- v r. 2013 byla zprovozněna retenční nádrž ZbR–2 chránící čističku důlních vod u Lužické Nisy,

- v r. 2019 byla zprovozněna retenční nádrž ZbR–3 chránící čističku důlních vod u potoka Biedrzychówka,

- u potoka Biedrzychówka byla zřízena retenční nádrž ZbR-3 s objemem 60 tis. m³ a několik menších dočasných nádrží na pracovních etážích s kapacitou přizpůsobenou potřebám. Tyto nádrže budou upravovány a přemíst'ovány podle postupu těžby.

Útvar povrchových vod Lužická Nisa od Mandau po Miedzianku:

- v r. 2008 byla zprovozněna modernizovaná čistička důlních vod u potoka Ślad,

- v r. 2017 byla zvýšena kapacita II. stupně čištění v čističce důlních vod u potoka Ślad, byl proveden další stupeň s vysoce účinnou technologií dynamické koagulace Actiflo,

- v r. 2018 byla zprovozněna retenční nádrž ZbR–6 chránící čističku důlních vod u potoka Ślad,

- v r. 2019 byly zprovozněny jednotky odvodňování sedimentů v čističce u potoka Ślad,

- u potoka Ślad byla zřízena retenční nádrž ZbR-6.1 s kapacitou retence 115 261 m³,

- do května 2023 je plánováno zprovoznit u potoka Ślad retenční nádrž ZbR-6.2 s kapacitou retence 145 000 m³, což dává celkový objem 260 261 m³,

- ve II. kvartálu 2023 je plánováno zprovoznění zařízení pro kropení pracovních etáží, které bude využívat důlní vody. Je předpokládáno využití 2000 m³ denně, což znamená přibližně 100 000 m³ ročně.

Na základě posouzení těchto informací orgán II. instance konstatuje, že důl uplatňuje nejlepší dostupné technologie pro minimalizaci vlivu na životní prostředí. Nejsou známa technická ani organizační řešení, které by mohly efektivněji omezit vliv zasolených vod na vody recipientu. Proto

je nutné shledat, že pro útvary povrchových vod JCWP Lužická Nisa od ústí řeky Mandau po ústí řeky Miedzianka a JCWP Lužická Nisa od Mandau po Miedzianky byly naplněny podmínky uvedené v čl. 68 bod 1 zákona o vodách.

Analýza uplatnění všech dostupných minimalizačních opatření pro útvary podzemních vod bude provedena společně, neboť plánovaná opatření jsou pro útvary podzemních vod PLGW6000105, CZ14200 identická.

Predikované rozšiřování depresního kužele v důsledku hloubkového odvodňování dolu bylo ve zprávě EIA popsáno na základě podrobného hydrogeologického modelu, jehož výsledky jsou uvedeny v kapitole 7 a metodika v kapitole 22.2. Na základě těchto analýz bylo zjištěno, že v souvislosti s rozšiřováním těžby a možností výskytu prasklin na okraji žitavské pánve, kde se nachází zdroj pitné vody Uhelná, a tudíž možností prosakování vod z kvartéru do hlubších vrstev, je nutné zabránit přítoku vody do dobývky z její jižní strany. Byly posouzeny možné způsoby zajištění, které jsou používány v Polsku a ve světě v hnědouhelných dolech (kap. 22.2.4 zprávy EIA) a byla posouzena účinnosti navrženého řešení (kap. 22.2.5), kterým je protifiltrační clona navrtaná v meziuhelné vrstvě v dobývce. Vzhledem k předkládaným připomínkám týkajícím se intenzivního průtoku vody v poduhelné vrstvě, GŘOŽP. v upravené podmínce II.3 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi uvedl nutnost monitoringu průtoku vody v této vrstvě a v případě nutnosti upravení parametrů clony podle zjištěných výsledků. V souladu s provedeným modelováním je po dosažení parametrů clony, které jsou uvedeny v environmentálním rozhodnutí, predikováno:

- zvýšení hladiny podzemní vody v kvartéru zvodnělé vrstvě o max. 3,7 m v místě jímání Uhelná.

- zvýšení vodní hladiny podzemní vody oproti stavu v roce 2015 v oblasti nacházející se jižně od jižního geologického zlomu na všech zvodnělých úrovních, a to i přes odvodňování ložiska. Jsou pouze mírně nižší než pro stav z roku 2020 (asi 3 m pro maximální hodnoty). Ve třetihorním útvaru Ng toto zvýšení dosahuje maximálně 3 m. Největší prognózovaná zvýšení vodní hladiny se vyskytují ve třetihorních útvarech a dosahují maximální hodnotu přes 30 m v útvaru Mw.

- zánik deprese v oblasti nacházející se jižně od jižního zlomu na českém a německém území, pro zvodnělé útvary Q, Ng a Nd. V úrovních Mw a Pw přetrvává pouze omezená deprese 1 až 5 m v příhraniční zóně na území České republiky, v oblasti zlomu Zrąb Białopola.

- značné zmenšení depresního kužele ve všech zvodnělých útvarech na území Polska v oblasti zlomu Zrąb Białopola.

Úspěšným příkladem použití protifiltrační clony jako způsobu omezování vlivu dolu na podzemní vody je clona v kvartéru vrstvě podél Lužické Nisy, zřízená pro omezení přítoků z této řeky do dolu Turów a pro snížení vlivu odvodňování dolu na území Spolkové republiky Německo.

Po posouzení výše uvedeného orgán II. instance konstatuje, že navrhovatel realizuje veškerá možná opatření, aby se kvantitativní stav podzemních vod, které ovlivňuje odvodňování dolu, nezhoršoval. Zejména je sledovány odběr vody a jejich odtoku z Lužické Nisy zabraňuje clona postavená na jejím valu. Kdežto přítok vody z jižní strany bude omezen budovanou protifiltrační clonou, jejíž parametry jsou uvedeny v rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Proto je nutné konstatovat, že podmínky dle čl. 68 odst. 1 byly splněny jak pro útvar podzemních vod PLGW6000105, tak i pro útvar CZ14200.

Odst. 3 čl. 68 zákona o vodách uvádí, že příčiny změn a opatření dle čl. 66 zákona o vodách (v předmětném případě dle čl. 66 odst. 1 zákona o vodách) musí být nejenom odůvodněny nadřazeným veřejným zájmem, ale také pozitivní efekty související s ochranou zdraví, udržením bezpečnosti a udržitelným rozvojem musí převažovat nad přínosy pro společnost a životní prostředí souvisejícími s dosažením environmentálních cílů.

V úvodu je nutné zdůraznit, že záměr spočívá v těžbě hnědého uhlí s určitými parametry, a tak, jak již bylo uvedeno, toto uhlí může být spalováno u mnoha odběratelů (např. do června 2020 v areálu dolu probíhal maloobchodní prodej), avšak blízká elektrárna Turów může fungovat pouze s využitím uhlí z ložiska Turów. Hnědé uhlí není totiž palivo se standardizovanými vlastnostmi a v rámci jednotlivých ložisek se liší fyzikálně-chemickými vlastnostmi. Proto se uhlí z dolu Turów, které je spalováno v elektrárně Turów, liší od hnědého uhlí z dolu Belchatów, nebo Lužické uhelné pánve obsahem síry, vody a výhřevností. Specifické vlastnosti uhlí tohoto typu, a hlavně nižší hmotnostní výhřevnost oproti černému uhlí zapříčiňuje, že ho není možné dopravovat na velkou vzdálenost. Proto by mělo být spalováno v místě těžby. Na druhé straně elektrárna Turów není přizpůsobena na používání uhlí z jiných zdrojů, a to ani z hlediska infrastruktury (neexistence silniční a železniční infrastruktury vhodné pro zásobování), ani z logistického hlediska. Změna paliva používaného v elektrárně Turów by proto byla dlouhodobý a náročný proces, který by navíc vyžadoval zastavení elektrárny do doby výměny paliva. Toto je v souladu s dlouhodobými cíli politiky státu. V Energetické politice Polska do roku 2040 (Polityka energetyczna Polski do roku 2040), která tvoří přílohu usnesení vlády č. 22/2021 ze dne 2. února 2021 (dále jenom „PEP“), je mezi specifickými cíli uvedeno, že: „potřeba hnědého uhlí bude kryta z tuzemských zdrojů nacházejících se v malé vzdálenosti od místa využití“ (srovn. PEP, str. 9). Dále „poptávka po hnědém uhlí je vzhledem k jeho parametrům pokrývána poblíž těžby (ložiska nacházející se ve středním a jihozápadním Polsku), proto pro tuto surovinu neexistuje trh“ (PEP, str. 16).

Ukončení těžby v rámci předmětného záměru povede tedy nikoliv ke snížení množství nerostu na trhu, jak uvádějí stěžovatelé, ale k dočasnému nebo stálému zastavení elektrárny Turów a všem s tím spojeným důsledkům.

Elektrická energie vyráběná v elektrárně Turów je distribuována v rámci polského Státního energetického systému v závislosti na aktuálních potřebách elektrické energie. Proto slouží k zajištění energetické bezpečnosti státu a plní stabilizační roli v systému, kterou nemohou plnit zdroje energie uváděné stěžovateli, tedy obnovitelné zdroje. Přímý vliv na energetickou bezpečnost státu má také přístup a možnost těžby vlastních zdrojů uhlí, což je právě podstatou zkoumaného záměru. *Výpadky energie vzniklé v důsledku přerušení provozu elektrárny Turów mohou vést k obroženi bezpečnosti dodávek elektrické energie, což může být spojeno s nutností zavést omezení spotřeby a dodávek elektrické energie na území Polska nebo na jeho části na základě čl. 11 c odst. 2 bod 2 nebo čl. 11 odst. 7 zákona ze dne 10. dubna 1997 o energiích (Sb. zák. Polské republiky z r. 2022 pol. 1385 v platném znění). (...) Odbaduje se, že v případě přerušení nebo ukončení provozu hnědouhelného dolu Turów může elektrárna Turów fungovat bez se zásobami uhlí na pouhé přibližně 2 týdny (srovn. žádost o vykonatelnost ze dne 16. ledna 2020).* Argumentace stěžovatelů uvedená za účelem odmítnutí tvrzení o významu dolu a elektrárny Turów pro energetickou bezpečnost státu (možnost nákupu energie, její výroba jinými výrobci, kteří nepracují s plným výkonem, prodej uhlí a energie pocházející z Turowu) např. v odvolání organizace

Fundacja Frank Bold ztratila v současnosti v průběhu odvolacího řízení pozbyla důvod. Dne 23. září 2022 operátor distribučního systému vyhlásil na trhu období ohrožení výkonu z důvodu nedostatečné rezervy v systému. Jak operátor uvedl na svých internetových stránkách: tato situace je způsobená omezeními u výrobců v důsledku poruch a nízkou výrobou obnovitelných zdrojů energie hlavně ve večerní špičce (<https://www.pse.pl/-/operator-systemu-przesylowego-oglasza-okres-zagrozenia-na-rynku-mocy?safeargs=696e686572697452656469726563743d74727565>).

Jak je uvedeno v PEP na str. 25 „vzhledem k aktuální úrovni využívání uhlí, jeho roli v zajištění energetické bezpečnosti a vzhledem k potenciálu čistých uhelných technologií bude tato surovina mít velký význam pro energetickou bilanci Polska. (...) Jako palivo bude uhlí využíváno hlavně v elektrárnách, které jsou v současnosti ve výstavbě nebo byly zprovozněny v posledních letech, neboť při provozu v nadkritických parametrech dosahují nižší emise a efektivněji využívají palivo. Navíc všechny tyto zdroje jsou postaveny v režimu CCS-ready“.

Dne 29. dubna 2022 vláda schválila východiska pro aktualizaci PEP – „Posilování energetické bezpečnosti a nezávislosti“, která předpokládají, že:

- z důvodu změny geopolitické situace a nepředvídatelnost na trhu plynu ve střednědobém horizontu může dojít ke zvýšení úrovně využívání současných uhelných zdrojů,
- za situace ohrožení energetické bezpečnosti státu se může dočasně zvyšovat využívání tuzemských ložisek černého uhlí
- pro zajištění nepřetržitých dodávek budou přijata opatření za účelem udržení připravenosti uhelných zdrojů k provozu v souladu s jejich technickou životností, která je delší než podle ekonomických podmínek, které jsou citlivé na ceny emisních povolenek CO₂,
- v novém dokumentu bude uveden plán využití stávajících výrobních zdrojů se zohledněním možnosti zvýšení účinnosti a délky provozu uhelných bloků včetně nezbytných modernizačních a údržbových opatření ve prospěch zajištění potřebné úrovně stabilního výkonu a správného bilancování.

V souladu s čl. 6 bod 8 zákona ze dne 21. srpna 1997, o nakládání s nemovitostmi (Sb. zák. z r. 2021 pol. 1899 v platném znění) je vyhledávání, průzkum a těžba ložisek nerostů v hornickém vlastnictví veřejným cílem. I když samotné konstatování, že daný záměr je záměrem veřejného zájmu, automaticky neznamená, že je realizován ve veřejném zájmu, pak za okolností zkoumané věci tomu tak je. Těžba nerostu z ložiska Turów je uskutečňována mj. pro potřeby elektrárny Turów, která zajišťuje stabilitu polského Státního energetického systému; proto se jedná o opatření ve veřejném zájmu, nejvyšší, z perspektivy současných okolností na trhu energií, důležitosti, navíc je realizována subjektem veřejného charakteru. Společnost PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. se zabývá těžbou hnědého uhlí a výrobou elektrické energie v celostátním měřítku, skupina této společnosti je kontrolována státem, který je většinovým akcionářem s podílem 57,39 % na základním kapitálu (srovn. žádost o vykonatelnost).

Pro naplnění znaků čl. 68 odst. 3 zákona o vodách ale samotný veřejný zájem nestačí, musí ještě mít doložku nadřazeného zájmu, tedy zájmu, jehož váha a význam jsou pro stát, region nebo obecně společnost zvláště a nadprůměrně důležité. Jak uvádí [REDAKCE], „pojem nadřazeného veřejného zájmu“ je klasický příklad neurčitěho vymezení, které nemá jeden přesně definovaný obsah, proto také neexistuje přesně stanovený právní význam tohoto termínu. Při pokusu o definici

veřejného zájmu [REDACTED] konstatoval, že pod tímto pojmem je nutné chápat „zájem všech lidí žijících v rámci politicky organizované komunity, kde je zajištěna realizace určitých, legitimních zájmů všech, který je uspořádán v konkrétní podobě a s respektem ke svobodě jednotlivce, jako nezbytné složce veřejného dobra, přičemž realizace takto přijatých a chráněných obecných zájmů musí být vyžadována bezpodmínečně za účelem zajištění existence a společného, pokojného života společnosti, která se skládá ze skupin, součástí a jednotek sledujících různé zájmy a potřeby“ (M. Wyrzykowski, *Pojęcie interesu społecznego w prawie administracyjnym* /čes. Pojem veřejného zájmu ve správním právu/, Varšava 1986, str. 36). Podle GŘOŽP realizace předmětného záměru, která, jak orgán zjistil, bude spojena se změnami uvedenými v čl. 66 bod 1 a čl. 67 zákona o vodách, naplňuje také i tuto definici. Na základě správní judikatury lze uvést, že pojem nadřazený znamená, že váha jeho významu je tak velká, aby mohla být srovnána se stanoveným cílem v případě ochrany vody.

Také je nutné zdůraznit, že nerost těžžený z ložiska Turów je chráněný na základě čl. 125 zákona o ochraně životního prostředí, podle něhož ložiska nerostů podléhají ochraně, která spočívá v racionálním nakládání s jejich zdroji a v komplexním využití nerostů, včetně doprovodných nerostů. Tato ochrana se vyjadřuje na jedné straně jejich komplexním využitím (se zohledněním toho, že nerost je neobnovitelný přírodní zdroj) a na druhé využíváním v souladu se zásadou udržitelnosti – těžba pouze a minimálním rozsahu, který je ale nezbytný pro řádné fungování ekonomiky (srovn. Bukowski Z., Ciechanowicz-McLean J., Rakoczy B., *Prawo ochrony środowiska. Komentarz.* /čes. Zákon o ochraně životního prostředí. Komentář./ Lex). Podstatou tohoto záměru je pokračování těžby, protože na ložisku byly zjištěny zásoby uhlí, které je možné a s ohledem na požadavek racionálního nakládání nutné vytěžit. To podporuje argumentace orgánu I. instance, který na str. 166 svého rozhodnutí uvedl, že ukončení těžby bude v každém případě spojeno s nutností pokračování hloubkového odvodňování (do konce likvidace důlního závodu, konečného vytvarování svahů nádrže, a, což už není předmětem tohoto návrhu, jeho naplněním vodou), což je spojeno, jak odvolací orgán zjistil, s řadou vlivů na životní prostředí při současném nulovém společenském a ekonomickém přínosu. Jinými slovy vznikne environmentální náklad, který nebude vyvážen společenským a ekonomickým přínosem. Ve veřejném zájmu, který je klasifikován jako nadřazený, je, aby, pokud musí být vynaložen environmentální náklad (kdy v předmětné věci vzhledem k tomu, že těžba nerostu již byla zahájena, musí), byl vyvážen přiměřeným společenským a ekonomickým přínosem, tj. zajištěním stability dodávek hnědého uhlí do dolu Turów do roku 2044.

A v tomto rozsahu je realizace záměru, která zapříčiňuje změny uvedené v čl. 66 bod 1 a čl. 67 zákona o vodách, odůvodněná nadřazeným veřejným zájmem a pozitivní efekty spojené s udržení energetické bezpečnosti a udržitelným růstem (environmentální náklady vyvážené společenským a ekonomickým přínosem) převažují nad přínosy pro společnost a životní prostředí, které se poji s nedosažením environmentálních cílů.

Mezi určující prvky nadřazenosti ve veřejném zájmu lze zařadit mj. neexistenci alternativních řešení, což bude souviset s čl. 68 odst. 4 zákona o vodách, podle kterého nemohou být předpokládané přínosy vyplývající ze změn a opatření dle bodů 1-3, dosahovány pomocí jiných opatření, která by byla významně výhodnější z hlediska zájmů životního prostředí, z důvodu

nepříznivých podmínek technické proveditelnosti nebo nepřiměřeně vysokých nákladů. Jako příklad takových opatření stěžovatelé uvádějí obnovitelné zdroje energie (srovn. odvolání organizace Fundacja Greenpeace Polska, str. 13), když argumentují, že výroba energie pomocí nich by nezapříčinila zničení obce Opolno Zdrój a také by nedošlo ke zvýšenému vlivu na klima. Stěžovatelé neberou ale v potaz, že pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie je nutné zajistit stabilizaci energetické soustavy jinými zdroji energie; zdroji využívajícími stabilní a nepřerušované dodávky, což naplňuje právě důl Turów, navíc 23. září 2022 se právě obnovitelné zdroje energie ukázaly jako nedostatečné. Je nutné zdůraznit, že neexistuje jiná technologie těžby hnědého uhlí než povrchová. Množství uhlí, které by bylo ponecháno v ložisku při ukončení těžby v roce 2020 (přibližně 244 mil. Mg operativních zásob), odpovídá průměrným masám ložisek, jejichž samostatná exploatace může být rentabilní. *V případě rozhodnutí o obnovení těžby zbyvajících zásob v ložisku Turów, pak kromě napuštění dobývky vodou po ukončení těžby v roce 2020, bylo by nutné vynaložit náklady (včetně environmentálních) na vyčerpání vody z nádrže a odvodnění sekundárně zvodnělé horniny, aby bylo možné zabít těžbu zbyvajících zásob, a pak vynaložit náklady na napuštění závěrečné nádrže po ukončení obnovené těžby* (srovn. žádost o vykonatelnost, str. 10). Jak bylo uvedeno výše, technicky není možné přizpůsobit elektrárnu Turów na jiné hnědé uhlí, než je z ložiska Turów, což se přímo projevuje nemožností zajištění energetické bezpečnosti státu. Konečně investiční varianta, jejíž realizace byla povolena rozhodnutím RŘOŽP ve Vratislavi a GŘOŽP, se při hodnocení vlivu na životní prostředí ukázala jako nejvýhodnější pro životní prostředí.

Proto v současnosti neexistují, vzhledem k nepříznivým podmínkám technické proveditelnosti nebo nepřiměřeně vysokým nákladům, jiná opatření, která by byla výhodnější z hlediska zájmů životního prostředí a umožnily by dosáhnout plánované přínosy, tj. energetickou bezpečnost státu. Zejména jimi nejsou obnovitelné zdroje energie.

Námítka porušení čl. 7, 77, 80 a 107 správního řádu prostřednictvím používání údajů poskytnutých navrhovatelem k energetické bezpečnosti, zejména o objemu těžby, podílu na státní energetické soustavě, technických možnostech atd., je podle zdejšího orgánu nesprávná. Orgán totiž hodnotí argumentaci navrhovatele z hlediska logiky, shody se zkušenostmi a porovnává ji s obecně dostupnými informacemi, jako např. informacemi z PEP nebo zpráv provozovatele přenosové soustavy. Informace o technických možnostech, nebo jejich neexistenci, údaje týkající se přímo záměru mohou pocházet výlučně od navrhovatele, a nelze je zpochybňovat pouze proto, že pocházejí od něho.

Proto z důvodu kumulovaného splnění podmínek uvedených v čl. 68 odst. 1, 3 a 4 zákona o vodách nebylo nutné odmítnout vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách podle čl. 81 odst. 3 zákona o EIA.

Udělené odchylky z čl. 68 zákona o vodách jsou odchylky, které byly transponovány do polské legislativy z RDW a odpovídají odchylkám uvedeným v čl. 4 odst. 7. Tyto odchylky jsou udělovány kvůli provozu záměru, z časového hlediska tedy zahrnují celé období vyplývající z jeho vlivu, proto námítky účastníků řízení týkající se nutnosti dosažení dobrého stavu/potenciálu vod do roku 2027, který je uveden v RDW, orgán shledává jako bezdůvodné.

Vlivy na chráněné oblasti (čl. 16 odst. 32 zákona o vodách)

V souladu s čl. 81 odst. 3 zákona EIA je nutné zjistit, zda zkoumaný záměr může negativně ovlivňovat chráněné oblasti a zapříčinit nedosažení pro ně stanovených environmentálních cílů dle čl. 61 odst. 1 bod 1 zákona o vodách. Z perspektivy výše uvedeného článku „Environmentálním cílem pro chráněné oblasti je dosažení standardů a cílů vyplývajících z předpisů, na jejichž základě byly tyto chráněné oblasti vytvořeny, předpisů zřizujících nebo se týkajících těchto oblastí, pokud neobsahují odlišnou úpravu v tomto rozsahu.“ Podle zákona o vodách chráněné oblasti jsou:

1. útvary vody určené k odběru vody pro potřeby zásobování obyvatelstva vodou určenou pro konzumaci lidmi,
2. útvary vod určené pro rekreační účely, včetně koupališť,
3. oblasti citlivé na eutrofizaci způsobenou znečištěním pocházejícím z komunálních zdrojů, chápanou jako obohacování vody biogeny, zejména sloučeninami dusíku nebo fosforu, které způsobují rychlejší růst řas a vyšších forem života rostlin, v důsledku čehož dochází k nežádoucímu narušení biologických vztahů ve vodním prostředí a ke zhoršení kvality těchto vod,
4. oblasti určené k ochraně druhů vodních živočichů s hospodářským významem;
5. oblasti určené k ochraně stanovišť nebo druhů, které jsou uvedeny v zákone ze dne 16. dubna 2004 o ochraně přírody a pro které je udržení nebo zlepšení stavu vod důležitým faktorem při jejich ochraně,

Při posuzování vlivu na tyto chráněné oblasti orgán II. instance vysvětluje:

Ad 1.

Vody, které jsou využívány k zásobování obyvatelstva vodou určenou ke konzumaci, nebo vody, které mohou být k tomuto účelu používány, musí splňovat požadavky týkající se kvality vody vymezené v nařízení ministra mořského hospodářství a vnitrozemské plavby ze dne 29. srpna 2019, o vodách využívaných k zásobování obyvatelstva a vymezené v nařízení o vodě ke konzumaci (Sb. zák. Polské republiky z r. 2019 pol. 1747).

V souladu s Vodohospodářským plánem Odry se kvalita vody určené ke konzumaci nesmí zhoršovat, což je environmentální cíl pro útvary podzemních vod určené k odběru vody pro potřeby zásobování obyvatelstva vodou určenou ke konzumaci.

V případě jednotných útvaru vod, které se nacházejí v dosahu vlivu záměru, byl jako útvar pro odběr vody pro potřeby zásobování obyvatelstva vodou určenou ke konzumaci určený útvar podzemních vod PLGW6000105. V souvislosti s tím byl ve Vodohospodářském plánu Odry pro něj stanoven další cíl, tedy udržení stálých hodnot fyzikálně-chemických ukazatelů pitné vody, aby nebylo nutné upravovat procesy úpravy vody nebo zavádět úpravu podzemních vod na zdrojích podzemních vod. Provedené hodnocení vlivu na pozemní vody prokázalo, že záměr nebude mít negativní vliv na kvalitu podzemních vod. Tento vliv bude omezen téměř výhradně na hranice dobývky, zatímco nejbližší body pro odběr podzemních vod jsou mimo jeho možný vliv.

Ad 2.

V souladu se zákonem o vodách se za koupaliště považuje vyčleněná a označená část povrchových vod, která je využívána velký počtem lidí. Koupaliště musí být uvedeno v usnesení zastupitelstva obce o seznamu koupališť. Žádný z jednotných útvarů povrchových vod, který se nachází v dosahu vlivu záměru, není uveden v seznamu koupališť.

Ad 3.

Oblasti citlivé na eutrofizaci vyvolanou znečištěním pocházejícím z komunálních zdrojů byly vytvořeny z důvodu nutnosti stanovení oblastí citlivých na eutrofizaci způsobenou znečištěním pocházejícím z komunálních zdrojů na území státu. Podle ustanovení sektoru Životní prostředí Smlouvy o přistoupení Polské republiky k Evropské unii, která byla podepsána v Aténách dne 16. dubna 2003 r. (Úř. věst. EU L 236 z 23. září 2003, str. 17, v platném znění) bylo nutné vyznačit oblasti citlivé na eutrofizaci způsobenou znečištěním pocházejícím z komunálních zdrojů na území státu. Vzhledem k tomu, že 99,7 % území Polska je v úmoří Baltského moře, bylo jako celek shledáno jako oblast citlivá na eutrofizaci.

V souladu s kartami vlastností útvarů povrchových vod (Vodohospodářský plán Odry) Státní program pro vody a životní prostředí, který implementuje pro potřeby vzniku Vodohospodářského plánu Odry podmínky ze Státního programu čištění komunálních odpadních vod pro všechny útvary povrchových vod, počítá, že v dosahu vlivu záměru budou realizována opatření spočívající v budování a obnově bezodtokových nádrží, budování individuálních systémů čištění odpadních vod a pravidelném odvážení kapalných znečištění. Navíc v případě útvaru povrchových vod Přítok z dobývky Turoszów PLRW60000174156 jsou plánovány kontroly postupu při shromažďování odpadních vod soukromými uživateli a podnikateli a čištění odpadních vod soukromými uživateli, a to alespoň jednou za 3 roky, a dále modernizace ČOV Bogatynia. Záměr spočívající v těžbě uhlí v hnědouhelném dole nebude generovat dodatečnou hrozbu eutrofizace pocházející z komunálních zdrojů. Jeho realizace tak nebude kolidovat s plánovanými opatřeními, které se zaměřují na snížení vlivu spojeného s eutrofizací.

Ad 4.

Jak vyplývá z Vodohospodářského plánu Odry, v Polsku nebyly vyznačeny oblasti určené k ochraně druhů vodních živočichů s hospodářským významem. Neexistují zvláštní předpisy týkající se způsobu vyznačování těchto oblastí.

Ad 5.

Seznam chráněných oblastí zahrnuje výhradně oblasti určené pro ochranu stanovišť nebo druhů, které jsou silně svázané s vodami. Tyto oblasti jsou pod různou formou ochrany podle zákona o ochraně přírody.

V dosahu potenciálních vlivů záměru je chráněná oblast PLH020066 Průlomové údolí Lužické Nisy. Tato oblast leží v rámci 5 útvarů povrchových vod a 1 útvar podzemních vod, avšak pouze na 2 útvary povrchových vod a útvar podzemních vod: Lužická Nisa od Miedzianky po Pliessnitz PLRW60001017431 a Miedzianka od státní hranice po Lužickou Nisu PLRW60004174169 a útvar podzemních vod PLGW6000105 může záměr mít potenciální vliv. Vzhledem k tomu se další analýza bude týkat uvedených jednotných útvarů vod.

V souladu s Vodohospodářským plánem Odry je environmentálním cílem pro tuto oblast: Udržení nebo obnovení dobrého stavu ochrany. Dobrý stav ochrany druhů ryb, které jsou v této oblasti chráněné, vyžaduje (podle nejnáročnějšího druhu): Ekologická spojitost – neexistence umělých překážek vyšších než 10 cm. EFI+ ve třídě I nebo II. Hydromorfologická kvalita (aritmetický průměr hodnocení prvků: geometrie koryta, substrát na dně, charakteristika průtoku, charakter a úprava břehů, mobilita koryta, spojitost toku podle PN-EN 14614) <2,5. Dobrý stav ochrany mrtvých ramen a přírodních eutrofických vodních nádrží (3150) vyžaduje: zpřísněné

fyzikálně-chemické parametry: průhlednost (viditelnost Secchiho desky) >2,5 m (u mělčích na dno), bez ohledu na Schindlerův koeficient; pokrytí pleustofytů <25 %, v mrtvých ramenech <50 % vodní plochy. Neexistence cizích a invazivních druhů s případnou výjimkou přípustného vodního moru kanadského. pH 6,5-7,9. Vodivost <600 $\mu\text{S}/\text{cm}$. Neexistence sinicových vodních květů. Vyloučení vlivu přítoku znečištění z povodí a špatných forem rybního hospodářství, přirozená břehová zóna a litorál.

U mrtvých ramen: přirozená dynamika a hydrologický režim řeky; umožňující vznik nových mrtvých ramen a přirozeného pravidelného kontaktu s říčními vodami stávajících mrtvých ramen. --- Dobrý stav ochrany nížinných až horských vodních toků s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion* (3260) vyžaduje: hydromorfologický ukazatel HQA (RHS)>50; neexistence nových umělých vzdouvacích objektů a přítoků odpadních vod; přirozené morfologické prvky: boční, meandrové násypy, násypy v korytě, erodující a stabilní břehy, přirozené ostrovy a kameny v korytě; vyloučení zanášení dna. Fyzikálně-chemické ukazatele vody ve třídě I nebo II. --- Dobrý stav ochrany vysokobylinných lemových společenstev nížin a horského stupně (6430) vyžaduje: přirozený stav říčních koryt/potoků a břehových zón, umožňující volný růst bylin. --- Dobrý stav ochrany vrbových, topolových, olšových a jasanových lužních lesů (91E0) vyžaduje: vodnatost (včetně dynamiky nádrží, je-li relevantní) normální z hlediska příslušného podtypu (rostlinného společenstva). Přirozený nebo renaturalizovaný charakter a hydrologický režim toků, pokud sousedí s lužními lesy. --- Dobrý stav ochrany bobra vyžaduje: tolerování aktivit bobrů. --- Dobrý stav ochrany vydry vyžaduje: bohatou potravní základnu, nepřímo udržení nebo obnovení přirozené pestrosti stanovišť ryb a plazů. --- Dobrý stav ochrany kuňky obecné vyžaduje: udržení míst rozmnožování v podobě (podle specifických podmínek oblasti) vodní nádrží nebo souborů malých vodních nádrží přirozeného charakteru. Neexistence trendů zániku malých vodních nádrží v krajině. --- Dobrý stav ochrany čolka velkého vyžaduje: udržení souborů malých vodních nádrží přirozeného charakteru. Neexistence trendů zániku malých vodních nádrží v krajině. --- Dobrý stav ochrany bolena vyžaduje, kromě konsolidovaného cíle pro ryby: relativní početnost >0,01 jed./m², přítomnost všech kategorií věku (ADULT, YUV, YOY). --- Dobrý stav ochrany vranky obecné vyžaduje, kromě konsolidovaného cíle pro ryby: Mozaika mikrostanovišť dna obsahující úkryty pro dospělé jedince, potenciální trdliště, místo pro odchov potěru. Neexistence takového množství ryb v rybářském obvodu, které by způsobovalo nárůst populace hospodářských druhů, které se živí vrankami. Relativní početnost >0,01 jed./m², výskyt všech kategorií věku (ADULT, JUV, YOY) i YOY+JUV>50 %. --- Dobrý stav ochrany ohniváčka černočárného vyžaduje: přirozené vodní podmínky lučního stanoviště, lokálně podmočené a vlhké, se zarostlými příkopy, pokud je relevantní, s výskytem šťovíku, ale umožňuje sečení luk. --- Dobrý stav ochrany modráška bahenního vyžaduje: tradiční vodní podmínky lučního stanoviště, příznivé pro výskyt krvavců. --- Dobrý stav ochrany modráška očkovaného vyžaduje: tradiční vodní podmínky lučního stanoviště, příznivé pro výskyt krvavců. --- Dobrý stav ochrany klínatky rohaté vyžaduje: přirozené nebo renaturalizované koryto toku (také spontánně), s přípustnými menšími přeměnami, které podstatně nemění charakteristiky průtoku a břehů. V místech výskytu >10 jed./10 m.

Z identifikovaných vlivů dolu na útvary povrchových vod na oblast Natura 2000 může působit vypouštění suspenze do toků, která způsobuje znečištění vody. Jak bylo ale uvedeno v tomto

rozhodnutí, další pokračování těžby nebude mít významný negativní vliv na oblast Natura 2000 v důsledku vypouštění důlních vod do Lužické Nisy. Současné redukování suspenze na čističkách odpadních vod podstatně zlepšilo efektivitu v této oblasti, lze očekávat další zlepšování v důsledku plánovaného rozšíření a modernizace stávajících čističek. U útvarů podzemních vod vzhledem k tomu, že záměr nebude mít vliv na kvartérní zvodnělé vrstvy, se nepředpokládá vliv na změnu zavodnění stanovišť. Předmětný záměr neobsahuje práce na vodních tocích, které by mohly vést k přerušení nebo ztížení migrace ryb.

Dobrý stav ochrany mrtvých koryt a přirozených eutrofních vodních nádrží (3150) vyžaduje zpřísněné fyzikálně-chemické parametry, včetně vodivosti $<600 \mu\text{S}/\text{cm}$. Výsledky měření Státního monitoringu životního prostředí 2014-2019 ukazují, že v roce 2018 na kontrolním a měřicím bodě Lužická Nisa - hraniční přechod Radomierzyce–Hagenwerder, který se nachází v oblasti Natura 2000, specifická elektrolytická vodivost při 20°C byla na úrovni $500 \mu\text{S}/\text{cm}$, v roce 2021 pak $373 \mu\text{S}/\text{cm}$. Tento bod také zahrnuje všechny výpusti důlních vod. Vzhledem k tomu se v oblasti Natura 2000 neočekává negativní vliv na vodivost.

Výše uvedená analýza uvádí, že vlivy záměru projevující se v povodí útvarů vody nebudou významně negativně působit na chráněné oblasti dle čl. 16 odst. 32 zákona o vodách a pro ně stanovené environmentální cíle.

Kumulované vlivy a vlivy na klima

V oblasti kumulovaného vlivu na životní prostředí je nutné uznat, že stěžovatelé mají pravdu v tom, že při hodnocení kumulovaných vlivů je nutné zohlednit také vlivy samotné elektrárny Turów. Jak vyplývá ze str. 530 zprávy EIA, vlivy spojené s elektrárnou (která je vnímána jako celek, přičemž byl zohledněn nový blok) se mohou kumulovat v oblasti emisí do vzduchu a emisí do vody, emisí hluku a světla a také ovlivnit výhledové podmínky. Předložená zpráva proto posuzuje vlivy kumulované s elektrárnou v řadě aspektů; například emise hluku jsou uvedeny na str. 455-460. Je nutné zdůraznit, že kumulované vlivy ve zprávě se netýkaly pouze koexistence s elektrárnou, ale také s řadou jiných existujících (zejména vnější odval) a plánovaných (jako např. sklad sádry) zařízení. Nutnost posuzování kumulovaných vlivů není ale totožná z nutností hodnocení provozu elektrárny. Předmětem rozhodnutí je totiž vymezení environmentálních podmínek pouze pro těžbu nerostu, kdežto vlivy pocházející z elektrárny mají význam pouze v kontextu kumulovaných vlivů. Proto také výhrady odvolacího orgánu nevzbuzuje část odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve které orgán I. instance uvádí, že „záležitosti provozu elektrárny Turów nejsou zahrnuty do záměru, a proto nebylo nutné ve zprávě tento vliv hodnotit“. Proto nelze souhlasit s tvrzením stěžovatelů, že RŘOŽP ve Vratislavi zcela vypustil hodnocení řady důležitých prvků skutečného stavu, zejména kumulovaného efektu záměru s elektrárnou Turów, a také, že to vedlo k velmi podstatné vadě řízení u RŘOŽP ve Vratislavi (srovn. odvolání organizace Fundacja Greenpeace Polska ze dne 17. února 2020, str. 16).

Stěžovatelé ale zpřesňují svou námitku tak, že poukazují na neprovedení hodnocení kumulovaného vlivu na klima (a nezohlednění pařížské dohody) a požadují dokonce, aby v této záležitosti byl zpracován znalecký posudek. Zpráva EIA se záležitosti klimatu a tzv. změn klimatu věnuje na str. 149-182, kdežto výpočty uhlíkové stopy, které jsou v tomto případě velmi spornou záležitostí mezi stěžovateli a navrhovatelem, jsou uvedeny na str. 356-369, spolu s podrobnou metodikou na str. 626-636. Touto záležitostí se také zabývala výzva GŘOŽP ze dne 10. června

2020, na základě které navrhovatel poskytl podrobnou odpověď v doplněních ze dne 30. srpna 2021 a ze dne 13. prosince 2021.

Je nutné zdůraznit, že vzhledem k datu zahájení předmětného řízení nemusí zpráva EIA odpovídat požadavkům současného znění čl. 66 zákona o EIA, tedy zejména popis uvažovaného záměru nemusí být hodnocený podle vědeckých poznatků, nebezpečí výskytu závažných havárií nebo přírodních a stavebních katastrof, při zohlednění používaných látek a technologií, včetně nebezpečí souvisejícího se změnou klimatu, zatímco předpokládané vlivy analyzovaných variant na životní prostředí nemusí být stanoveny v případě výskytu závažné průmyslové havárie a přírodní a stavební katastrofy, na klima, včetně emisí skleníkových plynů a podstatných vlivů z hlediska přizpůsobení se změnám klimatu. Nicméně v souladu s čl. 66 odst. 1 bod 7 písm. b) zákona o EIA musí zpráva v předmětném případě obsahovat odůvodnění varianty navrhované navrhovatelem s uvedením jeho vlivu na životní prostředí, zejména na klima. Proto musí obsahovat hodnocení vlivu na klima, které bude zjednodušené oproti dokumentům zpracovaným podle současného znění předpisu (není vyžadována mj. analýza emisí skleníkových plynů a přizpůsobení se změnám klimatu), ale bude obsahovat také kumulované vlivy (srovn. čl. 66 odst. 1 bod 8 zákona EIA). Podle GŘOŽP zpráva EIA tyto požadavky splnila. Na str. 45 bylo poukázáno na obtížně identifikovatelné trendy klimatických změn ve zkoumané oblasti do poloviny tohoto století, s možností jejich bližšího ohodnocení v delším časovém období, na str. 149-162 byly podrobně popsány klimatické podmínky oblasti, na str. 166 byly uvedeny závěry v této oblasti: vliv na lokální klima v důsledku rozšíření těžby (v každé variantě) nesmí významně přesahovat oblast dolu, posun oblasti těžby nebude mít vliv na změnu lokálních klimatických podmínek v příhraničních oblastech Česka a Německa. Jako opatření omezující negativní vlivy na globální, ale také lokální klima bylo uvedeno zalesnění západní části vnitřního odvalu (což přinese efekt hlavně na území Německa), dále bylo uvedeno, že napuštění vodní nádrže (které není předmětem záměru) z delšího časového pohledu podstatně zmírní klimatické podmínky (obdobně jako další zalesňování). Byla také uvedena charakteristika lokálního klimatu dobývky (zpráva, str. 167), ale také klimatu okolních oblastí, jako je např. oblast rekultivovaného vnějšího odvalu a průmyslové oblasti, které zahrnují nejenom oblast obce Bogatynia, ale také elektrárnu Turów. Přestože to není vyžadováno v čl. 66 odst. 1 zákona EIA a není potřeba zohledňovat emise skleníkových plynů, ve zprávě byly provedeny výpočty uhlíkové stopy (str. 356-369). V kroku 1 těchto výpočtu, tj. v odhadu velikosti historických emisí v letech 2013-2018 byly započteny také nepřímé emise vyplývající z dodávek energie, kde veškerou energií důl získává z elektrárny Turów (srovn. zpráva, str. 628). Ve fázi odvolacího řízení byla kumulovaná analýza zpřesněna o velikost emisí oxidu uhličitého souvisejících se spalováním (srovn. doplnění zprávy EIA z 13. prosince 2021). Je nutné uvést, že historické údaje uvedené ve výše zmíněných doplněních, které se týkají emisí CO₂ u elektrárny Turów v období 2013-2018, jsou s výjimkou roku 2014 shodné s údaji předloženými [REDAKCE] v příloze dopisu organizace Greenpeace e.V. ze dne 14. prosince 2020. GŘOŽP nebyl ale schopen zjistit zdroj chyby v tomto případě kvůli tomu, že zdrojový odkaz uvedený stěžovatelem není aktivní: <https://prtr.eea.europa.eu/#/home>. Nicméně tyto údaje se týkají množství spáleného uhlí a emisí elektrárny, které mají se záměrem pouze kumulovaný vliv, navíc pouze v roce 2014, proto je potřeba konstatovat, že nemají vliv na rozhodnutí.

Informace o vlivu na klima uvedené ve zprávě EIA byly diverzifikovány v každé zkoumané variantě realizace záměru. Varianta 1 byla v tomto ohledu hodnocena nejhůř; vyznačuje se největší uhlíkovou stopou (7,897 mil. t CO₂) v důsledku většího provozu strojů a zařízení potřebných pro přemístění zeminy a nutného vykácení stromů a keřů na rekultivovaném vnitřním odvalu (ve zprávě nesprávně označeném jako vnějším – srovn. zpráva EIA, str. 72 rozsah prací při vyrovnávání nádrže u varianty 1). Kvůli spalování vytěženého paliva (se zohledněním vlivu kumulovaného s elektrárnou Turów) se největším vlivem na klima vyznačuje varianta 3, protože v posledních letech provozu dolu bude docházet k vyšším emisím v souvislosti s vyšší těžbou nerostu ve variantě 3 než ve variantách 1 a 2. Přičemž je nutné doplnit, že rozdíl mezi celkovými kumulovanými emisemi skleníkových plynů oproti variantám 1 a 2 dosahuje asi 5 %, což znamená, že z tohoto pohledu mají všechny varianty srovnatelný vliv na klima. Je nutné zdůraznit, že klíčovou součástí kumulovaných emisí jsou emise související se spalováním hnědého uhlí (představuje asi 96-97 % kumulovaných emisí). Jako shrnutí je nutné uvést, že záměr bude ovlivňovat klima; jedná se o dlouhodobý vliv. Jak vyplývá z Celostátní inventarizační zprávy 2022. Inventarizace emisí a absorpce skleníkových plynů v Polsku v období 1988-2020 – syntetická zpráva (Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) w Instytucie Ochrony Środowiska – Państwowym Instytucie Badawczym, Varšava, 2022), dostupné na stránkách: https://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy_do_pobrania/krajowa_inwentaryzacja_emisji/NIR_2022_raport_syntetyczny_PL.pdf, celostátní emise skleníkových plynů dosáhly v roce 2018 413,13 mil. ekv. t. CO₂ mimo emisí a absorpce skleníkových plynů kategorie 4. Využívání pozemků, změny využívání pozemků a lesnictví. Ve stejném roce celkové emise CO_{2e} samotného záměru dosáhla 0,2 mil. tun a elektrárny Turów 6,89 mil. tun (srovn. doplnění ze dne 13. prosince 2021). Výpočty orgánu ohledně emisí CO₂ v souvislosti s provozem záměru a vlivem kumulovaným s elektrárnou Turów se přibližně rovnají metod navržené organizací Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia (srovn. dopis ze dne 25. března 2020, str. 7). Rozdíl ve výsledcích je důsledkem odlišné výpočtové hodnoty spotřeby uhlí v r. 2018. Orgán na základě doplnění navrhovatele použil hodnotu 6,9 mil. tun uhlí (skutečná těžba), kdežto uvedená organizace použila zprůměrovanou hodnotu 10 mil. t. Jak v případě použití skutečných (7,09 mil. t), tak i zprůměrovaných hodnot (10,3 mil. t) vliv na klima není možné považovat za významný. I přesto byla použita opatření, která zmírní vliv záměru v této oblasti: výsadba ve fázi dočasné rekultivace záměru (bod I.2.6 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, upravený bod 2 rozhodnutí GŘOŽP) a výsadba (v dvojnásobném množství) plánovaná v bodě I.3.1. rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi, který byl upraven v bodě 8 rozhodnutí GŘOŽP.

Se zohledněním výše uvedeného, námitky stěžovatelů týkající se neexistence kumulovaného hodnocení v oblasti klimatu jsou pro zdejší orgán nejasné, požadavek na využití znalce pak neúčinný. Hodnocení vlivu na klima má spočívat v analýze způsobu, jakým bude konkrétní záměr ovlivňovat klima, a nikoliv, jak uvádějí stěžovatelé, v analýze strategických dokumentů v oblasti klimatu. Pokud jde o shodu s pařížskou dohodou a dalšími dokumenty právě strategického charakteru, je nutné uvést, což ukáže směr dalšího uvažování, že ve stěžovateli uvedeném posudku dr. ing. [REDAKCE] a dr. [REDAKCE] je uvedeno, že: není možné jednoznačně určit, jaká část změn, ke kterým dochází, je způsobena emisí výlučně z tohoto zdroje

(poznámka GŘOŽP: provoz dolu a elektrárny Turów), ani to, ke kterým z negativních jevů by nedošlo, pokud by tyto emise byly eliminovány (výše uvedený posudek, str. 25). Pařížská dohoda jako mezinárodní smlouva stanoví povinnosti státu plnit určité cíle a učinit určitá opatření, avšak nikde neuvádí, že tato opatření mají být realizována, což požadují stěžovatelé, prostřednictvím zastavení těžby nerostu v dole Turów. Právě naopak, v čl. 2 odst. 2 této dohody bylo uvedeno, že dohoda bude implementována způsobem, který bude zohledňovat zásadu spravedlnosti, a v souladu se společnými, i když různými, zásadami odpovědnosti a možnostmi při zohlednění různých národních podmínek. Vzhledem ke své obecné povaze nelze ustanovení dohody uplatňovat přímo v předmětné věci. Tvrzení stěžovatelů, že dohoda upravuje znění čl. 81 zákona o EIA a měla by být důvodem pro odmítnutí vydání environmentálního rozhodnutí v této věci (srovn. dopis organizace Greenpeace e.V. ze dne 16. března 2020), je pro GŘOŽP zcela nesrozumitelná. Ve vztahu k argumentaci stěžovatelů, která byla uvedena v dopise ze dne 17. února 2022 a v posudku *Ustosunkowanie się do złożonych wyjaśnień (čes. Stanovisko k předloženým vysvětlením)* (..), ohledně podílu emisí z Turowa v uhlíkové kapacitě (podle odhadů stěžovatelů 3,9 až 11,5 %) a ohledně toho, že se polská kapacita vyčerpá, je nutné uvést, že se jedná o pouhé spekulace, neboť ani stěžovatelé, ani orgán nebudou rozhodovat o tom, kterým subjektům z kterého sektoru ekonomiky bude tato kapacita poskytována (a v jakém objemu). Navíc to není předmětem této věci, stejně jako další námitky stěžovatelů uvedené ve výše zmíněném dopise týkající se nutnosti uzavřít všechny bloky elektrárny Turów. Jak již bylo zjištěno dříve, záměr spočívající v těžbě nerostu, zde hnědého uhlí, není totožný se záměrem spočívajícím ve výrobě elektrické energie. Všechno vytěžené uhlí z ložiska není spalováno v elektrárně Turów, jak tvrdí stěžovatelé. Například do června 2020 byla část uhlí prodávána maloobchodním odběratelům (srov. zpráva EIA, str. 37). To, že většina vytěženého uhlí je spalována v elektrárně Turów, neznamená, že bude spalováno pouze tam. Uhlí může být využíváno v každé jiné elektrárně na hnědé uhlí a historicky tomu tak i bylo. Poté, co toto území získalo Polsko, a ještě neexistovala elektrárna Turów, bylo všechno hnědé uhlí dodáváno do elektrárny v Hirschfelde. V budoucnu, s ohledem na vlastnosti hnědého uhlí, které nelze dopravovat na velké vzdálenosti, se „v dosahu“ uhlí z ložiska může objevit jiný odběratel, než je elektrárna Turów. Proto není možné ztotožňovat předmětný záměr, jak to notoricky činí stěžovatelé, s komplexem Turów (důl s elektrárnou). Vliv elektrárny na životní prostředí má význam pouze natolik, nakolik se kumuluje s vlivem záměru, ale jiné aspekty provozu elektrárny nejsou součástí předmětné věci.

Ve vztahu k námitkám organizace Stowarzyszenie ekologiczne Eko-Unia z dopisu ze dne 25. března 2020 je nutné uvést, že ukazatelé neorganizovaných emisí metanu v důsledku jeho desorpce z uhlí byly předmětem výzvy GŘOŽP ze dne 10. června 2020, v důsledku čehož navrhovatel dopisem ze dne 13. prosince 2021 vysvětlil omyl v oblasti přepočtu jednotek (srov. doplnění ze dne 13. prosince 2021, str. 6) a poskytl správné koeficienty emisí. Na základě průzkumu metanu v ložisku Turów (srov. výše uvedené doplnění, str. 7) bylo zjištěno, že ukazatel emisí metanu pro v současnosti těžené ložisko činí $0,0051 \text{ m}^3/\text{MgC}$ (se zohledněním zásady předběžné opatrnosti byla tato hodnota použita pro další výpočty), avšak prakticky, z důvodu spalování uhlí během 1 hod. nebo max. 3 dnů jsou tyto hodnoty jiné, a to: $0,00039 \text{ m}^3/\text{MgC}$, resp. $0,00231 \text{ m}^3/\text{MgC}$.

Pokud jde o nutnost uvést ve zprávě racionální alternativy, např. v podobě výstavby alternativního energetického zdroje využívajícího obnovitelné zdroje energie, kterou uvádí tato organizace, je nutné vysvětlit, že, jak již bylo uvedeno v části týkající se variantní analýzy, GŘOŽP je oprávněn výlučně k hodnocení záměru v podobě předložené navrhovatelem.

Účast účastníků a subjektů, které vystupují s právy účastníků

V rozsahu námitek ohledně porušení čl. 10 správního řádu (námitka 3.1), které stěžovatelé dovozují v odvoláních z toho, že orgán I. instance zkrátil původně vyznačenou lhůtu ukončení řízení, je nutné zdůraznit, že jeho porušení *je potřeba hodnotit z pohledu znemožnění účastníkům, aby uskutečnili určitý procesní úkon, a vlivu tohoto pochybení na výsledek věci* (srovn. rozsudek Vojvodského správního soudu ve Varšavě ze dne 9. prosince 2019, čj. I SA/Wa 1090/19). Stěžovatelé uvedli obecně, že *nemohli předložit řadu vědeckých posudků, což ve svém důsledku vedlo k neúplnému posouzení skutečného stavu věci*. Zejména neuvodili, konkrétně které posudky nemohli předložit a jak by se tyto konkrétní posudky promítly v rozhodnutí. Také neuvodili, že by to byly nedostatky, které by nebylo možné doplnit v dalších fázích řízení. V souladu se stanoviskem Nejvyššího správního soudu *je totiž pro účinnost námitek porušení zásady aktivní účasti účastníků v probíhajícím správním řízení nutné prokázat, že namítané pochybení by účastníkovi znemožnilo provést konkrétní procesní úkony, a v důsledku toho uplatnit mu náležející práva, a nemohlo být konvalidováno v pozdějších fázích tohoto řízení, a také, že toto porušení mělo podstatný vliv na výsledek řízení* (rozsudek ze dne 9. června 2022, čj. I OSK 841/19). Přestože stěžovatelům nebyla zajištěná účast v řízení první instance (podle jejich názoru), měli možnost (kterou využili) podat účinné odvolání (a s ním další vědecké posudky), v čehož důsledku GŘOŽP získal instanční oprávnění a na základě velmi bohatého důkazního materiálu zjistit skutečný stav věci. Je také nutné uvést, že prvoinstanční řízení probíhalo téměř 5 let, což je nutné považovat za dostatečnou dobu pro přípravu a předložení i technicky komplikovaných dokumentů. I organizace Greenpeace e.V. při žádosti o připuštění k účasti v řízení na základě čl. 44 zákona EIA dne 24. prosince 2019 (datum, kdy žádost obdržel GŘOŽP ve Vratislavi), měl téměř měsíc na přípravu „slíbených posudků“. Je nutné zdůraznit, že ekologické organizace přistupují k řízení ve věci vydání environmentálního rozhodnutí ze zákona ke dni doručení své žádosti orgánu (zde 24. prosince 2019). Stěžovatel tedy nemusel čekat, až RŘOŽP ve Vratislavi vydá rozhodnutí v tomto rozsahu (31. prosince 2019) a doručí ho organizaci, protože toto rozhodnutí mělo výlučně informační a potvrzující povahu. Stěžovatel si byl toho vědom, neboť sám ve svém procesním dopise uvedl, že se seznámil s důkazním materiálem již den před vydáním rozhodnutí, tj. 30. prosince 2019. Lhůta pro seznámení se s důkazním materiálem, která byla uvedena v oznámení orgánu (a která podle organizace Greenpeace e.V. uplynula dne 2. ledna 2020), není přítom mezní datum, kdy účastníci mohou využít procesní záruky a je k nim v tomto rozsahu přistupováno jako k účastníkům. To znamená, že po uplynutí 2. ledna 2020 do dne vydání rozhodnutí stále bylo možné podávat nové připomínky a požadavky (včetně vědeckých posudků), což ostatní stěžovatelé využili, jako např. posudek Mgr. [REDAKCE] předložený organizací Fundacja Frank Bold s datem doručení orgánu 3. ledna 2019. Proto posudek dr. [REDAKCE] o obci Sokołowska, na který se organizace Greenpeace e.V. odkazuje ve svém dopise, byl účinně předložen (dopisem ze dne 9. ledna 2020) po uplynutí této lhůty a RŘOŽP ve Vratislavi se k němu vyjádřil na str. 93 svého rozhodnutí. *Oznámení o ukončení řízení ve věci a o možnosti vyjádřit se k shromážděným důkazům a materiálům není správním rozhodnutím, nejsou*

také žádné jiné procesní úkony, které by upravovaly právní situaci stěžovatele, a to jak z procesního, tak i materiálního hlediska. Jedná se o vyjádření procesní aktivity orgánu, která se zaměřuje na uplatňování zásady informování účastníka o jejich právech v průběhu řízení - čl. 9 správního řádu. Proto nelze souhlasit s organizací Greenpeace e.V., že její účast v prvoinstanční řízení byla vinou orgánu iluzorní, což údajně potvrzuje neuvedení informace o této skutečnosti v odůvodnění rozhodnutí, kde je popsán průběh řízení (dopis ze dne 16. dubna 2020, str. 4). Jak bylo uvedeno výše, orgán I. instance nebyl povinen vydávat rozhodnutí o přistoupení ekologické organizace, a pokud již tak učinil, toto rozhodnutí má pouze potvrzující právní účinek, který nastal automaticky dne 24. prosince 2019. RŘOŽP ve Vratislavi také nebyl povinen uvádět informaci o výše uvedeném rozhodnutí o přistoupení v odůvodnění rozhodnutí, a i přesto, na rozdíl od nepravdivých informací uváděných organizací Greenpeace e.V., tak učinil – na str. 87 svého rozhodnutí ze dne 21. ledna 2020. Regionálnímu řediteli pro ochranu žp ve Vratislavi nelze vytýkat, že neposkytl individuální odpověď organizaci Greenpeace e.V. na žádost ze dne 2. ledna 2020 o prodloužení objasňovacího řízení. Orgán je zásadně povinen posoudit všechny připomínky a požadavky účastníků řízení v odůvodnění rozhodnutí, kterým je řízení ukončeno. To orgán I. instance učinil souhrnně (také ve vztahu k požadavkům jiných stěžovatelů, jako např. organizace Fundacja Greenpeace Polska, která také požádala o prodloužení posuzování věci) na str. 94-95 rozhodnutí. Zde je nutné zdůraznit, že Generální ředitel pro ochranu životního prostředí nesdílí stanovisko RŘOŽP ve Vratislavi týkající se zneužívání procesních práv stěžovatelů. Toto stanovisko ale nemá vliv na výsledek věci – orgán I. instance posoudil všechny připomínky, návrhy a požadavky účastníků, včetně obsáhlých zpráv a posudků, které byly podány v závěrečné fázi svého řízení. Souhrnně je nutné konstatovat, že vydání rozhodnutí Regionálním ředitelem pro ochranu žp ve Vratislavi po účinném doručení oznámení účastníkům o shromáždění důkazního materiálu a po uplynutí 7denní lhůty pro vyjádření se k němu nevedlo k porušení čl. 10 správního řádu.

GŘOŽP také nepřesvědčuje argumentace ohledně orgánem I. instance vadně stanovené 7denní lhůty pro vyjádření se k důkaznímu materiálu (zimní vánoční přestávka). Za prvé při počítání lhůt podle čl. 57 § 4 se do lhůty nezapočítávají nepracovní dny podle zákona a soboty. Za druhé 14denní lhůtu, kterou vyznačil GŘOŽP pro konečné seznámení se s odvolacím spisem a která připadala na červenec a srpen, stěžovatelé také neakceptovali kvůli zaplaceným dovoleným zmocněnců. Zde je nutné zdůraznit, že účastníci řízení uvádějí stejné výhrady i vůči Generálnímu řediteli pro ochranu žp ohledně lhůty pro seznámení se se spisem, i přesto, že od 2020 probíhá odvolací řízení (a v této době systematicky předkládají doplnění svých stanovisek a vědeckých posudků), také žádají o prodloužení objasňovacího řízení a slibují předložení nových posudků v dané věci. Je nutné uvést, že v souladu s čl. 35 správního řádu jsou orgány povinny vyřizovat věci bez zbytečného odkladu, jinak se vystavují výtce průtahů, nebo přímo nečinnosti ve věci. Správní řízení musí být pragmatické, což znamená, že by mělo probíhat efektivně, rychle, úsporně a s omezením úkonů na nezbytné minimum, s jednoznačným zaměřením na dosažení stanoveného efektu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. května 2021, čj. I OSK 2639/18). Orgán také není povinen vést vysvětlovací řízení neomezeně, ale pouze do doby, kdy shromážděný důkazní materiál umožňuje přijmout správné rozhodnutí. V opačném případě, jak uvádí Vojvodský správní soud v Glivicích, by nebylo prakticky možné ukončit žádné správní řízení kvůli obavám nevzetí v potaz

nějakého důkazu (rozsudek ze dne 20. května 2022, čj. III SA/GI 1369/21). Za třetí lhůta, kterou určil jak RŘOŽP ve Vratislavi, tak i GŘOŽP činila alespoň 7 dnů, což je z pohledu judikatury správních soudů považováno za postačující k zajištění nikoliv zdánlivé účasti účastníků na hodnocení shromážděného důkazního materiálu (srovn. rozsudek Vojvodského správního soudu v Kielcích ze dne 21. června 2018, čj. II SA/Ke 341/18). Navíc ve fázi odvolacího řízení byli účastníci dvakrát vyzváni, aby se seznámili s důkazním materiálem, neboť oznámením ze dne 7. září 2022 GŘOŽP opět uvedl možnost seznámení se se spisovým materiálem a podávání vůči němu připomínek a požadavků.

Ve vztahu k námitce č. 1.1. je nutné vysvětlit, že posudek [REDAKCE] ze dne 31. října 2019 byl zařazen do spisu v prvoinstančním řízení (svazek XVII). V tomto posudku jsou namítány mj. chybná metodika popisu modelu záměru, nevyjádření se k sezónní dynamice a dynamice mezi jednotlivými léty plánované činnosti, neprovedení řádného posouzení možnosti výskytu vertikálního posunu terénu, odkazy na jiné dokumenty, které nebyly přiloženy ke zprávě, nebo nebyly citovány (např. vodoprávní povolení), neuvedení informací o druzích znečištění uvolňovaných do vody, neuvedení parametrů ekologického stavu vod, chybné závěry zprávy v oblasti vlivu na vody, neuvedení predikce kumulace znečištění ve vodách, neuvedení v popisu a hodnocení vlivu budoucí vodní nádrže v dobývce, nedostatky v údajích z měření. Tyto všechny záležitosti byly předmětem hodnocení orgánu I. i II. instance. To že orgán I. instance posoudil výše uvedený posudek, dokládá např. str. 91 napadeného rozhodnutí. To, že rozhodnutí neobsahuje vyjádření směřující přímo ke každé výhradě autora posudku, ale uvádí souhrnné vyjádření ke konkrétním vlivům, je nanejvýš správné. Tudíž námitka týkající se nezohlednění důkazních návrhů nikoliv účastníka, ale subjektů, který vystupuje s jeho právy, je bezdůvodná. Je nutné zdůraznit, že některá tvrzení posudku ohledně obsahu zprávy EIA se neshodují se zákonnými požadavky vymezenými v čl. 66 odst.1 zákona o EIA, a proto jejich neuvedení není důvodem pro námitku. Jako příklad lze uvést [REDAKCE] požadovaný model záměru, kterým je zdejšího orgánu míněno schéma fungování záměru. Ve zprávě EIA má být v souladu s čl. 66 odst. 1 zákona o EIA uveden popis uvažovaného záměru, avšak neexistuje povinnost předkládat schémata výrobního procesu, tím spíše pak toto schéma precizovat způsobem, který autor uvádí jako příklad. Je také nutné uvést, že náčrty uvedené ve výše uvedeném posudku nebyly přeloženy do úředního jazyka, což je vylučuje z důkazního materiálu. Autor posudku také uvádí aktuální znění právních předpisů (jako např. čl. 66 odst. 1 bod 9 zákona o EIA), které nenacházejí uplatnění v předmětné věci, a z nich dovozuje přehnané požadavky na zprávu EIA. V souladu s čl. 4 odst. 1 zákona ze dne 19. července 2019, o změně zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o hodnocení vlivu na životní prostředí a některých jiných zákonů (Sb. zák. Polské republiky z r. 2019 pol. 1712) se pro věci zahájené na základě zákonů měněných v čl. 1 a čl. 3, které nebyly ukončeny přede dnem účinnosti tohoto zákona, použijí dosavadní předpisy.

Účast veřejnosti a přeshraniční řízení

Řízení ve věci vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, vedené výhradně na základě ustanovení uvedených v čl. 108–112 zákona o EIA, je incidenční řízení v rámci řízení ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Čl. 111 odst. 2 výše uvedeného zákona stanoví orgánu I. instance povinnost při vydávání rozhodnutí o environmentálních podmínkách posoudit

a zohlednit připomínky a požadavky podané jiným státem a výsledky konzultací s tímto státem. Výsledky řízení o vlivu na životní prostředí přesahujícím hranice států má vedlejší charakter ve vztahu k výsledkům hlavního řízení, tedy řízení ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Proto zjištění z řízení ve věci přeshraničního vlivu na životní prostředí vedeného s jiným státem nemají rozhodující charakter ve vztahu k podstatě hlavní věci. Zjištění dosažená s jiným státem vede orgán I. instance prostřednictvím GŘOŽP a mají charakter důkazu. Orgánu I. instance náleží povinnost prozkoumat celý důkazní materiál. Nicméně díky přímé (nebo zprostředkované na základě čl. 110 odst. 2 výše uvedeného zákona) účasti orgánu I. instance v řízení o přeshraničním vlivu na životním prostředí, jsou dohody s druhým státem v podobě konzultací dle čl. 110 odst. 1 výše uvedeného zákona považovány za závazné a představují řešení věci mezi příslušným orgánem Polské republiky a příslušným orgánem jiného státu, a to podle příslušných zákonných dispozic těchto orgánů. Současně Espoo úmluva definuje pojem účastníka jako smluvní strany této úmluvy, proto se v tomto případě tato úmluva týká vlády Polské republiky jako původce, tedy pod jurisdikcí kterého se bude plánovaná činnost uskutečňovat. Česká republika a Spolková republika Německo jsou považovány za dotčené strany, tj. strany, které mohou být dotčeny přeshraničními vlivy činnosti plánované na území Polské republiky. Výše uvedená úmluva také v čl. 6 odst. 1 jednoznačně rozděluje otázku zohlednění výsledků hodnocení vlivu na životní prostředí, připomínek ke zprávě o vlivu na životní prostředí a výsledků konzultací v rámci řízení o přeshraničním vlivu na životní prostředí v rozhodnutí. Konzultace dle čl. 110 zákona o EIA a čl. 5 Espoo úmluvy jsou konzultacemi mezi stranami, tedy vládami příslušných států. V předmětném případě byly výsledkem takových konzultací dva dokumenty, tj. Protokol o přeshraničních konzultacích v podobě expertního jednání se Spolkovou republikou Německo o vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách záměru s názvem „Pokračování těžby v hnědouhelném dolu Turów“ ze dne 4. září 2019 a Protokol o přeshraničních konzultacích v podobě expertního jednání s Českou republikou o vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách záměru s názvem „Pokračování těžby v hnědouhelném dolu Turów“ ze dne 3. a 4. října 2019. Proto dohody mezi příslušnými orgány Polské republiky a dotčených stran je nutné považovat za závazné pro orgán I. instance v předmětné věci. Proto dohody z předmětných jednání byly zohledněny v rozhodnutí orgánů obou instancí.

Ve vztahu k námitkám týkajícím se správní rozpravy a způsobu vyjádření se k připomíncekám předloženým v procesu účasti dotčené veřejnosti (námitky 3.3 a 3.4 a 1.5 a 2.3) je nutné zdůraznit, že případná porušení zásad týkajících se účasti veřejnosti v řízení musí být hodnocena z hlediska, zda taková porušení mohla mít podstatný vliv na výsledek řízení. V souladu se stanoviskem Vojvodského správního soudu ve Štětíně ze dne 29. září 2016 čj. II SA/Sz 493/16 totiž: „Zákon z r. 2008 o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o hodnocení vlivu na životní prostředí neobsahuje ustanovení, která by uváděla, že porušení zásad týkajících se účasti veřejnosti v řízení musí vést k bezpodmínečnému odstranění vydaných rozhodnutí z právního oběhu. To znamená, že případné porušení zásad řízení musí podléhat hodnocení, zda takovéto porušení mohlo mít podstatný vliv na výsledek řízení“. Jak vyplývá ze správního spisu, RŘOŽP ve Vratislavi zajistil veřejnosti účast v řízení v souladu s čl. 79 odst. 1 zákona o EIA a dle zásad vymezených v kapitole 2 „Účast veřejnosti na rozhodování“ tohoto zákona. Orgán I. instance tedy v souladu s dispozicemi ustanovení zákona o EIA zejména:

- zveřejnil všechny informace uvedené v čl. 33 odst. 1 a uvedl lhůtu pro podávání připomínek a požadavků, tj. 24. 01.-13. 02. 2019 (oznámení ze dne 21. ledna 2019) a 11. 09.-01. 10. 2019 (oznámení ze dne 21. srpna 2019);
- posoudil připomínky a požadavky (čl. 37 bod 1);
- v odůvodnění rozhodnutí uvedl informace o účasti a způsob a rozsah vzetí připomínek a požadavků do úvahy (čl. 37 bod 2);
- zveřejnil informace o vydaném rozhodnutí a o možnost seznámit se s ním – oznámení ze dne 24. ledna 2020 čj. WOOŠ.4235.1.2015.57 (čl. 38 a čl. 85 odst. 3).

V rámci přeshraničního řízení byla pro německou veřejnost stanovena lhůta pro podávání připomínek 01. 04.-23. 04. 2019 a 09. 12.-30. 12. 2019, která byla následně prodloužena do 20. ledna 2020, kdežto pro českou veřejnost byla stanovena lhůta 09. 05.-10. 06. 2019 a 30. 08.-30. 09. 2019. Je nutné zdůraznit, že bezprostředně před vydáním napadeného rozhodnutí byla ukončena další účast veřejnosti na německé straně. Z tohoto důvodu orgán I. instance po vydání rozhodnutí obdržel následující připomínky a požadavky, které v souladu s čl. 35 zákona o EIA byly ponechány bez posouzení:

- dopis [REDAKCE] s datem doručení orgánu 24. ledna 2020;
- dopis organizace Landesverband Sachsen e.V. ze dne 20. ledna 2020 s datem doručení orgánu 27. ledna 2020;
- dopis organizace Naturapark Zittauer Gebirge e.V. ze dne 16. ledna 2020 s datem doručení orgánu 28. ledna 2020.

Připomínky uvedené v těchto dopisech se týkají hodnocení na životní prostředí a ověřování zprávy EIA v jeho průběhu a neobsahují výhrady vztahující se přímo k napadenému rozhodnutí.

V průběhu řízení u RŘOŽP ve Vratislavi proběhla také pro (také německou a českou) veřejnost otevřená správní rozprava, která je v souladu s čl. 36 zákona o EIA fakultativní možností účasti veřejnosti. Orgán I. instance vedl rozpravu v obci Bogatynia, tak aby veřejnost nacházející se v dosahu potenciálního vlivu plánovaného záměru nemělo překážky související s dlouhým cestováním do místa jednání, a to jak z České republiky, tak i ze Spolkové republiky Německo. Rozprava proběhla v kulturním centru Bogatynski Ośrodek Kultury (kinosál), díky čemuž se jí mohl zúčastnit velký počet lidí. Obzvláště pak, když Ministerstvo životního prostředí ČR uvedlo v elektronické korespondenci ze dne 2. září 2019 (která je zmíněna v dopise Ministerstva životního prostředí ČR ze dne 2. října 2019 čj. MZP/2019/710/8013), že s ohledem na dosavadní průběh řízení ve věci přeshraničního vlivu na životní prostředí v České republice a zkušenosti s obdobnými záměry v České republice lze očekávat účast přibližně 200 osob jenom z České republiky.

Bylo také zajištěno konsektivní tlumočení (nebyl znám počet účastníků rozpravy, kvůli čemuž nebylo možné zajistit potřebné množství techniky pro simultánní tlumočení – při konsektivním tlumočení se každý mohl aktivně účastnit celé rozpravy). Tlumočení zajišťovali tlumočníci, kteří tlumočili z českého a německého jazyka do polštiny, a také analogicky vyjádření v polštině byla tlumočena do češtiny a němčiny.

Poté, co orgán I. instance představil účel rozpravy, právní podmínky související mj. s možností podávání ústních a písemných připomínek do protokolu a dosavadní průběh správního postupu hodnocení vlivu na životní prostředí, byla představena prezentace projektu (zástupcem navrhovatele). Pak byla otevřena možnost pokládat dotazy, podávat připomínky a požadavky, a to

jak orgánu vedoucímu řízení, tak i investorovi a expertům, kteří zpracovali zprávu EIA. Z důvodu velkého počtu účastníku požádal orgán I. instance, aby vystoupení byla stručná a věcná a trvala přibližně 2 minuty, což mělo umožnit, aby se vyjádřili všichni účastníci rozpravy, kteří o to budou mít zájem, a ukázat tazatele, aby se soustředili na věcné záležitosti. Každý se mohl vyjádřit a klást otázky za stejných zásad, a to bez ohledu na používaný jazyk. Žádná osoba, bez ohledu na státní příslušnost a používaný jazyk, neměla kromě výše zmíněné prosby o stručnost žádné časové, tematické ani množství omezení svého vyjádření. Překročení délky vyjádření nebylo spojeno s žádnou sankcí, zejména s nezohledněním připomínek uvedených po tomto čase, nebo tím, že by předseda dotaz zamítl. Každý účastník rozpravy mohl opakovaně uvádět připomínky a klást dotazy. Je nutné zdůraznit, že rozprava trvala od 10:00 do 21:00 a v jejím průběhu měli všichni možnost se opakovaně vyjádřit. Orgán I. instance ukončil rozpravu teprve, až už nikdo neměl zájem o vyjádření svého stanoviska. V průběhu rozpravy byly všechny dotazy, připomínky a požadavky zaprotokolovány, a to bez ohledu na čas, kdy byly podány, a jazyk. V průběhu rozpravy každý účastník také mohl podávat připomínky a požadavky písemně. Podané dopisy byly připojeny k protokolu. Protokol z rozpravy byl zveřejněn na internetových stránkách orgánu I. instance ve 3 jazykových verzích (polské, české a německé), zatímco informace o způsobu, jak se je možné s ním seznámit a kdy a jak je možné k němu podávat námítky byly uvedeny v oznámení, které bylo zveřejněno:

1. vyvěšením na úřední desce v sídle starosty města a obce Bogatynia;
2. zveřejněním ve věstníku Biuletyn Informacji Publicznej Miasta i Gminy Bogatynia;
3. vyvěšením v místě obvyklém a v místě realizace záměru (fotodokumentace potvrzující vyvěšení na vývěsní desce je ve spise);
4. vyvěšením na úřední desce v sídle RŘOŽP ve Vratislavi;
5. zveřejněním ve věstníku Biuletyn Informacji Publicznej RŘOŽP ve Vratislavi;
6. inzercí v tisku s dosahem v celém vojvodství – Gazeta Wyborcza Vratislav.

O zveřejnění protokolu a možnosti podávat námítky proti jeho znění byly prostřednictvím GŘOŽP dále informovány příslušné orgány České republiky a Spolkové republiky Německo (elektronická korespondence ze dne 30. září 2019). Tento postup umožnil každému, aby se seznámil s průběhem rozpravy a podal připomínky a požadavky k protokolu – také osobám, které nemohly zůstat na rozpravě po celou dobu jejího trvání. Ve lhůtě od 1. do 17. října 2019 se účastníci rozpravy mohli seznámit s jeho zněním a podat příslušné výhrady. Proto je nutné konstatovat, že účastníci rozpravy, kteří nebyli spokojeni s kvalitou tlumočení, mohli podat své připomínky písemně během rozpravy a také mohli doplnit svá vyjádření poté, co se ve svém jazyce seznámili s protokolem z rozpravy, který byl přístupný na internetových stránkách.

Je nutné zdůraznit, že stěžovatel (např. Greenpeace Polska v odvolání ze dne 17. února 2020) při formulaci výhrad vůči průběhu rozpravy (jako např. nevhodné řízení průběhu) neuvedl, jaký mělo toto pochybení (podle něj) důsledek pro výsledek řízení, kdežto GŘOŽP z úřadu takový vliv neshledává. Nejasný je také požadavek stěžovatelů na opakování tohoto důkazního prostředku, pokud podle nich rozprava nepřispěla ani k urychlení, ani k zjednodušení řízení. Je nutné zdůraznit, že v předmětném případě nelze ztotožňovat rozpravu otevřenou pro veřejnost s rozpravou dle čl. 89 § 1 správního řádu, přinejmenším z důvodu, že všichni přítomní nepodepsali protokol o jejím

průběhu podle čl. 68 § 2 správního řádu. Proto nelze hodnotit splnění cílů správní rozpravy, které jsou vymezeny v čl. 89 správního řádu (nebo zkoumat, zda orgán postupoval podle čl. 96 správního řádu), neboť tato rozprava proběhla v rámci účasti veřejnosti a sloužila k úplnějšímu naplnění zásady informování dotčených osob. Podle GŘOŽP neexistují důvody pro opakování správní rozpravy ve fázi odvolání; ani by tím nebylo dosaženo zjednodušení nebo urychlení (naopak z důvodu nutnosti uplatnění čl. 49 správního řádu při oznámení by došlo k podstatnému prodloužení), ani není potřeba objasňovat věc za účasti svědků, znalců nebo pomocí prohlídky.

Jak stěžovatelé (mj. Greenpeace v odvolání ze dne 17. února 2020) sami uvedli, nesouhlas nebo negativní přístup veřejnosti k realizaci záměru nepředstavuje důvod k odmítnutí vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách, proto také orgán I. instance mohl dále pokračovat v řízení *i přes negativní stanoviska osob dotčených realizací záměru*. Připomínky a požadavky podané v rámci účasti veřejnosti jsou pak hodnoceny výlučně ve vztahu k nezbytné dokumentaci věci, zejména ve vztahu ke zprávě EIA, k čemuž se RŘOŽP široce vyjádřil v odůvodnění svého rozhodnutí mj. na str. 15-17, 18-28, 31-45, 48-53, 54, 56-63, 65-68, 75, 82-87, 95-172. Není důvod, aby orgán I. instance při tom zkoumal, zda obavy místních komunit jsou důvodné, např. pomocí znaleckého posudku (srovn. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. července 2016 čj. II OSK 608/15). Je potřeba také vnímat to, že v souladu s čl. 37 bod 2 zákona o EIA orgán v odůvodnění rozhodnutí uvádí informace o účasti veřejnosti v řízení a o tom, jak byly vzaty v potaz a v jakém rozsahu byly zohledněny připomínky a požadavky předložené v souvislosti s účastí veřejnosti. To ale neznamená, že orgán je povinen zohlednit všechny připomínky podané ve fázi účasti veřejnosti (nebo nějakou jejich část). Orgán je povinen pouze posoudit a uvést v odůvodnění zpětnou informaci o takovém posouzení. Pokud tedy RŘOŽP ve Vratislavi v odůvodnění uvádí, že finanční kompenzace a odškodnění vlastníku nemovitostí na polské, německé nebo české straně nejsou obsahem environmentálního rozhodnutí, znamená to, že tyto připomínky nevzal do úvahy a nebyly nijak zohledněny. Je nepřípustné dovozovat z informační povinnosti orgánu při účasti veřejnosti a z čl. 37 bod 2 zákona o EIA (což činí Liberecký kraj ve svém odvolání ze dne 18. února 2020) nutnost zohlednit záležitosti, které na základě vůle zákonodárce byly vyloučeny z věcného rozsahu rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Ve vztahu k námitkám, které organizace Greenpeace e.V. uvedla v dopisu ze dne 16. března 2020 a které se týkají průběhu veřejných konzultací s účastí německé veřejnosti, je nutné uvést, že ve spise z řízení RŘOŽP ve Vratislavi jsou založeny připomínky podané německými subjekty bezprostředně před vydáním rozhodnutí, včetně jejich překladů. Zdá se, že pro orgán I. instance byla krátká doba od jejich obdržení do vydání rozhodnutí dostatečná pro jejich přeložení a posouzení, k čemuž byl orgán povinen na základě čl. 37 bod 1 zákona o EIA. Na str. 84–87 (počínaje dopisem [redacted] a [redacted] ze dne 6. ledna 2020) RŘOŽP ve Vratislavi stručně popsal rozsah připomínek a požadavků podaných německými subjekty, čím splnil povinnosti plynoucí z čl. 37 bod 2 zákona o EIA. Mezi těmito připomínkami byly také dvě stanoviska [redacted] (e-mail ze dne 20. ledna 2020 z 18:48 a 19:22), v nichž bylo poukázáno na mj. nezkoumání možnosti přeměny uhelných elektráren na plynové (e-mail z 18:48 a e-mail z 19:22). Podle GŘOŽP je možné tuto připomínku přiřadit pod souhrnnou informaci uvedenou na str. 86 rozhodnutí „konstatovala, že záměr není v souladu s obecnou politikou států,

kteří usilují o zpomalení klimatických změn“ a „poukázala na neexistenci dostatečného vyjádření v oblasti ochrany klimatu“, zejména když v e-mailu z 19:22 je připomínka týkající se plynových elektráren uvedena mezi připomínkami, které samotná stěžovatelka označuje jako „dodržení evropských závazků v oblasti ochrany klimatu“. Proto není možné souhlasit s tvrzením organizace Greenpeace e.V., že „část připomínek paní [REDAKCE] byla jednoduše vypuštěna ve shrnutí orgánu I. instance“. Odvolací orgán také nesouhlasí s hodnocením této otázky jako „důležité“ a vyžadující komplexní analýzy, delší než 1 den. Je nutné zdůraznit, že předmětem řízení je určení environmentálních podmínek pokračování těžby hnědého uhlí, a nikoliv hledání alternativních metod výroby energie a rozvoj a aktivace regionu obce Bogatynia. Orgány obou instancí jsou vázány návrhem investora a v něm vymezeném rozsahu záměru a hodnotí pouze vliv tohoto záměru na jednotlivé složky životního prostředí. Nezkoumají obecnou existenci ani alternativy pro těžbu hnědého uhlí, ani zejména alternativy pokračování těžby ložiska Turów. Také neposuzují jiné záměry související s výrobou a distribucí elektrické energie, jako např. plynové elektrárny. To, že jiné evropské země (nebo že takový je evropský trend) činí opatření v oblasti odchodu od fosilních paliv (což je možné), neznamená, že orgán by měl k takovým opatřením nutit investora, neboť je oprávněn pouze k hodnocení záměru v podobě specifikované v žádosti o vydání rozhodnutí. Proto GŘOŽP neshledává vliv neprovedení detailního posouzení výše uvedené připomínky orgánem I. instance na výsledek předmětného řízení.

Ve vztahu k namítanému porušení Espoo úmluvy a Aarhuské úmluvy je nutné za prvé uvést, že tyto předpisy (a jejich ustanovení) byly zařazeny do polského právního řádu zákonem o EIA, a tudíž není potřeba se v konkrétní správní věci vyjadřovat přímo k nim. Avšak čl. 3 odst. 8 Espoo úmluvy hovoří o zajištění možnosti podávat připomínky (což přece orgán I. instance učinil), a nikoliv o tom, že orgán se musí plně vyjádřit k připomínkám, tudíž stěžovatel uvádí toto ustanovení bezdůvodně. V čl. 6 odst. 1 tato úmluva uvádí požadavek na zohlednění připomínek a výsledků hodnocení vlivu na životní prostředí v závěrečném rozhodnutí, k čemuž také došlo. Zajištění rovnoprávnosti stran (rovnoprávnost státu původu a dotčeného státu), které je předmětem čl. 2 odst. 6 Espoo úmluvy, bylo také dosaženo, neboť orgán I. instance zajistil tlumočení během správní rozpravy v jazycích dotčených států a německé a české strany měly možnost podávat přímo orgánu své připomínky a požadavky. Požadavky Aarhuské konvence, tj. čl. 3 odst. 2 a 9, čl. 6 odst. 7 a čl. 6 odst. 8 byly také naplněny v dozorovaném řízení, neboť účast veřejnosti se netýkala pouze polské, ale i německé a české veřejnosti, zájemci mohli podávat připomínky a požadavky bez ohledu na státní příslušnost, národnost nebo místo bydliště, právnické osoby pak bez ohledu na místo registrace nebo skutečné místo činnosti. Připomínky bylo možné podávat jak písemně, tak formou veřejné rozpravy, významná část odůvodnění napadeného rozhodnutí obsahuje vyjádření orgánu k výsledkům účasti veřejnosti.

Zde je nutné se také vyjádřit k námitce týkající se nesprávného překladu napadeného rozhodnutí do německého jazyka, která byla uvedena v dopisu organizace Greenpeace e.V. ze dne 29. května 2020 a poukazovala na to, že nesprávný překlad ztěžuje obranu zájmů organizace sdružující německé občany, kteří nevládnou polským jazykem. Proto je potřeba vysvětlit, že to, že ve věci bylo vedeno přeshraniční řízení a rozhodnutí I. instance bylo přeloženo do německého jazyka a že dosah vlivu přesahuje hranice Polské republiky, neznamená, že polský jazyk přestal být úředním

jazykem, ve kterém má být toto řízení vedeno. V rámci přeshraničního řízení bylo rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi přeloženo do jazyků dotčených států, tedy do českého a německého jazyka, navrhovatelem v souladu s čl. 112 zákona o EIA, který využil služeb specializované překladatelské agentury. Je nutné zdůraznit, že překlad nenahrazuje originální dokument, ale slouží pouze pro určení, jaký je obsah tohoto dokumentu. To znamená, že subjekty, které nebyly spokojeny s kvalitou překladu, mohly samy zadat překlad rozhodnutí, a tím se seznámit s podle nich správným zněním rozhodnutí a podat konkrétní námitky vůči rozhodnutí formulované v polském jazyce. Subjekty neovládající polský jazyk, které přistupují k řízení vedenému v tomto jazyce (jako např. veřejně prospěšné organizace vystupující v této věci), musí počítat s tím, že si budou muset samy zajistit překlady dokumentů vzniklých v průběhu takového řízení, a tudíž musí zohlednit čas na zpracování překladů při plánování svých procesních kroků. Proto také žádání o prodloužení objasňovacího řízení z důvodu zajištění překladů dokumentů zpracovaných v polském jazyce nenachází souhlas GŘOŽP. Ve vztahu ke stěžovateli uvedenému příkladu chybného překladu pojmu „protifiltrační clona“ je nutné zdůraznit, že podle znalostí orgánu potvrzených více než desetiletou zkušeností v oblasti ověřování zpráv, nejedná se o opatření, které by bylo všeobecně používáno v hodnocení vlivu na životní prostředí, jako je např. protihluková clona (což nepochybně jeho účinnost, ale dokládá zvláštní účinky vhodné k použití uvedené specialisty v oboru hydrogeologie), a tudíž nemusí existovat jeho ekvivalent v německém jazyce, což podstatně ztěžuje překlad, a to bez ohledu na kompetenci překladatele. Konečně je nutné uvést, že stěžovatelé neprokázali, jak konkrétně kromě „ztížení obrany svých zájmů“ podle nich chybný překlad ovlivnil výsledek řízení, kdežto GŘOŽP z moci úřední, s ohledem na vysokou aktivitu veřejně prospěšných organizací ve vedeném odvolacím řízení, takové ovlivnění neshledává.

Kromě námítky týkající se chybného překladu rozhodnutí organizace Greenpeace e.V. předložila ještě námitku, že překlad nebyl zpracován ve stanovené lhůtě, tj. do 18. února 2020, a dokonce ani do 2. března 2020 (srovn. dopis organizace Greenpeace e.V. ze dne 16. března 2020). V čl. 112 zákona o EIA nebyla upřesněna konkrétní lhůta pro poskytnutí přeloženého rozhodnutí, je pouze uvedeno, že to má proběhnout bez zbytečného prodloužení. S ohledem na rozsáhlost rozhodnutí a jeho komplikovaný technický jazyk lze stěží očekávat, že by překlad byl zpracován v kratším čase, než tomu ve skutečnosti bylo. Je nutné zdůraznit, že lhůta pro podání odvolání pro německé a české strany nekončila dne 18. února 2020, ani dokonce 2. března 2020, proto zde neexistuje korelace mezi překladem rozhodnutí a možností podat odvolání.

Ve vztahu k námitkám města Žitavy, které byly uvedeny v dopise ze dne 20. března 2020 (bod 6.1 seznamu námítek) a týkaly se nepřeložení podstatných informací ze zprávy, je nutné uvést, že zákon o EIA v čl. 108 odst. 4 bod 4 nevymezuje podrobný rozsah překladu do jazyka druhého státu. Zákon pouze uvádí, že je nutné přeložit část zprávy o vlivu záměru na životní prostředí, která umožní státu, na jehož území může dosahovat vliv uvažovaného záměru, zhodnotit potenciální významný vliv na životní prostředí přesahující hranice států. Také Smlouva mezi vládou Polské republiky a vládou Spolkové republiky Německo o provádění Úmluvy o hodnocení vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států ze dne 25. února 1991, uzavřená v Neuhardenbergu dne 11. dubna 2006 (Sb. zák. Polské republiky z r. 2007 č. 232 pol. 1709) v čl. 11 odst. 1 uvádí, že do německého jazyka se překládá shrnutí netechnické dokumentace hodnocení vlivu na životní

prostředí (ve smyslu „zprávy o vlivu záměru na životní prostředí“) a ty části dokumentace hodnocení vlivu na životní prostředí, které umožní dotčené straně zhodnotit předpokládaný podstatný negativní vliv na životní prostředí přesahující hranice států a zaujmout stanovisko. Proto o výběru částí zprávy, které budou přeloženy do jazyka dotčeného státu, rozhoduje strana původu podle vlastní interpretace jejich významu pro řízení. Vzhledem k možnému nedostatečnému předvídání potřeb dotčené strany, je jí poskytována také celá dokumentace v polském jazyce, k čemuž došlo příslušným dopisem GŘOŽP ze dne 12. února 2019 čj. DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.12 a na jednání dne 4. září 2019 (Protokol o přeshraničních konzultacích v podobě expertního jednání se Spolkovou republikou Německo ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách záměru s názvem „Pokračování těžby v hnědouhelném dole Turów“). Je také nutné podotknout, že výše uvedená smlouva v čl. 11 odst. 2 předpokládá, že pokud druhý stát bude považovat části dokumentace hodnocení vlivu na životní prostředí jako nepostačující pro zaujetí stanoviska k významným negativním vlivům uvažovaného záměru na životní prostředí přesahujícím hranice států, neprodleně to oznámí příslušnému orgánu Polské republiky v průběhu trvání řízení o přeshraničním vlivu na životní prostředí. Je nutné poznamenat, že orgán Spolkové republiky Německo (Saský vrchní báňský úřad) určený podle čl. 2 odst. 3 výše uvedené smlouvy a dopisem ze dne 30. dubna 2015 čj. 12-8805/2 v průběhu trvání řízení o přeshraničním vlivu na životní prostředí nepožadoval za účelem zhodnocení vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států doplnění rozsahu překladu částí zprávy o vlivu záměru na životní prostředí.

Vliv na obyvatelstvo a hmotný majetek

Organizace Fundacja Frank Bold uvádí ve svém odvolání ze dne 18. února 2020 námitku nenáležitěho posouzení vlivu záměru na obyvatelstvo (námitka 1.5), když uvádí, že RŘOŽP ve Vratislavi vycházel pouze z norem a standardů kvality životního prostředí. To je v rozporu s vysvětlením uvedeným v odůvodnění rozhodnutí (str. 164), když dle tohoto orgánu hodnocení ve zprávě EIA zohledňuje jak normované vlivy, jako je znečištění prachem a hlukem, tak i vlivy nenormované. Ve skutečnosti, což potvrzuje GŘOŽP, zpráva (str. 517-526) zohledňuje vlivy měřitelné i neměřitelné, což je v souladu se zákonodárcem stanoveným rozsahem hodnocení vlivu na životní prostředí (srovn. čl. 3 odst. 2 zákona o EIA). Mezi vlivy záměru na obyvatelstvo byly započteny mj. zábor nových pozemků (zemědělských a k bydlení), likvidace budov občanské vybavenosti v obci Opolno Zdrój, emise z dolu, poškození budov v důsledku pohybu terénu, hloubkové odvodňování, změny krajiny a výhledů a změny stanovišť druhů rostlin, zvířat a hub (zpráva EIA, str. 517). S vlivy na obyvatelstvo a jeho zdraví také souvisí vlivy na hmotný majetek (včetně památek) způsobené zábořem pozemků, odvodňováním dobývky a zakládáním, tvarováním svahů (zpráva EIA, str. 501). Je nutné také zdůraznit, že analýza vlivů (str. 504-505 zprávy EIA) neprokázala negativní vliv na hmotné statky na území České republiky a Spolkové republiky Německo z důvodu neexistence poškození staveb – oblast realizace záměru je vzdálená přibližně 0,5 km od objektů průmyslové zóny Zittau, asi 4 km od nejbližší zástavby na německé straně a asi 1 km od budov na české straně (v obci Uhelná). Dosah prognózovaných poklesů terénu o 5 cm a 5 až 10 cm se pak týká zemědělských oblastí (severně od zástavby obce Uhelná) a do 5 cm v nezastavěné části údolí Lužické Nisy v úrovni průmyslové zóny Zittau. Není možné souhlasit se stěžovateli, že zjištění uvedená v této věci ve zprávě EIA *nejdou podpořena důkazy ani argumenty*

(srovn. odvolání Libereckého kraje ze dne 18. února 2020, str. 8). Na str. 327-345 zprávy EIA je popsán vliv záměru na zemský povrch, kde byly posouzeny vertikální pohyby povrchu – klesání a zvedání. V predikci hodnot pohybu terénu nacházejícího se jižně a jihozápadně od dobovky (včetně Libereckého kraje a města Hrádek nad Nisou) bylo zohledněno uvažované finální uspořádání svahů a uspořádání svahů ve fázi likvidace dolu (pro jednotlivé varianty záměru), analýzy průběhu deformací terénu byly provedeny na sedmi geologických profilech, což bylo uvedeno na obrázku č. 239 (zpráva EIA, str. 609). Jak vyplývá z tohoto obrázku a jeho srovnání s topografickou mapou terénu, profily 6, 5, 3, 1 a 4 byly vytyčeny směrem na Liberecký kraj, směrem konkrétně na Hrádek nad Nisou profil 6, 5 a částečně alespoň také 3. Izolinie predikovaných vertikálních pohybů byly uvedeny na obrázcích 127-130 ve zprávě EIA (str. 341-344), ze kterých vyplývá, že skutečné hodnoty dosažené na území Česka oscilují na úrovni do 5 a od 5 do 10 cm a týkají se pouze terénu severně od obce Uhelná. Argumentace Libereckého kraje o popraskaných zdech ve sklepech domů v příhraničních obcích Heřmanice a Dětrichov již byla předmětem posuzování ve fázi I. instance. Na str. 62 zprávy EIA bylo uvedeno umístění výškových nivelačních bodů včetně příslušné hodnoty pohybu zaznamenaného v období 1980–2014. Nejbližše vůči uvedenými obcím leží nivelační bod č. 9806, který zaznamenal ve sledovaném období (tj. 34 let) pohyb na úrovni 1 mm, což znamená, že praskání budov, pokud se v této oblasti vyskytují (což stěžovatelé v odvolání nepodložili) nejsou důsledkem těžby uhlí v dolu. Také analýza průběhu deformací terénu (srov. obr. 127-130 zprávy EIA, str. 341-344), která byla zpracována pro potřeby zprávy, prokázala, že predikovaný pohyb dosáhne v souvislosti s pokračováním těžby v této oblasti hodnotu 0. Proto nelze souhlasit se stěžovateli, že záležitost vlivu záměru na životní podmínky obyvatelstva a hmotné statky byla ve fázi I. instance „strohá“. Je nutné zdůraznit, že orgán v rámci hodnocení vlivu na životní prostředí ověřuje předloženou zprávu EIA a svá zjištění ohledně jednotlivých složek životního prostředí uvádí v rozhodnutí, což ale neznamená, že v tomto odůvodnění musí opakovat velmi podrobné věcné analýzy (včetně metodiky), které byly zpracovány ve fázi přípravy zprávy. Ve vztahu k povinnostem vyplývajícím z čl. 107 správního řádu a čl. 85 zákona o EIA proto postačuje uvést nejdůležitější závěry v tomto rozsahu. Pokud tedy RŘOŽP ve Vratislavi uvedl ve svém rozhodnutí, že deformace nebudou mít podstatný vliv na hmotné statky v České republice a že česká strana nemá nainstalovanou síť nivelačních bodů v této oblasti, což je v souladu se zjištěními zprávy EIA, která má zvláštní důkazní sílu, je to postačující a správný postup. Zde je nutné zdůraznit, že ve srovnání s komplexním a vysoce odborným dokumentem, který zpráva je, jsou výhrady stěžovatelů k ní spekulativní (jako např. v odvolání Libereckého kraje) a nepodložené žádnými důkazy.

To, že ve zprávě nebylo konstatováno podstatné klesání terénu na německé straně, je také předmětem sporu. Výpočty uvedené ve zprávě byly zpochybněny mj. v posudku dr. [REDAKCE], kde bylo konstatováno, že klesání terénu na odvodněnými terciárními oblastmi bude lokálně dosahovat až několik metrů a 1 m na území Německa u státní hranice (srovn. dopis ze dne 25. listopadu 2020), avšak nebyly pro to předloženy žádné konkrétní údaje a tím spíše analýzy. Svě závěry autor učinil na základě srovnávací analýzy, kterou provedl s jinými hnědouhelnými pánvemi, jako např. povrchový důl Hambach s doly Bergheim a FortunaGarsdorf (srovn. posudek [REDAKCE], str. 66). Ve svém posudku ze dne 23. září 2019 autor vysvětluje, že srovnání je přípustné vzhledem k podobné těžbě hnědého uhlí v obou oblastech, která zapříčiňuje podobné chování drenáže. Dle zkušeností orgánu jsou možnosti srovnávání vodních a environmentálních podmínek

v různých oblastech velmi omezené, zvláště pokud jsou od sebe tak vzdálené jako ložisko Turów a Rýnský revír. Proto také v tomto rozsahu zdejší orgán přiznává větší důkazní hodnotu zprávě, která ve svých zjištěních ohledně toho, že na německé straně nejsou stavby poškozené vlivem realizace záměru, vychází z individuální predikce hodnoty vertikálního pohybu terénu nacházejícího se jižně od dolu, v rámci níž byly ve směru na Zittau vyznačeny dva geologické profily těžních svahů A a B (srovn. obr. 239, zpráva EIA, str. 609), na obrázcích 127-130 jsou pak uvedeny izolinie predikovaných celkových vertikálního pohybů terénu. V oblasti Zittau jsou izolinie uspořádány tak, že po počátečním zvyšování (záporné hodnoty, což v souladu s legendou obrázků znamená zvýšení) je zaznamenáván pokles terénu o 0 mm, s vyznačenými oblastmi poklesu ve výši 5 mm, avšak ne území Sieniawky, a nikoliv Zittau. Odůvodnění tohoto průběhu izolinií je uvedeno ve zprávě na str. 339, kde je uvedeno, že další zakládání odvalu v jihozápadní části předmětné oblasti (profily 6, A a B na stejném obrázku) zapříčiní změnu stavu pnutí v hornině a vyvolá další zvedání v oblasti u okraje mj. zvýšeným tlakem odvalu, kdežto klesání se budou omezovat na dno uvažované nádrže a hmoty nasýpané odvalové zeminy, mimo které budou změny vertikálních pohybů menší. Je potřeba zdůraznit, že prioritu má vždy mít přímý důkaz (v tomto případě přímé analýzy vlivu konkrétního záměru zpracované specialisty) před důkazem nepřímým (zde, z důvodu chybějících průzkumů, srovnávací analýza s jinými případy). To je důležité hlavně v situaci, kdy v Kruppově posudku jsou konfrontovány vlastní zjištění ze srovnávací analýzy s údaji Saského horního úřadu, s uvedením, že se jedná o nepotvrzené údaje („Toto nepozorovatelně probíhající klesání terénu není veřejně dokumentováno, přestože měření provádí Saský horní úřad, který podle nepotvrzených údajů měl zjistit kumulované klesání terénu o 30-60 cm východně od centra města Žitavy“, [redacted] posudek, str. 67). V posudku ze dne 23. září autor ale uvádí, že údaje získané po vyhotovení prvního posudku *potvrdily a upřesnily dříve jim načrtnuté paralely s Rýnským revírem*. Proto Generální ředitel pro ochranu životního prostředí opět poukazuje na omezenou možnost použití paralel při ochraně životního prostředí a přírody.

Také je nutné zdůraznit, že investor již v průběhu odvolacího řízení předložil (dopis ze dne 24. září 2021) ověření analýz provedených ve fázi zpracování zprávy EIA v oblasti klesání terénu, které bylo provedeno jinou metodou, než která byla použita ve zprávě – *Ekspertyza naukowa analizująca osiadania terenu w otoczeniu KWB Turów na podstawie pomiarów sieci nivelacji precyzyjnej i satelitarnej interferometrii radarowej* (čes. *Vědecký posudek analyzující klesání terénu v okolí hnědouhelného dolu Turów na základě měření sítě přesné nivelace a satelitní radarové interferometrie*), Přírodovědná univerzita ve Vratislavi, Ústav geodezie a geoinformatiky. Je potřeba podotknout, že jedním z postulátů [redacted] posudku ze 17. září 2020 bylo právě provedení analýz, které ověří zjištění zprávy EIA pomocí jiných metod. V tomto posudku bylo uvedeno, že v okolí dolu bylo vyznačeno 33 měřících bodů umístěných na budovách a objektech, přičemž body byly umístěny zvláště v průmyslové zóně Zittau (tmavě modrá označení na mapě, posudek, str. 64) a zvláště v intravilánu Zittau (světle žlutá označení na této mapě). Pro takto určené body byly vygenerovány grafy časových změn deformací, které ukázaly, že *vertikální deformace (dH) oscilují v mezích stanovené úrovně významnosti a zjištěné hodnoty odpovídají šumu měření. O něco větší hodnoty deformace kolem 8 cm je možné pozorovat v obcích Bogatynia a Sieniawka, avšak tyto hodnoty nepřekračují hodnotu významnosti, proto nedokládají jednoznačně výskyt deformací v této oblasti* (posudek, str. 63). Tento posudek ale hlavně prokázal správnost dosavadních výpočtů přesné nivelaci a jejich důvěryhodnost a také *nezjistil žádnou oblast v okolí dolu s jinou kategorií než 0 pro analýzu ukazatelů*

deformace hornických oblastí provedenou na základě pohybů v období 2016-2021. Ve zkoumaném období se tedy jednalo o „vhodné oblasti, nevyžadující zabezpečení staveb proti důlním vlivům“.

V předmětné okolnosti se stěžovatelé odkazují mj. na doplnění [REDAKCE] posudku (*Stručný posudek o klesání terénu v intravilánu Zittau*, Sasko, ze dne 16. května 2021), údaje získané od Saského vrchního horního úřadu ukazující odchylku v r. 2016, posudek znalce [REDAKCE] (dopis organizace Greenpeace e.V. ze dne 7. prosince 2021), Geologickou zprávu o poškozeních staveb ve městě Žitava, Sasko dr. [REDAKCE] ze dne 14. října 2021 a dále na dokumentaci poškození budovy na Franz-Könitzer-Strasse 20, 02763 Zittau (dopis organizace Greenpeace e.V. ze dne 16. listopadu 2021). *Posudkem k protiposudku PGE ve věci hnědoubelného dolu Turów* Dr. [REDAKCE] polemizuje s tvrzeními navrhovatele o poklesech, zatímco dopisem ze dne 29. září 2022 byla vysvětlena technika realizace měření v intravilánu Žitavy. Ve výše uvedených dopisech a zprávách se stěžovatelé soustřeďují právě na oblasti města Žitava a predikují, že pokles terénu řádově do 20 cm v oblasti polsko-německé státní hranice bude v oblasti města k západu klesat.

Je potřeba zdůraznit, že zprávy dokumentující současný stav budov ve městě Zittau dokládají, že tyto budovy jsou popraskané, případně že vyžadují zabezpečení a že příčiny takového stavu je nutné hledat v sedání budov, které je typické pro těžební oblasti (srovn. dopis organizace Greenpeace e.V. ze dne 16. listopadu 2021), avšak nedokazují příčinnou souvislost s těžbou v dole Turów. Je však potřeba poznamenat, že tato oblast je historicky těžební oblastí, a to nejenom kvůli těžbě uhlí v ložisku Turów, ale mj. na dole Olbersdorf ve městě Žitava, nebo kvůli podzemní těžbě, což je zmiňováno v posudku (str. 36-42) Dr. Ing. [REDAKCE] a Dr. Ing. [REDAKCE] ze dne 24. května 2022 s názvem *Przygotowanie stanowiska polemicznego z zapisami ujętymi w zaskarżeniu przez Greenpeace decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach prowadzenia eksploatacji w KWB Turów* (čes. *Zpracování stanoviska polemizujícího s námitkou Greenpeace k rozhodnutí o environmentálních podmínkách těžby na hnědoubelném dole Turów*), který byl předložen přílohou k dopisu navrhovatele ze dne 8. června 2022. Dokonce [REDAKCE] *Geologická zpráva o stavebních poškozeních ve městě Žitava* pouze předpokládá (a nikoliv prokazuje) příčinnou souvislost mezi praskáním a opatřeními pro odvodňování povrchového dolu Turów (výše uvedená zpráva, str. 21) a doplňuje, že jiné možné příčiny nebyly posuzovány, resp. je možné je vyloučit (*podloží staveb, staré doby, starý povrchový důl Olbersdorf*). Při rozporování zjištění (a použité metodiky) mj. [REDAKCE] zprávy [REDAKCE] a [REDAKCE] (*Polemické stanovisko /.../*) uvádějí, že jak zpráva České geologické služby (*Detekce subsidence pomocí metody PSI na základě satelitních dat Sentinel-1 v blízkosti povrchového dolu Turów*) tak i polského Státního geologického ústavu (Państwowy Instytut Geologiczny) (*Wyniki przetworzenia danych Sentinel-1 dla obszaru KWB turów i okolic oraz wstępna analiza deformacji powierzchni terenu /čes. Výsledky zpracování dat Sentinel-1 pro oblast hnědoubelného dolu Turów a okolí a úvodní analýza deformací povrchu terénu/*) neposkytují odpověď, že zdroj uvedených pohybů by byl spojen s těžbou hnědého uhlí na dole Turów (posudek, str. 76). Orgán se při posuzování důkazní věrohodnosti zpráv, které strany předložily, řídil zásadou, že na je straně zpochybnující údaje zprávy, aby prokázala její nedostatky nebo nepravdivá tvrzení, a shledal, že zprávy stěžovatelů nepotvrzují (ani, nemluvě o prokázání) příčinné souvislosti mezi špatným technickým stavem budov v Žitavě a předmětným záměrem. Přitom je nutné zdůraznit, jak bylo uvedeno dále, že pokud by i taková souvislost byly prokázána, pak ani RŘOŽP ve Vratislavi, ani GŘOŽP nejsou příslušní k tomu, aby přiznali stěžovatelům odškodnění nebo kompenzace za těžební činnost. Souhrnně tedy nelze souhlasit s tím, že by vliv zkoumaného záměru na hmotný majetek byl podstatný. Dokonce pokud v souvislosti s pokračující těžbou uhlí

nebudou izolované predikovaných vertikálních pohybů, které jsou uvedeny ve zprávě na str. 341-344, aktuální a skutečné pohyby budou trochu větší, což se stěžovatelé pokoušejí prokázat, pak stále počet dotčených budov v dosahu takového potenciálního vlivu není velký. Když jak bylo uvedeno ve zprávě, oblast realizace záměru je ve vzdálenosti přibližně 0,5 km od budov průmyslové zóny Zittau a asi 4 km od nejbližších budov na německé straně a asi 1 km od zástavby na české straně. Nedojde k přímému zničení, což naznačují stěžovatelé, všech okolních měst a obcí, ale pouze 30 zastavěných pozemků, z toho 70 budov určených k demolici ve variantách 1 a 2 a ve variantě 3 pak 121 zastavěných pozemků a 161 budov určených k demolici.

Je potřeba se vyjádřit k posudku k poklesům [REDAKCE] ze dne 19. srpna 2019. Podle GŘOŽP je bezdůvodné dokumentování poklesů v rámci dolu Turów (predikované poklesy tam budou zajisté mnohem větší), což je jeden z postulátů uvedených v tomto posudku. Vliv protifiltrační clony na klesání terén byl také předmětem analýzy, přestože stěžovatelé tvrdí opak. V doplněních ze dne 30. srpna 2021 bylo uvedeno, že z důvodu metody její realizace se nepředpokládá možnost porušení těsnosti clony v důsledku deformací horniny; *nízkotlaká injektáž pojiva do vrtu, které představuje hydroizolační roztok na bázi ultra drobných modifikovaných jílu (složení směsi je obchodním tajemstvím). Toto pojivo získává konzistenci lepné plastické hmoty. Jako takové se může plasticky deformovat. To zabraňuje vzniku prasklin v budované cloně při výskytu pnutí a deformací utěšňované horniny. Plastické vlastnosti pojiva se udrží dlouhodobě díky jeho stálému kontaktu s podzemní vodou.*

Je možné, že polemika autora posudku vyplývá právě z nepochopení metody umístění clony. Nejedná se o konstrukci z betonu nebo jiných materiálů, která se může „zřítit“, jak naznačuje autor v předchozích stanoviscích. Navíc je nutné zdůraznit, že fungování clony bude monitorováno, o čemž hovoří bod 10 rozhodnutí GŘOŽP.

Ve vztahu k připomínce podané ve fázi shromažďování důkazního materiálu (mj. dopis organizace Fundacja Frank Bold ze dne 2. srpna 2022), která se týká neuvedení údajů o poklesech terénu na německé straně v dopise investora ze dne 30. srpna 2021, je nutné vysvětlit, že na základě čl. 80 správního řádu je hodnocen celý shromážděný materiál ve věci, zejména zpráva EIA, ve které byla vysvětlena záležitost poklesů terénu na německé straně.

Stěžovatelé opakovaně namítají, že orgán I. instance se nevyjádřil k nějakým záležitostem, protože uvedl, že tyto nepatří do rozsahu rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Jako příklad je možné uvést záležitost výše finanční kompenzace, odškodnění, poklesu hodnoty nemovitostí a zřízení kompenzačního fondu (srovn. odvolání Libereckého kraje ze dne 18. února 2020). Proto je potřeba stěžovatelům ještě jednou sdělit, že bez ohledu na jejich znalostech z oblasti hodnocení vlivu na životní prostředí a standardů řádně provedeného hodnocení, na které se odkazují, do rozsahu hodnocení, a tudíž i rozhodnutí o environmentálních podmínkách nepatří:

- hodnota hmotného majetku a odškodnění z tohoto titulu, což má význam zejména v kontextu požadavků obyvatel obce Opolno Zdrój, *vlastníků nemovitostí v obci Uhelná a jiných dotčených obcích* (srovn. odvolání Libereckého kraje ze dne 18. února 2020), ale také občanů Spolkové republiky Německo (srovn. dopis ze dne 25. listopadu 2020). Je potřeba dodat, že věcný rozsah rozhodnutí (tj. nezohlednění v něm hodnoty a škod na hmotných statcích) nemění podle GŘOŽP stěžovateli dovozované mezinárodní závazky v oblasti prevence přeshraničních škod (dopis ze dne 25. listopadu 2020) a textace čl. 12 a 16 Smlouvy mezi Polskou republikou a Spolkovou republikou Německo o dobrém sousedství a přátelské spolupráci, podepsaná v Bonnu dne 17. června 1991

(Sb. zák. Polské republiky 1992.14.56 ze dne 1992.02.17, dále jenom „smlouva z Bonnu“). Není možné také souhlasit se stanoviskem o nutnosti zkoumání v rámci tohoto řízení „shody předmětného záměru s ustanoveními smlouvy z Bonnu“ (srovn. dopis stěžovatelů z 25. listopadu 2020), nebo Smlouvy mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Polskou republikou o dobrém sousedství, solidaritě a přátelské spolupráci, která byla podepsána v Krakově dne 6. října 1991 (Sb. zák. Polské republiky 1992.59.296 ze dne 1992.08.10, srovn. dopis organizace Greenpeace e.V. ze dne 16. března 2020), ale je možné uvést, že environmentální rozhodnutí pro pokračování těžby ložiska Turów (kde proběhlo přeshraniční řízení a německé strany mají zajištěno právo se řízení zúčastnit) je v přímém souladu s ustanovením čl. 16 smlouvy, které je zmíněno ve výše uvedeném dopise, ve kterém se hovoří o zjištění a likvidaci zátěží pro životní prostředí v příhraničních oblastech, zejména v povodí Odry;

- bezpečnost používání zařízení (nebylo upřesněno, o jaký druh bezpečnosti se této organizací jedná);

- vlivy na stavby (včetně budov k bydlení, objektů technické infrastruktury a historických objektů) způsobené deformacemi terénu. Tyto vlivy, které jsou klasifikovány jako hornické škody, podléhají ustanovením předpisů o odškodnění škod, tj. oddílu VIII. zákona ze dne 9. června 2011, geologický a horní zákon (Sb. zák. Polské republiky z r. 2015 pol. 196 v platném znění) „Odpovědnost za škody“, tudíž nejsou předmětem řízení ve věci stanovení environmentálních podmínek realizace záměru. Také ochranná opatření, jakož i zesílení a opravy budov a jiných objektů, které byly dotčeny hornickými škodami, nepatří do předmětu a rozsahu tohoto řízení a rozhodnutí ve věci;

- hodnocení společenských, sociologických a ekonomických jevů v dané oblasti. Ani po zprávě EIA, ani po environmentálním rozhodnutí nelze požadovat, což očekávají stěžovatelé, že budou kompendiem znalostí o dané oblasti. Předmětem řízení je konkrétní záměr a jeho vliv na životní prostředí, nikoliv již ale daná oblast a perspektivy jejího vývoje. Stěžovatelé přeceňují kompetence orgánů obou instancí, když uvádí, že a contrario „budoucnost regionu Bogatyně je faktor, který by mohl ovlivnit výrok rozhodnutí“ a „RŘOŽP ve Vratislavi snižuje přímé sociální problémy obyvatel obce Opolno Zdrój“ (srovn. dopis organizace Greenpeace e.V. ze dne 16. března 2020).

Proto zdejší orgán nepovažuje námitky v této oblasti za relevantní (v odvolání organizace Fundacja Frank Bold jsou tyto námitky uvedeny obecně a vedou k nutnosti uplatňování indické metodiky v oblasti společenských jevů rodiny). Také důkazní prostředek v podobě prohlídky je prostředek fakultativní, a tudíž to, že se RŘOŽP ve Vratislavi nepřiklonil k požadavku účastníka v této oblasti, nelze tomuto orgánu vytýkat. V odvolání ze dne 18. února 20220 organizace Fundacja Frank Bold uvedla, že cílem prohlídky mělo být, *aby orgán osobně a objektivně prozkoumal uvažovanou linii dobývky orgánem a na tomto základě zhodnotil, zda si oblasti, které investor nebude vykupovat, udrží svůj charakter v maximální možné míře* (str. 35). V souladu s čl. 85 správního řádu v případě potřeby může orgán provést prohlídku. V okolnostech této věci lze ale stěží najít takovou potřebu. O obci Opolno Zdrój je v důkazním materiálu rozsáhlá fotodokumentace a ve zprávě EIA jsou uvedeny podrobné mapy (měřítko 1:10 000), které uvádějí vztah hranice uvažovaného záměru a budov obce Opolno Zdrój (srovn. příloha č. 6.1 mapa dosahu akustického vlivu hnědouhelného dolu Turów).

Proto v tomto rozsahu by prohlídka měla sloužit pro zjištění faktického stavu, který již byl zjištěn pomocí jiných důkazních prostředků. Navíc výkup nemovitostí, tj. záležitosti, jako je určení nemovitostí pro výkup, pokles hodnoty nemovitostí, které nebudou vykupovány, ztráta funkčnosti zbývající části nevykoupené nemovitosti – v případě vykoupení pouze její části a odškodnění nepatří do rozsahu rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Proto je také v rozsahu neprovedení prohlídky nedůvodná námitka týkající se porušení čl. 7, 77 a 107 správního řádu ve spojení s čl. 62 odst. 1 bod 1 písm. a) zákona o EIA.

Ve vztahu k výkupu nemovitostí stěžovatelé uvedli také nutnost, aby byl předkladatel vyzván k předložení harmonogramu plánovaného postupu čela těžby v dobývce Turów, včetně plánovaných prací souvisejících s rozšířením dobývky Turów a včetně přesné doby záboru jednotlivých oblastí, plánů týkajících se výstavby infrastruktury a výkupu pozemků, s argumentací, že se jedná o vliv na obyvatelstvo (časové období výkupu pro účely těžby), faunu, flóru a památky (srovn. dopis organizace Fundacja Greenpeace Polska ze dne 7. května 2021). Proto je nutné vysvětlit, že informace stěžovatele o obsahu zprávy EIA v rozsahu harmonogramu prací nejsou aktuální, neboť např. v doplnění ze dne 28. února 2022 byly uvedeny předpokládané doby postupu prací ve směru na Opolno Zdrój (srovn. obr. 3 na str. 18). Informace uvedené v této oblasti byly postačující pro hodnocení všech součástí životního prostředí, a nikoliv pouze těch, které uvedl stěžovatel. Zejména pomohly zajistit vhodnou protihlukovou ochranu obyvatel obce Opolno Zdrój (srovn. podmínky vymezené v bodech 6 a 15 tohoto rozhodnutí). Odvolací orgán ale nesdílí tvrzení stěžovatele, že vlivem na obyvatelstvo bude doba výkupu nemovitostí, neboť, jak již bylo uvedeno výše, výkup nemovitostí nepatří do rozsahu rozhodnutí o environmentálních podmínkách, a to bez ohledu na to, zda v kontextu vlivu na obyvatelstvo, hmotný majetek nebo památky. Např. v případě památek bylo ve zprávě EIA uvedeno, že k výkupu nemovitostí dochází zpravidla s dvouletým předstihem, avšak kdy přesně bude určitý pozemek, na kterém se nachází historický objekt, vykoupěn, není pro environmentální orgán podstatné. Postačující je konstatování, že v dané oblasti bude odstraněn historický objekt (a spolu s ním určitá historická, kulturní či umělecká hodnota), a navrhovatel má povinnost, která byla stanovena v rozhodnutí I. instance a obsahuje způsob nakládání s takovým objektem v případě jeho zjištění (srovn. bod I.2.25 rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi). Pokud jde o druhy flóry a fauny, je nutné poznamenat, že zpráva EIA uvádí, že bez ohledu na uplatněné variantě pokračování těžby budou v posledních fázích rozšiřování dobývky po roce 2030 zničeny: stanoviště trávníku Schreberova *Pleurozium schreberi* na celkové ploše asi 20 ha a stanoviště dvourohatec chvostnatého *Dicranum scoparium* na celkové ploše asi 20 ha (vyskytuje se spolu s trávníkem Schreberovým). V případě jiných chráněných stanovišť a druhů inventarizovaných ve zprávě rok, kdy dojde k likvidaci stanoviště, nehraje roli. Navíc vzhledem k tomu, že se jedná o jednotlivá stanoviště chráněných rostlin, které budou zcela zlikvidovány, harmonogram prací určený v tomto okamžiku neumožní určit přísnější způsoby nakládání s uvedenými druhy. Vhodné postupy v případě nutnosti likvidace nebo zásahu do stanoviště chráněného druhu vymezují zvláštní ustanovení zákona o ochraně přírody.

Zdejší orgán nepřijímá argumentaci, že navrhovatel, v případě realizace jiných záměru (tj. dobývka Gubin), nebo jiné subjekty realizující záměry v oblasti těžby nerostů (např. dobývka Ościsłowo) zveřejňovaly harmonogramy vykupování nemovitostí, nebo je uváděly ve zprávě EIA.

Je nutné zdůraznit, což bude současně odpověď orgánu na námitky související s nezohledněním analogie mezi předmětným záměrem a dobývkou hnědého uhlí Zloczew nebo černého uhlí Dankowice 1 (srovn. dopis organizace Fundacja Frank Bold ze dne 26. ledna 2022) nebo jinými záměry, že orgán posuzuje věci individuálně podle jejich určitých faktických a právních okolností, a je neúčelné srovnávat různé věci a rozhodnutí, která v nich byla učiněna. Stěžovatele správně přijímají jako směr interpretace předpisu o hodnocení vlivů na životní prostředí směrnice a pokyny udělované Generálním ředitelem pro ochranu žp. Ale nicméně, což je nutné zdůraznit, rozhodnutí musí být přiměřené okolnostem věci, zatímco věci týkající se jiných dobývek hnědého a černého uhlí se zpravidla vždy vyznačují jinými místními a technologickými podmínkami. Oddanost stěžovatelů vysokým standardům rozhodování GŘOŽP by se měla promítat do jejich důvěry v orgán v oblasti ustálené praxe rozhodování dle zásady vymezené v čl. 8 § 2 správního řádu.

Vliv na památky

Stěžovatelé namítají také porušení čl. 7 ve spojení s čl. 2 Ústavy Polské republiky a čl. 6 *in principio* správního řádu ve spojení s čl. 4 bod 1-3 a čl. 6 zákona o ochraně památek, ve spojení s čl. 5 Ústavy tím, že není zajištěná účinná ochrana památek, které se nacházejí v oblasti plánovaného záměru a jeho vlivu. Je potřeba vysvětlit, že orgán I. instance se k této záležitosti vyjádřil na str. 157-159 rozhodnutí. Orgán uvedl, že záměr bude mít negativní vliv na památky a archeologická stanoviště. Jeho realizace bude spojena s likvidací tří archeologických stanovišť a odstraněním, nebo přemístěním asi 14 památek zapsaných v evidenci památek (ve variantě 1 a 2), ve variantě 3 pak asi 50 objektů zapsaných v obecní evidenci památek a 1 objektu zapsaného v seznamu památek. GŘOŽP proto nechápe námitky stěžovatelů vůči RŽOŽP ve Vratislavi ve věci désintéressement orgánu v této oblasti. Je potřeba zdůraznit, že pro rozhodnutí o environmentálních podmínkách není důležité, zda bude daný objekt odstraněn, nebo přemístěn, navíc povolení v této oblasti budou vydávat orgány památkové ochrany, tj. podle čl. 89 zákona o památkách ministr příslušný pro věci kultury a ochrany národního dědictví, jménem kterého úkoly a kompetence v tomto rozsahu vykonává Generální ochránce památek a vojvoda, jehož jménem úkoly a kompetence v této oblasti vykonává vojvodský ochránce památek. Rozhodnutí vymezuje environmentální podmínky, proto v jejím znění postačí určit, že oblast, kde dosud takové památky existovaly, o ně nenávratně přijde v tom smyslu, že bude zbavena určité umělecké, vědecké nebo historické hodnoty, kterou se sebou nesl výskyt dané památky v této oblasti. Další osudy památky, zejména informace o pozemku, na který bude daná památka přemístěna, podmínkách její ochrany, podmínkách dopravy atd. nepatří do rozsahu environmentálního rozhodnutí. Jak GŘOŽP uvedl ve vztahu k objektům zapsaným v seznamu památek, existuje postup jejich přemístění, který zcela závisí na vojvodském ochránci památek. Totiž podle § 2 nařízení ministra kultury a národního dědictví ze dne 2. srpna 2018 o restaurátorských pracích a restaurátorských průzkumech památky zapsané na seznamu památek nebo Seznam pokladů dědictví a o stavebních pracích, architektonických průzkumech a dalších činnostech týkajících se památky zapsané v seznamu památek a dále o archeologických výzkumech a hledání památek (Sb. zák. Polské republiky z r. 2021 pol. 81) žádost o povolení dle § 1 odst. 1 bod 2 nařízení, tj. žádost o přemístění nemovité památky se podává k vojvodskému ochránci památek, který je příslušný podle umístění nebo místa uchovávání památky, hledání památky nebo archeologických výzkumů. Zde je nutné zdůraznit, že veškeré stavební práce realizované na

památky zapsané v seznamu, v jejím okolí, nebo dokonce jiné činnosti, které by mohly vést k porušení podstaty, nebo ke změně vzhledu památky zapsané v seznamu vyžadují povolení vojvodského ochránce památek (srovn. čl. 36 zákona o pamětihodnostech). Odstranění objektů zapsaných v seznamu je možné teprve po jejich vymazání ze seznamu památek. Podle čl. 39 stavebního zákona lze rozhodnutí o odstranění stavebního objektu, který je zapsaný v seznamu památek, vydat po získání rozhodnutí Generálního ochránce památek, který jedná jménem ministra příslušného pro věci kultury a ochrany národního dědictví, o vymazání tohoto objektu ze seznamu památek. Vzhledem k tomu případné přemístění by v předmětném případě bylo možné ve vztahu k objektu na ul. Kasztanowa 22, který jako jediný ze seznamu památek (stav ke dni zpracování zprávy EIA) bude odstraněn v souvislosti s realizací záměru ve variantě 2, ale jak jeho přemístění, tak i odstranění budou vyžadovat rozhodnutí orgánů památkové ochrany. U objektů zapsaných v obecní evidenci památek orgán památkové ochrany přijímá stanovisko v podobě dohody v řízení u architektonicko-stavebního orgánu o odstranění stavby.

Nutnost určit v tomto řízení, zda dané objekt bude přemístěn, nebo odstraněn, stěžovatelé spatřují mj. v čl. 4 bod 1-3 zákona o památkách, který obsahuje obecná opatření za účelem ochrany památek, jako např. zajištění právních, organizačních a finančních podmínek, které umožní trvalé zachování památek. I pokud bychom akceptovali, že směrnice nakládání s památkami, které jsou uvedeny ve výše zmíněných ustanoveních, se vztahují nikoliv jenom na příslušné orgány v oblasti ochrany památek, ale všechny orgány veřejné správy, jak to stěžovatelé požadují, je nutné zdůraznit, že orgány mohou taková opatření činit pouze v rámci své příslušnosti. Požadavek organizace Greenpeace e.V. (dopis ze dne 16. března 2020), aby byla přijata opatření *v oblasti památkové ochrany bez ohledu na rozsah zákonných úkolů*, by vedl k porušení zásady právního státu a činností na základě a v mezích zákona. Pokud dokonce podle představitelů doktríny orgány památkové ochrany při postupování na základě výše uvedeného předpisu nemohou libovolně volit právní instrumenty pro jim stanovené cíle (srovn. Cherka M. (red.), Antoniak P., Elżanowski F.M., Waśowski K.A., Komentarz do art. 4 – ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami /čes. Komentář k čl. 4 zákona o ochraně památek a památkové péči), pak lze stěží očekávat, že jiné orgány než orgány památkové ochrany by uskutečňovaly, na podnět stěžovatelů, opatření jdoucí mimo jejich zákonné úkoly. V souladu se stanoviskem Vrchního správního soudu ze dne 7. dubna 2017 čj. II OSK 2037/15 *jsou orgány povinny zajistit ochranu památek, která ve smyslu čl. 4 výše uvedeného zákona o ochraně památek a památkové péči spočívá v uskutečňování opatření, které vedou k zachování památkové hodnoty, při využití jejich rozhodovacích prostředků a instrumentů*. Proto také, a v souladu s čl. 62 odst. 1 bod 1 písm. c), čl. 66 odst. 1 bod 3 a odst. 1 bod 7 písm. d) a také čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. b) zákona o EIA bylo v rámci vydávání rozhodnutí o environmentálních podmínkách a v rámci široce chápané ochrany památek provedeno hodnocení vlivu na památky.

Ve fázi zprávy EIA byla zjištěna výše zmíněna archeologická stanoviště a nemovité památky, zapsané v seznamu památek a obecní evidenci památek (srovn. zpráva str. 506-508). Pokud jde o objekt na ul. Kasztanowa 22 v obci Opolno Zdrój, Generálnímu řediteli pro ochranu žp se podařilo zjistit, že ve fázi zpracování zprávy byl zapsán v seznamu památek (srovn. zpráva, str. 259 – č. zápisu A/6016 ze dne 2. srpna 2016). Rozhodnutí Dolnoslezského vojvodského ochránce památek ze dne 2. srpna 2016 o zápisu bylo ale zrušeno rozhodnutím Ministra kultury a národního dědictví

ze dne 6. dubna 2017 čj. DOZ-OAiK.660.1038.2016.UB-[40/16] a věc byla předán zpět k posouzení orgánu I. instance. Na základě opětovného posouzení Dolnoslezský vojvodský ochránce památek rozhodnutím č. 767/2022 ze dne 8. dubna 2022 čj. WRiD.5130.25.2016.BL rozhodl, že výše uvedený objekt nebude zapsán do seznamu nemovitých památek. Jak vyplývá z informací získaných telefonicky z odboru památkové ochrany Ministerstva kultury a národního dědictví, kvůli podání platných odvolání není výše uvedené rozhodnutí konečné. Ke dni vydání tohoto rozhodnutí bude tedy odstraněno 14 objektů zapsaných v obecní evidenci budov a ani jeden zapsaný v seznamu památek. Podrobné informace o těchto objektech jsou uvedeny v podobě karet památek, které jsou uvedeny v příloze 5 zprávy EIA. Bylo také zjištěno, že v rámci záměru se nevyskytují jednotlivé movité památky a jiná archeologická stanoviště s uměleckou, vědeckou nebo historickou hodnotou. Do obecní evidence památek bylo zapsáno také rurální uspořádání v obci Opolno Zdrój. Jak vyplývá ze str. 259 zprávy EIA, zóna památkové ochrany z r. 2012 byla zmenšena oproti původně navrhované a ke dni vydání rozhodnutí orgánu I. a II. instance realizace záměru nebude spojena s přímým zničením tohoto uspořádání. Připomínky uvedené v dopise organizace Greenpeace e.V. ze dne 16. března 2020 (str. 8), tj. *takové rozhodnutí nesmí předpokládat zničení obce Opolno Zdrój ani se mlčky smířit s jejím zničením – zejména prostřednictvím stanovení, že v oblasti, kde se nachází rurální komplex, bude část dobývky*, jsou tedy nepravdivé. V rámci realizace záměru ve variantě 2 je předpokládáno se získáním 30 nemovitostí a odstraněním 70 staveb (pro bydlení i hospodářských, mezi něž patří také 14 objektů z obecní evidence památek). Mezi tyto objekty je potřeba započítat objekty občanské vybavenosti, jako je mateřská škola, zdravotní centrum, základní škola a domov sociální péče (srovn. zpráva str. 19). To ale neznamená, že celá obec Opolno Zdrój bude zničena (spolu s realizací záměru ve variantě vybrané k realizaci). Jak totiž vyplývá z analýzy grafických příloh zprávy a jejího objasnění, jako např. z mapy uvádějící dosahy depresních kuželů, jižní část 1b – srovn. doplnění ze dne 28. února 2022, bude zlikvidována pouze severozápadní část této obce. To je ostatně v souladu se zjištěními zprávy, kde je na str. 503 uvedeno, že obec Opolno Zdrój leží na hlavním směru těžby, do roku 2044 se bude dobývka k této obci přibližovat a v konečném stavu bude zlikvidována pouze část její zástavby ve variantě 1 a 2. Kdežto ve variantě 3 by byla zlikvidována většina zástavby této obce včetně chráněného urbanistického uspořádání (srovn. zpráva str. 787). Stěžovateli uváděná část vyjádření investora (srovn. dopis organizace Fundacja Greenpeace Polska ze dne 3. října 2020, str. 9) podle GŘOŽP vůbec nedokládají, jak stěžující tvrdí, že bude zničena podstatná část obce. Také je nutné zdůraznit, že ve variantě 2 *součástí dobývky se nenachází*, jak stěžovatelé tvrdí, *v oblasti rurálního komplexu*, neboť tento zapsaný v obecní evidenci památek byl zmenšen a v současnosti vzdálenost mezi hranicí záměru (ve variantě 2) a hranicí rurálního systému činí přibližně od asi 10-15 m na jihovýchodní straně systému po asi 50-150 m na jeho severní straně (srovn. adresní karty obecní evidence památek, zpráva, str. 259, ve srovnání se situačně-výškovou mapou). Postuláty stěžovatelů, aby se památková ochrana vztahovala na širší oblast rurálního uspořádání na základě zápisu do rejstříku památek (srovn. posudek [REDAKCE], str. 9), nebo aby byly jednotlivé objekty, které jsou jeho součástí, chráněny individuálně (srovn. posudek Dr. [REDAKCE] s názvem *Analiza dotycząca zabytków Opolna Zdroju /čes. Analýza památek obce Opolno Zdrój/*) je nutné směřovat příslušnému orgánu, tj. Dolnoslezskému vojvodskému ochránci památek, který podle čl. 8 odst. 1

zákona o památkách vede seznam památek, které se nacházejí na území vojvodství, a na základě čl. 9 odst. 1 výše uvedeného zákona vydává rozhodnutí o zapsání památky do seznamu.

Je potřeba poznamenat, že provedené hodnocení vlivu na památky se vztahovalo ke třem analyzovaným variantám realizace záměru, tj. 1, 2 a 3, a prokázalo, že největším vlivem v této oblasti se vyznačuje varianta 3; její realizace by byla spojena s odstraněním 2 památek chráněných (stav ke dni zpracování zprávy, v současnosti 1) zapsáním v rejstříku památek a 50 budov zapsaných v obecní evidenci památek.

Přitom zprávě nelze vytýkat, že nezohlednila jiné objekty, než které byly uvedeny v seznamu a evidenci, i když měly s nimi srovnatelné vlastnosti a památkový charakter. V čl. 66 odst. 1 bod 3 zákona o EIA je výslovně uvedeno, že zpráva musí obsahovat popis památek chráněných podle předpisů o památkové ochraně a péči, které se nacházejí v sousedství nebo v bezprostředním dosahu vlivu uvažovaného záměru, čl. 66 odst. 1 bod 7 písm. d) zákona o EIA uvádí, že zdůvodnění navrhované varianty se musí týkat mj. památek a kulturní krajiny, zapsané v existující dokumentaci, zejména v seznamu a evidenci památek. Proto pro účely zprávy EIA postačí uvedení objektů zapsaných v seznamu a evidenci, přestože díky stěžovatelům orgán má dokumentaci o jiných objektech historického charakteru. Takto zpracovaná zpráva EIA byla podrobena ověření orgánů (které zohlednilo na základě zásady volného hodnocení důkazního materiálu také materiály, které předložili stěžovatelé), na základě čehož bylo zjištěno, že varianta 3 bude nejnepríznivěji působit na památky – ve zprávě EIA je uvedeno, že v důsledku její realizace dojde k úplné likvidaci obce Opolno-Zdrój, spolu s jejím urbanistickým uspořádáním a velkým počtem objektů vysoké architektonické hodnoty (zpráva EIA, str. 787). Proto tato varianta nebyly připuštěna k realizaci. Na tomto místě je nutné vysvětlit, že dopisem ze dne 5. července 2018 navrhovatel upravil žádost o vydání rozhodnutí tak, že místo dosavadní varianty 3 uvedl jako navrhovanou variantu 2.

Jak bylo uvedeno ve zprávě (zpráva, str. 502), vliv týkající se objektů uvedených v obecní evidenci památek a ostatních objektů se známkami památek, které se nacházejí v hranicích záměru, bude vliv jistý, přímý a nevratný. Nelze ale shledat, že se bude jednat o významný negativní vliv. Obec Opolno Zdrój se po realizaci varianty 2 stále bude vyznačovat četnými objekty zapsanými v obecním seznamu památek – k přímému zničení dojde u 14 objektů ze 67 zapsaných v evidenci, rurální uspořádání, tj. podle čl. 3 bod 12 zákona o památkách prostorové městské nebo venkovské uspořádání, obsahující stavební celky, jednotlivé budovy a útvary navržené zeleně, rozmístěné podle historického uspořádání vlastnictví a funkčnosti, včetně ulic nebo sítě komunikací, v hranicích vyznačených orgánem příslušným pro vedení evidence, zničeno nebude. Zde je nutné zdůraznit, že, jak vyplývá z telefonického rozhovoru s pracovníkem Vojvodského úřadu ochrany památek ve Vratislavi, pobočka ve městě Jelenia Góra (záznam ve spise), obecní evidence památek pro obec Opolno Zdrój je zpracována podrobně a vyčerpávajícím způsobem, proto existuje nízká pravděpodobnost, že by neobsahovala objekty, které se díky svým vlastnostem nesporně kvalifikují pro ochranu, ať již zapsáním do seznamu nebo obecní evidence. Zdůraznění zde vyžaduje to, že podle zákona o památkách je formou ochrany památek pouze zápis do seznamu památek. Avšak také se zdůrazňuje to, co sdělil pracovník Vojvodského úřadu pro ochranu památek ve Vratislavi, že objekty, které jsou uvedeny v obecní evidenci památek, podléhají funkční ochraně jako tzv. nepojmenované formy ochrany. Proto také orgán I. instance v souladu s materiální definicí památky

dle čl. 3 bod 1 zákona o památkách uvedl v bodě I.2.25 svého rozhodnutí postup v případě zjištění jakýchkoliv památek naplňujících zákonnou definici. Je potřeba vysvětlit, že nutnost zničení památky zařazené do obecní evidence nebo do seznamu není absolutní překážkou pro vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Jak bylo uvedeno výše, jejich likvidaci vždy hodnotí ve fázi návazných rozhodnutí orgán památkové ochrany. Námitky z odvolání týkající se neprovedení hodnocení ve vztahu k památkám a nestanovení podmínek realizace záměru ve vztahu k tomuto druhu vlivu jsou proto nesprávné. Nesprávný je také požadavek vydání z výše uvedeného důvodu kasačního rozhodnutí – faktický stav věci v oblasti památek byl podle GŘOŽP plně posouzen; tudíž nedošlo k porušení předpisů řízení.

V rozporu s tvrzeními stěžovatelů byly hodnoceny také vlivy na objekty (včetně historických), které se nacházejí za hranicí záměru (a tedy nebudou přímo zničeny realizací záměru), ale jsou vystaveny nebezpečí případného poškození v důsledku vertikálních pohybů terénu (srovn. zpráva, str. 501-502). Analýza zahrnovala objekty nacházející se na polské, německé a české straně a prokázala, že k vlivu v tomto rozsahu dojde výlučně ve vztahu ke stavebním objektům v obci Opolno Zdrój. Byly zjištěny budovy tří tříd odolnosti (0, 1 a 2), přičemž rozsah poškození bude závislý právě na třídě odolnosti, velikosti budov (délka základů) a velikosti a směru klesání terénu (srovn. zpráva, str. 502). Důležité je, že struktury a prvky rurálního uspořádání (vzdáleného o asi jenom 10-15 m od hranice záměru) nebudou nijak přeměněny v důsledku klesání terénu. Organizace Greenpeace e.V. v dopise ze dne 16. března 2020 uvádí, že *tuto otázku je nutné důkladně prozkoumat, zejména za účelem stanovení bezpečné vzdálenosti okraje budoucí dobývky od památek*. Podle GŘOŽP není potřeba stanovovat bezpečnou vzdálenost od okraje dobývky, neboť analýzy provedené ve zprávě EIA zašly o krok dále a určily stav jednotlivých budov, které se nacházejí v zóně vlivu. Proto budovy s třídou odolnosti 0 a 1 (7) budou s vysokou pravděpodobností poškozené kvůli svému podlouhlému tvaru a stáří (postavené před r. 1945). U budov s třídou odolnosti 2 (3) již teď jsou zjištěny praskliny konstrukčních prvků, což, s ohledem na nerovnoměrné klesání a podlouhlý tvar, může vést k jejich poškození. Souhrnně bylo zjištěno, že u 10 posuzovaných objektů bude nutné provést zajištění konstrukce, v případě 2 je to pak neúčelné kvůli jejich špatnému technickému stavu. Je potřeba zdůraznit, že těmito zjištěními hodnocení vlivů na životní prostředí nekončí – orgán není příslušný pro specifikaci druhu a rozsahu použitých zabezpečení stavebních konstrukcí těchto objektů.

Do rozsahu věci nepatří ostatní argumenty stěžovatelů, jako je zřízení skanzenu a s tím spojený rozvoj regionu (vznik nových pracovních míst, změna profesního profilu obyvatel, turistický produkt, který je zmíněn v posudku s názvem *Strategia rozwoju ekomuzeum w Opolnie Zdrój – „Opolno Zdrój – perla krajobrazu kulturowego Łużyce” / čes. Strategie rozvoje ekomuzea v Opolnu Zdroji „Opolno Zdrój – perla kulturní krajiny Lužice“* atd.), a také dobré sousedské vztahy a prostor pro kulturní výměnu a polsko-německé vzájemné pochopení (srovn. názor ve věci Interessengemeinschaft Bauernhaus e.V.).

Variantní analýza

V souladu s čl. 66 odst. 1 bod 5 zákona o EIA musí zpráva obsahovat popis analyzovaných variant, včetně:

- a) varianty navrhované navrhovatelem a racionální alternativní varianty,

b) varianty, která je nejvhodnější pro životní prostředí, včetně odůvodnění jejího výběru. Z konstrukce výše uvedeného ustanovení vyplývá, že nejvhodnější varianta pro životní prostředí může být varianta navrhovaná navrhovatelem, nebo racionální alternativní varianta. Proto se navrhovaná varianta a racionální alternativní varianta musí lišit a všechny musejí být jednoznačně vymezeny. Těmto požadavkům zpráva z července 2019 vyhověla. Na str. 72 zprávy byly konkretizovány varianty hodnocené s ohledem na vliv na životní prostředí (varianty 1, 2 a 3), které se mezi sebou liší, přestože stěžovatelé tvrdí opak, rozsahem a způsobem vlivu na životní prostředí. V argumentaci stěžovatelů je možné vidět nekonzistentnost, neboť namítají, že varianta 1 se liší od varianty 2 (investiční) výlučně způsobem přípravy dobývky k rekultivaci a předpokládají identický rozsah těžby (srovn. odvolání organizace Fundacja Frank Bold, str. 7). Podle stěžovatelů tedy likvidace záměru již nepředstavuje součást hodnocení vlivu na životní prostředí, neboť podle nich se varianty nemohou odlišovat technickými řešeními v této fázi, která se promítají do rozsahu a druhu vlivu. To je ve zřejmém rozporu s obsahem námitek proti nezohlednění fáze likvidace záměru. Rozsah hodnocení vymezil zákonodárce, když v čl. 66 odst. 6 zákona o EIA explicitně uvedl, že zpráva o vlivech záměru na životní prostředí musí zohledňovat vlivy záměru ve fázích jeho realizace, provozu nebo používání a likvidace. Z pohledu tohoto ustanovení nelze žádnou z fází záměru vypustit, ani upřednostňovat. Proto pokud je možné prokázat rozdíly v rozsahu a druhu vlivu na životní prostředí, a to i výlučně v samotné likvidační fázi (v daném případě se tyto rozdíly vyskytují), pak nelze hovořit o zdánlivosti variantní analýzy. Přičemž je nutné zdůraznit, že důležité nejsou rozdíly technických parametrů variant, ale promítnutí do měřítka a druhu zjištěných vlivů na životní prostředí. Může totiž dojít k situaci, že záměr je realizován v několika variantách podle stejných parametrů, ale v jiné lokalitě, kvůli čemuž se jejich vlivy zásadně liší. Proto je bezdůvodná námitka o pouze jemných rozdílech technických parametrů varianty 1 a 2 v tabulce č. 7 na str. 76 zprávy. Stejně je možné také akceptovat, že rozdíly technických parametrů jsou skutečně „jemné“, když podle tabulky je objem stavebních prací (přemísťování odvalové zeminy pro podepření svahů dobývky) 393 mil. m³ u varianty 1, zatímco u varianty 2 je to pouze 154 (tj. méně než polovina). Plocha nově vzniklé horní plošiny vyžadující provedení opětovné rekultivace ve variantě 1 činí 500 ha, kdežto ve variantě 2 je to pouze 260 ha. Vlivy ve fázi likvidace záměru u varianty 1 a 2, zejména v oblasti vlivu na povrch země, se budou tedy podstatně lišit, přinejmenším s ohledem na to, že délka provádění zemních prací ve variantě 1 bude činit 12 let, zatímco ve variantě 2 pouze 4 roky, což se přímo promítá také do délky trvání vlivu prašnosti a hlukových emisí. Nádrž, která vznikne v důsledku realizaci záměru ve variantě 1 (max. hloubka 140 m), bude mělčí o asi 90 m a větší (plocha vodní hladiny 2284 ha) oproti nádrži ve variantě 2 (max. hloubka 230 m, plocha vodní hladiny 1960 ha), což ale nezpůsobí podstatné rozdíly ve vlivu vody, neboť objem nádrží bude srovnatelná (1512 a 1556,5 mil. m³). Je nutné zdůraznit, že také varianta 3 se podstatně liší od zbývajících analyzovaných řešení. To je hlavně spojeno s rozšířením dobývky o novou oblast jihovýchodním směrem na obec Opolno Zdrój. U tohoto řešení se oblast těžby zvětší o 59 ha (srovn. zpráva, str. 73). Proto také orgán nechápe stanovisko stěžovatelů, že v této věci máme co do činění pouze s jednou variantou se třemi menšími modifikacemi v oblasti technických řešení ve vztahu k dobývce (srovn. odvolání organizace Fundacja Frank Bold, str. 11). Organizace Fundacja Frank Bold dále uvádí (srovn. dopis ze dne 26. ledna 2022), že příprava dobývky pro

závěrečnou rekultivaci není hlavní aktivitou realizovanou v rámci zkoumaného investičního záměru, kterou je těžba nerostu z ložiska. V tomto rozsahu je nutné s touto organizací nesouhlasit, neboť samotné zastavení těžby nerostu nepředstavuje z hlediska okolností dané věci časovou hranici záměru dle žádosti. Touto hranicí je totiž likvidace důlního závodu spolu s tvarováním těžebních svahů a svahů vnitřního odvalu. Samotné naplnění vytvarované nádrže vodou je pak zvláštním záměrem, navíc v souladu se přáním zákonodárce, záměrem, který vždy může mít významný vliv na životní prostředí (§ 2 odst. 1 bod 35a nařízení o EIA z r. 2019). Proto samotnou přípravu dobývky k rekultivaci nelze považovat za zvláštní investiční záměr, ale za jednu z posledních fází předmětného záměru, což znamená, že je možné a právně přípustné variantní řešení záměru právě s ohledem na tuto fázi. Odvolací orgán také neshledává správnou argumentaci této organizace, když spatřuje její vzájemný rozpor se zněním odvolání (*máme de facto co do činění pouze s jednou variantou záměru ve třech menších úpravách týkajících se technických řešení ve vztahu k dobývce*, odvolání organizace Fundacja Frank Bold, str.11), kde varianta 3 je tak odlišná od varianty 1 a 2, že se jedná již o zvláštní záměr (*popisuje realizaci jiného záměru stejného druhu*, srovn. dopis ze dne 26. ledna 2022, str. 6). Při těžbě nerostu je totiž přípustné stanovit varianty podle objemu vytěženého uhlí. Ve variantě 3 operativní zásoby uhlí dosáhnou 302,3 mil. Mg, ve variantách 1 a 2 294,2 mil. Mg, ale stále se týkají stejného ložiska a umístění dobývky, přičemž ve variantě 3 bude dobývka zvětšena.

Stěžovatelé dále namítají, že nebyla vybrána varianta, která je nejvýhodnější pro životní prostředí. Podle GŘOŽP tato varianta nemusí být samostatná, zvláště když v této věci byl zajištěn srovnávací rastr alternativních řešení z důvodu analýzy 3 odlišných způsobů realizace záměru. Podle hodnocení vlivu na životní prostředí může být variantou nejvýhodnější pro životní prostředí buď investiční varianta, nebo alternativní varianta. Ve zprávě EIA byla provedena srovnávací analýza variant, která prokázala, že variantou nejvýhodnější pro životní prostředí je varianta investiční. Varianta 2 se vyznačuje menším vlivem na klima z důvodu menších emisí CO₂ oproti ostatním variantám, ale hlavně je spojena s nejmenším očekávaným vlivem na povrch země (srovn. zpráva EIA, str. 788, tabulka 232). V rozporu s návrhy stěžovatelů kritéria analýzy variant nemusí být vždy diverzifikované a vycházet z různých charakteristik, jako jsou sociální, ekonomické nebo prostorové faktory. Za postačující je nutné považovat, jak tomu bylo v předmětném případě, analýzu založenou výlučně na podrobně specifikovaných environmentálních kritériích. Stěžovatelé také zastávají stanovisko, že varianta by měla být vybrána na základě zásady hospodárnosti a široce chápané ekonomické analýzy, nejenom z hlediska investora, ale také z hlediska místních komunit. Proto je potřeba objasnit, že ve srovnávací analýze variant byl zohledněn také vliv na obyvatelstvo (u něhož nejhůře dopadla varianta 3) a na hmotný majetek (nejhorší je také varianta 3). Mezi vlivy záměru na obyvatelstvo byly započteny, jak již bylo uvedeno, mj. zábor nových pozemků (zemědělských a k bydlení), likvidace budov občanské vybavenosti v obci Opolno Zdrój, emise z dolu, poškození budov v důsledku pohybu terénu, hloubkové odvodňování, změny krajiny a výhledů a změny stanovišť druhů rostlin, zvířat a hub (zpráva EIA, str. 517). Takto zpracovaná analýza vlivu na obyvatelstvo je podle GŘOŽP zcela postačující a neexistuje povinnost předložit konkrétní bilanci přínosů a nákladů lokálních komunit např. z titulu zpoždění energetické transformace, jak stěžovatelé požadují. Neexistuje také povinnost zohledňovat takovou bilanci ve variantní analýze.

Je nutné zdůraznit, že kromě případů podle čl. 69 odst. 1 zákona o EIA investorovi nelze určit čísla ani způsoby analýzy při hodnocení variant realizace záměru, pokud ty jim navržené splňují zákonné požadavky. Navrhovatel samostatně rozhoduje o tom, jaká řešení týkající se umístění a technologie navrhne jako racionální alternativní variantu. V souladu s rozsudkem Vrchního správního soudu ze dne 16. května 2017 čj. II OSK 2105/16 *nemůže příslušný orgán stanovit navrhovateli realizační variantu záměru, ale pouze hodnotit alespoň tři vybrané varianty v souladu s požadavky stanovenými čl. 66 zákona o EIA*. Proto také stěžovatelé nejsou oprávněni uvádět, jaká konkrétní řešení by měla být ve zprávě analyzována, jako např. časové omezení těžby, zkrácení těžby do r. 2030, nebo pokračování těžby v současné dobývce. Nic na tom nemění klimatická katastrofa, kterou zmiňují stěžovatelé (srovn. odvolání organizace Fundacja Frank Bold, str. 9-11), nebo také předpokládaný vliv na obec Opolno Zdrój. Za zmínění stojí také to, že ve srovnávací analýze variant byl zohledněn vliv na klima (v tomto rozsahu má největší vliv varianta 1), a také, jak bylo uvedeno výše, vliv na obyvatelstvo a hmotný majetek. Také uvádění vlivu ve vztahu k jedné složce životního prostředí neznámá, že ve variantní analýze je nutné uvádět zvláštní, na minimalizaci takového vlivu zaměřenou variantu realizace záměru, jak požaduje organizace Stowarzyszenie ekologiczne Eko-Unia ve svém dopise ze dne 25. března 2020, *(když chce, aby Regionální ředitel pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi vyzval investora k předložení takové varianty realizace těžby, která zajistí, že v obydlených oblastech nebude docházet k překračování přípustných koncentrací polévacích prachových částic, srovn. výše uvedený dopis, str. 8)*. Jsou totiž používána minimalizační opatření, podle nutnosti také kompenzační opatření, jejichž úkolem je zmírnit zjištěné vlivy, a v oblasti emisí do vzduchu byla taková opatření použita. Uvedené organizaci je nutné také objasnit, že předmětem tohoto rozhodnutí není rozšíření dolu s elektrárnou, tedy je nepřipustné variantní řešení elektrárny, ve kterém tato organizace navrhuje *druhovou variantu – nařídít vypnutí starých bloků s celkovým výkonem 1500 MW a umožnit provoz pouze nového bloku 450 MW v tzv. základním režimu s doplněním energie pro region vyrovnáváním pomocí OZE, včetně varianty transformace energetiky v uhelném regionu Bogatynia na 100% využití OZE s pomocí prostředí EU*(dopis ze dne 25. března 2020, str. 12).

Konečně s ohledem na datum zahájení řízení také nelze souhlasit se stěžovateli v tom, že na věc se uplatní aktuální znění čl. 66 odst. 1 zákona o EIA, které bylo obsaženo v odvoláních a uvádí, že popis variant musí zohledňovat zvláštní parametry záměru nebo jeho vlivu a varianta nejvýhodnější pro životní prostředí se musí vyznačovat racionálností (srovn. odvolání organizace Fundacja Frank Bold, str. 7). Dovození přehnaných povinností vůči zprávě EIA je neoprávněné.

Shoda rozhodnutí s ustanoveními smlouvy, odůvodněným stanoviskem, rozhodnutím místopředsedy Soudního dvora Evropské unie ze dne 21. května 2021 ve věci C-121/21 R Česko / Polsko

Odvolací orgán neshledává oprávněnými námitky stěžovatelů ohledně nutnosti zajištění shody svého rozhodnutí s ustanoveními smlouvy. Je potřeba zdůraznit, že tento dokument nepodléhal ratifikaci. K zavázání Polské republiky k plnění ustanovení smlouvy došlo v režimu schválení vládou. To má ten důsledek, že její ustanovení nepředstavují součást polského právního řádu – zdroje práva ve smyslu čl. 87 Ústavy. V důsledku toho, pokud se účastníci správního řízení odvolávají na povinnosti, které z ní vyplývají, nemůže to mít požadovaný právní efekt v podobě nutnosti jejich zohlednění orgánem, které v řešené věci rozhoduje. Proto nelze zohlednit argument

organizace Fundacja Greenpeace Polska, vyjádřený v bodě I. odůvodnění dopisu ze dne 18. května 2022, který se týká zásady přímého uplatnění mezinárodních smluv.

Pokračování těžby hnědého uhlí v dole Turów jako záměr ve smyslu čl. 59 odst. 1 bod 1 zákona o EIA podléhá hodnocení vlivu na životní prostředí podle požadavků příslušných ustanovení tohoto zákona. Vliv záměru na životní prostředí je hodnocen na základě předložené zprávy EIA. To, že se Polská republika zavázala, že bude realizovat opatření vymezená ve smlouvě, např. povinnost postavit zemní val (čl. 4 smlouvy), nebo povinnost v oblasti ochranné bariéry pro podzemní vody (čl. 8 smlouvy), nemá vliv na vedené správní řízení. Je nutné poukázat na to, že vlivy mj. protihlukové, jímž má ve vztahu k území České republiky zemní val zabránit, nebyly uvedené v rámci vedeného objasňovacího řízení. Zavázání se k výstavbě valu je výsledkem dohody smluvních stran, která má, jak vyplývá z preambule této smlouvy zajistit „smírné ukončení sporu týkajícího se dolu Turów“, kdežto její plnění nesouvisí s environmentálními podmínkami, které je možné investorovi stanovit, neboť tyto jsou výhradně výsledkem vyjádření se ke zjištěním učiněným v rámci objasňovacího řízení – hodnocení vlivu na životní prostředí.

Je nutné zdůraznit, že rozhodnutí o environmentálních podmínkách je správní rozhodnutí vydávané v konkrétní správní záležitosti, tj. ve věci stanovení environmentálních podmínek realizace záměru. Proto podmínky uvedené v rozhodnutí musí být odvozeny výhradně z v této věci vedeného správního řízení, zejména z hodnocení vlivu na životní prostředí. Pouze vlivy záměru na životní prostředí zjištěné ve fázi hodnocení (a vůči nim přiměřené minimalizační a kompenzační opatření) mohou odůvodňovat stanovení investorovi právních povinností. Obsah environmentálního rozhodnutí, zejména podmínky v něm vymezené, nesmí ovlivňovat jiné okolnosti než ty, které vyplývají z provedeného hodnocení vlivu na životní prostředí. Vzhledem k výše uvedenému je nutné považovat za bezdůvodné dříve podané požadavky účastníku řízení na „provedení hodnocení vlivu na životní prostředí se zohledněním těch investic, rozšíření zprávy EIA“ (organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia a Greenpeace Česká republika), nebo také nutnost provedení důkazního řízení (Fundacja Greenpeace Polska) s ohledem na „rozdíly v řešeních a opatřeních uvedených ve smlouvě a v rozhodnutí RŘOŽP ve Vratislavi“. Zde je potřeba podotknout, že pokud podle organizace Fundacja Greenpeace Polska musí environmentální rozhodnutí zohledňovat závazky ze smlouvy, např. realizaci zemního valu, pak je nutné uvést, že výstavba valu nepředstavuje součást záměru, který spočívá v těžbě uhlí, ale pouze plněním smluvního závazku. Proto není nutné vést v tomto rozsahu vysvětlovací řízení. Takové řízení by bylo nezbytné, pokud by byla realizace valu vzata v potaz jako minimalizační opatření vyplývající z analýz, např. v oblasti hluku. Hodnocení se v tomto rozsahu uplatní na všechny závazky vyplývající ze smlouvy, které nejsou zahrnuty ve zprávě EIA řešeného záměru. Zohlednění závazků vyplývajících ze smlouvy v environmentálním rozhodnutí za účelem zajištění veřejného zájmu v průběhu realizace záměru a také za účelem veřejné kontroly dodržování ustanovení smlouvy, jak požaduje organizace Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia, nenachází důvodnost z výše uvedených ohledů, navíc samotná smlouva uvádí způsob řešení sporů týkajících se jejího plnění (čl. 13 smlouvy). Je také nutné uvést, že touto smlouvou se Polská republika zavázala k opatřením, která zřejmým způsobem jdou mimo rozsah věci, tj. vedeného správního řízení (např. platba ve prospěch Ministerstva životního prostředí ČR a Libereckého kraje). Vzhledem k neexistenci

jednoznačných ustanovení smlouvy, které by se týkaly způsobu realizace jednotlivých v ní vymezených opatření, požadování zohlednění v rozhodnutí, které stanovuje environmentální podmínky pokračování těžby v dole Turów, nenachází oporu v jejich ustanoveních. Z těchto důvodů jsou nepřiměřená tvrzení organizace Fundacja Greenpeace Polska komentáře k čl. 9 a zdůvodnění výrobu polského Ústavního soudu ze dne 11. května 2005 čj. K 18/04. Požadavek ze dne 15. února 2022, aby byl ministr klimatu a životního prostředí *v případě pochybností* požádán o opis smlouvy, a také ze dne 18. května 2022 o doplnění do spisu dokumentů, které je polská strana povinna předložit české straně, tj. stavební projekt ochranné bariéry podzemních vod včetně doprovodných informací, projektové dokumentace zemního valu a hlukové a rozptylové studie.

Ve vztahu k požadavku na zohlednění zdůvodněného stanoviska Evropské komise a rozhodnutí místopředsedy Soudního dvora Evropské unie ze dne 21. května 2021 ve věci C-121/21 R Česko/Polsko v rozhodnutí je nutné uvést, že stížnost podaná Českou republikou v režimu čl. 259 Smlouvy o fungování Evropské unie ve věci rozhodnutí o nesplnění povinnosti členského státu ze dne 26. května 2021 (v rámci které byla podaná žádost na základě čl. 279 Smlouvy o fungování Evropské unie o uplatnění nezbytného dočasného opatření) byla stažena v průběhu odvolacího řízení, proto není důvod je zohledňovat při vydávání tohoto rozhodnutí. Proto je žádost organizace Fundacja Greenpeace Polska ze dne 25. ledna 2021 o požádání o poskytnutí znění odůvodněného stanoviska neúčinná.

Ostatní námitky stěžovatelů

K odvolacím námitkám organizace Stowarzyszenie Ekologicznego Eko-Unia (srovn. bod 4.1 seznamu námitek) je nutné uvést, že záležitost vykonatelnosti byla posouzena ve zvláštním rozhodnutí a v této správní věci nebude posuzována; orgán předal odvolání této organizace v této části včetně zbývajících materiálů věci Vojvodskému správnímu soudu ve Varšavě. Ve vztahu ke kvantitativní a kvalitativní nekonzistentnosti je nutné zdůraznit, že odvolací orgán nevede statistiku, jaká část rozhodnutí je věnována podmínkám, a jaká dalším součastem, a považuje takovou statistiku za zcela neúčelnou. V rozsahu kvalitativní nekonzistentnosti je nutné uvést, že ty formulace podmínek stanovených Regionálním ředitelem pro ochranu žp ve Vratislavi, které byly příliš obecné, nebo nejednoznačné, odvolací orgán upřesnil.

Vzhledem k výše uvedenému bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výrokové části.

Poučení

- toto rozhodnutí je konečné ve správním průběhu instance;
- strana může podat proti tomuto rozhodnutí stížnost podle čl. 52 § 2 zákona ze dne 30. srpna 2002, soudní řád správní (Sb. zák. Polské republiky z r. 2022, pol. 329, v platném znění). Stížnost je nutné podat písemně k Vojvodskému správnímu soudu ve Varšavě prostřednictvím GŘOŽP ve lhůtě do 30 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí;
- při podání stížnosti proti tomuto rozhodnutí je strana povinna v souladu s čl. 230 soudního řádu správního zaplatit správní poplatek ve výši 200 PLN. Jak vyplývá z čl. 239 soudního řádu správního, strana může být zbavena povinnosti zaplatit soudní výlohy;
- v souladu s čl. 243 soudního řádu správního může být straně na její žádost poskytnuta právní pomoc. Za tuto žádost se neplatí soudní poplatky.

Obdrží:

1. [redacted] – zmocněnec společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA, ONE WAY [redacted];
2. právník [redacted] – zmocněnec města Hrádek nad Nisou, Kancelaria BBDK Adwokaci i Radcowie Prawni, [redacted];
3. Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2, Krajský úřad Libereckého kraje, Česká republika;
4. Fundacja Frank Bold, ul. M. Skłodowskiej-Curie 4/3, 31 – 025 Kraków, Polsko;
5. [redacted] – zmocněnec organizací Fundacja Greenpeace Polska a Greenpeace e.V., [redacted];
6. Stowarzyszenie Ekologiczne „Eko-Unia”, ul. Białoskórnicza 26, 50 – 134 Wrocław, Polsko;
7. [redacted] – zmocněnec organizace Greenpeace Česká republika, ul. M. Skłodowskiej-Curie 4/3, 31 – 025 Kraków, Polsko;
8. Město Žitava, Grosse Kreisstadt Zittau, Stadverwaltung Zittau, Postfach 1458, 02754 Zittau, Bundesrepublik Deutschland, SRN,
9. Ostatní strany řízení na základě čl. 49 správního řádu ve spojení s čl. 16 zákona ze dne 7. dubna 2017, o změně správního řádu a některých jiných zákonů (Sb. zák. Polské republiky pol. 935) a čl. 74 odst. 3 zákona o EIA ve spojení s čl. 6 odst. 2 zákona ze dne 9. října 2015, o změně zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o hodnocení vlivu na životní prostředí a některých jiných zákonů (Sb. zák. Polské republiky pol. 1936) a čl. 4 odst. 1 zákona ze dne 19. července 2019, o změně zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a hodnocení vlivu na životní a některých jiných zákonů (Sb. zák. Polské republiky pol. 1712), prostřednictvím oznámení nebo obvyklým způsobem zveřejňování, v:
 - Úřadu města a obce Bogatynia, ul. 1 Maja 29, 59 – 920 Bogatynia, Polsko,
 - Regionálním ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi, Al. Jana Matejki 6, 50-333 Vratislav, Polsko,
 - Generálním ředitelství pro ochranu životního prostředí, ul. Wawelska 52/54, 00 – 922 Warszawa, Polsko;
 - Ministerstvo životního prostředí ČR, Vršovická 1442/65, Praga 10, 100 10, Česká republika;
 - Saském vrchním horním úřadu (Sächsisches Oberbergamt) p.o. box 13 64, 09583 Freiberg, SRN;
 - Ministerstvo energie, ochrany klimatu, životního prostředí a zemědělství spolkové země Sasko (Sächsisches Staatsministerium für Energie, Klimaschutz, Umwelt und Landwirtschaft) p.o. box 10 05 10, 01076 Drážďany, SRN;
 - Ministerstvu životního prostředí, ochrany přírody a bezpečnosti nukleárních reaktorů (Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit), oddělení G I 2, ul. Stresemannstraße 128-130, D-10117 Berlín, SRN.

Na vědomí:

1. Regionální ředitel pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi, Al. Jana Matejki 6, 50-333 Vratislav, Polsko.